नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४६) काठमाण्डौं, असार २६ गते २०५३ साल (अतिरिक्ताङ्क १७ (अ)

भाग ३

श्री ५ को सरकार

अर्थ मन्त्रालयको

सूचना १

सामयिक कर असूल ऐन, २०१२ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले यो आदेश जारी गरेको छ ।

१. भन्सार महसुल : (१) विदेशबाट नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुने माल वस्तुहरुमा अनुसूची - १ बमोजिम भन्सार महसुल (साधारण भन्सार महसुल, थप भन्सार महसुल र समिकारक महसुल) लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

(२) नेपाल अधिराज्यबाट विदेशमा निकासी हुने माल वस्तुहरुमा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम भन्सार महसुल लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

२. निकासी सेवा शुल्क : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम निकासी सेवा शुल्क असुल उपर गरिनेछ ।

३. अन्तःशुल्क : नेपाल अधिराज्यभित्रको मील वा कारखानामा उत्पादन वा तयार भएका माल वस्तु वा पदार्थमा अनुसची - २ बमोजिम अन्तःशुल्क लगाइने र असुल उपर गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. बिक्री कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा अनुसूची - ३ बमोजिम बिक्री कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

५. हवाई उडान कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम हवाई उडान कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

६. आय कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा अनुसूचि - ४ बमोजिम आय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

७. घर जग्गा कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा अनुसूची - ५ बमोजिम घर जग्गा कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

८. ठेक्का कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम ठेक्का कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

९. सवारी साधन कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा अनुसूची - ६ बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१०. मनोरञ्जन कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा अनुसूची - ७ बमोजिम मनोरञ्जन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

११. होटेल कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम होटेल कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१२. ब्याज कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम ब्याज कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१३. घर जग्गा बहाल कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम घर जग्गा बहाल कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

तर अन्य आय श्रोत नभएका करदाताको हकमा वार्षिक बहाल रकम रु. ५,०००।- (पाँच हजार रुपैयाँ) सम्म भएमा त्यस्तो बहाल रकममा कर लाग्ने छैन।

१४. टेलिभिजन र भिडियो दस्तुर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम टेलिभिजन र भिडियो दस्तुर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१५. मालपोत तथा भूमि कर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम मालपोत तथा भूमि कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१६. रजिष्ट्रेशन दस्तुर : आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा आर्थिक ऐन, २०५२ बमोजिम रजिष्ट्रेशन दस्तुर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ।

१२५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१७. धुम्रपान तथा मदिरा दस्तुर : (१) आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा चुरोट, मदिरा तथा बियर आदिको उत्पादन तथा पैठारीमा निम्नानुसार दस्तुर लगाई असुल उपर गरिनेछ :-

(क) स्वदेशी चुरोट प्रति खिल्ली रु. -।०२ (दुई पैसा),
(ख) विदेशी चुरोट प्रति खिल्ली रु. -।०५ (पाँच पैसा),
(ग) २५, ३० र ४० यू.पी. शक्तिको स्वदेशी बोतलबन्दी मदिरा प्रति एल.पि.लि. रु. १०।- (दश रुपैयाँ),
(घ) ५५ र ६५ यू.पी. शक्तिको पाउचबन्दी स्वदेशी मदिरा प्रति एल.पि.लि. रु. ५।- (पाँच रुपैयाँ),
(ङ) स्वदेशी बियर प्रति लिटर रु. १।- (एक रुपैयाँ),
(च) विदेशी मदिरा प्रति गोटा (बोतल, क्यान, पाउच) रु. २०।- (बीस रुपैयाँ),
(छ) विदेशी बियर, वाइन, स्याम्पेन, शेरी र यस्तै अल्कोहल कम भएका पेय पदार्थ प्रति गोटा (बोतल, क्यान, पाउच) रु. ५।- (पाँच रुपैयाँ) ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम असुल भएको रकमको छुट्टै कोष खडा गरी निश्चित रकम क्यान्सर, क्षयरोग तथा यस्तै अन्य रोगको रोकथाम तथा उपचार कार्यमा खर्च गरिनेछ ।

१८. मदिरा नियन्त्रण सेवा दस्तुर : (१) आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा मदिरा र बियरको उत्पादन तथा पैठारीमा क्रमशः प्रति एल.पि.लि. रु. १।- (एक रुपैयाँ) र प्रति लिटर रु. -।२५ (पच्चीस पैसा) मदिरा नियन्त्रण सेवा दस्तुर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम असुल गरेको दस्तुर छुट्टै कोष खडा गरी सो कोषमा जम्मा गरी उक्त रकम अवैध मदिरा नियन्त्रण गर्ने कार्यमा खर्च गरिनेछ ।

१९. स्थानीय विकास शुल्क : (१) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको माल वस्तु नेपाल अधिराज्य भित्र पैठारी हुँदा त्यस्तो मालवस्तुमा भन्सार प्रयोजनको लागि कायम हुने मूल्यको १ (एक) प्रतिशतका दरले सोही सूचनामा तोकिएको मितिदेखि स्थानीय विकास शुल्क लगाई उक्त माल वस्तु पैठारी गर्दाकै अवस्थामा भन्सार कार्यालयबाट असुल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम असुल गरेको शुल्क छुट्टै कोष खडा गरी सो कोषमा जम्मा गरी उक्त रकम नगरपालिकाद्वारा सञ्चालित विकास निर्माण कार्यको लागि खर्च गर्ने गरी श्री ५ को सरकारले नगरपालिकाहरुलाई वितरण गर्नेछ ।

२०. साफ गेम शुल्क : (१) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको माल वस्तु नेपाल अधिराज्य भित्र पैठारी हुँदा त्यस्तो मालवस्तुमा भन्सार प्रयोजनको लागि कायम हुने मूल्यको ०.४ प्रतिशतका दरले सोही सूचनामा तोकिएको मितिदेखि साफ गेम शुल्क लगाई उक्त माल वस्तु पैठारी गर्दाकै अवस्थामा भन्सार कार्यालयबाट असुल उपर गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम असुल गरेको शुल्क छुट्टै कोष खडा गरी सो कोषमा जम्मा गरी उक्त रकम साफसंग सम्बन्धित खेलकूद विकास तथा पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यको निमित्त खर्च गरिनेछ।

२१. प्रदुषण शुल्क : (१) श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको मितिदेखि काठमाडौं उपत्यकाभित्र बिक्री वितरण हुने पेट्रोल तथा डिजेलमा प्रति लिटर -।५० पैसा नेपाल आयल निगमको बिक्री मूल्यमा प्रदुषण शुल्क लगाई असुल उपर गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम असुल गरेको शुल्क छुट्टै कोष खडा गरी सो कोषमा जम्मा गरी उक्त रकम वातावरण संरक्षण गर्ने प्रयोजनको निमित्त प्रदुषण नियन्त्रण गर्ने कार्यमा खर्च गरिनेछ।

२२. टेलिफोन स्वामित्व शुल्क : (१) आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा टेलिफोन जडान गर्ने ग्राहकसित टेलिफोन स्वामित्व शुल्क बापत रु. १,०००।- (एक हजार रुपैयाँ) असुल उपर गरिनेछ। त्यस्तो शुल्क टेलिफोनको स्वामित्व परिवर्तन भएको अवस्थामा टेलिफोनको स्वामित्व प्राप्त गर्ने व्यक्तिसित असुल उपर गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिए बमोजिम असुल उपर गरिनेछ।

२३. दूर सञ्चार सेवा दस्तुर : (१) आर्थिक वर्ष २०५३/५४ मा दूर सञ्चार सेवाहरुमा त्यस्ता सेवा उपलब्ध गराउने निकायले लिने महसुलको ५ (पाँच) प्रतिशत दूर सञ्चार सेवा दस्तुर त्यस्तो सेवा उपलब्ध गराउने निकायसित असुल उपर गरिनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको शुल्क श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिए बमोजिम असुल उपर गरिनेछ।

२४. दर घटाउन वा छूट दिन सक्ने : श्री ५ को सरकारले आवश्यकता अनुसार नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी यस ऐन बमोजिम लगाइएका दस्तुर, शुल्क, महसुल, करहरुको दर घटाउन वा त्यस्तो दस्तुर, शुल्क, महसुल र करहरुमा छूट दिन सक्नेछ।

९३८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची १

१. **भन्सार महसुल**

बिदेशबाट नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ मा उल्लिखित परिच्छेद र भागका द्रष्टव्यहरु, शीर्षक उपशीर्षकहरु, माल वा वस्तुका नामहरु र अन्य व्यवस्थाहरुमा समेत देहाय वमोजिम संशोधन र थप गरी भंसार महसुल दर लगाइएको छ । यसमा उल्लिखित संशोधन र थप बाहेकका परिच्छेद र भागका द्रष्टव्यहरु, शीर्षक उपशीर्षकहरु, माल वा वस्तुका नामहरु, अन्य व्यवस्थाहरु र माल वा वस्तुको पैठारीका दरहरु समेत आर्थिक ऐन, २०५२ वमोजिम नै हुनेछन् ।

१.१ माथि दफा (१) मा जेसुकै उल्लेख भए तापनि यात्रुहरुले महसुल माफीमा ल्याउन पाउने मालसामान बाहेक गुण्टा फिटी भारी आदेश अनुसार विदेशवाट आफूसंग ल्याएको (एकम्पनिड) वा आफु आउनु भन्दा अघि वा पछि ल्याएको (अनएकम्पनिड) मालसामानमा भन्सार महसूल, समिकारक महसूल तथा बिक्रीकरको सट्टामा निम्न वमोजिम एकमुष्ठ समदरवाट भन्सार महसुल लाग्नेछ :

(क)	५ प्रतिशत र १० प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा	३० (तीस) प्रतिशत
(ख)	२० प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने मालवस्तुमा	४५ (पैतालिस) प्रतिशत
(ग)	४० प्रतिशत भंसार महसूल लाग्ने मालवस्तुमा	७० (सत्तरी) प्रतिशत
(घ)	टेलिभिजन, भिडियो डेक	९० (नव्बे) प्रतिशत

गुण्टा फिटी भारी आदेश सम्वन्धी सूचनामा तोकिएको संख्या भन्दा बढी भएको मालवस्तुमा उपरोक्त महसूल दरमा दश प्रतिशत थप महसूल लाग्नेछ ।

१.२ तर सून, चाँदी(गहना समेत), चुरोट, पाइप टोबाको, मदिरा, सवारी साधनहरु, हातहतियार खरखजाना एवं अन्य आयांत इजाजत पत्र लिई पैठारी गर्न पाइने वस्तुहरुमा दरवन्दी बमोजिम नै महसूल लगाइने छ ।

२. विदेशवाट नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा नेपाल अधिराज्यभित्र उत्पादन हुने त्यस्तै वस्तुमा लाग्ने अन्तशुल्क दर बमोजिम समिकारक (Countervailing) महसूल लाग्नेछ ।

३. भारतवाट नेपाल अधिराज्यभित्र मालवस्तु पैठारी हुंदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर वाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा ४० प्रतिशतसम्मको दरमा २० प्रतिशत र सोभन्दा माथिको दरमा १० प्रतिशत छुट दिई महसुल असुल गरिनेछ ।

९३६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. जनवादी गणतन्त्र चीनको तिव्वत स्वशासित क्षेत्रमा उत्पादित मालवस्तु नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुंदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर वाहेक) अनुसार लाग्ने भंसार महसुलमा ४० प्रतिशतसम्मको दरमा २० प्रतिशत र सोभन्दा माथिको दरमा १० प्रतिशत छुट दिई महसुल असुल गरिनेछ ।

५. जनवादी गणतन्त्र चीनको तिव्वत स्वशासित क्षेत्रवाट नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुने मालवस्तुमा र भारत वाहेक अन्य सार्क सदस्य राष्ट्रहरुमा निर्मित मालवस्तुहरु सम्वन्धित मुलुकहरुवाट नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुंदा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर वाहेक) अनुसार लाग्ने पैठारी भन्सार महसुलमा १० प्रतिशत छुट दिई महसुल असुल गरिनेछ ।

६. अधिकतम सौविध्य प्राप्त मुलुकहरुमा निर्मित मालवस्तु सोही मुलुकमा एल.सी. खोली विल विजक वनी सोही मुलुकवाटै सिप्मेण्ट भई पैठारी भएमा मूल्यगत दर (परिमाणगत दर वाहेक) अनुसार लाग्ने भन्सार महसुलमा ५ प्रतिशत छुट दिई पैठारी महसुल असुल गरिनेछ ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भंसार दरवन्दीको भाग र द्रष्टव्यमा उल्लेख भएको "संकेत" नम्वर तथा "उप संकेत" नम्वरलाई "शीर्षक" तथा "उपशीर्षक"नामाकरण गरिएको

शीर्षक	उप शीर्षक	माल वा वस्तुको विवरण	साधारण पैठारी भंसार महसुल दर अन्यथा उल्लेख भएकोमा वाहेक मोल प्रतिशतमा
		आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ०१०५ का सबै उपसंकेतहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षक राखिएको :	
		- १८५ ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका :	
	०१०५.११.००	-- ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल)	माफी
	०१०५.१२.००	-- टर्कीहरु (पाताल मयूर)	माफी
	०१०५.१९.००	-- अन्य	माफी
		- अन्य :	
	०१०५.९२.००	-- २००० ग्राम भन्दा बढी वजन नभएका ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु	माफी

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	०१०५.९३.००	-- २००० ग्राम भन्दा बढी वजन भएका ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु	माफी
	०१०५.९९.००	-- अन्य	माफी

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ०२०७ अन्तर्गतका सबै उपसंकेतहरुको सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएको :

		- ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल) को :	
	०२०७.११.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिसो पारिएका (फ्रेस वा चिल्ड)	१०%
	०२०७.१२.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	१०%
	०२०७.१३.००	-- ताजा वा चिस्याइएका (फ्रेस वा चिल्ड) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	१०%
	०२०७.१४.००	-- हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष	१०%
		- टर्कीहरुको :	
	०२०७.२४.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०%
	०२०७.२५.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	१०%
	०२०७.२६.००	-- ताजा वा चिस्याइएका टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	१०%
	०२०७.२७.००	-- हिमीकृत (फ्रोजेन) टुक्रा र अवशेष (कट्स एण्ड ओफाल)	१०%
		- हांस (डक), कलहंस (गीज) वा गिनीफाउलका :	
	०२०७.३२.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	०२०७.३३.००	-- टुक्रा नपारिएको (सिंगो), हिमीकृत (फ्रोजेन)	१०%
	०२०७.३४.००	-- ताजा वा चिस्याइएका बोसोयुक्त कलेजो (फ्याटी लिभर्स)	१०%
	०२०७.३५.००	-- अन्य, ताजा वा चिस्याइएको (फ्रेस वा चिल्ड)	१०%
	०२०७.३६.००	-- अन्य, हिमीकृत (फ्रोजेन)	१०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ०२.०९ को सट्टा देहायको शीर्षक ०२०९ राखिएको:

०२.०९	०२०९.००.००	नखारिएको (नौट रेण्डर्ड) वा अन्य प्रकारले निस्सारण (एक्स्ट्राक्टेड) नगरिएको, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणित (साल्टेड), नून पानीमा डुबाएको (इन ब्राइन), सुकाएको वा धूमित (स्मोक्ड) मासु नभएको सुंगुरको बोसो (पिग फ्याट), र कुखुराको बोसो (पौल्ट्री फ्याट) ।	१०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को उप संकेत ०३०१.९१.०० मा सोही शीर्षक कायम राखी देहाय अनुसार शव्दावली मात्र परिवर्तन गरिएको:

	०३०१.९१.००	-- ट्राउट (साल्मो ट्रटा, अङ्०कोरिङ्०कस माइकिस, अङ्०कोरिङ्०कस क्लार्की, अङ्०कोरिङ्०कस अक्वाबोनिटा, अङ्०कोरिङ्०कस गिलाए, अङ्०कोरिङ्०कस अपाचे र अङ्०कोरिङ्०कस क्राइसोगेष्टर)	माफी

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ०३०२.११.०० र ०३०२.१२..०० ०३०३.१०.०० र ०३०३.२१.०० को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकहरु कायम गरी देहाय अनुसारको शव्दावली राखिएको :

	०३०२.११.००	-- ट्राउट (साल्मो ट्रटा, अङ्०कोरिङ्०कस माइकिस, अङ्०कोरिङ्०कस क्लार्की, अङ्०कोयरिङ्०कस अगुवाबोनिटा, अङ्०कोरिङ्०कस गिलाए, अङ्०कोरिङ्०कस अपाचे र अङ्०कोरिङ्०कस क्राइसोगेष्टर)	माफी

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	०३०२.१२.००	-- प्यासिफिक सालमोन(अङ्0कोरिङ्0कस नेर्का, अङ्0कोरिङ्0कस गोर्बुशा, अङ्0कोरिङ्0कस केटा, अङ्0कोरिङ्0कस श्चित्शा, अङ्0कोरिङ्0कस किसुच, अङ्0कोरिङ्0कस मसोउ र अङ्0कोरिङ्0कस रडुरस), एटलाण्टिक साल्मोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हुचो) ।	माफी
	०३०३.१०.००	- कलेजो र फुल (लिभर र रो) बाहेकको प्यासिफिक साल्मोन (अङ्0कोरिङ्0कस नेर्का, अङ्0कोरिङ्0कस गोर्बुशा, अङ्0कोरिङ्0कस केटा, अङ्0कोरिङ्0कस श्चित्शा, अङ्0कोरिङ्0कस किसुच, अङ्0कोरिङ्0कस मसोउ र अङ्0कोरिङ्0कस रोडुरस) ।	माफी
	०३०३.२१.००	-- ट्राउट (साल्मो ट्रटा, अङ्0कोरिङ्0कस माइकिस, अङ्0कोरिङ्0कस क्लार्की, अङ्0कोरिङ्0कस अक्वाबोनिटा, अङ्0कोरिङ्0कस गिलाए, अङ्0कोरिङ्0कस एपाचे र अङ्0कोरिङ्0कस काइसोगेष्टर)"	माफी

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ०३०५.४१.०० को सट्टा सोही शीर्षक कायम गरी देहाय अनुसारको शब्दावली राखिएको :

	०३०५.४१.००	-- प्यासिफिक सालमोन (अङ्0कोरिङ्0कस नेर्का, अङ्0कोरिङ्0कस गोर्बुशा, अङ्0कोयरिङ्0कस केटा, अङ्0कोरिङ्0कस श्चित्शा, अङ्0कोरिङ्0कस किसुच, अङ्0कोरिङ्0कस मसोउ र अङ्0कोरिङ्0कस रोडुरस), एटलाण्टिक सालमोन (साल्मो सालार) र डान्यूब सालमोन (हूचो हुचो) ।	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४ को द्रष्टव्य १ पछि देहायका द्रष्टव्य २(क) र (ख) थप गरिएको र पूर्ववत द्रष्टव्य २ र ३ को शब्दावलीलाई क्रमश द्रष्टव्य ३ र ४ गरिएको :

२ शीर्षक नं. ०४.०५ को प्रयोजनका लागि

(क) "नौनी" (बटर) शब्दले पूर्णत दूधबाट निकालिएको, दुग्ध-स्नेह (मिल्क फ्याट) को मात्रा तौलमा ८० प्रतिशत वा सो भन्दा बढी तर ९५ प्रतिशत भन्दा कम भएको, स्नेहरहित शुद्ध दूध (सोलिड्स-नौट-फ्याट) को मात्रा तौलको हिसावले अधिकतम २ प्रतिशत भएको र तौलको हिसावले पानीको अधिकतम मात्रा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१६ प्रतिशत भएको प्राकृतिक नौनी (नेचुरल बटर), फाटेको दूधको नौनी (ह्वे बटर) वा पुन संयोजित नौनी (रिकम्बाइण्ड बटर) (ताजा, नूनिलो (साल्टेड), वा गन्हाउने बासी (रानसिड्) वा बट्टाबन्दी (क्याण्ड) नौनी समेत) लाई जनाउंछ । नौनी (बटर) मा पायसीकारक (इमल्सिफायर) को थप मात्रा रहँदैन , तर यसमा सोडियम क्लोराइड, खाद्य रंग (फुड्कलर्स), शमनकारी लवण (न्यूट्रालाइजिङ्ग साल्ट) र दुग्धाम्ल (ल्याक्टिक एसिड)-उत्पादक अहानिकर जीवाणु (व्याक्टेरिया) का संजनन (कल्चर) हरु भने रहेका हुन सक्तछन् ।

(ख) " दुग्ध विस्तरण " (डेरी स्प्रेड्स) भन्ने शव्दले तेलमा -पानी(वाटर-इन-आयल) किसिमको प्रसरणक्षम (स्प्रेडेबुल) पायस वा तैलरेद (इमलसन)लाइ जनाउंछ, जसमा दुग्धस्नेह (मिल्क फ्याट) को मात्रा तौलको हिसावले ३९ प्रतिशत वा बढी तर ८० प्रतिशत भन्दा कम तथा दुग्ध स्नेह (मिल्क फ्याट) एक मात्र स्नेह (फ्याट) को रुपमा रहेको हुन्छ ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४ को उपसंकेत द्रष्टव्यको क्रमसंख्या १ पछि देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य (२) थप गरिएको :</u>

२ उपशीर्षक नं. ०४०५१० को प्रयोजनको लागि ` नौनी ` (बटर) शव्दले निर्जलीकृत नौनी (डिहाइड्रेटेड् बटर) वा घिउलाइ समावेश गर्दैन (उप शीर्षक ०४०५९०) ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ०४०५ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक कायम गरी देहाय अनुसारको शव्दावली राखिएको र ०४०५१०.००, ०४०५२०.०० र ०४०५९०.०० उपशीर्षक र तिनका शव्दावली समेत थप थपिएको :</u>

०४.०५		दूधबाट निकालिएका नौनी तथा अन्य स्नेह (फ्याट वा चिल्लो पदार्थहरु) र तेलहरु (आयल्स); दुग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स) ।	
	०४०५.१०.००	- नौनी (बटर)	१०%
	०४०५.२०.००	- दुग्ध विस्तरण (डेरी स्प्रेड्स)	१०%
	०४०५.९०.००	- अन्य	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं.०५०४.००.०० को शव्दावलीको सट्टा सोही उपशीर्षक कायम गरी देहाय अनुसारको शव्दावली राखिएको :

०५.०४	०५०४.००.००	जीवजन्तु (माछा वाहेक)का ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत, लवणित (साल्टेड), नूनपानीमा राखिएको , सुकाइएको वा धूमित (स्मोक्ड) आन्द्रा (गट्स), मूत्राशय (ब्लाडर्स) र भूंडी (स्टोमक) हरु ।	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. ०६०२.९ ०६०२.९१.०० र ०६०२.९९.०० र तिनका शव्दावली हटाइ देहायको उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको

	०६०२.९०.००	- अन्य	माफी

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ७ को दृष्टव्य ३(ग) र (घ): को शव्दावलीको सट्टा देहायका शव्दावली राखिएको :

(ग) आलुको मैदा (फ्लोअर), पिठो (मिल), धूलो (पाउडर), फ्लेक्स, दाना (ग्रान्यूल्स) र पैलेट्स (शीर्षक नं. ११.०५);

(घ) शीर्षक नं. ०७.१३ का सुकाइएका दलहन वनस्पतिको मैदा, पीठो, र धूलो (पाउडर) (शीर्षक नं. ११.०६) ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. ०७१२.१०.०० लाई हटाइएको र उप संकेत ०७१४ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक कायम गरी देहायको शव्दावली राखिएको:

०७.१४		माड (श्वेतसार वा स्टार्च) वा इन्यूलिनको मात्रा उच्च भएका, ताजा, चिस्याइएको, हिमीकृत वा सुकाइएको, टुक्रा पारिएको वा नपारिएको (स्लाइस्ड) वा पेलेट्सको रुपमा भएको वा नभएको मानिओक, आरारुट, सालिम मिश्री (सालेप), उत्तरी अमेरिकामा हुने एक किसिमको सूर्यमुखी फूल (जेरुसलेम आर्टिचोक), सखरखण्ड र यस्तै जरा (रुट्स) र गाना (ट्यूबर्स)हरु; साबुदानाको गुदी (सागो पीथ) ।	

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संकेत नं. १५२० र उपशीर्षक १५२०.१०.०० र १५२०.९०.०० को सट्टा देहाय बमोजिमको शीर्षक र शव्दावली राखिएको

१५.२०	१५२०.००..००	ग्लीसरोल, अपरिष्कृत (कूड); ग्लीसरोल पानी र ग्लीसरोल लाइज (क्षारदक घोल) ।	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग १६ को द्रष्टव्य १ मा भाग २ र ३ सो सट्टा "२ वा ३ " गरी त्यसपछि "वा शीर्षक ०४०५" भन्ने शव्द राखिएको :

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. १६०२.३१.०० पछि देहायको १६०२.३२.०० उपशीर्षक र शव्दावली थपिएको :

	१६०२.३२.००	-- ग्यालुस डोमेष्टिकस जातका चराहरु (फाउल्स)को	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत १७०२.१०.०० र सो को शव्दावली हटाइ देहायको उपशीर्षक र शव्दावली थपिएको:

		- ल्याक्टोज र ल्याक्टोज रस (सिरप) :	
	१७०२.११.००	-- शुष्क पदार्थमा गणना गरिदा निर्जलीय दुग्धशर्करा (ल्याक्टोज) को रुपमा अभिव्यक्त, तौलको हिसावले ९९ प्रतिशत वा सोभन्दा बढी दुग्ध शर्करा (ल्याक्टोज) भएको	१०%
	१७०२.१९.००	-- अन्य ।	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ भाग १९ को द्रष्टव्य ३ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

३. पूर्णत निस्नेहित (डिफ्याटेड) आधार (बेसिस) मा गणना गरिदा, तौलमा ६ प्रतिशत भन्दा बढी कोको भएका वा चकलेट आच्छादित (कोटेड) परिकारहरु वा कोको भएका शीर्षक नं. १८.०६ मा पर्ने अन्य परिकारहरु शीर्षक नं. १९.०४ अन्तरगत पर्दैनन् (शीर्षक नं. १८.०६)।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत न १९०१ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक कायम गरी शव्दावली देहायको राखिएको

१९.०१		यव्यसार (माल्ट एक्स्ट्राक्ट); कोको नभएको वा पूर्णत निस्नेहित (डिफ्याटेड्) आधारमा गणना गरिदा तौलमा ४० प्रतिशत भन्दा कम कोको भएको मैदा, पीठो, श्वेतसार (स्टार्च) वा यव्यसार (माल्ट एक्स्ट्राक्ट) का, अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, खाद्य परिकारहरु; कोको नभएको वा पूर्णत : निस्नेहित (डिफ्याटेड्) आधारमा गणना गरिदा कोकोको मात्रा तौलको हिसावले ५ प्रतिशत भन्दा कम भएका शीर्षक नं. ०४.०१ देखि ०४.०४ सम्मका वस्तुहरुवाट वनेका, अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, खाद्य परिकारहरु ।	
	१९०१.९०.००	– अन्य	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत न १९०४ को शव्दावलीको दोश्रो खण्ड हटाइ सोही शीर्षकमा देहाय बमोजिम शव्दावली राखिएको:

" ;अन्यत्र उल्लेख नभएको वा समावेश नभएको, पकाइएको (कुक्ड) वा अन्य किसिमवाट तयार गरिएको (प्रिपेयर्ड) गेडा (दाना वा ग्रेन) वा पाप्रा (फ्लेक्स) को रुपमा वा अन्य काम गरिएको (वर्क्ड) गेडा (ग्रेन्स) को रुपमा रहेका खाद्यान्नहरु (सेरियल्स) (मकै (मेज वा कौर्न) वाहेक) "

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. १९०४.१०.०० पछि को सट्टा देहायको नयां उपशीर्षक १९०४.२०.०० र तिनका शव्दावली राखिएको :

	१९०४.२०.००	- नभुटेको अन्नका पाप्रा (सेरियल फ्लेक्स) वाट वा नभुटेको अन्नका पाप्रा र भुटेको अन्नका पाप्राहरु (सेरियल फ्लेक्स) को मिश्रण वा फुलाएको खाद्यान्न (सेरियल्स) वाट उपलब्ध तयारी खाद्यहरु (प्रिपेयर्ड फुड्स)	२०%

१४८

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. २०.०४ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक राखी देहाय बमोजिको परिवर्तित शब्दावली राखिएको :

२०.०४		भिनेगार वा एसेटिक एसिडवाट भन्दा भिन्दै किसिमवाट सुरक्षित गरिएको वा तयार गरिएको, शीर्षक नं. २०.०६ का उत्पादनहरु वाहेक, हिमीकृत (फ्रोजेन) अन्य वनस्पतिहरु ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं २०.०५ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक राखी देहाय बमोजिमको परिवर्तित शब्दावली राखिएको र उपसंकेत २००५.३०.०० हटाइएको:

२०.०५		भिनेगार वा एसेटिक एसिडवाट भन्दा भिन्दै किसिमवाट सुरक्षित गरिएको वा तयार गरिएको, शीर्षक नं. २०.०६ का उत्पादनहरु वाहेक, हिमीकृत नगरिएका (नौट फ्रोजेन) अन्य वनस्पतिहरु ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत २०.०६ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक राखी देहायको शब्दावली राखिएको :

२०.०६	२००६.००.००	चिनीवाट सुरक्षित (प्रिजर्भ्ड), पानी भिकिएको (ड्रेण्ड), चिनीको पाप्रा जमाइएको (ग्लाएसी) वा चिनीले आच्छादित गरिएको (क्रिस्टालाइज्ड)) वनस्पतिहरु (भेजिटेवल्स), फल, काष्ठफल (नट्स), फलको बोक्रा र बोट विरुवाका अन्य अंगहरु ।	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग २१ को दृष्टव्य १(च) लाई हटाई दृष्टव्य १(छ) र १(ज) लाई क्रमश १(च) र १(छ) गरिएको र

१८३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>संकेत २१०१.१०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएको</u> :

		- कफीको सत्व, सार र सान्द्र (एक्स्ट्राक्ट्स, एसेन्स र कन्सेन्ट्रेट), र यी सत्व, सार वा सान्द्रलाई वा कफीलाइ अंश (बेसिस) वनाई तयार गरिएका परिकारहरु :	
	२१०१.११.००	-- सत्व, सार र सान्द्रहरु	४०%
	२१०१.१२.००	-- सत्व, सार वा सान्द्रलाई अंश (बेसिस) बनाई वा कफीलाई अंश (बेसिस) वनाइ तयार गरिएका परिकारहरु	४०%
	२१०१.२०.००	- चिया वा मेटका सार, सर वा सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) र तिनका सार, रस वा सान्द्रको आधार लिई वा चिया र मेटलाई आधार लिई बनाइएको तयारी पदार्थहरु	१०%
	२१०१.३०.००	- भुटिएको चिकोरी र भुटिएका कफी प्रतिस्थापक (सब्स्टिच्यूट) र तिनीहरुका सार तत्व र सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट) हरु	४०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं २२०८ को शव्दावली हटाइ सोही शीर्षकमा देहाय अनुसारको शव्दावली राखिएको र उप संकेत २२०८.१०.०० हटाइ देहाय अनुसारको उपशीर्षक २२०८.६०.०० र २२०८.७०.००र शव्दावली थप गरिएको</u>

	२२०८.६०.००	- भोडका	११०%
	२२०८.७०.००	- मदिरा (लिकर्स) तथा उद्दीपक (कर्डियल्स)	११०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २३०६.६०.०० पछि देहायको उपशीर्षक २३०६.७०.०० र शव्दावली थप गरिएको</u>

	२३०६.७०.००	- मकै (मेज वा कौर्न) को वीजांकुर (जर्म) को।	माफी

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उप संकेत ०८०१.१०.०० देखि ०८०१.३०.०० सम्मको सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावलीहरु राखिएको:

		- नरिवल :	
	०८०१.११.००	-- सुकेको	२०%
	०८०१.१९.००	-- अन्य	माफी
		- ब्राजिल नट्स :	
	०८०१.२१.००	-- बोक्रा सहित	२०%
	०८०१.२२.००	-- बोक्रा छोडाएको	२०%
		- काजु :	
	०८०१.३१.००	-- बोक्रा सहित	२०%
	०८०१.३२.००	-- बोक्रा छोडाएको	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. ०८०७.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको :

		- तरबूज (मेलन्स) (वाटरमेलन्स समेत)	
	०८०७.११.००	-- वाटरमेलन्स	माफी
	०८०७.१९.००	-- अन्य	माफी

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

१५१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. ०८१०.४०.०० पछि देहायको उपशीर्षक र शब्दावली थपिएको :

	०८१०.५०.००	-- किवि फ्रुट	माफी

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ०९०१.३०.०० र ०९०१.४०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ०९०१.९०.०० र शब्दावली राखिएको :

	०९०१.९०.००	-- अन्य	४०%
०९.०२		चिया, सुगन्धित वा स्वादिष्ट गरिएको वा नगरिएको	
	०९०२.१०.००	- नअमिल्याइएको (फर्मेण्ट नगरेको) ३ के.जी. भन्दा कम वजनको कच्चा प्याकिङ्ग भएको कांचो चिया (ग्रीन टी)	१०%
	०९०२.२०.००	- नअमिल्याईएको अन्य कांचो चिया	१०%
	०९०२.३०.००	- ३ के.जी. भन्दा कम वजनको कच्चा प्याकिङ्ग भएको अमिलो पारेको (फर्मेण्टेड) कालो चिया (ब्लेक टी) र आंशिक रुपले अमिलो पारेको चिया	१०%
	०९०२.४०.००	- अमिलो पारेको अन्य कालो चिया (ब्लाक टी) र अंशत अमिलो पारेको अन्य चिया	१०%
०९.०३	०९०३.००.००	परागुए चिया (मेट) ।	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ११ को २(क) को अन्तिम वाक्य पछि देहायको वाक्य थपिएको

तर, अखण्ड (होल),, चेप्टयाइएको (फ्लाटेण्ड), हलुका टुक्रा (पाप्रा वा फ्लेक्स) मा भएको वा पिंधिएको अन्न (सेरियल्स) को टुसा (जर्म) लाइ सदैव शीर्षक नं.११.०४ मा वर्गीकरण गरिन्छ ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ११०५ र उपसंकेत ११०५.१०.०० को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक र उपशीर्षक कायम गरी देहायको शब्दावली मात्र संशोधन गरिएको

११.०५		आलुको मैदा, पीठो, धूलो (पाउडर), हलुका टुक्रा (पाप्रा वा फ्लेक्स), दाना (ग्रान्यूल्स) र पेलेट्स ।	
	११०५.१०.००	- मैदा, पीठो र धूलो (पाउडर)	१०%

९२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. ११०६ र उप संकेत न., ११०६.१०.००, ११०६.२०.०० र ११०६.३०.०० को शव्दावलीको सट्टा देहाय अनुसारको शव्दावली राखिएको:

११.०६		शीर्षक नं. ०७.१३ को सुकेको कोसे वनस्पति (दलहन) को, शीर्षक नं. ०७.१४ को साबुदाना (सागो) को वा जराको वा गाना (ट्यूबर्स) को वा भाग ८ को उत्पादनहरुको मैदा, पीठो र धूलो (पाउडर) ।	
	११०६.१०.००	- शीर्षक नं. ०७.१३ को सुकेको कोसे वनस्पति (दलहन) को	५%
	११०६.२०.००	- शीर्षक नं. ०७.१४ को सावुदाना वा जरा वा गानाहरुको	५%
	११०६.३०.००	- भाग ८ का उत्पादनहरुको	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत न १२१२ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक कायम गरी देहायको शव्दावली राखिएको :

१२.१२		ताजा, चिस्याइएको (चिल्ड), हिमीकृत (फ्रोजेन) वा सुकाइएको, पिंधेको वा नपिंधेको लोकष्ट बिन्स, सि विड्स र अन्य अल्जी (समुन्द्री भार;, चुकन्दर (सुगरबिट) र उखु अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका मुख्यतया मानव आहारमा प्रयोग हुने खालको फलको वियां (स्टोन्स) र कोयाहरु (केर्नेल) र अन्य वानस्पतिक उत्पादनहरु (चिकोरीयम इन्टाइबस स्याटिबम उपजाति (भेराइटी) को नभुटेको चिकोरीका जराहरु समेत) ।	
	१२१२.२०.००	– सी विड्स र अन्य अलजी (सामुद्री भार)	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १को भाग १३ को द्रष्टव्यको १(घ) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

(घ) मादक पेय वनाउने वानस्पतिक रस (स्याप) वा सार (एक्सट्राक्ट) हरु (भाग २२);

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग १३ को द्रष्टव्य१(ज) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको

(ज) पेय पदार्थ (विभरेज) को उत्पादनको निमित्त प्रयोग हुने खालका वाष्पशील तेलहरु, संग्रथित पिण्डहरु (कङ्0क्रीट्स), एब्सोल्यूटहरु, खोटो पदार्थहरु (रेजिन्वायड्स), निस्सारित तैलीय खोटो (एक्सट्राक्टेड् ओलियोरेजिन्स), आसवित

१२३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(तप्क्याएर निकालिएका) जलीय सारहरु वा वाष्पशील तेलको जलीय घोलहरु वा सुगन्धियुक्त (ओडोरिफेरेस) तत्वहरुमा आधारित तयारी वस्तुहरु (प्रिपेरेशन) (भाग ३३); वा

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत न १३०१ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको</u>

१३.०१		लाहा; प्राकृतिक गूंद, खोटो (रेजिन्स), गूंदको खोटो (गम - रेजिन) र तैलीय खोटो (उदाहरणत बालसम्स) ।	

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत न १४०२.९१.०० र १४०२.९९.०० हटाई देहायको उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको</u>

	१४०२.९०.००	- अन्य	माफी
१४.०४		अन्यत्र नपरेको वनसपति उत्पादन ।	
	१४०४.१०.००	– छाला प्रशोधन गर्ने वा रंगाउने काममा मुख्य रुपमा प्रयोग हुने कच्चा वनस्पति पदार्थ	५%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग १५ को द्रष्टव्य १(ङ०) को शुरुको `छुट्याइएको` भन्ने शव्द हटाइएको र उपसंकेत नं. १५०१.००.०० र १५०२.००.०० को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको</u>

१५.०१	१५०१.००.००	शूंकरशावकको बोसो (पिगफ्याट) (सुंगुरको बोसो(लार्ड) समेत) र कुखुराको बोसो, शीर्षक नं. ०२०९ वा १५.०३ मा पर्ने वाहेक ।	५%
१५.०२	१५०२.००.००	शीर्षक नं. १५.०३ मा पर्ने वाहेक गोजातीय जन्तु (बोभाइन एनिमल्स), भेडा वा खसीबाख्राको बोसो ।	५%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत १५१९ को शव्दावलीको साथै उपसंकेत नं. १५१९.११.०० देखि १५१९.२०.०० सम्म हटाइएको र संकेत १५१९ मात्र राखिएको :</u>

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

९५६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २५ को द्रष्टव्य २(छ) मा संकेत नं. ३८२३ को सट्टा शीर्षक ३८२४ राखिएको र उपसंकेत २५०३.१०.०० र २५०३.९०.०० हटाइ देहायको शीर्षक २५०३.००.०० बनाई शव्दावली समेत परिवर्तन गरिएको.

२५.०३	२५०३.००.००	वाष्पीकरण वा उर्ध्वपात गरिएको (सव्लाइम्ड) गन्धक, थेग्रो पारिएको वा अवक्षेपित (प्रेसिपिटेटेड्) गन्धक र अमणिभीय (कोलोइडल) गन्धक वाहेक सबै किसिमका गन्धक (सल्फर) ।	५%

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २५१३.२., २५१३.२१.०० र २५१३.२९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको :

	२५१३.२०.००	- इमरी (कुरुन), प्राकृतिक कोरण्डम,प्राकृतिक गार्नेट (रक्त वर्णको मणि वा पत्थर) र अन्य प्राकृतिक अपघर्षीहरु (खस्रो ढुंगा वा एब्रेसिभ)	माफी
२५.२३		पोर्टलेण्ड सिमेण्ट (चुन ढुंगा र दुमट माटोलाई भट्टीमा पोल्दा वनिने सिमेण्ट), एलुमिनस सिमेण्ट(एलुमिनियम अक्साइड युक्त सिमेण्ट) ("सिमेट फोण्डु"), स्लाग सिमेण्ट, सुपर सल्फेट सिमेण्ट र अन्य यस्तै हाइड्रोलिक सिमेण्टहरु (पानीमा कडा हुने सिमेण्ट), रंगीन वा रंगहीन अथवा क्लिन्कर (धातुमल) को रुपमा ।	
		- पोर्टल्याण्ड सिमेण्ट	
	२५२३.२९.००	- - अन्य	प्र.मे.टन रु.१२००।

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २५३०.३०.०० लाइ हटाइएको.

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २६को द्रष्टव्य १(ङ०) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको :

(ङ०) वहुमूल्य धातु वा वहुमूल्य धातुले ढाकेका (क्ल्याड्) धातुको अवशेष वा धूलोमूलो (वेष्ट वा स्क्र्याप); वहुमूल्य धातुको पुन प्राप्ति (रिकभरी) को लागि मुख्य रुपमा प्रयोग हुने खालका, वहुमूल्य धातु वा वहुमूल्य धातु का मिश्रण भएका अन्यअवशेष र धूलोमूलो (शीर्षक नं. ७१.१२);

१२२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>आथिक एन.२०५२ का अनुसूची १ को उपसंकेत २६.०२.००.०० को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको</u> :

२६.०२	२६०२.००.००	म्याग्नीज धाउ र सान्द्र (चट्टान वा वालुवा हटाई खारिएको धाउ वा कन्सेन्ट्रेट), सुखा तौलको हिसावमा २० प्रतिशत वा त्यस भन्दा बढी म्यागनीजको मात्रा भएको लोहमय (फेरुजिनस) म्याग्नीजका धाउ र सान्द्र (कन्सेन्ट्रेट्) समेत	माफी
२७.१०		कच्चा बाहेक पेट्रोलियम तेल र बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल,अन्यत्र समावेश नगरिएका वा निर्दिष्ट नगरिएका, तौलमा ७० प्रतिशत भन्दा बढी पेट्रोलियम तेल र बिटुमिन खनिजबाट प्राप्त तेल भएको र यस्ता तेलहरु नै मुख्य घटक भएका तयारी सामानहरु ।	
		– मोटर स्प्रीट र हवाइ स्प्रीट समेत :	
	२७१०.००.१९	–– अन्य स्प्रिट	रु९०००।
		– चिल्लो पार्ने तेल (लुब्रिकेटिङ्ग आयल्स), अन्य वाक्लो तेल र उत्पादनहरु :	
	२७१०.००.७७	–– अन्य खनिज उत्पादनहरुका तेलहरु (मोविल बाहेक)	२०%
	२७१०.००.७९	–– अन्य चिल्लो पार्ने तेल, अन्य बाक्लो तेल उत्पादनहरु -मोबिल	४०%

<u>आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २८ को द्रष्टव्य १(घ) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको</u> :

(घ) माथि (क), (ख) वा(ग) मा उल्लेख भएका उत्पादनहरुमा तिनको सुरक्षा (प्रिजर्भेसन) वा परिवहन (ट्रान्सपोर्ट) को लागि आवश्यक पर्ने स्थिरक (स्टेविलाइजर) (अपिण्डन (एण्टिकेकिङ्ग) कारकहरु (एजेण्ट्स) समेत) थप गरिएका ।

<u>आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २८ को द्रष्टव्य ३(ङ) मा संकेत नं. ३८.२३ को सन्दर्भलाई ३८.२४ गरिएको</u>

<u>आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २८ को द्रष्टव्य ३(छ) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको</u> :

(छ) परिच्छेद १५ का, शुद्ध (प्योर) भएपनि नभए पनि धातुहरु, धातुका मिश्रणहरु (एल्वायज) वा सरमेटहरु, संपुंजित (सिन्टर्ड) धातुको कारवाइडहरु (धातुका साथ संपुंजित धातुका कारवाइडहरु); वा ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२८.१६		म्याग्नेसियमको हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइड; स्ट्रोन्टियम वा वेरियमको अक्साइड, हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइडहरु ।	
	२८१६.१०.००	– म्याग्नेसियमको हाइड्रक्साइड र पेरोक्साइड	१०%
	२८१६.२०.००	– स्ट्रोन्टियमको अक्साइड, हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइड	१०%
	२८१६.३०.००	– वेरियमको अक्साइड, हाइड्रोक्साइड र पेरोक्साइड	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २८२७.३७.००, २८३५.२१.००, २८३६.९३.०० र २८४१.६०.०० लाई हटाइएको र देहाय बोजिम उपशीर्षक राखिएको:

		- मैगानाइटहरु, मैगनेटहरु र परमैगनेटहरु :	
	२८४१.६१.००	--पोटासियम परमैगनेट	५%
	२८४१.६९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत २८.४८ तथा उपसंकेत २८४८.१०.०० र २८४८.९०.०० लाइ हटाई देहाय बमोजिम उपशीर्षक २८.४८ र शव्दावली समेत राखिएको :

२८.४८	२८४८.००.००	रासायनिक तवरले छुट्याइएको (केमिकली डिफाइण्ड) वा नछुट्याइएको फोस्फाइड्हरु, फेरोफोस्फोरस वाहेक ।	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग २९ को` द्रष्टव्य १(च) र द्रष्टव्य २(क) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको :

१(च) सुरक्षा (प्रिजर्भेसन) वा परिवहन (ट्रान्सपोर्ट) को लागि आवश्यक स्थिरक (स्टेबिलाइजर) (अपिण्डन (एण्टिकेकिड्०ग) कारकहरु (एजेण्ट्स) समेत) थप गरिएका माथि (क), (ख), (ग), (घ) वा (ङ०) मा उल्लेख भएका उत्पादनहरु ;

१५८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२(क) शीर्षक नं. १५०४ का सामानहरु वा शीर्षक नं. १५२० को कच्चा (अप्रशोधित वा कूड) ग्लिसरोल;

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग २९ को द्रष्टव्य २(भ) मा शीर्षक नं. ३८.२३ को सन्दर्भको सट्टा शीर्षक नं.३८.२४ राखी मिलाइएको. द्रष्टव्य ५(ख) मा ` वा ग्लिसरोल ` भन्ने शव्दहरु हटाइएको. द्रष्टव्य ५(घ) मा ` र ग्लिसरोल ` भन्ने शव्दहरु हटाइएको र उपसंकेत २९०३.४०.०० को सट्टा देहाय बमोजिम उपशीर्षक राखिएको :

		- दुइ वा सोभन्दा बढी अलग अलग ह्यालोजिनहरु भएका अचक्रिक उदांगार (एसाइक्लिक हाइड्रोकार्वन्स) का ह्यालोजिनेटेड व्युत्पत्तिहरु	
	२९०३.४१.००	-- ट्राइ क्लोरोफ्लुओरोमिथेन	५%
	२९०३.४२.००	-- डाइक्लोरोडिफ्लुओरोमिथेन	५%
	२९०३.४३.००	-- ट्राइक्लोरोट्रिफ्लुओरोइथेन्स	५%
	२९०३.४४.००	-- डाइक्लोरोटेट्राफ्लुओरोइथेन्स र क्लोरोपेण्टाफ्लुओरोइथेन	५%
	२९०३.४५.००	-- केवल फ्लुओरिन र क्लोरिनका साथ उच्च अनुपातमा ह्यालोजिन मिसाइएको (परह्यालोजिनेटेड) अन्य व्युत्पत्तिहरु	५%
	२९०३.४६.००	-- ब्रोमोक्लोरोडिफ्लुओरोमिथेन, ब्रोमाट्रिफ्लुओरोमिथेन डाइब्रोमोटेट्राफ्लुओरोइथेन्स	५%
	२९०३.४७.००	-- उच्च अनुपातमा ह्यालोजिन मिसाइएका (परह्यालोजिनेटेड) अन्य व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स)	५%
	२९०३.४९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९०५.२१.०० लाइ हटाइएको र देहायको नयां उपशीर्षक २९०५.४५.०० राखिएको :

	२९०५.४५.००	-- ग्लिसरोल	५%

९५८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९१४.३०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		- अन्य ओषजन कार्य (अक्सिजन फङ्0कसन) नभएका सुगन्धित (एरोम्याटिक) कीटनहरु (कार्बनिक यौगिक) :	
	२९१४.३१.००	-- फेनिलेसिटोन (१-फेनिल प्रोपान-२-वन)	५%
	२९१४.३९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९१४.४०.०० २९१४.४१.०० र २९१४.४९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

	२९१४.४०.००	- कीटन-अल्कोहल्स र कीटन-अल्डिहाइड्स	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९१६.३३.०० हटाइ देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

	२९१६.३४.००	-- फेनिलेसेटिक अम्ल (एसिड) र यसका लवणहरु (साल्ट्स)	५%
	२९१६.३५.००	-- फेनिलेसेटिक अम्लका प्रलवणहरु (एस्टर्स)	५%

	२९२२.४२.००	-- ग्लुटामिक अम्ल र यसका लवणहर	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उप संकेत २९२२.४२.०० पछि देहायको उपशीर्षक २९२२.४३.०० र शब्दावली थपिएको

	२९२२.४३.००	-- अन्थ्रानिलिक अम्ल र यसका लवणहरु	५%

९२८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९२४.२१.०० पछि देहायको उपशीर्षक शव्दावली थपिएको

	२९२४.२२.००	-- २-एसिटामिडोबेन्जोइक अम्ल(एसिड्)	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९३२.९०.०० लाइ हटाई देहाय बमोजिम उपशीर्षक र शव्दावली थपिएको

		- अन्य :	
	२९३२.९१.००	-- आइसोसाफरोल	५%
	२९३२.९२.००	-- १-(१,३-बेन्जोडायोक्सोल-५-वाई एल) प्रोपान-२-वन	५%
	२९३२.९३.००	-- पाइपेरोनल	५%
	२९३२.९४.००	-- स्याफरोल	५%
	२९३२.९९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत नं. २९३३ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको :

२९.३३		नाइट्रोजन हेटरो-एटम(हरु) मात्र भएका हेटरोसाइक्लिक यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९३३.३१०० पछि देहायको उपशीर्षक २९३३.३२.०० थपिएको :

	२९३३.३२.००	-- पिपराइडिन र यसका लवणहरु (साल्ट्स)	५%

९६०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९३३.५ शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको :

		- संरचना (स्ट्रक्चर) मा पाइरिमिडिन वलय (रिङ्ग) (उद्जनित वा हाइड्रोजनेटेड् भएको वा नभएको) वा पिपरोजिन वलय (रिङ्ग) भएका यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स):	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत २९.३४ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहायका शब्दावली राखिएको:

२९.३४		न्यूक्लिक अम्ल (एसिड्स) र तिनका लवणहरु; अन्य हेटेरोसाइक्लिक यौगिकहरु (कम्पाउण्ड्स) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत २९३९४०.०० र २९३९६०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		- एफिड्रिन र त्यसका लवणहरु :	
	२९३९.४१.००	-- एफिड्रिन र त्यसका लवणहरु	५%
	२९३९.४२.००	-- स्यूडोएफिड्रिन (आइ एन एन) र त्यसका लवणहरु	५%
	२९३९.४९.००	-- अन्य ।	५%
		- राई अर्गोट (एक किसिमको धान्य विशेषमा लाग्ने ढुसी (फङ्गस) रोग) का क्षारतत्व (अल्काल्वायड्स) र तिनका व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स); तिनका लवणहरु :	
	२९३९.६१.००	-- अर्गोमेट्रिन (आइ.एन.एन) र यसका लवणहरु	५%
	२९३९.६२.००	-- अर्गोटेमिन (आइ.इन.एन) र यसका लवणहरु	५%

मुद्रण विभाग प्रमाणित

१६१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	२९३९.६३.००	-- लाइसर्जिक एसिड र यसका लवणहरु	५%
	२९३९.६९.००	-- अन्य	५%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३० दृष्टव्य २ मा भएको दृष्टव्य ३ (घ) को सन्दर्भलाई हटाएर सोको सट्टा दृष्टव्य ४(घ) भन्ने राखिएको, देहाय बमोजिमको नयां दृष्टव्य २ थपिएको र दृष्टव्य २ र ३ लाई क्रमश दृष्टव्य ३ र ४ गरी मिलाइएको :</u>

२. शीर्षक नं ३०.०२ को प्रयोजनको लागि "रोधक्षमता विज्ञान सम्बन्धी आपरिवर्तित उत्पादनहरु" (मोडिफाइड इम्यूनोलोजिकल प्रोडक्ट्स) भन्ने उक्ति अमिथुनक रोग प्रतिकारक पिण्डहरु (मोनोक्लोनल एण्टिबडीज (एम.ए.वी.एस), रोग प्रतिकारक पिण्डका खण्डहरु (एण्टिबडी फ्रयाग्मेण्टस), रोगप्रतिकारक पिण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी कन्जुगेट्स) र रोगप्रतिकारक पिण्डखण्डका संयुग्मीहरु (एण्टिबडी फ्रयाग्मेण्टस कन्जुगेट्स) का लागि मात्र लागू हुन्छ ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को को उपसंकेत ३०.०२ र उपसंकेत ३००२.१०.०० को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षक उपशीर्षकमा देहायको शव्दावली राखिएको</u>

३०.०२		मानव रक्त; प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक वा रोग निदान विषयक प्रयोग निमित्त तयार गरिएको पशुरक्त; एण्टिसेरा र अन्य रक्त खण्ड (ब्लड फ्रयाक्सन्स)हरु र रोधक्षमता सम्बन्धी आपरिवर्तित उत्पादनहरु (मोडिफाइड इम्यूनोलोजिकल प्रोडक्टस),जीव प्रद्यौगिकीय प्रक्रियाहरु (बायो टेक्नोलोजिकल प्रोसेसेज) को माध्यमबाट उपलब्ध भएको वा नभएको; भ्याक्सिनहरु, विषहरु (टौक्सिन्स),सूक्ष्म जीवाणुका कल्चरहरु (मर्चा वा यिस्ट बाहेक) र यस्तै किसिमका उत्पादनहरु ।	
	३००२.१०.००	- जीव प्रद्यौगिकीय प्रक्रियाहरुको माध्यमबाट उपलब्ध भए वा नभएका, एण्टिसेरा र अन्य रक्त खण्डहरु (ब्लड् फ्रयाक्सन्स) र रोधक्षमता सम्बन्धी आपरिवर्तित उत्पादनहरु (मोडिफाइड् इम्यूनोलोजिकल प्रोडक्ट्स) ।	माफी

१६२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ३००२.३, ३००२.३१.०० र ३००२.३९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ३००२.३०.००र शव्दावली राखिएको:

	३००२.३०.००	- पशु औषधी निमित्तका भ्याक्सिनहरु ।	माफी

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ३०.०६ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

३०.०६		यस भागको दृष्टव्य ४ मा उल्लेख भएका औषधी निर्माण (फर्मास्यूटिकल) का वस्तुहरु	

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ भाग ३१ को दृष्टव्य १ (ग) को संकेत ३८.२३ को सन्दर्भको सट्टा शीर्षक ३८.२४ राखिएको र उपपसंकेत ३२०१।३०.०० लाई हटाईएको .

३२.०१		वनस्पतिमूलक चर्म प्रशोधन सार; ट्यानिन र तिनका लवणहरु, इथरहरु, इष्टरहरु र अन्य व्युत्पतिहरु ।	
		- अन्य	
	३२०१.९०.१०	-- ग्याम्बियर	१०%
	३२०१.९०.९०	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को शीर्षक ३२०३.००.१० र ३२०३.००.९० हटाई देहाय अनुसारको शीर्षक ३२०३.००.०० राखिएको

३२.०३	३२०३.००.००	रासायनिक तवरले छुट्याइएको वा नछुट्याइएको वनस्पति वा जीवजन्तु जन्य रंगाउने पदार्थ(रंगाउने सार समेत तर एनिमल ब्ल्याक (कालो रंग) वाहेक); यस भागको दृष्टव्य ३ मा उल्लेख गरिएका वनस्पति वा जीवजन्तुजन्य रंगाउने पदार्थमा आधारित तयारी वस्तुहरु ।	२०%

९६२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ३२०६.१०.०० र सोको शब्दावलीको सट्टा देहाय बमोजिम उपशीर्षक र शब्दावली मिलाइएको :

		- वर्णक (पिग्मेण्ट्स) र टिटानियम डाइऔक्साइड्मा आधारित तयारी बस्तुहरु :	
	३२०६.११.००	-- सुक्खा तौलमा (ड्राइ वेट) मा गणना गरिंदा तौलको हिसावले टिटानियम डाइ औक्साइड्को मात्रा ८०% वा बढी भएको	१०%
	३२०६.१९.००	-- अन्य	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ३२१४.१०.०० को शब्दावलीको सट्टा देहाय बमोजिमको शब्दावली राखिएको:

	३२१४.१०.००	- काचनकर्ता (सिशाको काम गर्ने) (ग्लेजियर) को पोटीन (पुट्टी), रोपण वा कलम वांध्ने (ग्राफ्टीङ्ग) पोटीन (पुट्टी), रेजिन सिमेण्टहरु, सन्धिवन्धक (कौकिङ्ग) यौगिकहरु (कम्पाउण्डस) र अन्य मास्टिक्स (खोटाहरु); चित्रकार(पेण्टर) को भरौट (फिलिङ्गस)	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३३ को द्रष्टव्य १ (क) को शब्दावलीलाइ हटाई देहायको शब्दावली राखिएको र द्रष्टव्य २ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको र हालको द्रष्टव्य २ र ३ लाइ क्रमश ३ र ४ गरी मिलाइएको:

(क) शीर्षक नं.१३.०१ वा १३.०२ का प्राकृतिक तैलीय खोटोहरु (नेचुरल ओलियोरेजिन्स) वा वानस्पतिक सत्वहरु (भेजिटेबुल एक्सट्र्याक्ट्स);

२ शीर्षक नं .३३.०२ मा "सुगन्धयुक्त तत्वहरु" भन्ने उक्तिले शीर्षक नं.३३.०१ का तत्वहरु (सब्स्टान्सेस) लाइ, ती तत्वहरुबाट अलग गरिएका (आइसोलेटेड) सुगन्धयुक्त अवयवीहरु (ओडोरिफेरस कन्स्टिच्यूएण्ट्स) लाई वा संश्लेषित सुरभित द्रव्य (सिन्थेटिक एरोम्याटिक्स) लाई मात्र जनाउछ ।

हालको द्रष्टव्य २ र ३ लाई क्रमश: ३ र४ गरी मिलाइएको:

९५८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ३३.०१ को शव्दावलीमा "खोटो सम्बन्धी सामग्रीहरु "(रेजिन्वायडस) पछि " निस्सारित तैलीय खोटोहरु" (एक्सट्र्याक्टेड, ओलियोरेजिन्स) भन्ने शव्दहरु थपिएको र शीर्षक ३३.०२ को शव्दावलीलाई देहाय बमोजिम मिलाइएको :

३३.०२		उद्योगमा कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग गरिने खालका, सुगन्धयुक्त तत्वहरु (ओडोरिफेरश सव्सटान्सेज) का मिश्रणहरु (मिक्सचर्स) र एक वा बढी त्यस्ता तत्वहरुको आधार (बेसिस) भएका मिश्रणहरु (मद्यसारीय (अवकोहोलिक) घोल (सोल्यूसन) हरु समेत); पेय पदार्थहरु (बेभरेजेज) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) निमित्त प्रयोग हुने खालका, सुगन्धयुक्त तत्वहरु (ओडोरिफेरस सव्सटान्सेस)मा आधारित अन्य तयारी बस्तुहरु (प्रिपरेसन्स) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ३३.०६ र उपसंकेत ३३०६.१०.०० र ३३०६.९०.०० को शव्दावलीको सट्टा देहायका शीर्षक र उपशीर्षकहरु र शव्दावली राखिएको:

३३.०६		मुख सम्बन्धी (ओरल) वा दांत सम्बन्धी (डेण्टल) स्वास्थ्य (हाइजिन) निमित्तका तयारी वस्तुहरु (प्रिपरेसन्स), दन्त स्थिरक लेदो र चूर्ण (डेञ्चर फिक्सेटिभ पेष्ट्स र पाउडर्स) समेत; अलग अलग (इनडिभिजुअल) खुद्रा बिक्रीको प्याकेजमा भएको दांतहरुको चेप (बीचको भाग) सफा गर्न प्रयोग गरिने तन्तु (यार्न) (डेण्टल फ्लौस वा दांत वा दांतको चेप सफा गर्न बनाइएको मुलायम खालको धागो) ।	
	३३०६.१०.००	- दन्त मञ्जनहरु (डेण्टिफ्राइसेस)	२०%
	३३०६.२०.००	- दांतहरुको चेप सफा गर्न प्रयोग गरिने तन्तु (डेण्टल फ्लौस)	२०%
	३३०६.९०.००	- अन्य	२०%

१६५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३४ को दृष्टव्य ५ अपबाद (क) मा शीर्षक नं.१५.१९ को सन्दर्भको सट्टा ३८.२३ गरी बदलिएको र शीर्षक ३४०२.९०.०० वाट देहाय अनुसार उपसंकेत बनाइएको.

३४.०२		प्रांगारिक वाह्य भागमा असर पार्ने कारकहरु (एजेन्ट) (सावुन वाहेक); वाह्य भागमा असर पार्ने तयारी वस्तुहरु, धुने (वासिङ०ग) उत्पादनहरु (धुने सहायक सामान समेत) र शीर्षक नं. ३४.०१ मा उल्लेख भएका वाहेक सावुन भएको वा नभएको सफा गर्ने (क्लिनिङ०ग) सामानहरु ।	
		- अन्य :	
	३४०२.९०.१०	-- लिनियर अल्किल वेन्जीन सल्फोनिक एसिड· (लाप्सा वा एसिड स्लरी)	२०%
	३४०२.९०.९०	-- अन्य	४०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेतहरु ३५०२.१०.०० र ३५०२.९०.०० को सट्टा देहाय बमोजिमका उपशीर्षकहरु र शव्दावली राखिएको.

		- अण्डाको अल्बुमिन (पानीमा बिलयनशील प्रोटीन) :	
	३५०२.११.००	-- सुकाएको	१०%
	३५०२.१९.००	-- अन्य	१०%
	३५०२.२०.००	- दूधको अल्बुमिन (पानीमा बिलयनशील प्रोटीन), दुई वा सो भन्दा बढी ह्वे प्रोटीनहरुका सान्द्रहरु (कन्सेन्ट्रेट्स) समेत	१०%
	३५०२.९०.००	- अन्य	१०%
३५०६		अन्यत्र समावेश नगरिएका तयारी सरेसहरु र अन्य तयारी टासिने (एड्हेसिभ) पदार्थहरु; १ के.जि. भन्दा कम वजन भएका खुद्रा बिक्रीका लागि तयार गरिएका सरेस (ग्लु) र टासिने पदार्थ एड्हेसिभ) को रुपमा प्रयोग गर्न उपयुक्त उत्पादनहरु ।	

८६५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		– अन्य :	
	३५०६.९१.००	–– रबर वा प्लाष्टिकमा आधारित एडहेसिभ (टाँसिने पदार्थ) (कृत्रिम खोटो समेत)	२०%
३५.०७		स्रावहरु, अन्यत्र नपरेका तयारी स्रावहरु	
	३५०७.१०.००	– रिनेट र त्यसको सार	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३७ मा देहाय बमोजिम संशोधन गरिएको :

१. द्रष्टव्य १ को " वस्तु (म्याटेरियल्स) " भन्ने शब्द हटाइएको:

२. द्रष्टव्य २ को वाक्यको सट्टा देहायको वाक्य राखिएको:

- यस भागमा " छायाचित्रण " (फोटोग्राफिक) भन्ने शब्दले प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष ढंगले, प्रकाश कियाद्वारा वा अन्य प्रकारंका विकीरणद्वारा प्रकाशग्राही (फोटोसेन्सीटीभ) सतह (सर्फेस) मा दृश्य (भिजिवुल) आकृति (इमेजेज) निर्माण हुने प्रक्रिया (प्रोसेस)लाइ जनाउंछ ।

३. उपसंकेत ३७०२.३ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

- १०५ एम एम भन्दा बढी चोड़ाइ नभएका, छिद्रण (परफोरेशन्स) हरु रहित, अन्य फिल्म":

४. उपशीर्षक ३७०२.४ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

- १०५ एम एम भन्दा बढी चौडाइ भएका, छिद्रणहरु रहित, अन्य फिल्म

३७.०६		सिनेमा सम्वन्धी फिल्म, खोलिएको र विकास गरिएको, ध्वनिमार्ग समाविष्ट भएको(इनकोरपोरेटिड०) वा नभएको वा ध्वनिमार्ग मात्र भएको ।	
	३७०६.१०.००	– ३५ एम.एम. वा बढी चौडाइको	प्रति मी. रु.४।–
	३७०६.९०.००	– अन्य	प्रति मी. रु.४।

१६८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३८ को द्रष्टव्य १(ग) पछि देहायको द्रष्टव्य १(घ) र शव्दावली थपिएको:

(घ) अपधातुहरु (बेसमेटल्स) को निस्सारण (एक्सट्राक्सन) मा प्रयोग हुने खालका वा अपधातुहरु(बेसमेटल्स) का रासायनिक यौगिक (केमिकल कम्पाउण्डस) को उत्पादन (म्यानुफ्याक्चर) को लागि प्रयोग हुने खालका प्रयुक्त उत्प्रेरकहरु (स्पेन्ट क्याटालिस्ट्स) (शीर्षक नं. २६.२०), वहुमूल्य धातुको पुनप्राप्ति (रिकभरी) का लागि मुख्य रुपमा प्रयोग हुने खालका प्रयुक्त उत्प्रेरकहरु (स्पेन्टक्याटालिस्ट्स) (शीर्षक नं. ७१.१२) वा, उदाहरणको लागि, मिहीन रुपले छुट्टिने चूर्ण (फाइनली डिभाइडेड् पाउडर) वा वुनिएको जाली (वुभेन गउज) को रुपमा भएका धातुहरु वा मिश्रधातु भएका उत्प्रेरकहरु (क्याटालिस्ट्स) (परिच्छेद१४ वा १५) ।

द्रष्टव्य २ मा संकेत नं.` ३८.२३ ` को सन्दर्भको सट्टा शीर्षक नं.` ३८.२४ ` को सन्दर्भ राखिएको:

उपसंकेत ३८०६.२०.०० को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

	३८०६.२०.००	- खोटो (रोजीन) को, लिसोको अम्ल (रोजिन एसीडस) को वा खोटो (रोजिन) वा लिसोको अम्ल (राजीन एसिडस) का व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स) का लवणहरु, रोजीन यडक्टसका लवणहरु वाहेक ।	५%

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को उप संकेत ३८२२.००.०० को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

३८.२२	३८२२.००.००	शीर्षक नं. ३०.०२ वा ३०.०६ का वाहेक, पृष्ठाधार (व्याकिङ्ग) मा भएका निरुपणात्मक (डाइग्नोष्टिक) वा प्रयोगशाला (लेवोरेटरी) सम्वन्धी प्रतिकारकहरु (रिएजेण्ट्स) र पृष्ठाधार (व्याकिङ्ग) मा भएका वा नभएका, तयार गरिएका(प्रिपेयर्ड) निरुपणात्मक वा प्रयोगशाला सम्वन्धी प्रतिकारकहरु ।	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को शीर्षक ` ३८.२३ ` लाइ ` ३८.२४ ` गरी संख्या मिलाइएका र उपशाषकहरु ` ३८२३.१०.००, ३८२३.२०.००,३८२३.३०.००, ३८२३.४०.००, ३८२३.५०.००, ३८२३.६०.००, र ३८२३.९०.०० `लाइ क्रमश: उपशीर्षकहरु` ३८२४.१०.००, ३८२४.२०.००, ३८२४.३०.००, ३८२४.४०.००, ३८२४.५०.००, ३८२४.६०.०० र ३८२४.९०.०० गरी संख्या मिलाइएको र देहायको नयां शीर्षक ३८.२३ ` र सो का उपशीर्षकहरु राखिएको:</u>

३८.२३		औद्योगिक मोनोकार्बोक्सिलिक स्नेहीय अम्ल (फ्याटी एसिड); परिष्करण (रिफाइनिङ्ग) बाट प्राप्त अम्ल तैलहरु (एसिड् आयल्स); औद्योगिक स्नेहीय (फ्याटी) मद्यसार (अल्कोहल) हरु ।	
		- औद्योगिक मोनोकार्बोक्सिलिक स्नेहीय अम्लहरु (फ्याटी एसिड्स); परिष्करण (रिफाइनिङ्ग) बाट प्राप्त अम्ल तैलहरु (एसिड् आयल्स) :	
	३८२३.११.००	-- वसिक अम्ल (स्टियारिक एसिड)	५%
	३८२३.१२.००	-- तैलीय अम्ल (ओलेइक एसिड)	५%
	३८२३.१३.००	-- टौल आयलका स्नेहीय अम्लहरु (फ्याटी एसिड्स)	५%
	३८२३.१९.००	-- अन्य	५%
	३८२३.७०.००	- औद्योगिक स्नेहीय मद्यसारहरु (फ्याटी अल्कोहल्स)	५%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ मा देहायका नयां उपशीर्षकहरु ३८२४.७, ३८२४.७१.०० र ३८२४.७९.०० र तिनका शव्दावली राखिएको</u>

		- दुई वा सो भन्दा बढी विभिन्न नीलकुल्य (ह्यालोजेन)हरु भएका अचक्रिक (एसाइक्लिक) हाइड्रोकार्बोनहरुका उच्च अनुपातमा नीलकुल्य (ह्यालोजिन) मिसाइएका (परह्यालोजिनेटेड) व्युत्पत्तिहरु (डेरिभेटिभ्स) भएका मिश्रणहरु (मिक्सचर्स):	

१६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	३८२४.७१.००	-- फ्लूओरिन र क्लोरिनका साथ मात्र उच्च अनुपातमा हयालोजिन मिसाइएका अचक्रिक (एसाइक्लिक) हाइड्रोकार्बोनहरु भएका	१०%
	३८२४.७९.००	-- अन्य ।	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ३९ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको :

दृष्टव्य २(घ) को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको

(घ) वाष्पशील (भोलाटाइल) जैविक (अर्गानिक) विलयक द्रव्य (सोल्भेण्ट्स) हरुमा विलयक द्रव्य (सोलभेण्ट) को तौल घोल (सोल्यूसन) को तौल भन्दा ५० प्रतिशत बढी हुने गरी बनेका, शीर्षक नं.३९.०१ देखि३९.१३ सम्मका शीर्षकहरुमा उल्लेख भएका कुनै पनि उत्पादन समाविष्ट घोलहरु (सोल्यूसन्स) (कोलोडियन बाहेक) (शीर्षक नं. ३२.०८); शीर्षक नं. ३२.१२ को पत्राङ्0क पर्णीकाहरु (स्टैम्पिङ्0ग फ्वायल्स);

दृष्टव्य २(छ) को सट्टा देहायको नयां दृष्टव्य २(छ) राखिएको

(छ) प्लाष्टिकको पृष्ठाङ्0कन (व्याकिङ्0ग) मा भएको नैदानिक (डायग्नोस्टिक) वा प्रयोगशाला (लेबोरेटरी) का प्रतिकारक (रिएजेण्ट्स) हरु (शीर्षक नं. ३८.२२)

दृष्टव्य २(छ) देखि २(प) लाइ २(ज) देखि २(फ) गरी संख्या मिलाइएको

दृष्टव्य ४ को वाक्यहरुको सट्टा देहाय बमोजिमको दृष्टव्य ४ को वाक्यहरु राखिएको :

४. "कोपोलिमरहरु" भन्ने उक्तिले त्यस्ता सबै पोलिमरहरुलाई समावेश गर्दछ जसमा कुल पोलिमरको मात्रा (कन्टेण्ट)मा कुनै पनि एकल मोनोमर इकाइको अंश तौलको हिसावले ९५ प्रतिशत वा बढी रहँदैन ।

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा, यस भागको प्रयोजनको लागि कोपोलिमरहरु (कोपोलिकण्डेन्सेटहरु, कोपोलिएडिसन उत्पादनहरु, ढीका (ब्लौक) कोपोलिमरहरु र ग्राफ्ट कोपोलिमरहरु समेत) र पोलिमर ब्लेण्ड्स (पोलिमरका मिश्रणहरु) लाइ त्यस शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ जसमा प्रत्येक अन्य एकल (सिंगल) कोमोनोमर इकाइ भन्दा तौलमा अधिकता (प्रिडोमिनेट) भएको कोमोनोमर इकाइको पोलिमरहरु समावेश हुन्छन् । यस दृष्टव्यको प्रयोजनको लागि, एउटै शीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरुका अवयवी(कन्स्टिच्यूएण्ट) कोमोनोमर इकाइहरुलाइ एकैसाथ लिइनेछ ।

एकल कोमोनोमर इकाइको प्रधानता (प्रिडोमिनेट) नभएमा, स्थिति अनुसार कोपोलिमरहरु वा पोलिमर मिश्रण (ब्लेण्ड्स) हरुलाइ उत्तिकै ध्यान दिन योग्य शीर्षकहरु मध्ये सांख्यिक क्रममा सबभन्दा पछिल्लो (लास्ट)शीर्षक नं. मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

१६०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>उपसंकेत द्रष्टव्य १ को वाक्यहरुको सट्टा देहाय बमोजिमको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ र वाक्यहरु राखिएको</u>

१. - यस भागको कुनै एक शीर्षक भित्र, पोलिमरहरु (कोपोलिमरहरु समेत) र रासायनिक तरिकाले संशोधित (मोडिफाइड) पोलिमरहरुलाइ देहायका व्यवस्था (प्रोभिजन्स) अनुरुप वर्गीकरण गरिनेछ :

(क) एकै श्रृंखला (सेरिज) मा "अन्य" नामक उपशीर्षक जहां जहां छ

१) कुनै उपशीर्षकमा कुनै पोलिमरलाई "पोली" उपसर्ग (प्रिफिक्स) द्वारा निर्दिष्ट गरिएको (उदाहरणत, पोलिइथिलिन र पोलियामाइड -६,६) छ भने त्यसको अर्थ यसरी निर्दिष्ट गरिएको पोलिमरका अवयवी (कन्स्टिच्यूएण्ट) मोनोमर इकाइ वा मोनोमर इकाइहरुलाइ एकसाथ मिलाउंदा त्यसले कुल पोलिमरको मात्रा(कण्टेण्ट) को तौलको हिसावाले ९५ प्रतिशत वा बढी अंशदान (कण्ट्रिव्यूट) गरेकै हुनु पर्दछ ।

२) उपशीर्षकहरु ३९०१.३०, ३९०३.२०, ३९०३.३० र ३९०४.३० मा नामाङ्ि०कत कोपोलिमरहरुलाइ ती उपशीर्षकहरुमै वर्गीकरण गरिनेछ, तर ती नामाङ्ि०कत कोपोलिमरहरुका कोमोनोमर इकाइहरुको अंशदान तौलको हिसावले कुल पोलिमरको मात्रा (कन्टेण्ट) को ९५ प्रतिशत वा बढी हुनु पर्दछ ।

३) रासायनिक तवरले (केमिकल्ली) संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरुलाइ "अन्य" नामाङ्ि०कत उपशीर्षकमा वर्गीकरण गर्नु पर्दछ, तर त्यसरी रासायनिक तवरले संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरु अन्य उपशीर्षकद्वारा बढी स्पष्ट रुपमा (स्पेसिफिकल्ली) समावेश (कभर) गरिएको हुनु हुंदैन।

४) माथि क(१), (२) वा (३) संग नमिल्ने पोलिमरहरुलाइ त्यस श्रृंखला (सेरिज) का वांकी उपशीर्षकहरु मध्ये त्यस उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ जसले अन्य प्रत्येक एकल कोमोनोमर इकाइको तौलको हिसावले प्रधानता (प्रिडोमिनेट) भएको त्यस मोनोमर इकाइको पोलिमरलाइ समावेश (कभर) गरेको हुन्छ । यस प्रयोजनको लागि, उही उपशीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरुका अवयवी (कन्स्टिच्यूएण्ट) मोनोमर इकाइहरु (यूनिट्स) लाइ एकसाथ लिइनेछ । यसमा विचाराधीन उपशीर्षकहरुका श्रृंखला (सेरिज) मा पर्ने पोलिमरहरुका अवयवी कोमोनोमर इकाइहरुलाइ मात्र तुलना गरिनु पर्दछ ।

(ख) उही श्रृंखला (सेरिज) मा "अन्य" नामाङ्ि०कत उपशीर्षक नभएमा :

१. अन्य प्रत्येक कोमोनोमर इकाइ माथि तौलको हिसावले अधिकतामा (प्रिडोमिनेट) हुने त्यस मोनोमर इकाइका पोलिमरहरु समावेश भएको उपशीर्षकमा पोलिमरहरुलाइ वर्गीकरण गरिनेछ । यस प्रयोजनको लागि, उही उपशीर्षकमा पर्ने पोलिमरहरुका अवयवी (कन्स्टिच्यूएण्ट) मोनोमर इकाइहरुलाइ एकसाथ लिइनेछ । विचाराधीन श्रृंखला (सिरीज) भएका पोलिमरहरुका अवयवी कोमोनोमर इकाइहरुको मात्र तुलना गरिनेछ ।

९७१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२. रासायनिक तवरले संशोधित वा परिवर्तित (मोडिफाइड) पोलिमरहरुलाइ असंशोधित वा अपरिवर्तित (अनमोडिफाइड) पोलिमरको लागि उपयुक्त (एप्रोप्रिएट) उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

पोलिमर मिश्रण (पोलिमर ब्लेण्ड्स) लाइ उही अनुपातमा उही मोनोमर इकाइहरुको पोलिमर वर्गीकरण भएको उपशीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छ ।

<u>उपसंकेत ३९०५१ देखि ३९०५९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु शब्दावली राखिएको:</u>

		- पोलिभाइनिल एसिटेट	
	३९०५.१२.००	-- जलीय आकीर्णन (अक्वीयस डिस्पर्सन) मा	२०%
	३९०५.१९.००	-- अन्य	२०%
		- भाइनिल एसिटेट् कोपोलिमरहरु :	
	३९०५.२१.००	-- जलीय आकीर्णन (अक्वीयस डिस्पर्सन) मा	२०%
	३९०५.२९.००	-- अन्य	२०%
	३९०५.३०.००	- जलविश्लेषण नगरिएका (अनहाइड्रोलाइज्ड) एसिटेट वर्गहरु (ग्रूप्स) भएका वा नभएका पोलिभाइनिल अलकोहल	२०%
		- अन्य :	
	३९०५.९१.००	-- कोपोलिमरहरु	२०%
	३९०५.९९.००	-- अन्य	२०%

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

९०८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन २०५२ को उपसंकेत ३९२६.९०. बाट देहायका उपशीर्षक थप गरिएको:

		– अन्य :	
	३९२६.९०.२०	-- जुत्ता बनाउने प्लाष्टिकको सांचो	१०%

दृष्टव्य

१. भाग ३९ अन्तरगत पर्ने प्याकिङ्ग गर्ने बोरा र भोला एवं थैला विदेशबाटै सम्बन्धित उद्योगको नाममा पैठारी भएमा लाग्ने महसूलमा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ साथै वहुराष्ट्रिय कम्पनीको उत्पादनका नामबाट उद्योगहरुले पैठारी गर्ने १८ लिटरसम्मका जर्किन प्याकिङ गर्ने भांडा र क्रेट उद्योगको लोगो र नाम छापेर पैठारी गरेको अवस्थामा एवं फलफूल प्याक गर्ने प्लाष्टिक कोटेड बक्सा समेतमा उल्लेखित छुट हुनेछ ।

२. यस भाग अन्तरगत पर्ने अण्डा राख्ने प्लाष्टिकको क्रेटको पैठारीमा ५ प्रतिशत महसुल लाग्नेछ र विक्रीकर लाग्ने छैन ।

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ४०१०.१०.०० देखि ४०१०.९९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:

		- वाहकपेटी वा पट्टाहरु (कन्भेयर बेल्ट्स वा बेल्टिङ्ग) :	
	४०१०.११.००	-- धातुले मात्र प्रवलित (रिइन्फोर्स्ड) गरिएको	५%
	४०१०.१२.००	-- बयनीय पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) ले मात्र प्रवलित गरिएको	५%
	४०१०.१३.००	-- प्लाष्टिकले मात्र प्रवलित (रिइनफोर्स्ड) गरिएको	५%
	४०१०.१९.००	-- अन्य	५%
		- पारगमन पेटी वा पट्टाहरु (ट्रान्समीशन बेल्टस वा बेल्टिङ्ग) :	

९६२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

	४०१०.२१.००	-- ६० से.मी. भन्दा बढी तर १८० से.मी. भन्दा कम परिधि, (सरकुम्फरेन्स) भएको, खांचा भएको (ग्रुभ्ड) वा नभएको, समलम्बी (ट्रापेज्वायडल) तिर्यक्छेद (क्रस-सेक्सन) भएका अन्तहीन (एण्डलेस) पारगमन पेटीहरु (ट्रान्समिसन् वेल्टस) (भी-वेल्टहरु)	५%
	४०१०.२२.००	-- १८० से.मी. भन्दा बढी तर २४० से.मी. भन्दा कम परिधि (सरकुम्फरेन्स) भएको, खांचा भएको (ग्रुभ्ड) वा नभएको, समलम्वी (ट्रापेज्वायडल) तिर्यक्छेद (क्रस-सेक्सन) भएका अन्तहीन (एण्डलेस) मारगमन पेटीहरु (ट्रान्समिसन वेल्टस) (भी-वेल्टहरु)	५%
	४०१०.२३.००	-- ६० से.मी. भन्दा बढी तर १५० से.मी. भन्दा कम परिधि, (सरकुम्फरेन्स) भएको, अन्तहीन समकालिक (सिङ्ओक्रोनस) पेटीहरु	५%
	४०१०.२४.००	-- १५० से.मी. भन्दा बढी तर १९८ से.मी. भन्दा कम परिधि, (सरकुम्फरेन्स) भएको, अन्तहीन (एण्डलेस) समकालिक (सिङ्ओक्रोनस) पेटीहरु (बेल्ट्स)	५%
	४०१०.२९.००	-- अन्य	२०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ४१०४.३१.०० को सट्टा सोही उपशीर्षकमा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

	४१०४.३१.००	-- पूरा दानाहरु भएको र पूरा दाना खुर्केको (फुल ग्रेन्स र फुल ग्रेन स्प्लिट्स)	१०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४२ को द्रष्टव्य २ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

२(क) माथि द्रष्टव्य १ मा भएका व्यवस्थाहरु (प्रोभिजिन्स)का अतिरिक्त शीर्षक नं. ४२.०२ भित्र नपर्ने

(अ) दीर्घकालिक प्रयोगको लागि अभिकल्पना (डिजाइन) नगरिएको, अङ्ओकन गरिएका (प्रिण्टेड) वा नगरिएका, हैण्डलहरु भएका, प्लाष्टिकका पाता (सिटिङ्ओग) बाट बनेका झोलाहरु (व्याग्स) (शीर्षक नं. ३९.२३);

आ) चोया पदार्थ (प्लेटिङ्ओग म्याटेरियल) का वस्तुहरु (शीर्षक नं. ४६.०२)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) वहुमूल्य धातु वा वहुमूल्य धातुले ढाकिएका (क्ल्याड्) धातुका, प्राकृतिक वा संवर्धित (कल्चर्ड) मोतीहरुका, वहुमूल्य वा अर्द्ध वहुमूल्य पत्थरहरु (प्राकृतिक, संश्लेषित वां पुनं निर्मित) का अंगहरु (पार्टस) भएका शीर्षक नं. ४२.०२ र ४२.०३ का वस्तुहरु ती शीर्षकहरु मै वर्गीकृत रहने छन्, यद्यपि त्यस्ता अंगहरु (पार्ट्स) सामान्य (माइनर) आसंजन (फिटिङ्०ग) भन्दा बढी नै भएको पाइन्छन् , तर त्यस्ता अंगहरु (पार्टस) ले ती वस्तुहरुको सारभूत लक्षण (एसेन्सियल क्यारेक्टर) भने प्रदान गरेको हुनुहुंदैन । अर्का तिर, यदि ती अंगहरु (पार्ट्स) ले ती वस्तुहरुलाइ तिनको सारभूत लक्षण (एसेन्सियल क्यारेक्टर) प्रदान गर्दछन् भने, ती वस्तुहरु भाग ७१ मा वर्गीकरण गरिनेछन् ।

<u>आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४३ को द्रष्टव्य १ मा, रौं पछि वा ` ऊन (भुत्लो) ` शब्द थपिएको:</u>

<u>द्रष्टव्य २(ख) मा` रौं ` पछि वा `ऊन (भुत्ला )` थपिएको:</u>

<u>आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४४ मा निम्नानुसार संशोधन र थप गरिएको :</u>

<u>द्रष्टव्य १(ख) को शब्दावलीको सट्टा देहाय को शब्दावली राखिएको:</u>

(ख) प्राकृतिक रुपमा रहेका (इन द रफ),चिरेका (स्प्लिट) वा नचिरेका, आराले लम्वाइमा चिरेका (सौन लेड्०थवाइज) वा नचिरेका, लम्वाइमा काटेर (कट टु लेड्०थ) टुक्र्याइएका वा नटुक्र्याइएका बांस वा मुख्य रुपले (प्राइमरिली) बुन्न वा बाट्नको लागि (चोया वा पोयाको रुपमा) प्रयोग गरिने खालका वन्य प्रकृति (ऊडी नेचर) का अन्य पदार्थहरु (शीर्षक नं. १४.०१);

<u>द्रष्टव्य ६ को वाक्यको सट्टा देहायको वाकय राखिएको:</u>

६. माथिको द्रष्टव्य १ को अधीन र प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा वाहेक यस भागका शीर्षकहरुमा ` काठ` (उड) को सन्दर्भले बांस र वन्य प्रकृतिका अन्य पदार्थहरुलाइ पनि जनाउछ ।

<u>भाग ४४ को द्रष्टव्य ६ पछि देहायको नयां उपशीर्षक द्रष्टव्य १ थपिएको:</u>

<u>उपशीर्षक द्रष्टव्य</u> :

1. उपशीर्षकहरु नं. ४४०३.४१ देखि ४४०३.४९ , ४४०७.२३ देखि ४४०७.२९ , ४४०८.३१ देखि ४४०८.३९ र ४४१२.१३ देखि ४४१२.९९ को प्रयोजनको लागि ` उष्ण प्रदेशीय काठ`(ट्रपिकल उड) भन्नाले काठका देहायका किसिमहरु (टाइप्स) मध्ये एक लाइ जनाउंछ :

अबुरा, अकाजो डी` अफ्रिके, अफ्रोमोसिया, अको, अलान, एण्डिरोबा, अनिन्ग्री, अभोडिरी, अजोवी, बलांउ, बालसा, बोस्सी, क्लेयर, बोस्सी फोन्सी, क्याटिभो, सेद्रो, दावेमा, गाढा रातो मेरान्ती, डिबितो, दाउसी, फ्रामिरी, फ्रेइजो, फ्रोमाजर, फ्युमा, गेरोङगाड्०ग, इलोम्बा, इम्बुइया, आइपी, इरोको, जाबोटी, जेलुटोड्०ग, जेक्यिटिबा, जौड्०कौड्०, कपूर, केम्पास, केरुयड्०ग, कोसिपो कोटिबी, कोटो, हलुको रातो मेरान्ती, लिम्बां, लोउरो, मासाराण्डुबा, महोगनी, मकोरी, मनसोनिया, मेड्०गकुलाड्०ग, मेरान्ती बकाउ, मेरावान, मरबाउ, मरपाउह, मोरसावा, मोआबी, निआड्०गन, नियातोह,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ओबेचे, ओकौमी, ओन्फाविली, ओरे, ओभेङ्०कोल, ओफिगो, पादौक, पालदाओ, पालिसान्द्रे डी ग्वाटेमाला, पालिसान्द्रे डी पारा, पालिसान्द्रे डी रायो पालिसान्द्रे डी रोज, पाउ मार्फिम, पुलाइपुनाह, रमिन, सापेली, साकी-साकी सेपेटिर, सिपो सुक्यूपिरा, सुरेन, टीक, टियामा, टोला, भिरोला, ह्वाइट लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेलो मेलान्ती ।

उपसंकेत ४४०३.३ देखि४४०३.३५.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		- . अन्य, यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको :		
	४४०३.४१.००	- - गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती बकाउ	माफी	
	४४०३.४९.००	- - अन्य	माफी	

उपसंकेत ४४०७.२ देखि ४४०७.२३.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:

		- यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको:		
	४४०७.२४.००	- - भिरोला, महोगनी (स्वीटेनिया एस पी पी), इमबुइया र बाल्सा	माफी	
	४४०७.२५.००	- - गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेरान्ती र मेरान्ती वकाउ	माफी	
	४४०७.२६.००	- - सेतो लौआन, सेतो मेरान्ती, सेतो सेराया, पहेंलो मेरान्ती र एलान	माफी	
	४४०७.२९.००	- - अन्य	माफी	

उपसंकेत ४४०८.२०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक शब्दावली राखिएको:

		- यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लेख भएका उष्ण प्रदेशीय काठको		
	४४०८.३१.००	-- गाढा रातो मेरान्ती, हलुका रातो मेगन्ती र मेगन्ती बकाउ	१०%	

१८०६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	४४०८.३९००	- - अन्य	१०%

<u>उपसंकेत ४४१०.१०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको</u>

		- काठको :	
	४४१०.११.००	- - वेफरबोर्ड, ओरिएण्टेड् स्ट्राण्ड बोर्ड समेत	१०%
	४४१०.१९.००	- - अन्य	१०%

<u>उपसंकेत ४४१२.११.०० देखि ४४१२.९९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक शब्दावली राखिएको</u>

		- पूर्णतया प्रत्येक प्लाइको मोटाइ ६ एम. एम. ननाघेको काठको पत्रबाट बनेको प्लाइउड :	
	४४१२.१३.००	- - यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्णप्रदेशीय काठको कम्तीमा एउटा वाहिरी प्लाइ (परत वा तह) भएको	२०%
	४४१२.१४.००	- - अन्य, कम्तीमा एउटा वाहिरी तह (प्लाइ) अशंकुधारी (नन-कोनिफेरस) काठको भएको	२०%
	४४१२.१९.००	- - अन्य	२०%
		- अन्य,कम्तीमा एउटा वाहिरी तह (प्लाइ) अशंकुधारी (नन-कोनि-फेरस) काठको भएको	
	४४१२.२२.००	- - कम्तीमा एउटा तह (प्लाइ) यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्णप्रदेशीय काठको भएको	२०%
	४४१२.२३.००	- - अन्य, कम्तीमा एक तह (लेयर) पार्टिकल बोर्डको समावेश गरिएको	२०%
	४४१२.२९.००	- - अन्य	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		- अन्य :	
	४४१२.९२.००	- - कम्तीमा एक तह (प्लाइ) यस भागको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ मा उल्लिखित उष्णप्रदेशीय (ट्रपिकल) काठको भएको	२०%
	४४१२.९३.००	- - अन्य, कम्तिमा एक तह (लेयर) पार्टिकल बोर्डको समावेश गरिएको	२०%
	४४१२.९९.००	- - अन्य	२०%

<u>संकेत ४४.१५ कोसट्टा देहायको शीर्षक ४४.१५ र शव्दावली राखिएको:</u>

४४.१५		काठका, परिवेष्ठन (प्याकिड्0ग) का खोलहरु, बाकसहरु, क्रेटहरु, ड्रमहरु र यस्तै परिवेष्ठन सामग्रीहरु; काठका केवुल-ड्रमहरु; काठका प्यालेटहरु, वक्स-प्यालेटहरु र अन्य लोड बोर्डहरु (सामान चढाउने तख्ताहरु); काठका प्यालेट कलरहरु ।	

<u>उपसंकेत ४४१५.२०.०० को शव्दावलीको सट्टा सोही उपशीर्षकमा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

	४४१५.२०.००	- प्यालेटहरु, वक्स प्यालेटहरु र अन्य लोड बोर्डहरु (सामान चढाउने तख्ताहरु); प्यालेट कलरहरु	१०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४६ </u>द्रष्टव्य १ को ` अन्य वनस्पति पदार्थका पट्टी (स्ट्रिप्स) (जस्तै राफिया (एक किसिमको ताल), झिनुपात वा चाक्लो पातवाट काटिएका पट्टीहरु (स्ट्रीप्स)हरु वा वोक्रा (रुख विरुवाका बार्क) ` भन्ने वाक्यांशको सट्टा देहायको वाक्यांश राखिएको:

` अन्य वनस्पति पदार्थका पट्टीहरु (स्ट्रिप्स) (उदाहरणको लागि वाकल (वोक्रा) का झीना पातहरु (न्यारो लिभ्स) र राफिया का पट्टीहरु (स्ट्रिप्स) वा चाक्लो पात (ब्रोड लिभ्स)बाट उपलब्ध अन्य पट्टीहरु) ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को परिच्छेद १० को मुल शीर्षकमा देहाय बोजिम संशोधन र थप गरिएको:</u>

` कागत र कागतको गाता (पेपरबोर्ड) का रद्दी र टुक्राटाक्री (अवशेषहरु) ` भन्ने वाक्यांशको सट्टा ` प्रतिलव्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री ) कागज वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड)` राखिएको,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४७ को मुल शीर्षकमा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको

` कागत र कागतको गाताका रद्दी र टुक्राटाक्री (अवशेषहरु) ` भन्ने वाक्यांशको सट्टा ` प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री ) कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड)` भन्ने वाक्यांश राखिएको

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ४७.०६ को शव्दावलीको सट्टा शीर्षक नं.४७.०६ मा देहायको शव्दावली राखिएको र उपशीर्षक ४७०६.१०.०० पछि देहायको उपशीर्षक ४७०६.२०.०० र शव्दावली थपिएको

४७.०६		प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री) कागत वा कागजको गातावाट निकालिएको रेशा (फाइबर्स) हरुका वा अन्य रेशादार (फाइब्रस) सेलुलोजिक पदार्थहरुका पल्पहरु ।	
	४७०६.२०.००	- प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री) कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड) बाट निकालिएका रेशाहरुको पल्प ।	माफी

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ४७.०७ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहाय बमोजिम शव्दावली राखिएको

४७.०७		प्रतिलब्ध (रिकभर्ड) (रद्दी र टुक्राटाक्री) कागत वा कागतको गाता (पेपरबोर्ड) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ४८ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको :

देहायको नयां द्रष्टव्य १(च) र शव्दावली राखिएको

(च) नैदानिक (डाइग्नोस्टिक) वा प्रशोगशालाका प्रतिकारकहरु (रिएजेण्ट्स) ले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड्) कागत (शीर्षक नं. ३८.२२);

द्रष्टव्य १(च) देखि १(ढ) लाइ क्रमश १(छ) देखि १(ण) गरी मिलाइएको

द्रष्टव्य २ को ` उदाहरणत लेपन वा संसेचन गरिएका ` भन्ने शव्दहरु हटाइएको

९६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

दृष्टव्य ३ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

३. यस भागमा ` अखबारी कागत ` (न्यूजप्रिण्ट) भन्ने उक्तिले समाचार पत्र छाप्न प्रयोग हुने खालको, कुल रेशाको मात्रामा तौलको हिसावले ६५ प्रतिशत मा नघट्ने गरी यान्त्रिक वा रसायन-यान्त्रिक (केमी-मेकानिकल) प्रक्रियाद्वारा उपलब्ध गरिएको काष्ठ रेशाहरु (उड फाइवर्स) भएको, सज्जीकरण (साइजिड्०ग) नगरिएको वा धेरै हलुका सज्जीकरण (साइजिड्०ग) गरिएको, प्रत्येक पाटो (साइड) मा २.५ माइक्रोमीटर (माइक्रोन) भन्दा बढी पार्कर प्रिण्ट सर्फ (१ एम पी ए) सतह (सरफेस) को खस्रोपना (रफनेस) भएको, ४० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा कम तथा ६५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तौल नभएको, लेपन नगरिएको कागतलाइ जनाउँछ ।

दृष्टव्य ४ मा देहाय बमोजिम संशोधन गरिएको:

१. दृष्टव्यको दोश्रो अनुच्छेद (पारागाफ)को (ग), (घ) र (ङ०) खण्डहरुमा र तेश्रो अनुच्छेदको खण्ड (ख) र (ग)मा भएको ` ( *)` लाइ हटाइएको

२. पादटिप्पणी हटाइएको

३. खण्ड (घ) र (ङ०) मा रहेको`२५ के पी ए प्रति ग्राम प्रति वर्गमिटर ` लाइ हटाई` २५ के पी ए प्रति वर्गमीटर प्रतिग्राम ` राखिएको

दृष्टव्य ६ को वाक्यलाई हटाइ देहायको वाक्य राखिएको:

६. शीर्षकहरुमा भएका शब्दावली (टर्म्स) मा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक, शीर्षक नं. ४८.०१ देखि ४८.११ मध्ये दुइ वा दुइभन्दा बढी शीर्षकहरुमा भएको विवरण संग मिल्ने कागत, कागतको गाता (पेपरवोर्ड), सेलुलोज वाडिड्०ग र सेलुलोजको जालीलाई ती मध्ये त्यस्तो एक शीर्षकमा वर्गीकरण गरिनेछ, जुन दरवन्दी (नोमेन्क्लेचर) मा सांख्यिक क्रम अनुसार सवभन्दा अन्तमा पर्न आउनेछ ।

दृष्टव्य ७ मा` ७ को सट्टा ` ७(अ) ` गरिएको र देहायको नयां दृष्टव्य ७(आ) र शब्दावली) थपिएको:

(आ) शीर्षक नं. ४८.०३ र ४८.०९ देहायका कागत, सेलुलोज वाडिड्०ग र सेलुलोज रेशाका जालीहरुमा मात्र लागु हुन्छ :

(क) ३६ से.मी. भन्दा बढी चोडाई भएको पाता वा रोलमा रहेको; वा

(ख) नमोडेको वा नपट्याएको (अनफोल्डेड) अवस्थामा एकापट्टिको किनारा ३६ से.मी भन्दा बढी र अर्को पट्टिको किनारा (साइड) १५ से.मी भन्दा बढी भएको आयाताकार (वर्गाकार समेत) ताउहरु (शीट्स) मा भएको ।

९८०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत द्रष्टव्य २(क) मा ` ३८ ` लाइ हटाइएको र सोको ठाउंमा ` ३.७ केपीए वर्गमीटर प्रति ग्राम (केपीए मी ^{2}/ग्रा) राखिएको

उपसंकेत द्रष्टव्य ३ मा` २० केजीएफ` हटाइएको सो को ठाउंमा ` १९६ न्युट्न्स` राखिएको

उपसंकेत द्रष्टव्य ४ मा ` १५ ` हटाइएको र १.४७ केपीए वर्गमिटर प्रतिग्राम ` राखिएको

उपसंकेत ४८.०३ को शब्दावलीलाई हटाइएको र देहायको शब्दावली राखिएको

४८.०३	४८०३.००.००	ट्वाइलेट वा फेसियल टिसू स्टौक, टावेल वा नैपकिन स्टौक र गार्हस्थ वा सरसफाइको प्रयोजनमा प्रयोगहुने खालका यस्तै किसिमको कागत, सेलुलोज वाडिङ्Oग र सेलुलोज रेशा (फाइवर्स) हरुका जालीहरु (वेब्स),रोल वा ताउ (शीट्स) मा भएको, खुम्च्याइएको (क्रेप्ड) वा नखुम्च्याइएको, चाउरी पारिएको (क्रिङ्Oकल्ड) वा नपारिएको, उत्थितालंकृत गरिएको (एम्बोस्ड) वा नगरिएको, छिद्रित (परफोरेटेड्) वा अछिद्रित, सतह रंगाइएको (सर्फेस कलर्ड)वा नरंगाइएको, सतह सिंगारिएको (सर्फेस डेकोरेटेड्) वा नसिंगारिएको, छापिएको वा नछापिएको ।	२०%

संकेत ४८.०५ को सट्टा देहायको शीर्षक ४८.०५ र शब्दावली राखिएको

४८.०५		यस भागको द्रष्टव्य २ मा उल्लेख भए भन्दा बढी काम, वा प्रक्रिया नगरिएको, रोल वा ताउ (सिट्स) मा भएको अन्य अलेपित (अनकोटेड्) कागत र कागतको गाता (पेपरबोर्ड)`	

उपसंकेत ४८०७.९ , ४८०७.९१.०० र ४८०७.९९.०० हटाई देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

	४८०७.९०.००	- अन्य	२०%

१८१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>संकेत ४८०८ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक र शव्दावली राखिएको:</u>

४८.०८		शीर्षक नं.४८.०३ मा उल्लेख भएका कागतका किसिम भन्दा भिन्दै, रोलमा वा ताउ (शिट्स) मा भएका, खुम्च्याइएका (क्रेप्ड), चाउरी पारिएका (क्रिइ्०कल्ड)), उत्थितालंकृत (एम्बोस्ड) वा छिद्रित (परफोरेटेड), कर्कटीय (कोरुगेटेड्) (समतल सतहका ताउहरु टांसिएका वा नटांसिएका) कागत र कागतगाता (पेपरबोर्ड) ।	

<u>संकेत ४८.०९ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

४८.०९		रोल वा ताउ (सिट्स) मा भएको, छापिएको (प्रिण्टेड) वा नछापिएको कार्वन कागत, स्वत प्रतिलिपि पत्र (सेल्फकपी पेपर) र अन्य प्रतिलिपि उतार्ने वा अन्तरण (ट्रान्सफर) गर्ने कागतहरु (डुप्लिकेटर स्टेन्सिलहरु वा अफसेट प्लेटहरुको लागि चाहिने लेपित (कोटेड्) वा संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड) कागत समेत) ।	

<u>संकेत ४८.११ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

४८.११		शीर्षक ४८.०३ , ४८.०९ वा ४८.१० मा उल्लेख भएका किसिमका सामानहरु वाहेक, रोल वा ताउ (सिट्स) मा भएका, लेपित (कोटेड्), संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड्), आच्छादित (कभर्ड), पृष्ठरंजित (सर्फेसकलर्ड), पृष्ठालंकृत (सर्फेस डेकोरेटेड्) वा मुद्रित (प्रिण्टेड्) कागत, कागतगाता (पेपरवोर्ड), सेलुलोज वाडिड्०ग (कोषिय गद्दा) र कोषीय रेशाका जालीहरु (वेब्स अफ सेलुलोज फाइबर्स) ।	

९८७

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संकेत ४८.१८ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

४८.१८		घरायसी वा सरसफाइको प्रयोजनका निमित्त प्रयोग हुने खालको, ३६ से.मी. भन्दा कम चोडाईको रोलमा भएको, वा नाप(साइज) वा आकार (शेप) मा काटिएको, सरसफाइका कागत (ट्वायलेट पेपर) र यस्तै किसिमका कागत, कोषीय गद्दा (सेलुलोज वाडिड्ग) वा कोषीय रेशाका जालीहरु (वेब्स अफ सेलुलोज फाइबर्स); कागतको गुभो (पेपर पल्प), कागत, कोषीय गद्दा (सेलुलोज वाडिड्ग), वा कोषीय रेशाका जालीहरु (वेब्स अफ सेलुलोज फाइबर्स) का रुमालहरु (हेण्डकरचिफ्स), परिमार्जन तन्तुपत्र (क्लिन्सिड्ग टिसूज)हरु, तौलियाहरु, टेबुलपोशहरु (टेबुलक्लथ), गमछा (सर्भिएट्स), साना केटाकेटीहरुको लागि साना रुमालहरु (न्यापकिन्स), रक्तस्रावावरोधी गद्दाहरु (ट्याम्पोन्स), तन्नाहरु (बेडशिट्स) र यस्तै घरायसी प्रयोग, सरसफाइ सम्वन्धी (स्यानिटरी) वा अस्पताल सम्वन्धी सामानहरु, पोशाक सामग्री (आर्टिकल्स अफ एपारेल) र परिधान सहायक वस्तुहरु (क्लोदिड्ग एक्सेसरीज) ।	

उपसंकेत ४८२३.२०.०० र ४८२३.४०.००बाट देहाय बमोजिम उपशीर्षक बनाइएको र संकेत नं. ४८२३.३०.०० हटाइएको:

		- निस्यन्दन कागत वा निस्यन्दन कागतगाता (फिल्टर पेपर वा पेपरबोर्ड):	
	४८२३.२०.१०	-- टि व्याग फिल्टर पेपर	१०%
	४८२३.२०.९०	-- अन्य	२०%
		- स्वत अभिलेखन (सेल्फ रिकर्डिड) उपकरणको लागि छापिएका, मुठ्ठाहरु (रोल्स), ताउहरु (शीट्स) र अड्कपटहरु (डायल्स):	
	४८२३.४०.१०	-- वैद्युतिक हृदगति लेखन (कार्डियोग्राफ), पराश्रव्यलेखन (अल्ट्रासोनोग्राफी) श्वासमापी (स्पाइरामिटर), प्रमष्तिष्क आलेखन (एनसेफालोग्राफ) र भ्रूण परिवीक्षक (फिटल मोनिटरिड्ग) कागतहरु (पेपर्स)	१०%

१८३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	४८२३४०.९०	-- अन्य	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को परिच्छेद ११ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको:

द्रष्टव्य १(ड०) को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

(ड०) शीर्षक नं. ३०.०५ वा ३०.०६ का वस्तुहरु (उदाहरणको लागि, गद्दा (वाडिङ्ग), जाली (गज), पट्टी (बैण्डेज) र औषधी (मेडिकल), चिरफार सम्बन्धी (सर्जिकल), दन्तचिकित्सा (डेण्टल) वा पशु चिकित्सा (भेटेरिनरी) सम्बन्धी प्रयोगजनका, चिरफारमा टाँका लगाउने सम्बन्धी (सर्जिकल स्यूचर) पदार्थहरु); अलग अलग (इण्डिभिजुअल) खुद्रा विक्रीको प्याकेजमा भएको, 'शीर्षक नं. ३३.०६ को दाँतको चेप सफा गर्न प्रयोग हुने तन्तुहरु (यार्न) (डेण्टल फ्लौस);

द्रष्टव्य १(द) को अन्तमा भएको ` वा ` लाइ हटाइएको:

द्रष्टव्य १(ध) मा पूर्णविराम चिन्ह हटाएर पादविराम चिन्ह (सेमिकलन) राखिएको:

द्रष्टव्य १(घ)को अन्तमा द्रष्टव्य १(न) र १(प) र शब्दावली देहाय बमोजिम थपिएको:

(न) भाग ९६ का वस्तुहरु (उदाहरणत कुचोकुची (ब्रस) हरु, यात्राको निमित्तको सिलाइ सेट, स्लाइड, फास्नर र टाइपराइटर रिबनहरु); वा

(प) भाग ९७ का वस्तुहरु ।

द्रष्टव्य ५(आ) को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

(आ) सिउने धागोको रुपमा प्रयोग गर्न परिष्कार गरिएको (ड्रेस्ड); र

द्रष्टव्य ७(ऊ) को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

(ऊ) सियो (सलाइ) ले वा कुरुसले बुनेर (निटेड् वा कोशिड्) आकृति दिइएका, अलग अलग वस्तुको रुपमा प्रस्तुत गरिएको वा लम्बाइमा विभिन्न वस्तुहरुको रुपमा प्रस्तुत गरिएको ।

द्रष्टव्य ८ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

८. भाग ५० देखि ६० सम्मको प्रयोजनको लागि :

(अ) माथि द्रष्टव्य ७ को अर्थ अन्तरगत निर्मित वस्तुहरुको हकमा भाग ५० देखि ५५ एवं ६० र, प्रसंगले अन्यथा अपेक्षा गरेकोमा बाहेक, भाग ५६ देखि ५९ लागु हुँदैनन् ।

आ) भाग ५६ देखि ५९ सम्मको वस्तुहरुको हकमा भाग ५० देखि ५५ एवं ६० लागु हुदैनन् ।

१८८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

<u>द्रष्टव्य १३ का अन्त्यमा देहायका वाक्य थपएका:</u>

" यस द्रष्टव्यको प्रयोजनको लागि, " कपडाका पोशाक " (टेक्सटाइल गार्मेन्ट्स) भन्नाले शीर्षक नं. ६१०१ देखि ६११४ र शीर्षक नं. ६२०१ देखि ६२११ सम्मका पोशाकहरु (गार्मेन्ट) लाई जनाउंछ । "

<u>उपसंकेत द्रष्टव्य२(ख)(ड) को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:</u>

(ड) शीर्षक नं.५८.१० को कारचोपी (इम्ब्राइडरी) र तिनका वस्तुहरु (गुड्स) को हकमा आधार कपडा (ग्राउण्ड फ्याव्रिक) को मात्र गणना गरिनेछ । तर, दृश्य (भिजिबुल) आधार विनाको (भुई नदेखिने) कारचोपी (इम्ब्राइडरी) र तिनका वस्तुहरु (गुड्स) लाइ कारचोपी भर्ने धागोहरुको मात्र प्रसंग (रेफरेन्स) बाट वर्गीकरण गरिनेछ ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ५२ को उपसंकेत द्रष्टव्यको सट्टा देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य राखिएको:</u>

१. उपशीर्षकहरु ५२०९.४२ र ५२११.४२ को प्रयोजनको लागि " डेनिम " भन्ने उक्तिले तानातर्फ वाहिरी (सुल्टो वा फेस) भएको, तानाका धागोहरु एउटै उही रंगको भएको, र बानाको धागोहरु अविरंजित (अनव्लिच्ड), विरन्जित (व्लिच्ड), खैरो रंगाइएको (डाइड ग्रे) वा तानाको धागोको रंग भन्दा हलुका रंग (लाइट शेड) को भएको, ब्रोकेन ट्विल लगायत, ३-डोरे वा ४-डोरे ट्विलको, विभिन्न रंगका धागोको कपडा (फ्याव्रिक्स) लाइ जनाउंछ ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ५२०५.२५.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:</u>

	५२०५.२६.००	- - १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको	माफी
	५२०५.२७.००	- - १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा कम तर ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर१२० मेट्रिक संख्या ननाघेको) नापको	माफी
	५२०५.२८.००	- - ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी) नापको	माफी

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ५२०५.४५.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:</u>

मुद्रण विभाग

१८५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	५२०५.४६.००	- - प्रति एकल धागो नापमा १२५ डेसिटेक्स भन्दा कम तर १०६.३८ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (८० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर ९४ मेट्रिक संख्या ननाघेको) प्रति एकल धागो)	माफी
	५२०५.४७.००	- - प्रति एकल धागो नापमा १०६.३८ भन्दा कम तर ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा घटी नभएको (९४ मेट्रिक संख्या भन्दा बढी तर १२० मेट्रिक संख्या ननाघेको प्रति एकल धागो)	माफी
	५२०५.४८.००	- - प्रति एकल धागो नापमा ८३.३३ डेसिटेक्स भन्दा कम (१२० मेट्रिक संख्या भन्दा बढी प्रति एकल धागो)	माफी

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ५४०७.६०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

		- तौलको हिसावले ८५ प्रतिशत वा बढी पोलिष्टर फिलामेण्टहरु भएका अन्य बुनिएका (वुभेन) कपडाहरु (फ्याब्रिक्स) :	
	५४०७.६१.००	-- तौलको हिसावले नन्टेक्सचर्ड पोलिष्टर फिलामेण्टहरु ८५ प्रतिशत वा बढी भएका	४०%
	५४०७.६९.००	- - अन्य	४०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ५६०३.००.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु ५६०३.११.०० देखि ५६०३.९४.०० सम्म राखिएको

		- मानव निर्मित फिलामेण्ट (रेशाहरु)का :	
	५६०३.११.००	- - २५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तौल नभएको	२०%
	५६०३.१२.००	- - २५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तर ७० ग्राम प्रति वर्गमिटर मा नबढ्ने तौल भएको	२०%
	५६०३.१३.००	- - ७० ग्रामप्रति वर्गमीटर भन्दा बढी तर १५० ग्राम प्रतिवर्गमिटर मा नबढ्ने तौल भएको	२०%

१८५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	५६०३.१४.००	- - १५० ग्रामप्रति वर्गमीटर भन्दा बढी तौल भएको	२०%
		- अन्य :	
	५६०३.९१.००	- - २५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तौल नभएको	२०%
	५६०३.९२.००	- - २५ ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तर ७०ग्राम प्रति वर्गमिटर मा नबढ्ने तौल भएको	२०%
	५६०३.९३.००	- - ७० ग्राम प्रति वर्गमीटर भन्दा बढी तर १५० प्रति वर्गमीटरमा नबढ्ने तौल भएको	२०%
	५६०३.९४.००	- - १५० ग्राम प्रति वर्गमिटर भन्दा बढी तौल भएको	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ५८.०४ को शब्दावली हटाई देहाय बमोजिमको शीर्षक र शब्दावली राखिएको:

" वुनिएको (वुभेन), सलाइले बुनेको (निटेड) वा कुरुसले बुनेको (क्रोसिड्), कपडा (फ्याब्रिक्स) वाहेक, सूक्ष्म रेशमी जाली (मलमल) हरु (टुल्स) र अन्य जाली कपडाहरु (नेट फ्याब्रिक्स); शीर्षक नं. ६०.०२ का कपडा (फ्याब्रिक्स) वाहेक, टुक्रामा (इन पिस), पट्टीमा (इन स्ट्रिप) वा कलावत्तू (मोटिफ्स) मा भएको शोभाजाली (लेस) । "

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ५९ मा देहाय बोजिम संशोधन र थप गरिएको :

द्रष्टव्य ४ को (ग) को अन्त्यमा रहेको " ; र " लाइ हटाइ सोको सट्टा पूर्ण विराम चिन्ह राखिएको र द्रष्टव्य ४ मा देहाय अनुसारको नयां दोश्रो अनुच्छेद थपिएको:

" तर, यो शीर्षक केवल सुदृढ पार्न (रिइनफोर्सिङ्ग) उद्देश्यका लागि तान्तव कपडा (टेक्सटाइल फ्याव्रिक) को विद्यमानता भएको, तान्तव कपडा (टेक्सटाइल फ्याव्रिक) युक्त सेल्यूलर रबरका पाताहरु (प्लेट्स), चादरहरु (शीट्स) वा पट्टी (स्ट्रिप) को हकमा (भाग ४०), वा शीर्षक नं. ५८.११ का तान्तव उत्पादनहरु (टेक्सटाइल प्रोडक्ट्स) का हकमा लागु (अप्लाइ) हुंदैन "

द्रष्टव्य ४ को (घ) लाइ हटाइएको:

द्रष्टव्य ७(क)(१) को वाक्यांशलाई हटाई देहाय बमोजिम वाक्यांश राखिएको:

(१) . रबर, छाला वा अन्य पदार्थले लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड), कार्ड क्लोदिङ्ग (कपास वा ऊन धुन्ने काम गर्ने यन्त्रमा प्रयोग हुने कपडा) निमित्त उपयोग गरिने खालको, तान्तव कपडाहरु (

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

टेक्सटाइल फ्याब्रिक्स), जमोठ (फेल्ट) र जमोठको अस्तर हालिएका (फेल्ट-लाइन्ड) बुनिएका कपडाहरु (वुभेन फ्याब्रिक्स), र अन्य प्राविधिक प्रयोजनमा उपयोग गरिने खालका यस्तै किसिमका कपडाहरु, वयनधुरी (विभिङ्ग स्पिण्डल वा विभिङ्ग बिम्स) लाइ ढाक्ने काममा प्रयोग हुने रबर संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड्) मखमल (भेलभेट) को बनाइएको सांघुरो कपडाहरु (न्यारो फ्याब्रिक्स) समेत;

संकेत ५९१०.०० को वाक्यांशलाइ हटाई देहाय बमोजिमको शीर्षक र वाक्यांश राखिएको ।

५९.१०	५९१०.००.००	प्लाष्टिकले संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड्), लेपित (कोटेड्), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड) गरिएको वा नगरिएको, वा धातु (मेटल) वा अन्य पदार्थद्वारा सबल तुल्याइएको (रिइनफोर्स्ड) वा नतुल्याइएको, तान्तव पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) का संप्रेषण (पारगमन वा ट्रान्समिसन) वा परिवहन (वाहक वा कन्भेयर) पेटी वा पट्टाहरु (बेल्ट्स वा बेल्टिङ्ग) ।	१०%

संकेत ५९११.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ५९११.१०.०० र वाक्यांश राखिएको:

	५९११.१०.००	रबर, छाला वा अन्य पदार्थद्वारा लेपित (कोटेड), आच्छादित (कभर्ड) वा पटलित (ल्यामिनेटेड), कार्ड क्लोदिङ्ग (कपास वा ऊन धुने काम गर्ने यन्त्रमा प्रयोग हुने कपडा) निमित्त उपयोग गरिने खालको तान्तव कपडाहरु (टेक्सटाइल फ्याब्रिक्स), जमोठ (फेल्ट) र जमोठको अस्तर हालिएका (फेल्ट लाइन्ड) बुनिएका कपडाहरु र अन्य प्राविधिक प्रयोजनमा उपयोग गरिने खालका यस्तै किसिमका कपडाहरु, वयनधुरी (विभिङ्ग स्पिण्डल वा विभिङ्ग बिम्स) लाई ढाक्ने काममा प्रयोग हुने रबर संसिक्त मखमल (भेलभेट) को बनाइएको सांघुरो कपडाहरु (न्यारो फ्याब्रिक्स)	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ६१मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको ।

द्रष्टव्य ३(क) को शव्दावली सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

(क) "सुट" शब्दले दुइवा तीन थान (पिस) पोशाकहरु मिलेर बनेको, तिनको वाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सरफेस) को हिसावले, उही कपडाबाट तयार गरिएको, पोशाकहरुको समुच्चय (सेट)लाइ जनाउंछ र यसमा देहायका सामान समाविष्ट गरिन्छन् :

मुद्रण विभाग

acc

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- एउटा सुट कोट वा ज्याकेट, जसको बाहिरी आवरण (आउटर सेल), बाहुलाहरु बाहेक, चार वा बढी टुक्रा (प्यानेल्स) बाट बनेको, शरीरको ऊर्ध्व (माथिल्लो) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित (डिजाइण्ड), संभवत एउटा सिएको (टेलर्ड) वेष्टकोट पनि रहन्छ, जसको अगाडिको भाग (फ्रोन्ट) सेट (समुच्चय) का अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) का वाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सरफेस) जस्तै उही कपडाबाट बनेको हुन्छ र जसको पछिल्लो भाग (व्याक) चाहिं सुटकोट वा ज्याकेटको भित्री अस्तर (लाइनिङ्ग) कै कपडाबाट बनेको हुन्छ; र

- शरीरको तल्लो भाग ढाक्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको र सुरुवाल (ट्राउजर्स), बिचेज वा शौर्ट्स (हाफपैण्ट (पौडी खेल्दा लगाउने (स्विमवियर) वाहेक), बांध्ने वा कस्ने इंजार वा पेटी (ब्रेस र बिब) दुवै नभएको एउटा स्कर्ट (घांघर वा जामा) वा एउटा डिभाइडेड् स्कर्ट (स्कर्टसंग मिल्ने खुकुलो सुरुवाल जस्तो पहिरन) भएको एउटा पोशाक ।

सुटका सबै अवयव वा अंगहरु (कम्पोनेण्ट्स) उही वस्त्र रचना (फ्याव्रिक कन्स्ट्रक्सन), रंग र बनोट (कम्पोजिसन) को हुनै पर्दछ; तिनको शैली (स्टाइल) पनि उही नै हुनु पर्दछ र नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोण्डिङ्ग) वा अनुरुप (कम्प्याटिबुल) हुनै पर्दछ । तर, ती अवयवहरु (कम्पोनेण्ट्स) मा भिन्न कपडाको पाइपिङ्ग (जोर्नी (सिभ) मा हालेर सिइने कपडाको पट्टी) लगाइएको हुन सक्दछ ।

यदि शरीरको अधो भाग ढाक्ने विभिन्न छुट्टा छुट्टै अवयवहरु (कम्पोनेण्ट्स) एकै साथ प्रस्तुत हुन आउंछन् भने (उदाहरणत दुइ जोर सुरुवाल (ट्राउजर्स) वा सुरुवाल र शौर्ट्स, वा स्कर्ट र डिभाइडेड् स्कर्ट र सुरुवाल), अवयवी अधो भाग (कन्स्टिच्यूएण्ट लोअर पार्ट) एकजोर सुरुवाल वा, जनाना वा केटीको सुटको हकमा, स्कर्ट वा डिभाइडेड् स्कर्ट हुनेछ । अन्य पोशाकलाइ छुट्टै रुपमा विचार गरिनेछ ।

माथिका सम्पूर्ण शर्तहरु पूरा गरे वा नगरे पनि ' सुट ' शब्दले देहाय का पोशाकहरुको समुच्चय (सेट)हरुलाइ समावेश गर्दछ

- प्रातकालीन पोशाक, पछाडि तलसंम्म लर्कने बाटुलो पृष्ठ भाग (टेल) भएको सादा (प्लेन) ज्याकेट (कटअवे) (कम्मर भन्दा तलको कोटको छेउलाइ बांगो (कर्भ) वा तेर्सो (स्लोप) पारेर काटिएको कोट) तथा धर्का भएको (ट्राइप्ड) सुरुवाल (ट्राउजर्स) भएको;

- सायंकालीन पोशाक (टेलकोट), साधारणतया कालो रंगको कपडाबाट बनेको अगाडिपट्टि अपेक्षतया छोटो, बन्द नहुने, नितम्ब भागमा काटिएको सांघुरो स्कर्ट (कोटको तल लर्किने भाग) भएको र पछाडिपट्टि लर्किने भएको कोट;

१८४

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

- इनर ज्याकेट सुटहरु, ज्याकेटको शैली साधारण ज्याकेट सरह भएको (यद्यपि अगाडि कमीजको अधिकांश भाग देखिने गरी शायद खुला रहने), तर कोटको कठालोबाट मोडिने भाग (ल्यापेल भने चम्किलो रेशम वा नकली रेशम (इमिटेशन सिल्क) को भएको ।

देहायको नयां द्रष्टव्य ५ राखिएको:

५ शीर्षकनं. ६१.०९ ले पोशाकको छेउ (बौटम) मा इंजार, करड्०दार कम्मरपेटी वा अन्य कस्न हुने (टाइटेनिङ्०ग) साधन भएका पोशाकहरुलाई समावेश गर्दैन ।

द्रष्टव्य ५ देखि ९ सम्मको अंकलाइ क्रमश: ६ देखि १० गरी मिलाइएको:

उपशीर्षक ६११६.१०.०० को शब्दावलीको सट्टा सोही उपशीर्षकमा देहायको शब्दावली राखिएको:

	६११६.१०.००	- प्लाष्टिक वा रबरद्वारा संसिक्त (इम्प्रिग्नेटेड्), लेपित (कोटेड्) वा आच्छादित (कभर्ड)	४०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ६२ को द्रष्टव्यको देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको

द्रष्टव्य ३(क) को सट्टा देहायको द्रष्टव्य ३(क) राखिएको:

(क) " सुट " शब्दले दुइ वा तीन थान (पिस) पोशाकहरु मिलेर बनेको, तिनको बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सर्फेस) को हिसाबले, उही (सेम) कपडाबाट तयार गरिएको, पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) लाइ जनाउंछ र यसमा देहायका सामान समाविष्ट गरिन्छन् :

- एउटा सुटकोट वा ज्याकेट, जसको बाहिरी आवरण (आउटर सेल), बाहुलाहरु बाहेक, चार वा बढी टुक्रा (प्यानेल्स) बाट बनेको, शरीरको उर्ध्व (माथिल्लो) भाग ढाक्नको लागि अभिकल्पित(डिजाइण्ड), संभवत एउटा सिएको (टेलर्ड) इस्टकोट (वेष्टकोट) पनि रहन्छ, जसको अगाडिको भाग (फ्रण्ट) समुच्चय (सेट) का अवयवहरु (कम्पोनेन्ट्स) का बाहिरी पृष्ठभूमि (आउटर सरफेस) जस्तै उही कपडाबाट बनेको हुन्छ र जसको पछिल्लो भाग (ब्याक) चाहिं सुटकोट वा ज्याकेटको भित्री अस्तर कै कपडाको बनेको हुन्छ; र

- शरीरको तल्लो भाग ढाक्न अभिकल्पना (डिजाइन) गरिएको र सुरुवाल (ट्राउजर्स), ब्रिचेज वा शौर्ट्स (हाफपैण्ट) (पौडी खेल्दा लगाउने (स्विमवियर) बाहेक), बांध्ने वाकस्ने इंजार वा पेटी (ब्रेस र बिब) दुवै नभएको एउटा घांघर वा जामा (स्कर्ट) वा एउटा डिभाइडेड् स्कर्ट (स्कर्टसंग मिल्ने खुकुलो सुरुवाल जस्तो पहिरन) भएको एउटा पोशाक ।

१४०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सुटका सबै अवयव वा अंगहरु (कम्पोनेण्ट्स) उही वस्त्र रचना (फ्याब्रिक कन्स्ट्रक्सन), रंग र बनोट (कम्पोजिसन) को हुनै पर्दछ; तिनको शैली (स्टाइल) पनि उही नै हुनु पर्दछ र नाप (साइज) पनि मिल्दो (करेस्पोण्डिङ्ग) वा अनुरुप (कम्प्याटिबुल) हुनै पर्दछ । तर ती अवयवहरु (कम्पोनेण्ट्स) मा भिन्न कपडाको पाइपिङ्ग (जोर्नी (सिम) मा हालेर सिइने कपडाको पट्टी) लगाइएको हुन सक्छ ।

यदि शरीरको अधो भाग ढाक्ने विभिन्न छुट्टा छुट्टै अवयवहरु (कम्पोनेण्ट्स) एकै साथ प्रस्तुत हुन आउंछन् भने (उदाहरणत दुइ जोर सुरुवाल (ट्राउजर्स) वा सुरुवाल र शौर्ट्स, वा स्कर्ट र डिभाइडेड स्कर्ट र सुरुवाल) अवयवी अधो भाग एक जोर सुरुवाल वा, जनाना वा केटीको सुटको हकमा, स्कर्ट वा डिभाइडेड् स्कर्ट हुनेछ । अन्य पोशाकलाइ छुट्टै रुपमा विचार गरिनेछ ।

माथिका सम्पूर्ण शर्तहरु (कण्डिसन्स) पूरा गरे वा नगरे पनि ` सुट` शब्दले देहायका पोशाकहरुको समुच्चय (सेट) हरुलाइ समावेश गर्दछ :

- प्रातकालीन पोशाक (ड्रेस), पछाडि तलसम्म लर्कने बाटुलो पृष्ठ भाग (टेल) भएको सादा (प्लन) ज्याकेट (कटअवे) (कम्मर भन्दा तलको कोटको छेउलाइ बांगो (कर्भ) वा तेर्सो (स्लोप) पारेर काटिएको कोट) तथा धर्का भएको (स्ट्राइप्ड) सुरुवाल (ट्राउजर्स) भएको;

- सायंकालीन पोशाक (टेलकोट), साधारणतया कालो रंगको कपडाबाट बनेको, अगाडिपट्टि अपेक्षतया छोटो, बन्द नहुने, नितम्ब भागमा काटिएको सांघुरो स्कर्ट (कोटको तल लर्किने भाग) भएको र पछाडिपट्टि लर्किने भएको कोट;

- डिनर ज्याकेट सुटहरु, ज्याकेटको शैली साधारण ज्याकेट सरह भएको (यद्यपि अगाडि कमीजको अधिकांश भाग देखिने गरि शायद खुला रहने), तर कोटको कठालोबाट मोडिने भाग (ल्यापल भने चम्किलो रेशम वा नकली रेशम (इमिटेशन सिल्क) को भएको ।

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत नं. ६३०४.९१.१०, ६३०४.९१.२० र ६३०४.९१.९० लाई हटाई देहायको उप शीर्षक राखिएको</u> :

६३.०४		शीर्षक नं. ९४.०४ बाहकका अन्य सजाउने (फर्निसिङ्ग) सामानहरु ।	
		- अन्य :	
	६३०४.९१.००	-- सलाइले गांठो पारी बुनेको (निटङ) वा एउटै कुरुसको हुकले बुनेको (क्रोशिङ) :	२०%

९३१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ६३०५.३, ६३०५.३१.०० र ६३०५.३९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:</u>

		- मानव निर्मित तान्तव पदार्थहरु (टेक्सटाइल म्याटेरियल्स)का	
	६३०५.३२.००	-- लचकदार मझौला वहुराशि (बल्क) आधान पात्रहरु (कण्टेनर्स)	२०%
	६३०५.३३.००	-- अन्य, पोलिइथिलिन वा पोलिप्रोपिलिन का पट्टी वा यस्तै वस्तु	२०%
	६३०५.३९.००	-- अन्य	२०%
६३.०७		अन्य निर्मित वस्तुहरु पोशाकका नमूनाहरु (ड्रेस प्याटर्नस) समेत	
		- अन्य :	
	६३०७.९०.१०	-- त्रिकोणात्मक रुपमा छाता ढाक्ने आकारमा काटिएका कपडा	१०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ६४ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको :</u>

<u>द्रष्टव्य १(क) को शव्दावलीको सट्टा देहायको द्रष्टव्य १(क) र शव्दावली राखिएको:</u>

(क) झीनो (निर्बल वा फिल्म्जी) पदार्थका (उदाहरणत, कागत, प्लाष्टिकको चादर) परित्यजनीय (डिस्पोजेबुल) पाउ वा जुत्ताका आच्छादनहरु (कभरिङ्०गस), संप्रयुक्त तलुवाहरु (अप्लाइड् सोल्स) रहित । यी उत्पादनहरु तिनका अवयवी (कन्स्टिच्यूएण्ट) पदार्थहरु अनुसार वर्गीकरण गरिन्छन् ।

<u>द्रष्टव्य १ मा नयां द्रष्टव्य १(ख) देहाय बमोजिम थपिएको:</u>

(ख) टांसेर (ग्लूड), सिएर (स्यून) वा अन्य किसिमबाट जुत्ताको माथिल्लो भाग (अपर) का साथ जोडिएका (एफिस्ड) वा प्रयुक्त (अप्लाइड्) वाहिरी तलुवा (आउटर सोल) रहित तान्तव पदार्थ (टेक्सटाइल म्याटेरियल) को पाउपोस (फुटवियर) (परिच्छेद ११);

<u>द्रष्टव्य १(ख) देखि१(ङ०) लाइ क्रमश: १(ग) देखि १(च) गरी मिलाइएको:</u>

<u>द्रष्टव्य २ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको :</u>

२. शीर्षक नं. ६४.०६ को प्रयोजनको लागि `अगहरु ` (पार्टपुर्जा) भन्ने शव्दले किलाहरु (पेग्स), जुत्ताका संरक्षी (प्रोटेक्टर्स), आइलेटहरु (फित्ता छिराउने साना प्वालहरु), अंकुसे (हुक्स), खिपहरु (बकल्स), अलंकरणहरु

९३७

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(और्नामेण्टस), लोता (ब्रेड्स), फित्ता (लेस), आलंकारिक फुर्काहरु (पौम्पोन्स) वा अन्य सजावटका वस्तुहरु (ट्रिमिन्स) यी वस्तुलाई यिनका उपयुक्त शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गर्नु पर्दछ) वा शीर्षक नं. ९६.०६ का टांकहरु (बटन्स) वा अन्य वस्तुहरुलाइ समावेश गर्दैन ।

द्रष्टव्य ३ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

३ यस भागको प्रयोजनको लागि :

(क) ` रबर ` तथा ` प्लाष्टिक ` शव्दले नाङ्गो आंखाले देख्न सकिनेगरी रबर वा प्लाष्टिकको बाहिरी तह (एक्सटर्नल लेयर) चढाइएको बुनिएको कपडा वा अन्य तान्तव उत्पादन (टेक्सटाइल प्रोडक्ट्स) लाइ समावेश गर्दछ; यस व्यवस्थाको प्रयोजनको लागि, रंगको परिणाम स्वरुप हुने परिवर्तनलाई गणना गरिनु हुँदैन ; र

(ख) ` छाला ` (लेदर) शव्दले शीर्षक नं. ४१.०४ देखि ४१.०९ सम्मका वस्तुहरुलाइ जनाउंछ । `

उपसंकेत द्रष्टव्य १(ख)को शब्दावलीको सट्टा देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य १(ख) र शब्दावली राखिएको:

(ख) स्केटिङ्ग बुटहरु, स्की बुटहरु र क्षेत्रपार (क्रसकन्ट्री) स्कि को पाउपोश, स्नोबोर्ड बुटहरु, कुस्तीका बुटहरु, बौक्सिङ्का बुटहरु र साइकलिङ्गका जुत्ताहरु ।`

उपशीर्षक ६४०२.११.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ६४०२.१२.०० राखिएको:

	६४०२.१२.००	-- स्कि बुटहरु, क्षेत्रपार (क्रसकण्ट्री) स्किको पाउपोश तथा स्नोबोर्ड बुटहरु	४०%

उपसंकेत ६४०३.११.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ६४०३.१२.०० र शब्दावली राखिएको:

	६४०३.१२.००	-- स्कि बुटहरु, क्षेत्रपार (क्रसकण्ट्री) स्कि को पाउपोश तथा स्नोबोर्ड बुटहरु	४०%
६६.०३		शीर्षक नं. ६६.०१ वा ६६.०२ का वस्तुहरुको पार्टपूर्जाहरु, शोभोकरण (झुम्का फुर्का आदि) र सहायक सामानहरु ।	
	६६०३.१०.००	- बिंड र लौराको समाते गांठो (नब्स)	१०%
	६६०३.२०.००	- छाताको फ्रेम, डांठमा चढाएको फ्रेमहरु समेत	१०%

१३२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	६६०३.९०.००	– अन्य	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षक ६८०८.००.०० वाट देहाय उपशीर्षक वनाइ शब्दावली राखिएको .

६८.०८		सिमेण्टी, प्लाष्टर वा अन्य जोड्ने खनिज पदार्थद्वारा एकत्रित भएका वनस्पति रेशा, परालका रेशा, काठ रण्डा लगाउंदा आउने काठको धूलो र टुक्रा काठको अवशेष (काठको धूलो समेत) बाट बनेका संघार, फल्याक, झिंगटी, चौकोस र यस्तै प्रकारका सामानहरु :	
	६८०८.००.१०	- काठको धूलो, सिमेण्ट विभिन्न वाइण्डिङ० केमिकल्स मिश्रण गरी वनेको विभिन्न मोटाइका बोर्डहरु	१०%
	६८०८.००.९०	- अन्य	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ६८१०.२०.०० र तिनका शब्दावली हटाइएको र संकेत ६८.१५ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक र शब्दावली राखिएको :

६८.१५		अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नभएका, पत्थरका वा खनिज द्रव्यका वस्तुहरु (कार्वन फाइबर्स, कार्वन फाइबर्सका सामानहरु र पिटका सामानहरु समेत) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ६९ मा देहाय वमोजिम संशोधन र थप गरिएको :

देहायको नयां द्रष्टव्य २(ख) राखिएको र द्रष्टव्य २(ख) देखि २(ट) लाई क्रमश २(ग) देखि २(ठ) गरी मिलाइएको :

(ख) शीर्षक नं. ६८.०४ का वस्तुहरु;

उपसंकेत ६९०३.१०.०० को शब्दावलीको सट्टा देहायको उपशीर्षक ६९०३.१०.०० र शब्दावली राखिएको

	६९०३.१०.००	- तौलको हिसावले ५० प्रतिशत भन्दा बढी ग्रेफाइट (कालो सीसा) वा अन्यकार्वन भएको वा यी उत्पादनहरुको मिश्रण भएको ।	१०%

९५४

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

देहायको नयां उपशीर्षक ६९०९१२.०० र शव्दावली थप गरिएको

	६९०९.१२.००	-- मउज (Mohs) स्केलमा ९ वा बढी बराबरको कडापन (हार्डनेस) भएका वस्तुहरु ।	२०%

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग ७० मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको :

द्रष्टव्य २(ग) को वाक्यको सट्टा देहायको वाक्य राखिएको

(ग) ` अवशोषक (एब्जोर्बेण्ट), प्रतिविम्वीय (रिफ्लेक्टिङ्ग) वा अप्रतिविम्वीय (ननरिफ्लेक्टिङ्ग) तह (लेयर) ` भन्ने उक्तिले धातु वा रासायनिक योग (जस्तै मेटल औक्साइड्) को सूक्ष्मदर्शी ढंगको (माइक्रोस्कोपिकली) पातलो लेपन (कोटिङ्) लाई जनाउंछ; जसले, उदाहरणको लागि, अवरक्त प्रकाश (इन्फ्रान्रेड लाईट) लाइ अवशोषण गर्दछ वा कांच (ग्लास) को प्रतिविम्वीय गुणहरुलाई विकसित गर्दछ साथै पारदर्शिता (ट्रान्सप्यारेन्सी) वा पारभासकता (ट्रान्सलुसेन्सी) को केही अंश जोगाइ राख्ने गुंजाइस पनि रहन्छ; वा जसले प्रकाशलाइ कांचको सतहमा प्रतिविम्वित हुनबाट रोक्दछ । .

संकेत ७०.०३ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको र उपसंकेत ७००३.११.०० ः हटाई देहायको उपशीर्षक ७००३.१२.०० र शव्दावली राखिएको

७०.०३		अवशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (पत्र वा लेयर) भएको वा नभएको, पाता (सिट्स) वा प्रोफाइल को रुपमा भएको, अरु कुनै किसिमको काम नगरिएको, ढालेको कांच (काष्ट ग्लास) र वेल्लित कांच (रोल्ड ग्लास) ।	
		– तारविहिन पाता :	
	७००३.१२.००	–– सम्पूर्ण रुपमा रंगाएको (बडी टिण्टेड्), अपारदर्शी पारिएको (ओपासिफाइड्), रंग चढाइएको (फ्ल्यास्ड) वा अवशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (लेयर) भएको	२०%

९३५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संकेत ७०.०४ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक ७०.०४ र शव्दावली राखिएको र उपसंकेत ७००४.१०.०० लाई हटाई देहायको उपशीर्षक ७००४.२०.००र शव्दावली राखिएको:

७०.०४		अवशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (लेयर) भएको वा नभएको, तर अन्य कुनै काम नगरिएको, पाता(सिट्स) को रुपमा भएको तन्क्याएर बनाइएको (ड्रन) कांच वा हावाफुकेर वा ग्यास भरेर बनाइएको (व्लोन) कांच ।	
	७००४.२०.००	– सम्पूर्ण रुपमा रंगाएको (बडी टिन्टेड्), अपारदर्शी पारिएको (ओपासिफाइड), रंगचढाएको (फ्ल्यास्ड) वा अबशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (लेयर) भएको	२०%

संकेत ७०.०५ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक ७०.०५ राखिएको र उपसंकेत ७००५.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ७००५.१०.०० र शव्दावली राखिएको:

७०.०५		अवशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (लेयर) भएको वा नभएको, तर अन्य किसिमबाट कुनै काम नभएको, पाता (सिट्स) मा भएको फ्लोट ग्लास (कांच) र सतह घर्षित (ग्राउण्ड) वा चमकाइएको (पोलिस्ड) कांच ।	
	७००५.१०.००	– अवशोषक, प्रतिविम्वीय वा अप्रतिविम्वीय तह (लेयर) भएको, तार-विहिन (नन-वायर्ड) कांच ।	२०%

उपसंकेत ७०१०.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु र शव्दावली राखिएको:

७०.१०		कांचका कारव्वाय, वोतल, फ्ल्यास्क, सुराही, भांडा कुंडा, सिसी (फायल)हरु, एम्पुलहरु र यस्तै किसिमका मालसामानहरु राख्ने (आधानपत्रहरु), वा ओसार पसार गरिने काममा प्रयोग गरिने खालका भांडाहरु; कांचका परिक्षणशील (प्रिजर्भिङ्ग) भांडाहरु (जार्स); कांचका ठेडीहरु, ढकनी (लिड्स) र अन्य वन्द गर्ने विर्कोहरु (क्लोजर्स) ।	
	७०१०.२०.००	- ठेडी (स्टोपर्स) हरु, ढकनीहरु (लिड्स) र अन्य विर्कोहरु (क्लोजर्स)	२०%

१६५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		- अन्य, देहाय बमोजिम क्षमता (क्यापासिटी) का	
	७०१०.९१.००	-- १ लिटर भन्दा बढी क्षमताको :	२०%
	७०१०.९२.००	-- ०.३३ लिटर भन्दा बढीको तर १ लिटर भन्दा बढी क्षमता नभएको	२०%
	७०१०.९३.००	-- ०.१५ लिटर भन्दा बढीको तर ०.३३ लिटर भन्दा बढी क्षमता नभएको	२०%
	७०१०.९४.००	-- ०.१५ लिटर भन्दा बढी क्षमता नभएको	२०%

<u>उपसंकेत ७०१९१०.०० देखि ७०१९९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको</u>

		- छेस्काहरु (स्लिभर्स), प्यूरीमुठा (रोभिङ्ग्स), धागो (यार्न) र काटिएका तन्तुगुच्छ (चोप्ड स्ट्राण्ड्स)	
	७०१९११.००	-- ५० मि.मि. भन्दा बढी लम्बाइ नभएका काटिएका तन्तुगुच्छ (चोप्ड स्ट्राण्ड)	१०%
	७०१९१२.००	-- प्यूरीमुठा (रोभिङ्ग्स)	१०%
	७०१९१९.००	-- अन्य	१०%
		- पातला पाताहरु (भ्वायल्स), जालीहरु (वेब्स), गुन्द्री (म्याट्स), ओछ्याउना (म्याट्रेसेस), फलेकहरु (बोर्डस) र यस्तै नबुनेका (ननवुभेन) सामानहरु (प्रोडक्ट्स) :	
	७०१९३१.००	-- गुन्द्रीहरु (म्याट्स)	१० %
	७०१९३२.००	-- पातला पाताहरु (भ्वायल्स)	१० %
	७०१९३९.००	-- अन्य	१० %
	७०१९४०.००	- प्यूरीमुठाका बुनिएका कपडाहरु (वुभेन फ्याब्रिक्स)	१०%

१३८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		- अन्य बुनिएका कपडाहरु (फ्याब्रिक्स) :	
	७०१९५१.००	-- ३० से.मी. भन्दा बढी चौडाई नभएको	१०%
	७०१९५२.००	-- प्रति एकल धागो (यार्न) १३६ टेक्स भन्दा बढी नभएका तन्तुहरु (फिलामेण्ट्स) को, प्रतिवर्गमिटर २५० ग्राम भन्दा कम तौल भएको, सांदा बुनौट (प्लेनविभ) को, चोडाइ ३० से.मी भन्दा बढी भएको	१०%
	७०१९५९.००	-- अन्य	१०%
	७०१९९०.००	- अन्य	१०%

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को भाग ७१ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको :

देहाय ' दृष्टव्य ३(घ) राखिएको:

`(घ) ., उत्प्रेरकहरु (सपोर्टेड् क्याटालिष्ट्स) (शीर्षक नं. ३८.१५) `

दृष्टव्य ३(घ) देखि (३(ढ) लाइ क्रमश: ३(ङ०) देखि ३(ण) गरी मिलाइएको:

हालको दृष्टव्य ३(घ) (३(ङ०) गरी मिलाइएको) को सट्टा देहायको ३(ङ०) राखिएको :

`(ङ०) भाग ४२ को द्रष्टव्य २(ख) मा उल्लेख भएका शीर्षक नं. ४२.०२ वा ४२.०३ का वस्तुहरु ;

देहाय व. ाको नयां द्रष्टव्य ८ थपिएको :

`८. - परिच्छेद ६ को द्रष्टव्य १(क) का अधीनमा रही शीर्षक नं. ७१.१२ मा भएको विवरणसंग मिल्ने सामानहरु त्यस शीर्षक मै वर्गीकरण गरिनेछन् । यस दरवन्दी (नोमेन्क्लेचर) का अन्य कुनै शीर्षकमा वर्गीकरण गरिने छैनन् `

हालको द्रष्ट. रु ८, ९ र १० लाइ क्रमश ९ १० र ११ गरी मिलाइएको:

द्रष्टव्य १० (द्रष्टव्य ११ गरी मिलाइएको) मा ` द्रष्टव्य ८ ` को सट्टा ` द्रष्टव्य ९ ` गरी मिलाइएको:

संकेत ७१.०१ को शव्दावली (टेक्स) मा भएको ` नछुट्याएको ` (अनग्रेडेड) शव्दलाई हटाइएको:

संकेत ७१.१२ को अन्त्यमा पूर्ण विरामलाइ हटाई देहाय बमोजिम थपेर मिलाइएको :

` ; मुख्यतया वहुमूल्य धातु पुनर्प्राप्ति (रिकोभरी) निमित्त प्रयोगहुने खालका, वहुमूल्य धातु वा वहुमूल्य धातुको यौगिक (कम्प्याउण्ड्स) भएका अन्य अवशेष र जर्तीहरु (वेष्ट र स्क्र्याप) ।`

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को परिच्छेद १५ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको:

देहायको नयां द्रष्टव्य ३ राखिएको :

"३. यस दरवन्दी भरि नै " अपधातु " (बेस मेटल) हरु भन्ने उक्तिले : फलाम र इस्पात, तामो, गिलट (निकेल), आलमुनी (अलमिनियम), सीसा (लिड), जस्ता (जिङ्क), टिन, चण्डातु (टङ्गस्टेन वा वुलफ्राम), संवर्णातु (मलिब्डिनम), सहातु टण्टालम), भ्राजातु (म्याग्नेशियम), केत्वातु (कोबाल्ट), कसकुट (विसमथ), मृज्यधातु (क्याडमियम), रंजातु (टिटानियम), गोमेदातु (फिर्कोनियम), अंजन (एण्टिमनी), लोहकस्फटिक (मैगानीज), बिडूर (बेरिलियम), वर्णातु (क्रोमियम), जर्मनधातु (जर्मानियम), रोचातु (भाण्डालियम),द्रवातु (ग्यालियम),हैफनियम, इण्डियम, काशधातु (नियोबियन वा कोलम्बियम), वास्पातु (रिनियम) र सिक्ष्यधातु (थालियम)लाई जनाउंछ । "

देहायको नयां द्रष्टव्य ४ राखिएको :

" ४- यस दरबन्दी भरिनै" सरमेटस" भन्ने शव्दले धात्विक (मेटालिक) अवयव र मृत्तिका (सेरामिक) अवयवको सूक्ष्मदर्शी (माइक्रोस्कोपिक) विजातीय (हेटेरोजिनस) सम्मिश्रण (कम्विनेसन)लाई जनाउंछ । " सरमेट्स " शव्दले संपुजित (सिण्टर्ड) धातु कार्बनका यौगिकहरु (मेटल कार्वाइड्स) (धातु कार्वनका यौगिकलाई कुनै धातुका साथ संपुंजन गरिएको)लाई समेत जनाउंछ ।"

द्रष्टव्य " ३ " लाई "५ " गरिएको र हालको द्रष्टव्य ३ देखि ६ लाई क्रमश: ५ देखि ८ गरी मिलाइएको

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ७२ मा देहाय बमोजिम संशोधन र थप गरिएको:

हालको द्रष्टव्य १ (ट) को वाक्यको सट्टा देहायको वाक्य राखिएको :

"(ट) ताप बेलित (हट रोल्ड), असममित (इर्रेगुलर्ली) रुपले कुण्डली (क्वाइल) मा बेह्रिएका छड र डण्डीहरु (बार्स र रड्स)

बृत्त (सर्कल),बृत्तखण्ड (सेगमेण्ट अफ सर्कल),दीर्घ बृत्ताकार (ओभल), चतुर्भुज (बर्गाकार समेत),त्रिभुजाकार वा अन्य उत्तल (कन्भेक्स) बहुभुज (पोलिगन) (" चेप्टयाइएका" वा" समतलित बृत्तहरु " (फ्ल्याटेण्ट सर्कल्स) र" परिवर्तित चतुर्भुजहरु" (मोडिफाइड् रेक्टयाङ्गल्स), जसका सम्मुखका भुजाहरु उतल चाप (कन्भेक्स आर्क) को रुपमा, अन्य दुइ भुजाहरु भने सिधा (स्ट्रेट),बराबर लम्बाइका (इक्वल लेङ्थ) र समानान्तर रुपमा हुन्छन् समेत) आकारमा ठोस तिर्यक परिच्छेद (क्रस् सेक्सन) भएका, असममित (इर्रेगुलर) रुपले कुण्डली आकार (क्वाइल) मा बेह्रिएका (वाउण्ड) ताप-बेलित उत्पादनहरु । यस्ता उत्पादनहरुमा बेलन (रोलिङ्ग) प्रक्रिया (छड र डण्डीलाई सवलीकरण) गरिदाका बखत भंगुरीकरण (इण्डेण्टेशन),घर्सा (रिब्स),खांच (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) उत्पन्न भएका हुन सक्तछन् । "

१३३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

दृष्टव्य १ (ठ) को वाक्यांशको सट्टा देहायको वाक्यांश राखिएको :

" (ठ) अन्य छड र डण्डीहरु

माथिका (फ),(ञ) वा (ट) का कुनै पनि परिभाषासंग नमिल्ने वा बृत्त (सर्कल),बृत्तखण्ड (सेग्मेण्ट अफ सर्कल),दीर्घबृत्त (ओभल) चतुर्भुज (वर्गाकार समेत),त्रिभुजाकार वा अन्य उत्तल (कन्भेक्स) बहुभुज (पोलिगन) (चेप्टाइएको " वा " समतलित बृत्तहरु " (ल्फाटेण्ट सर्कल्स) र " परिवर्तित चतुर्भुजहरु " (मोडिफाइड् रेक्टयाङ्गल्स),जसका सम्मुखका भुजाहरु उत्तल चाप (कन्भेकस आर्क) को रुपमा, अन्य दुइ भुजा भने सीधा, बरावर लम्वाइका र समानान्तर रुपमा हुन्छन, समेत) आकारमा सम्पूर्ण लम्वाइ भरि एक समान ठोस तिर्यक परिच्छेद भएको तार (वायर) को परिभाषासंग मेल नखाने खालका उत्पादनहरु । त्यस्ता उत्पादनहरु देहाय बमोजिमका हुन सक्तछन् :

- बेलन प्रक्रिया (छड र डण्डीलाई सवलीकरण) गरिदाका बखत भंगुरीकरण (इण्डेन्टेसन),धर्साहरु (रिव्स),खांचहरु (गुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन) उत्पन्न भएका;
- बेलन प्रक्रिया पछि बटारिएको (ट्विस्टेड्) ।"

उपसंकेत दृष्टव्य १ (ड०) को सट्टा देहायको उपशीर्षक दृष्टव्य १ (ड०) र शब्दावली राखिएको :

"- (ड०) सिलिको म्याङ्गानीज इस्पात

तौलको हिसाबले देहाय अनुसारका तत्वहरु भएका मिश्रधातुको इस्पात :

- ०.७% भन्दा बढी कार्बन नभएको,
- ०.५% वा बढी तर १.९% मा नबढ्ने गरी म्याङ्गानीज र
- ०.६% वा बढी तर २.३% मा नबढ्ने गरी सिलिकान भएको,

तर उक्त इस्पातलाई अन्य मिश्रधातुको इस्पातको लक्षण प्रदान गर्ने अनुपातमा अन्य तत्वहरु नभएका ।"

उपसंकेतहरु ७२०१.३०.०० र ७२०१.४०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

	७२०१.५०.००	- मिश्रित (एल्लाय) पिग आइरन; स्पाइजलेसन	५%

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ७२०८.१ देखि ७२०८.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७२०८.१०.००	- कुण्डली (क्वायल) मा भएका, ताप बेलन (हट-रोल्ड) बाहेक अन्य काम नगरिएका, उच्चावच बुट्टा (प्याटर्न इन रिलीफ) भएका	१०%
		- अन्य ,कुण्डली (क्वायल) मा भएका, ताप बेलन (हट-रोल्ड) बाहेक अन्य काम नगरिएका, पिकल्ड (सतहका पाप्रा (स्केल) हटाउन एसिड जस्ता तरल पदार्थमा डुबाइएका) :	
	७२०८.२५.००	-- ४.७५ मि.मि. वा बढी मोटाइका	१०%
	७२०८.२६.००	-- ३ मि.मि. वा बढी तर ४.७५ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०८.२७.००	-- ३ मि.मि.भन्दा कम मोटाइका	१०%
		- अन्य,कुण्डली (क्वायल) मा भएका, ताप बेलन (हट-रोल्ड) बाहेक अन्य काम नगरिएका :	
	७२०८.३६.००	-- १० मि.मि.भन्दा बढी मोटाइका	१०%
	७२०८.३७.००	-- ४.७५ मि.मि.वा बढी तर १० मि.मि. ननाघ्ने मोटाइका	१०%
	७२०८.३८.००	-- ३ मि.मि.वा बढी तर ४.७५ मि.मि. ननाघ्ने मोटाइका	१०%
	७२०८.३९.००	-- ३ मि.मि.भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०८.४०.००	-कुण्डली (क्वायल) मा नभएका, ताप-बेलन (हट-रोल्ड) बाहेक अन्य काम नगरिएका, उच्चावच बुट्टा (प्याटर्न इन रिलिफ) भएका	१०%

२०१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		- अन्य,कुण्डली (क्वायल) मा नभएका, ताप-बेलन(हट-रोल्ड) बाहेक अन्य काम नभएका :	
	७२०८.५१.००	-- १० मि.मि. भन्दा बढी मोटाइका	१०%
	७२०८.५२.००	-- ४.७५ मि.मि. वा बढी तर १० मि.मि. ननाघ्ने मोटाइका	१०%
	७२०८.५३.००	-- ३ मि.मि. वा बढी तर ४.७५ मि.मि.भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०८.५४.००	-- ३ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०८.९०.००	- अन्य	१०%

उपसंकेत ७२०९.१ देखि ७२०९.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		- कुण्डली (क्वायल) मा भएको शित-बेलन (कोल्ड-रोल्ड वा कोल्ड रिडयूस्ड) बाहेक अन्य काम नभएका :	
	७२०९.१५.००	-- ३ मि.मि. वा बढी मोटाइका	१०%
	७२०९.१६.००	--१ मि.मि. भन्दा बढी तर ३ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०९.१७.००	-- ०.५ मि.मि. वा बढी तर १ मि.मि.ननाघ्ने मोटाइका	१०%
	७२०९.१८.००	--०.५ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%
		- कुण्डली (क्वायल) मा नभएका, शित-बेलन (कोल्ड-रोल्ड वा कोल्ड रिडयूस्ड) बाहेक अन्य काम नभएका :	
	७२०९.२५.००	-- ३ मि.मि. वा बढी मोटाइका	१०%
	७२०९.२६.००	--१ मि.मि. भन्दा बढी तर ३ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%

702

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७२०९.२७.००	-- ०.५ मि.मि. वा बढी तर १ मि.मि.ननाध्ने मोटाइका	१०%
	७२०९.२८.००	--०.५ मि.मि. भन्दा कम मोटाइका	१०%
	७२०९.९०.००	-- अन्य	१०%

उपशीर्षक ७२१०.१ देखि ७२१०.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक शब्दावली राखिएको:

		–टिनको जलप वा लेप लगाएको :	
	७२१०.११.००	-- ०.५ मि.मि. वा बढी मोटाइको	५%
	७२१०.१२.००	--०.५ मि.मि. भन्दा कम मोटाइको	५%
	७२१०.२०.००	- सिसा (लिड) को जलप वा लेप लगाएको,टर्न प्लेट (टिन,एण्टिमनी युक्त सिसाको मिश्रधातुको लेपन लगाएको इस्पात)समेत	४०%
	७२१०.३०.००	- विद्युत प्रक्षेपणद्वारा (एलेक्ट्रोलाइटिकली) जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेपन गरिएको	४०%
		– अन्य किसिमबाट जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेप लगाइएको :	
	७२१०.४१.००	-- कर्कटीकृत (गरागरा पारिएको वा कोरुगेटेड्)	४०%
	७२१०.४९.००	--अन्य	४०%
	७२१०.५०.००	-क्रोमियम अक्साइड् वा क्रोमियम तथा क्रोमियम अक्साइडको जलप वा लेप गरिएको	४०%
		– अल्मुनियमको जलप वा लेप लगाइएको :	
	७२१०.६१.००	-- अल्मुनियम-जिङ्क मिश्रधातुको जलप वा लेप लगाइएको	४०%

203

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७२१०.६९.००	--अन्य	४०%
	७२१०.७०.००	- रंगलेपित (पेण्टेड),रोगन लगाएको (वार्निस्ड) वा प्लाष्टिकको लेपन गरिएको	४०%
	७२१०.९०.००	- अन्य	४०%

उपसंकेत ७२११.१ देखि ७२११.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– ताप–बेलन (हट–रोल्ड) बाहेक अन्य काम नभएको :	
	७२११.१३.००	––चारै तर्फ (औन फोर फेसेज) वा क्लोज्ड बक्स पासमा बेलिएको (रोल्ड),१५० मि.मि. भन्दा बढी चौडाइको र ४ मि.मि.मा नघटने गरी मोटाइ भएको, कुण्डली (क्वायल) मा नभएको र उच्चाबच बुट्टा (प्याटर्न इन रिलीफ) नभएको ।	१०%
	७२११.१४.००	–– अन्य, ४.७५ मि.मि. वा बढी मोटाइको	१०%
	७२११.१९.००	–– अन्य	१०%
		– शित बेलन (कोल्ड–रोल्ड) (कोल्ड रिड्यूस्ड) बाहेक अन्य काम नभएको :	
	७२११.२३.००	––तौलको हिसावले कार्बनको मात्रा ०.२५% भन्दा कम भएको	१०%
	७२११.२९.००	––अन्य	१०%
	७२११.९०.००	– अन्य	१०%

उपसंकेत ७२१२.१०.०० देखि ७२१२.६०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७२१२.१०.००	– टिनको जलप वा लेपन गरिएको	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७२१२.२०.००	– विद्युत प्रक्षेपण (इलेक्ट्रोलाइटिकली)द्वारा जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेपन गरिएको	४०%
	७२१२.३०.००	– अन्य किसिमले जस्ता (जिङ्क)को जलप वा लेपन गरिएको	४०%
	७२१२.४०.००	– रंग लेपित (पेण्टेड),रोगन लगाएको (वार्निस्ड) वा प्लाष्टिकको लेपन गरिएको	४०%
	७२१२.५०.००	–अन्य किसिमबाट जलप वा लेपन गरिएको	४०%
	७२१२.६०.००	–आच्छादित (क्ल्याड)	४०%

<u>उपसंकेत ७२१३.१०.०० देखि ७२१३.५०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको</u> :

	७२१३.१०.००	– बेलन प्रक्रिया (रोलिङ्ग प्रोसेस) कै समयमा उत्पन्न भंगुरीकरण (इण्डेण्टेसन),धर्साहरु (रिब्स), खाँचहरु(गुम्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन)हरु भएका	४०%
	७२१३.२०.००	– अन्य, फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	४०%
		–अन्य	
		––१४ मि.मि. भन्दा कम नापको व्यास भएको वृत्ताकार तिर्यकच्छेद (क्रस सेक्सन) को :	
	७२१३.९१.१०	––– ८ मि.मि. ननाघेको	१०%
	७२१३.९१.९०	––– अन्य	४०%
	७२१३.९९.००	–– अन्य	४०%

२०२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ७२१४.१०.०० देखि ७२१४.६०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७२१४.१०.००	–गढेको (फोर्ज्ड) (तातो पारी पिटेर बनाएको)	४०%
	७२१४.२०.००	–वेलन प्रक्रिया (रोलिङ्ग प्रोसेस) के समयमा उत्पन्न भएका भंगुरीकरण (इण्डेण्टेसन),धर्साहरु (रिब्स), खांचहरु (ग्रुभ्स) वा अन्य विकृतिहरु (डिफोर्मेसन्स) भएका वा वेलन क्रिया (रोलिङ्ग) पछि बटारिएका (ट्विस्टेड)	४०%
	७२१४.३०.००	–अन्य, फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	४०%
		–अन्य :	
	७२१४.९१.००	–– चतुर्भुजाकृति (वर्गाकार बाहेक) को तिर्यक परिच्छेद (क्रस– सेक्सन) को	४०%
		– अन्य :	
		–– अन्य :	
	७२१४.९९.१०	––– पुनर्वेलन योग्य (Rerollable) लाप्सा र डण्डी अधिकतम लम्बाई १८०० एम.एम. चौडाई ६०० एम.एम. र मोटाई ५ एम. एम र सो भन्दा बढी भएको	२०%
	७२१४.९९.९०	––– अन्य	४०%

उपसंकेत ७२१५.१०.०० देखि ७२१५.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७२१५.१०.००	–शित-निर्मित (कोल्ड फोर्म्ड) वा शित-परिष्कृत (कोल्ड- फिनिस्ड) वाहेक अन्य काम नभएको, फ्रि कटिङ्ग स्टील (सल्फरको मात्रा बढी प्रतिशतमा भएको इस्पात विशेष) को	४०%

५०६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७२१५.५०.००	– अन्य शित-निर्मित (कोल्ड फोर्म्ड) वा शित-परिष्कृत (कोल्ड- फिनिस्ड) बाहेक अन्य काम नभएका	४०%
	७२१५.९०.००	–अन्य	४०%

उपसंकेत ७२१६.६०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– शित निर्मित (कोल्ड फोर्म्ड) वा शित परिष्कृत (कोल्ड फिनिस्ड) बाहेक अन्य काम नभएका, कोणहरु (एंगल्स), आकारहरु (शेप्स) र खण्डहरु (सेक्सन्स) :	
	७२१६.६१.००	– –समतल बेलन (फल्याट रोल्ड) उत्पादनहरुबाट उपलब्ध	१०%
	७२१६.६९.००	– –अन्य	१०%

उपसंकेत ७२१६.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		–अन्य :	
	७२१६.९१.००	– – समतल-बेलन (फल्याट-रोल्ड) उत्पादनहरुबाट शित- निर्मित (कोल्ड-फोर्म्ड) वा शित परिष्कृत (कोल्ड फिनिस्ड) गरिएका	१०%
	७२१६.९९.००	– – अन्य	१०%

उपसंकेत ७२१७.१ देखि ७२१७.३९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७२१७.१०.००	–जलप वा लेप नलगाइएको, चमकदार (पोलिस्ड) बनाइएको वा नबनाइएको	१०%
	७२१७.२०.००	–जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेप लगाइएको	१०%

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

206

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७२१७.३०.००	–अन्य अपधातु (बेस मेटल) को जलप वा लेप लगाइएको	१०%
	७२१७.९०.००	–अन्य	१०%

उपसंकेत ७२१८.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		–अन्य :	
	७२१८.९१.००	–– चतुर्भुजाकार (वर्गाकार बाहेक) तिर्यक परिच्छेद (क्रस-सेक्सन) को	१०%
	७२१८.९९.००	–– अन्य	१०%

उपसंकेत ७२२२.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– लाप्सा र डण्डीहरु (बार्स एण्ड रौड्स),ताप- वेलन (हट-रोल्ड) ताप-कर्षण (हट-ड्रन) वा ताप-वहिष्कृत (एक्स्ट्रूडेड) बाहेक अन्य काम नगरिएका :	
	७२२२.११.००	––बृत्ताकार (सर्कुलर) तिर्यक परिच्छेद (क्रस सेक्सन) को	१०%
	७२२२.१९.००	––अन्य	१०%

उपसंकेत ७२२५.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		–सिलिकोन- बैद्युतिक इस्पातको	
	७२२५.११.००	––ग्रेन ओरिएण्टेड	१०%
	७२२५.१९.००	––अन्य	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ७२२५.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		–अन्य:	
	७२२५.९१.००	– –विद्युत प्रक्षेपण प्रक्रियाद्वारा जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेप लगाइएको	१०%
	७२२५.९२.००	– –अन्य किसिमबाट जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेप लगाइएको	१०%
	७२२५.९९.००	– –अन्य	१०%

उपसंकेत ७२२६.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		–सिलिकोन –बैद्युतिक इस्पातको :	
	७२२६.११.००	– –ग्रेन ओरिएण्टेड्	१०%
	७२२६.१९.००	– –अन्य	१०%

संकेत नं. ७२२६.९२.०० पछि देहायका नयां उपशीर्षकहरु ७२२६.९३ र ७२२६.९४.०० र तिनका शब्दावली थपिएको :

	७२२६.९३.००	– –विद्युत प्रक्षेपण (इलेक्ट्रोलाईटिकली)द्वारा जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेपन गरिएको	१०%
	७२२६.९४.००	– –अन्य किसिमबाट जस्ता (जिङ्क) को जलप वा लेप लगाइएको	१०%

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

२०३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ७३०४.२०.०० को सट्टा देहायको ७३०४.२१.०० र ७३०४.२९.०० उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– तेल वा ग्यासको निमित्त छेदन (प्वाल वा ड्रिलिङ्ग) गर्न प्रयोग हुने खालका, केसिङ्ग, ट्यूबिङ्ग र ड्रिल पाइप :	
	७३०४.२१.००	– – ड्रिल पाइप	२०%
	७३०४.२९.००	-- अन्य	२०%

संकेत ७३.०५ को सट्टा देहायको शीर्षक ७३.०५ राखिएको:

७३.०५		फलाम वा इस्पातका, वृत्ताकार तिर्यक परिच्छेद (क्रस सेक्सन) भएका, वाह्य व्यास (डायमिटर) ४०६.४ मि.मि. भन्दा बढी भएका, अन्य नल र नली (ट्यूब र पाइप) हरु (उदाहरणको लागि रसायन गरिएका (वेल्डेड),कीलित (रिभेटेड) वा यस्तै किसिमले बन्द गरिएका) ।	

उपसंकेत ७३१४.१ देखि ७३१४.५०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– बुनिएको कपडा (बुभेन क्लथ) :	
	७३१४.१२.००	– –यन्त्रावली (मेशिनरी) को लागि अन्त्यहीन फित्ताहरु (एण्डलेस बैण्डस), स्टेनलेस स्टीलका	४०%
	७३१४.१३.००	– –यन्त्रावली (मेशिनरी) को लागि अन्य अन्त्यहीन फित्ताहरु (एण्डलेस बैण्ड्स)	४०%
	७३१४.१४.००	– –अन्य बुनिएको कपडा, स्टेनलेस स्टीलको	४०%
	७३१४.१९.००	– –अन्य	४०%

२९०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	७३१४.२०.००	–अधिकतम तिर्यक्च्छेदन (क्रस-सेक्सनल) माप (डायमेन्सन) ३ मि.मि. वा बढी भएको तारको र जालीको नाप (मेश साइज) १०० वर्ग से.मि. वा बढी भएको, प्रतिच्छेदन (इण्टरसेक्सन) मा रसायन गरिएको (वेल्डेड) ग्रिल, जाली (नेटिङ०ग) र घेरा (फेन्सिङ०ग)	४०%
		–अन्य ग्रिल,जाली (नेटिङ०ग) र घेरा (फेसिङ्०ग), प्रतिच्छेदनमा रसायन गरिएको :	
	७३१४.३१.००	– –जस्ता (जिङ०क) को जलप वा लेप गरिएको	४०%
	७३१४.३९.००	– –अन्य	४०%
		– अन्य कपडा, ग्रिल, जाली (नेटिङ्०ग) र घेरा (फेन्सिङ्०ग) :	
	७३१४.४१.००	– –जस्ताको जलप वा लेप गरिएको	४०%
	७३१४.४२.००	– –प्लाष्टिक लेपन (कोट) गरिएको	४०%
	७३१४.४९.००	--अन्य	४०%
	७३१४.५०.००	- वरफी जाली (एक्सपेण्डेड मेटल)	४०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ७४ को उपसंकेत ७४१४.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

	७४१४.२०.००	– कपडा	२०%

२९९

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षक ७४१८.१०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको :

		– भोजन (टेबुल), भान्सा (किचेन) वा अन्य घरायसी (हाउसहोल्ड) सामानहरु र तिनका अंगहरु (पार्ट्स); भांडा मस्काउने मस्को (स्कोरर्स) र माझ्ने वा उजिल्याउने (पोलिसिंग) गद्दाहरु (प्याड्स), पंजाहरु (ग्लोभ्स) र यस्तै सामान	
	७४१८.११.००	–– भांडा मस्काउने मस्को (स्कोरर्स) र माझ्ने वा उजिल्याउने (पोलिसिंग) गद्दाहरु (प्याड्स), पंजाहरु (ग्लोभ्स) र यस्तै सामान	२०%
	७४१८.१९.००	–– अन्य	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ७५ को उप संकेत द्रष्टव्य " को सट्टा" उपशीर्षक द्रष्टव्यहरु " भन्ने शव्द राखिएको र देहायको उप शीर्षक द्रष्टव्य २ थपिएको:

२- यस भागको द्रष्टव्य १(ग) मा जस्तोसुकै व्यवस्था गरिएको भए तापनि उपशीर्षक नं. ७५०८.१० को प्रयोजनको लागि " तार " (वायर) शव्द, कुण्डली (क्वायल्स)मा भए वा नभएका, जुनसुकै तिर्यक्च्छेदीय आकारका, जसको तिर्यक्च्छेदीय (क्रस-सेक्सनल) माप (डायमेन्सन) ६ मी.मी. भन्दा बढी हुदैन, त्यस्ता उत्पादनहरुको हकमा मात्र लागू हुन्छ ।

उपसंकेत नं. " ७५०८.००.०० " लाइ हटाई देहायका उपशीर्षक र शव्दावली थपिएको:

७५.०८		निकेलका अन्य सामानहरु	
	७५०८.१०.००	– निकेल तार (वायर) का कपडा, ग्रिल र जाली (नेटिङ्ग),	२०%
	७५०८.९०.००	– अन्य	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ७६ मा देहायको संशोधन र थप गरिएको :

' उपसंकेत द्रष्टव्य ' को सट्टा 'उपशीर्षक द्रष्टव्यहरु ' भन्ने शव्दहरु राखिएको र देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य २ थपिएको:

' २. - यस भागको द्रष्टव्य १(ग) मा जस्तो सुकै व्यवस्था गरिएको भए तापनि, उपशीर्षक नं. ७६१६.९१ को प्रयोजनको लागि 'तार ' (वायर) शव्द कुण्डली (क्वायल) मा भए वा नभएका, कुनै पनि तिर्यकपरिच्छेदीय आकार (क्रस-सेक्सनल शेप) भएको, जसको तिर्यक्च्छेदीय माप (डायमेन्सन) ६ मी.मी. भन्दा बढी हुंदैन, त्यस्ता उत्पादनहरुका हकमा मात्र लागु हुन्छ ।

उपसंकेत ७६१५.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:

		- भोजन (टेबुल), भान्सा (किचेन) वा अन्य घरायसी (हाउसहोल्ड) सामानहरु र तिनकाअङ्०गहरु (पार्टस्); भांडा मस्काउने मस्को (स्कौरर्स) तथा माझ्ने वा उजिल्याउने (पोलिसिङ्०ग) गद्दाहरु (प्याड्स), पंजाहरु र यस्तै सामानहरु	
	७६१५.११.००	-- भांडा मस्काउने मस्को (स्कौरर्स) तथा माझ्ने वा उजिल्याउने (पोलिसिङ्०ग) गद्दा (प्याड्स) हरु, पंजाहरु (ग्लोब्स) र यस्तै सामान	२०%
	७६१५.१९.००	-- अन्य	२०%

उपसंकेत ७६१६.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:

		- अन्य	
	७६१६.९१.००	-- आलमुनियम तारको कपडा, ग्रिल, जाली (नेटिङ्०ग) र घेरा (फेन्सिङ०ग	१०%
	७६१६.९९.००	-- अन्य	१०%

293

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ७९.०७ र उपसंकेतहरु ७९०७.१०.०० र ७९०७.९०.०० को सट्टा देहायको शीर्षक ७९०७.००.०० र शब्दावली राखिएको:

७९.०७	७९०७.००.००	जस्ता (जिङ्क) का अन्य सामानहरु	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८०.०५ र उपशीर्षकहरु ८००५.१०.०० र ८००५.२०.०० को सट्टा देहायको शीर्षक र ८००५.००.०० र शब्दावली राखिएको:

८०.०५	८००५.००.००	मोटाई (पृष्टाधार वाहेक) ०.२ मि.मि. भन्दा बढी नभएको, टिनको पन्नी (टिन फ्वायल) (छापिएको वा नछापिएको, वा कागजगाता, प्लाष्टिक वा यस्तै पृष्ठाधार वा अस्तर हालिने वस्तु (ब्याकिङ्ग म्याटेरियल) को अस्तर भए वा नभएको); टिनको चूर्ण (पाउडर्स) र प्राप्राहरु (फ्लेक्स) ।	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ का उपसंकेत ८२०२.३ देखि ८२०२.३२.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– वृत्ताकार आरापत्तिहरु (सर्कुलर स ब्लेड्स)(लम्बाईमा चिर्ने (स्लिटिङ्ग) वा प्वाल पार्ने स्लोटिङ्ग) आरा पत्तिहरु समेत) :	
	८२०२.३१.००	-- काम गर्ने भाग (वर्किङ्ग पार्ट) इस्पात (स्टिल) को भएको	१०%
	८२०२.३९.००	-- अन्य,अड्गहरु (पार्टस) समेत ।	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८२०७.१ देखि ८२०७.१२.०० लाई हटाइ देहाय बमोजिम उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– चट्टान प्वाल पार्ने (रक ड्रिलिङ्ग) वा जमीन छेदन गर्ने (अर्थ बोरिङ्ग) औजारहरु (टुल्स) :	
	८२०७.१३.००	-- काम गर्ने भाग (वर्किङ्ग पार्ट) सरमेटको भएको	१०%
	८२०७.१९.००	-- अन्य,अड्गहरु (पार्टस) समेत	१०%

शीर्षक नं. ८२.०९ को शब्दावलीमा भएको " सिण्टर्ड धातु कारबाइड वा " भन्ने शब्दहरुलाई हटाइएको र देहायको नयां उपशीर्षक ८२११.९५.०० र शब्दावली राखिएको

	८२११.९५.००	-- अपधातु (बेस मेटल) का मूठ वा हस्तकहरु (ह्याण्डल्स)	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को परिच्छेद १६ मा देहायको संशोधन र थप गरिएको :</u>

<u>हालको द्रष्टव्य १(ढ) को पहिलो खण्डको शव्दावलीको सट्टा देहायको पहिलो खण्ड राखिएको:</u>

(ढ) ˆशीर्षक नं. ८२.०७ का आन्त परिवर्तनशील औजारहरु (टुल्स) वा यन्त्रहरुका अंगहरु (पार्टस्) को रुपमा प्रयोग हुने खालका कुचीहरु (ब्रसेस) (शीर्षक नं. ९६.०३); ˆ

द्रष्टव्य २(क) को ˆ (संकेतहरु ८४.८५ र ८५.४८ वाहेक) ˆ भन्ने अंश हटाई सोको सट्टा ˆ (शीर्षकहरु ८४.०९ , ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८४.८५ ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९ , ८५.३८ र ८५.४८ वाहेक) ˆ भन्ने राखिएको ।

द्रष्टव्य २(ख) को ˆ त्यस किसिमका यन्त्रहरुका साथै ˆ भन्ने शव्दहरु हटाई सोको सट्टा ˆ त्यस किसिमका यन्त्रहरुका साथै वा शीर्षक नं. ८४.०९, ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९ वा ८५.३८ मा जस्तो उपयुक्त हुन्छ ˆभन्ने शव्दहरु राखिएको ।

<u>द्रष्टव्य २(ग) को शव्दावलीको सट्टा देहायका शव्दावली राखिएको:</u>

ˆ (ग) अन्य सबै अङ्गहरु (पार्टपूर्जा) लाई शीर्षक नं. ८४.०९ , ८४.३१, ८४.४८, ८४.६६, ८४.७३, ८५.०३, ८५.२२, ८५.२९ वा ८५.३८ मा जहां उपयुक्त हुन्छ वर्गीकरण गरिनेछ अथवा, सो हुन नसकेमा, शीर्षक नं. ८४.८५ वा ८५.४८ मा वर्गीकरण गरिनेछ । ˆ

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ८४ मा देहायको संशोधन र थप गरिएको:</u>

<u>हालको द्रष्टव्य १(ख) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:</u>

ˆ (ख) चिनियां माटो (सेरामिक म्याटेरियल) पदार्थका यन्त्रावली (मशिनरी) वा साधित्र (उपकरण वा अप्लायन्सेस)(जस्तै, पम्पहरु) र जुनसुकै पदार्थ (म्याटेरियल) का यन्त्रावली वा साधित्र (उपकरण) का चिनियां माटो (सेरामिक) का अङ्गहरु (पार्ट्स) (भाग ६९); ˆ

<u>द्रष्टव्य २ मा देहायको अन्तिम अनुच्छेद समावेश गरिएको:</u>

शीर्षक ८४.२४ मा देहायको सामान पर्दैन :

इङ्क जेट मुद्रण यन्त्रहरु (प्रिण्टिङ्ग मशिन्स) (शीर्षक नं. ८४.४३ वा ८४.७१)

<u>द्रष्टव्य ४ को शव्दावलीको सट्टा देहायका शव्दावली राखिएको :</u>

४. शीर्षक नं. ८४.५७ देहायका कुनै पनि प्रक्रियाद्वारा विभिन्न किसिमका यान्त्रिक क्रियाहरु (मशिनिङ्ग ओपरेशन्स) संचालन गर्न सक्ने लेथहरु (टर्निङ्ग सेण्टर समेत) वाहेक धातुको काम गर्न निमित्तका यन्त्रोपकरण (मशिनटुल्स) का हकमा मात्र लागू हुन्छ :

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) यान्त्रिक कार्यक्रम (मसिनिङ्ग प्रोग्राम) (मशिनिङ्ग सेण्टर) अनुरुप मैगजिन वा त्यस्तैबाट स्वचालित रुपले औजार परिवर्तनद्वारा,

(ख) साथसाथै (साइमलटेनियसली) वा आनुक्रमिक ढंगले (सिक्वेन्सियली) स्थिर स्थानमा भएको काम गरिने वस्तु (वर्कपिस) मा काम गर्ने विभिन्न एकांक शीर्ष (यूनिट हेड्स) को स्वचालित प्रयोग (युनिट कन्स्ट्रक्सन मशीन, सिङ्गल स्टेशन) द्वारा,

(ग) काम गरिने वस्तु (वर्कपिस) लाई विभिन्न एकांक शीर्ष (यूनीट हेड्स) मा स्वचालित स्थानान्तरण (ट्रान्सफर) (वहुकेन्द्र स्थानान्तरण यन्त्र) द्वारा ।

<u>द्रष्टव्य ५ खण्ड (ख) र अन्तिम अनुच्छेदको वाक्य र वाक्यांशको सट्टा देहाय बमोजिम मिलाइएको</u> :

(आ) स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रहरु (अटोमेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग मसिन्स) परिवर्तनशील संख्या (भ्यारिएबल नम्बर) मा बेग्ला बेग्लैइकाइहरु भएको एक प्रणाली (सिष्टम) को रुपमा हुन सक्तछ । तलको अनुच्छेद (पाराग्राफ) (घ) का अधीनमा रही, इकाइलाई, यदि देहायका शर्तहरु पूरा हुन्छन् भने, पूर्ण प्रणाली (कम्प्लीट सिष्टम) कै एक अङ्गको रुपमा लिइनु पर्दछ :

(क) यो पूर्णतया वा मुख्यतया कुनै स्वचालित आंकडा प्रशोधन प्रणाली (अटोमेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग सिष्टम) मा प्रयोग हुने खालको हुन्छ;

(ख) यो सोझै (डाइरेक्टली) वा एक वा बढी अन्य इकाइहरु मार्फत केन्द्रीय प्रशोधन वा अभिसंस्करण इकाइ (सेण्ट्रल प्रोसेसिङ्ग युनिट) का साथ संयोज्य (कनेक्टेबल) हुन्छ; र

(ग) यो प्रणालीद्वारा प्रयोग गर्न सकिने रुप (संकेत वा चिन्ह) मा आंकडाहरु (डेटा) ग्रहण (ऐक्सेप्ट) गर्न वा प्रदान (डेलिभर) गर्न सक्षम हुन्छ ।

(इ) कुनै पनि स्वचालित आंकडा प्रशोधन (अभिसंस्करण) यन्त्रका वेग्ला वेग्लै प्रस्तुत हुन आएका (सेपारेटली प्रेजेण्टेड्) इकाइहरुलाइ शीर्षक नं. ८४.७१ मा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(ई) मुद्रकहरु (प्रिण्टर्स), कुंजीपटल (की बोर्ड्स) हरु, क्ष-य निर्देशांक निवेश साधनहरु (एक्स-वाइ कोओर्डिनेट इनपुट डिभाइसेस) र चक्र संचय इकाइहरु (डिस्क स्टोरेज युनिट्स) जसले माथिका अनुच्छेदहअरु (आ) (ख) र आ (ग) का शर्तहरु (कण्डिसन्स) लाइ पूरा गर्दछन् , तिनलाई सबै स्थितिमा (इन अल केसेस) शीर्षक नं. ८४.७१ का इकाइहरुको रुपमा वर्गीकरण गरिनेछ ।

(उ) आंकडा अभिसंस्करण (डेटा प्रोसेसिङ्ग) वाहेक विशेष कार्य संपादन गर्ने यन्त्रहरु र स्वचालित आंकडा प्रशोधन (वा अभिसंस्करण) यन्त्र समाविष्ट भएका वा स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रका संगै (इन कन्जङ्कसन विथ)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

काम गर्ने यन्त्रहरुलाइ तिनका आ-आफ्नो कार्यहरु (फङ्0सन्स) अनुरुपका शीर्षकहरुमा वा, सो हुन नसकेमा, अवशिष्ट (रेसिडुअल) शीर्षकहरुमा वर्गीकरण गरिनेछ ।"

दृष्टव्य ७ पछि नयां दृष्टव्य ८ समावेश गरिएको :

"८. - शीर्षक नं. ८४७० को प्रयोजनका लागि " बगली नापको " (पकेट साइज) भन्ने शब्द त्यस्ता यन्त्रहरुको लागि मात्र लागु हुन्छन् जसको आयाम वा माप (डायमेन्सन्स) १७० मिमि x १०० मिमि x ४५ मिमि भन्दा बढी हुँदैन ।"

" उपसंकेत दृष्टव्य " भन्ने शब्द हटाई " उपशीर्षक दृष्टव्यहरु " भन्ने शब्दहरु राखी देहायको नयां उपशीर्षक दृष्टव्य १ समावेश गरी हालको उपसंकेत दृष्टव्यलाई दृष्टव्य २ गरी सच्याइएको :

"१ उपशीर्षक नं. ८४७१.४९ को प्रयोजनका लागि " प्रणाली " (सिष्टम) भन्नाले स्वचालित आंकडा अभिसंस्करण (प्रशोधन) यन्त्रहरु (अटो-मेटिक डेटा प्रोसेसिङ्0ग मशिन्स) लाइ जनाउंछ, जसका इकाइहरु (यूनिट्स) ले भाग ८४ को दृष्टव्य ५(आ) मा निर्दिष्ट शर्तहरु पूरा गरेका हुन्छन् र जसमा कमसेकम एउटा केन्द्रीय प्रशोधन इकाइ (सेन्ट्रल प्रोसेसिङ्0ग यूनिट), एउटा निवेश इकाइ (इनपुट यूनिट) (उदाहरणको लागि, एउटा कुंजीपटल वा कीबोर्ड अथवा एउटा स्क्यानर) र एउटा उत्पादन इकाइ (आउटपुट यूनिट) (उदाहरणको लागि, दार्ष्टिकप्रदर्शन इकाइ वा भिजुअल डिस्प्ले यूनिट अथवा मुद्रक वा प्रिण्टर) अन्तरनिहित हुन्छन् ।"

उपसंकेत ८४०६.१ र ८४०६.११.०० देखि ८४०६.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

	८४०६.१०.००	– जलपोत प्रणोदन (मेरीन प्रोपल्सन) का लागि जलचक्रहरु (टर्वाइन्स)	५%
		– अन्य : जलचक्रहरु (टर्बाइन्स) :	
	८४०६.८१.००	-- ४० मेगावाट भन्दा बढी उत्पादन (आउटपुट) को	५%
	८४०६.८२.००	-- ४० मेगावाट मा नबढ्ने उत्पादन (आउटपुट) को	५%
	८४०६.९०.००	– अंगहरु (पार्ट्स)	५%

2९6

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

८४.१३		मापक यन्त्र जडेको वा नजडेको तरल पदार्थको पम्प तरल पदार्थ माथि तान्ने साधन (एलिभेटर्स) ।	
		– मापक यन्त्र जडित वा मापक यन्त्र जडान गर्न अभिकल्पित (डिजाइण्ड) पम्पहरु :	
	८४१३.११.००	–– फिलिङ्ग स्टेशनमा वा ग्यारेजमा प्रयोग गरिने खालका इन्धन वा स्नेहक (लुब्रिक्याण्ट्स) वितरण गर्ने पम्प	१०%
	८४१३.१९.००	–– अन्य	१०%
	८४१३.२०.००	– उपशीर्षक नं. ८४१३.११ वा ८४१३.१९ का वाहेकको हातेपम्प	१०%
	८४१३.४०.००	– कंक्रिट पम्पहरु	१०%
	८४१३.५०.००	– अन्य रेसिप्रोकेटिङ पोजेटिभ डिस्प्लेसमेण्ट पम्पहरु	१०%
	८४१३.६०.००	– अन्य रोटरी पोजेटिभ डिस्प्लेसमेण्ट पम्पहरु	१०%
	८४१३.७०.००	– अन्य सेन्ट्रीफुगल (अपकेन्द्री) पम्प	१०%
		– अन्य पम्पहरु; तरल उत्थापक (तान्ने)हरु :	
	८४१३.८१.००	–– पम्पहरु	१०%
	८४१३.८२.००	–– तरल उत्थापक (तान्ने) हरु	१०%
		– पार्टपुर्जाहरु :	
	८४१३.९१.००	–– पम्पको	१०%
	८४१३.९२.००	–– तरल उत्थापकको	१०%

९८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८४१५१०.०० पछि देहायको उपशीर्षक र शव्दावली ८४१५२०.०० थप गरिएको :</u>

	८४१५२०.००	– व्यक्तिहरुको लागि, मोटर गाडीहरुमा प्रयोग हुने खालको	४०%
८४.२१		अपकेन्द्रित्र (सेन्ट्रिफ्यूजेज), अपकेन्द्रण शोषक (सेण्ट्रिफ्युगल ड्रायर्स) समेत; तरल र ग्यास निमित्तका निस्यन्दन (फिल्टरिङ्‌ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्‌ग) यन्त्रावली (मशिनरी) र उपकरणहरु (एपरेटस) ।	
		– तरल पदार्थको लागि निस्यन्दन (फिल्टरिङ्‌ग) वा परिशोधन (प्यूरिफाइङ्‌ग) का यन्त्रावली र उपकरणहरु (मशिनरी एण्ड एपरेटस):	
	८४२१.२३.००	-- इन्टरनल कम्वशन इन्जिनको लागि तेल वा पेट्रोल निस्यन्दकहरु (फिल्टर्स)	१०%

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८४२२ को शव्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहायको शव्दावली राखिएको :</u>

८४.२२		थाल, थाली, तश्तरी सफा गर्ने यन्त्रहरु (डिस वाशिङ्‌ग मशिन्स); बोटल वा अन्य आधानपात्र (कण्टेनरहरु) सफा गर्ने (क्लिनिङ्‌ग) वा सुकाउने (ड्राइङ्‌ग) यन्त्रावली (मशिनरी); बोटलहरु, वट्टाहरु (क्यान्स) डिव्वाहरु (बौक्सेस), झोलाहरु (व्याग्स) वा अन्य आधान पात्रहरु (कण्टेनर्स) भर्ने (फिलिङ्‌ग), बन्द गर्ने (क्लोजिङ्‌ग), मुखवन्द गर्ने वा सिलवन्दी गर्ने (सिलिङ्‌ग) वा नामपत्र (लेवल) लगाउन (लेबेलिङ्‌ग) निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरु, जारहरु, नलिका (ट्यूव)हरु र यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरु संपुटन (क्याप्सुलिङ्‌ग) गर्ने निमित्त का यन्त्रावली; अन्य परिवेष्ठन (प्याकिङ्‌ग) वा आवृत (र्‍यापिङ्‌ग) गर्ने यन्तावली (ताप-आकुंचन आवृन्तन यन्त्र (हिट स्रिङ्‌कर्‍यापिङ्‌ग मशिनरी) समेत) ; पेय पदार्थ (विभरेज) लाई वायुमिश्रण (एयरेटिङ्‌ग) गर्ने निमित्तका यन्त्रावली ।	

293

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को संकेत ८४२२.३०.०० र ८४२२.४०.०० को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहायको शब्दावली राखिएको छ

	८४२२.३०.००	– बोतलहरु, बट्टाहरु (क्यान्स),डिब्बाहरु (बोक्सेज), झोलाहरु (व्याग्स) वा अन्य आधानपात्रहरु (कण्टेनर्स) भर्न (फिलिङ्ग), बन्द गर्न (क्लोजिङ्ग) ,मुखबन्द वा सिलवन्द गर्न (सिलिङ्ग) वा नामपत्रण (लेबेलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; बोटलहरु, जारहरु, नलिकाहरु (ट्यूवस) र त्यस्तै आधानपात्र (कण्टेनर) हरु लाइ संपुटन (क्याप्सुलिङ्ग) गर्न निमित्तका यन्त्रावली; पेय पदार्थ (विभरेजेज) लाई वायु मिश्रण (एयरेटिङ्ग) गर्ने निमित्तका यन्त्रावली	५%
	८४२२.४०.००	– अन्य परिवेष्ठन (प्याकिङ्ग) वा आवृत्तन (र्‍यापिङ्ग) यन्त्रावली (ताप-आकुंचन आवृत्तन यन्त्रावली (हिट-स्रिङ्क र्‍यापिङ्ग मशिनरी) समेत	५%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८४.४३ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहायको शब्दावली र उपशीर्षक ८४४३.५०.०० हटाई ८४४३.५१.०० र ८४४३.५९.०० र शब्दावली थप गरिएको

८४.४३		मुद्रण यन्त्रावली, इङ्क-जेट मुद्रणका यन्त्रहरु समेत, शीर्षक ८४.७१ का मुद्रण यन्त्रहरु बाहेक; मुद्रणका सहायक वा अनुषंगी प्रयोग निमित्तका (फोर युजेज यन्सिलरी टु प्रिण्टिङ्ग) यन्त्रहरु ।	
		– अन्य मुद्रण यन्त्रावली (प्रिण्टिङ्ग मशिनरी) :	
	८४४३.५१.००	-- इङ्क-जेट मुद्रण यन्त्रहरु	५%
	८४४३.५९.००	-- अन्य	५%

२२०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८४५६.९०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		- अन्य	
	८४५६.९१.००	-- अर्द्धसंवाहक (सेमिकण्डक्टर) पदार्थमा शुष्क-निक्षरण (ड्राइ-एचिङ्ग वा नक्काशी) बुट्टाहरुको निमित्त	५%
	८४५६.९९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८४५८ र ८४५९ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहायको शब्दावली राखिएको:

८४.५८		धातु (मेटल) मा भएका फोहर मैला र दागहरु हटाउन (रिमुभिङ्ग मेटल) निमित्तका लेथहरु (टर्निङ्ग सेण्टर्स समेत) ।	
८४.५९		शीर्षक नं. ८४.५८ को लेथहरु (खराद) (टर्निङ्ग सेण्टर लगायत) बाहेक, धातुको दागहरु सफा गरी उजिल्याएर छेड्ने (ड्रिलिङ्ग), प्वाल पार्ने (बोरिङ्ग), चम्काउने (मिलिङ्ग) पेच वा घाट बनाउने (थ्रेडिङ्ग वा ट्यापिङ्ग) कार्य निमित्तका यान्त्रिक-औजारहरु (मशिन-टुल्स) (वे-टाइप यूनिटहेड मशिन समेत) ।	

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८४.६०, ८४.६१ तथा ८४.६३ को शब्दावलीमा भएका ` संपुजित धातु कारवाइड ` (सिण्टर्ड मेटल कारवाइड) भन्ने शब्दहरु हटाइएको र शीर्षक ८४.६७ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

८४.६७		हातले काम गर्न निमित्तका ओजारहरु (टुल्स फर वर्किङ्ग इन द ह्याण्ड), वायु संचालित (न्यूम्याटिक), जल परिचालित (हाइड्रोलिक) वा आफैमा निहित (सेल्फ कण्टेण्ड) अवैद्युतिक (नन-इलेक्ट्रिक) चालक (मोटर) युक्त ।	

229

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८४.६९ उपसंकेत ८४६९१०.०० देखि ८४६९३९०० को सट्टा देहायको शीर्षक, उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको

८४.६९		शीर्षक ८४.७१ का मुद्रण यन्त्रहरु (प्रिण्टर्स) बाहेकका टंकणयन्त्रहरु (टाइपराइटर्स); शब्द-अभिसंस्करण यन्त्रहरु	
		– स्वचालित टंकणयन्त्रहरु (अटोमेटिक टाइपराइटर्स) र शब्द-अभि-संस्करण यन्त्रहरु (वर्ड प्रोसेसिङ्ग मशिन्स):	
	८४६९.११.००	– – शब्द-अभिसंस्करण यन्त्रहरु (वर्ड प्रोसेसिङ्ग यन्त्रहरु)	२०%
	८४६९.१२.००	– – स्वचालित टंकणयन्त्रहरु (अटोमेटिक टाइपराइटर्स)	२०%
	८४६९.२०.००	– अन्य टंकणयन्त्रहरु (टाइपराइटर्स), वैद्युतिक (इलेक्ट्रिक)	२०%
	८४६९.३०.००	– अन्य टंकणयन्त्रहरु (टाइपराइटर्स), अवैद्युतिक(नन-इलेक्ट्रिक)	२०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को शीर्षक ८४.७० को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको

८४.७०		परिगणन यन्त्र (क्यालकुलेटिङ्ग मशिन्स) हरु र परिगणन कार्यहरु (क्यालकुलेटिङ्ग फङ्कसन्स) सहितका बगली-माप (पौकेट-साइज) को आंकडा (डेटा) अभिलेखन (रिकर्डिङ्ग), पुनरुत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) र प्रदर्शन (डिस्प्लेइङ्ग) यन्त्रहरु; परिगणन साधन (क्यालकुलेटिङ्ग डिभाइस) समाविष्ट भएका लेखाङ्कन यन्त्रहरु (अकाउण्टिङ्ग मशिन्स), डाक-अंकन यन्त्र (पोस्टेज-फ्र्याङ्किङ्ग मशिन), टिकट निर्गामी यन्त्र (टिकट-इस्यूइङ्ग मशिन्स) र यस्तै यन्त्रहरु; क्यास रजिष्टरहरु ।	

१२२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग

आर्थिक एन.२०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षक ८४७०.१०.०० मा भएको ` शक्तिको वाह्य श्रोत ` भन्ने शब्दहरु हटाई सोको सट्टा ` विद्युत शक्तिको वाह्य श्रोत र परिगणना कार्यहरु (क्यालकुलेटिङ०ग फङ०कसन्स) सहितका बगली-माप (पौकेट-साइज) को आंकडा (डेटा) अभिलेखन (रिकर्डिङ०ग) पुनरुत्पादन (रिप्रोडयुसिङ०ग) र प्रदर्शन (डिस्प्लेइङ०गं) यन्त्रहरु ` भन्ने शब्दहरु राखिएको.

आर्थिक ऐन.२०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षकहरु ८४७१.२०.०० देखि ८४७१.९९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको.

	८४७१.३०.००	– कमसेकम एक केन्द्रीय अभिसंस्करण इकाइ (सेण्ट्रल प्रोसेसिङ०ग यूनिट), एक कुंजीपटल (कीबोर्ड) र एकप्रदर्शक (डिस्प्ले) भएका, १० केजी भन्दा बढी तौल नभएका, संवहनीय (पोर्टेबल) अङ्०क सम्वन्धी (डिजिटल) स्वचालित (अटोमेटिक) आंकडा प्रशोधन यन्त्रहरु (डेटा प्रोसेसिङ०ग मसिन्स)	१०%
		– अन्य अङ्०क सम्वन्धी स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रहरु (डिजिटल अटोम्याटिक डेटा प्रोसेसिङ०ग मशिन्स) :	
	८४७१.४१.००	-- संयुक्त (कम्बाइण्ड) भए वा नभएको, एकै ढांचा (हाउजिङ्०ग) मा कमसेकम एउटा केन्द्रीय अभिसंस्करण इकाई (सेन्ट्रल प्रोसेसिङ०ग यूनिट) र एउटा निवेश तथा उत्पादन इकाई (इन्पुट तथा आउटपुट यूनिट) भएको	१०%
	८४७१.४९.००	-- अन्य, प्रणाली (सिष्टम) को रुपमा प्रस्तुत भएका	१०%
	८४७१.५०.००	– उपशीर्षकहरु ८४७१.४१ र ८४७१.४९ का बाहेक अङ्०क सम्वन्धी अभिसंस्करण इकाइहरु (डिजिटल प्रोसेसिङ०ग यूनिट्स), एउटै उही ढांचा (हाउजिङ०ग) भित्र देहायका किसिम (टाइप) का एक वा दुइ इकाइ समाविष्ट भएका वा नभएका संचय इकाइहरु (स्टोरेज यूनिट्स), निवेश इकाइहरु (इनपुट यूनिटस), उत्पादन इकाइहरु (आउटपुट यूनिट्स)	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८४७१.६०.००	– एउटै ढाँचा (हाउजिङ्ग) भित्र संचय इकाइहरु (स्टोरेज यूनिट्स) समाविष्ट भए वा नभएका, निवेश (इनपुट) वा उत्पादन (आउटपुट) इकाइहरु	१०%
	८४७१.७०.००	– संचय इकाइहरु (स्टोरेज यूनिट्स)	१०%
	८४७१.८०.००	– स्वचालित आंकडा प्रशोधन यन्त्रहरु (अटोमेटिक डेटा प्रोसेसिङ्ग मशिन्स) का अन्य इकाइहरु (यूनिट्स)	१०%
	८४७१.९०.००	– अन्य	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८४७३.४०.०० पछि नयां उपशीर्षक ८४७३.५०.०० र शब्दावली थपिएको :

	८४७३.५०.००	– शीर्षक नं. ८४.६९ देखि ८४.७२ सम्मका दुइ वा बढी शीर्षकका यन्त्रहरुका साथ प्रयोगका लागि उत्तिकै उपयुक्त हुने अङ्गहरु (पार्ट्स) र सहायक वस्तुहरु (एक्सेसरिज)	१०%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८४.७५.२०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

		– कांच वा कांचका सामान (ग्लास वा ग्लासवेयर) निर्माण (म्यानुफ्याक्चर) वा ताप कार्य (हौट वर्किङ्ग) निमित्तका यन्त्रहरु	
	८४७५.२१.००	– – चाक्षुसतन्तु वा कांचका तन्तु (ओप्टिकल फाइवर्स) र त्यसको पूर्वरुप (प्रिफौर्म) बनाउन निमित्तका यन्त्रहरु	५%
	८४७५.२९.००	– – अन्य	५%

228

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षकहरु ८४७६.१, ८४७६.११.०० र ८४७६.१९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको :

		- स्वचालित पेय-विक्री (बिभरेज-भेण्डिङ्ग) यन्त्रहरु (मशिन्स):	
	८४७६.२१.००	-- तापन (हिटिङ्ग) वा प्रशीतन (रेफ्रिजरेशन) साधनहरु (डिभाइसेस) समाविष्ट भएका	५%
	८४७६.२९.००	-- अन्य	५%
		- अन्य यन्त्रहरु :	
	८४७६.८१.००	-- तापन (हिटिङ्ग) वा प्रशीतन (रेफ्रिजरेशन) साधनहरु समाविष्ट भएका	५%
	८४७६.८९.००	-- अन्य	५%

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८४७९.४०.०० पछि देहायको उपशीर्षक ८४७९.५०.००, ८४७९.६०.०० र शव्दावली समावेश गरिएको :

	८४७९.५०.००	- अन्यत्र उल्लेख वा समावेश नगरिएका, औद्योगिक रोबोटहरु	५%
	८४७९.६०.००	- वाष्पशील (इभ्यापोरेटिभ) वात शीतकहरु (एयर कूलर्स)	२०%
८४.८१		नल (पाइप)हरु, वाष्पित्र वा व्वायलरको वाह्यावरण (व्वायलर शेल), जलाशय (टैङ्कस), भ्याटहरु वा यस्तै वस्तुहरुको लागि टुटीहरु(ट्याप्स, कौक्स), भल्भहरु र यस्तै उपकरणहरु, प्रेसर रिड्यूसिङ्ग भल्भ र ताप स्थैतिकीय ढंगले नियन्त्रित (थर्मोस्टाटिकली कण्ट्रोल्ड) भल्भहरु समेत ।	
	८४८१.१०.००	- प्रेसर रिड्यूसिङ्ग भल्भहरु	२०%

१२७

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८४८१.२०.००	– ओलियो हाइड्रलिक वा न्यूम्याटिक ट्रान्समिशन निमित्तका भल्भहरु	२०%
	८४८१.३०.००	– चेक भल्भहरु	२०%
	८४८१.४०.००	– सेफ्टी वा रिलिफ भल्भहरु	२०%
	८४८१.८०.००	– अन्य उपकरणहरु (अप्लायन्सेस)	२०%
	८४८१.९०.००	– अङ्गहरु (पार्ट्स)	२०%

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को शीर्षक ८४.८३ मा भएको ` बौल स्क्रयूहरु; `भन्ने शव्दहरु हटाई ` बौल वा रोलर स्क्रयूहरु ` भन्ने शव्दहरु राखिएको.

उपसंकेत ८४८३.४०.०० मा भएको ` बोलस्क्रयूहरु ; ` भन्ने शव्दहरु हटाई सोको सट्टा ` बौल वा रोलर स्क्रयूहरु; ` भन्ने शव्दहरु राखिएको.

शीर्षक ८४.८४ को शव्दावलीको अन्त्यमा " मिश्रणहरु (एसोर्टमेण्टस) " ` पछि ` ; यान्त्रिक वन्धहरु (मेकानिकल सिल्स) ` लाइ समावेश गरिएको र उपशीर्षक ८४८४.१०.०० पछि देहायको नयां उपशीर्षक ८४८४.२०.०० समावेश गरिएको.

	८४८४.२०.००	– यान्त्रिक वन्धनहरु (मेकानिकल सिल्स)	२०%

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को भाग ८५ मा देहायको संशोधन र थप गरिएको :

दृष्टव्य ४ को दोश्रो अनुच्छेदको पहिलो वाक्य हटाई सोको सट्टा देहायको वाक्य राखिएको.

` मुद्रित परिपथ ` (प्रिण्टेड सर्किट्स) भन्ने उक्तिले मुद्रण प्रक्रियाको क्रममा उपलब्ध वाहेकको तत्वहरु (एलिमेण्ट्स) संग संयुक्त परिपथ (सर्किट) हरुलाइ समावेश गर्दैन, न ता यसले वैयक्तिक (इनडिभिड्युअल), पृथक (डिस्क्रीट) प्रतिरोधकहरु (रेसिस्टर्स), संधारित्रहरु (क्यापासिटर्स) वा प्रेरित्रहरु (इनडक्टान्सेस) लाइ नै समावेश गर्दछ । `

देहायको दृष्टव्य ७ समावेश गरिएको.

७. शीर्षक नं. ८५४८ को प्रयोजनको लागि, ` प्रयुक्त प्राथमिक सेलहरु (स्पेण्ट प्राइमरी सेल्स), प्रयुक्त प्राथमिक व्याटरीहरु र प्रयुक्त विद्युत् संचायक (स्पेण्ट इलेक्ट्रिक एक्यूमुलेटर्स)हरु ती हुन् जो त्यस रुपमा टुटफुट (ब्रेकेज)

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

टुक्राटाक्री भएर (कटिङ्ग-अप), घर्षण (वियर) वा अन्य कारणहरूले गर्दा न ता प्रयोगको लागि उपयुक्त हुन्छन्, नता रिचार्ज गर्न नै सकिने रहन्छन् । "

देहायको उपशीर्षक द्रष्टव्य १ समावेश गरिएको

उपशीर्षक द्रष्टव्य

१. - उपशीर्षकहरु ८५१९९२ र ८५२७.१२ ले परिवर्द्धक यन्त्र समाविष्ट भएको (विथ बिल्ट-इन एम्लिफायर), ध्वनि विस्तारक यन्त्र समाविष्ट नभएको (विदाउट बिल्ट-इन लाउड्स्पीकर), वैद्युतिक शक्तिको वाह्य श्रोत बिना संचालन हुन सक्षम (क्यापाबुल अफ अपरेटिङ्ग) र जसको परिमाण (डाइमेन्सन्स) हरु १७० मिमि x १०० मिमि x ४५ मिमि भन्दा बढी हुंदैन, त्यस्ता क्यासेटप्लेयरहरुलाई मात्र समावेश गर्दछन् । "

८५०१		विद्युतीय मोटरहरु र जेनेरेटरहरु(जेनेरेटिङ्ग सेट वाहेक) ।	
		– अन्य डी.सी. मोटरहरु डी.सी. जेनेरेटरहरु :	
	८५०१.३१.००	-- ७५० वाट सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.३२.००	-- ७५० वाट भन्दा बढी तर ७५ कि.वा.सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.३३.००	-- ७५ कि.वा. भन्दा बढी तर ३७५ कि.वा. सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.३४.००	-- ३७५ कि.वा. भन्दा बढी उत्पादन गर्ने	१०%
		– मल्टी फेजका अन्य ए.सी.मोटरहरु :	
	८५०१.५२.००	-- ७५० वाट भन्दा बढी तर ७५ कि.वा. सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.५३.००	-- ७५ कि.वा. भन्दा बढी उत्पादन गर्ने	१०%
		– ए.सी. जेनेरेटर (अल्टरनेटर) :	
	८५०१.६१.००	-- ७५ के.भी.ए. सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.६२.००	-- ७५ के.भी.ए. भन्दा बढी तर ३७५ के.भी.ए.सम्म उत्पादन गर्ने	१०%

220.

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग

	८५०१.६३.००	-- ३७५ के.भी.ए. भन्दा बढी तर ७५० के.भी.ए.सम्म उत्पादन गर्ने	१०%
	८५०१.६४.००	-- ७५० के.भी.ए. भन्दा बढी उत्पादन गर्ने	१०%
८५०२		इलेक्ट्रिक जेनेरेटिङ्ग सेटहरु र रोटरी कन्भर्टरहरु।	
		- कम्प्रेसन इग्निसन इन्टरनल कम्बशन पिष्टोन इन्जिन (डिजेल वा अर्ध डिजेल इन्जिनहरु) को जेनेरेटिङ्ग सेटहरु :	
	८५०२.११.००	-- ७५ के.भी.ए. सम्म उत्पादनको	१०%
	८५०२.१२.००	-- ७५ के.भी.ए. भन्दा बढी तर ३७५ के.भी.ए. सम्म उत्पादनको	१०%
	८५०२.१३.००	--३७५ के.भी.ए. भन्दा बढी उत्पादनका	१०%
	८५०२.२०.००	- स्पार्क- इग्निसन इन्टरनल कम्बशन पिष्टन इन्जिनको जेनेरेटिङ्ग सेटहरु	१०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८५०२.३०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:</u>

		- अन्य जेनरेटिङ्ग सेटहरु :	
	८५०२.३१.००	-- वायु-शक्तिले संचालित (विण्ड-पावर्ड)	१०%
	८५०२.३९.००	-- अन्य	१०%
	८५०२.४०.००	- इलेक्ट्रिक रोटरी कन्भर्टर्स	१०%

<u>उपसंकेत ८५०६.१ देखि ८५०६.२०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:</u>

८५०६		प्राथमिक रुपका सेल र व्याट्रीहरु ।	
	८५०६.१०.००	- म्यांगनिज डाइअक्साइड्	४०%

१२८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८५०६.३०.००	– मरक्यूरिक अक्साइड्	४०%
	८५०६.४०.००	– सिल्भर अक्साइड्	४०%
	८५०६.५०.००	– लिथियम	४०%
	८५०६.६०.००	– एयर-जिङ्क	४०%
	८५०६.८०.००	– अन्य	४०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८५१० को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहाय बमोजिम शब्दावली राखिएको:</u>

८५१०		वैद्युतिक चालक (इलेक्ट्रिक मोटर) आफैमा भएका (सेल्फ-कण्टेण्ड) रौं खौरने (शेभर्स), कपाल कत्रने (हेयर-क्लिपर्स) र रौं खुइल्याउने (हेयर-रिमुभिङ्ग), उपकरणहरु (अप्लायन्सेज) ।	

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को उपशीर्षक ८५१०.२०.०० पछि देहायको ८५१०.३०.०० उपशीर्षक र शब्दावली समावेश गरिएको:</u>

	८५१०.३०.००	– रौं खुइल्याउने (हेयर रिमुभिङ्ग) उपकरणहरु (अप्लायन्सेज)	२०%

<u>आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८५१५ को शब्दावलीको सट्टा सोही शीर्षकमा देहाय बमोजिम शब्दावली राखिएको:</u>

८५१५		काट्ने क्षमता भएका वा नभएका वैधुतिक (विद्युत् तापित ग्यांस समेत), लेजर वा अन्य प्रकाश वा फोटोन (प्रकाशको अति सूक्ष्म कण) बिम, अल्ट्रासोनिक, इलेक्ट्रोन बिम, चुम्बकीय (म्याग्नेटिक) पल्स वा प्लाज्मा आर्कसोल्डरिङ्ग, ब्राजिङ्ग वा वेल्डिङ्ग यन्त्र र उपकरण; धातुहरु वा सरमेटलाइ तातो स्प्रे गर्न निमित्तका वैद्युतिक यन्त्र तथा उपकरणहरु ।	

२२३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन,२०५२ को अनुसूची १ को भाग ८५ मा देहायको संशोधन र थप गरिएको :

शीर्षक नं. ८५१७ र उपसंकेत ८५१७.१०.०० देखि ८५१७.८२.०० सम्मका उपसंकेत र शब्दावली हटाई देहाय बमोजिम शीर्षक उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको :

८५१७		तार दूर वार्ता (लाइन टेलिफोनी)वा तार दूरलेखन (लाइन टेलिग्राफी) निमित्तका वैद्युतिक ओजार (ऐपरेटस), तार रहित (कोर्डलेस) हाते सेटहरु (ह्याण्डसेट्स) सहितका तार दूरवार्ता (लाइन टेलिफोन) सेटहरु र वाहक - प्रवाह तार प्रणाली (क्यारियर करेण्ट लाईन सिस्टमस) वा आङ्किक तार प्रणाली (डिजिटल लाइन सिष्टम्स) निमित्तका दूर संचार उपकरण (टेलिकम्प्युनिकेशन एपरेटस) समेत; भिडियोफोनहरु ।	
		- दूरवार्ता (टेलिफोन) सेटहरु; भिडियोफोनहरु :	
	८५१७.११.००	-- ताररहित हाते सेटहरु (कर्डलेस ह्याण्डसेट्स) सहितका लाइन टेलिफोन सेटहरु	२०%
	८५१७.१९.००	-- अन्य	२०%
		- प्रतिकृति (फ्याक्सिमाइल) यन्त्रहरु र दूरमुद्रण यन्त्रहरु (टेलिप्रिण्टर्स) :	
	८५१७.२१.००	-- प्रतिकृति यन्त्रहरु (फ्याक्सी माईल मशिन्स)	२०%
	८५१७.२२.००	-- दूर मुद्रण यन्त्रहरु (टेलिप्रिण्टर्स)	२०%
	८५१७.३०.००	- टेलिफोनिक वा टेलिग्राफिक स्वीचिङ० उपकरणहरु	२०%
	८५१७.५०.००	- अन्य उपकरणहरु (ऐपरेटस), वाहक-प्रवाह तार प्रणाली (क्यारियर-करेण्ट लाइन सिष्टम्स) का निमित्त वा आङ्०कक तार प्रणाली (डिजिटल लाइन सिष्टम्स) का निमित्त	२०%
	८५१७.८०.००	- अन्य उपकरणहरु (ऐपरेटस)	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ८५१९.९१.०० को सट्टा उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		– अन्य आवाज उतार्ने उपकरणहरु :	
	८५१९९२.००	-- बगली-मापको (पौकेट-साइज) पेटिका-वादकहरु (क्यासेट-प्लेयर्स)	२०%
	८५१९९३.००	-- अन्य, पेटिका-प्रतिरुप (क्यासेट-टाइप)	२०%

उपसंकेत ८५२०.३१.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		– ध्वनि उतार्ने उपकरण समाविष्ट अन्य चुम्वकीय टेप रेकर्डहरु :	
	८५२०.३२.००	--आङ्किक श्रव्य-प्रतिरुप (डिजिटल औडियो टाइप)	२०%
	८५२०.३३.००	-- अन्य, पेटिका-प्रतिरुप (क्यासेट-टाइप)	२०%

संकेत ८५.२२ को सट्टा देहायको शीर्षक ८५.२२ र शब्दावली राखिएको:

८५.२२		शीर्षक नं.८५.१९ देखि ८५.२१ सम्मका उपकरण (ऐपरेट्स) का साथ पूर्णरुपेण (सोलली)वा मुख्य रुपले (प्रिन्सीपल्ली) प्रयोग निमित्त उपयुक्त (सुटेबुल)अङ्गहरु (पार्टपुर्जा)र सहायक सामग्री (एक्सेसरीज) ।	

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

<u>संकेत ८५.२३ र सोको उपसंकेतहरुको सट्टा देहायको शीर्षक ८५२३ र उपशीर्षकहरु राखिएको</u>

८५.२३		ध्वनि रिकर्ड (लेखन) गर्ने वा यस्तै अन्य दृश्य अभिलेखन गर्न अभिलेखन (रिकर्ड) नगरिएका तयारी माध्यम (मिडिया), भाग ३७ का उत्पादनहरु वाहेक ।	
		– चुम्बकीय टेपहरु :	
		– – चौडाई ४ एम.एम. सम्मको :	
	८५२३.११.१०	– – –कम्प्यूटरका	१०%
	८५२३.११.९०	– – –अन्य	४०%
		– – चौडाई ४ एम.एम.भन्दा बढीको तर ६.५ एम.एम. सम्मको :	
	८५२३.१२.१०	– – –कम्प्यूटरका	१०%
	८५२३.१२.९०	– – –अन्य	४०%
		– – चौडाई ६.५ एम.एम.भन्दा बढीको	
	८५२३.१३.१०	– – –कम्प्यूटरका	१०%
	८५२३.१३.९०	– – –अन्य	४०%
		– म्याग्नेटिक डिस्क :	
	८५२३.२०.१०	– – कम्प्यूटर हार्ड डिस्क	१०%
	८५२३.२०.९०	– – अन्य	४०%

<u>उपसंकेत ८५२३.२०.९० पछि देहायको उपशीर्षक ८५२३.३०.०० समावेश गरिएको</u>

	८५२३.३०.००	– चुम्बकीय धर्का (म्याग्नेटिक स्ट्राइप) समाविष्ट भएका पत्रहरु (कार्ड्स)	४०%

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

132

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		– अन्य :	
	८५२३.९०.१०	– –कम्प्यूटरका	१०%
	८५२३.९०.९०	– –अन्य	४०%

उपसंकेतहरु ८५२४.२ देखि ८५२४.२३.९० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		– लेसर शव्दावलीयाड्ंक प्रणाली (लेसर रिडिङ्ग सिष्टम्स) निमित्तका चक्काहरु (डिस्कस):	
	८५२४.३१.००	– – ध्वनि (साउण्ड) वा आकृति (इमेज) वाहेक दृश्य घटना (फेनोमेना) उत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) को लागि	२०%
	८५२४.३२.००	– – आवाज (साउण्ड) मात्र उत्पादनका लागि	२०%
	८५२४.३९.००	– – अन्य	२०%
	८५२४.४०.००	– ध्वनि (साउण्ड) वा आकृति (इमेज) बाहेक दृश्य घटना (फेनोमेना) उत्पादन गर्न निमित्तको चुम्बकीय (म्याग्नेटिक) टेपहरु	४०%
		– अन्य चुम्बकीय (म्याग्नेटिक) टेपहरु :	
		– – ४ मिमि मा नबढ्ने चौडाइको :	
	८५२४.५१.१०	– – –कम्प्युटरका	१०%
	८५२४.५१.९०	– – –अन्य	४०%
		– – ४ मिमिभन्दा बढी तर ६.५ मिमि मा नबढ्ने चौडाइको :	
	८५२४.५२.१०	– – –कम्प्युटरका	१०%
	८५२४.५२.९०	– – –अन्य	४०%

133

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		-- ६५ मिमि भन्दा बढी चौडाइको :	
	८५२४.५३.१०	---कम्प्युटरका	१०%
	८५२४.५३.९०	---अन्य	४०%
	८५२४.६०.००	- चुम्बकीय धर्का (म्याग्नेटिक स्ट्राइप) समाविष्ट भएका पत्रहरु (कार्ड्स)	४०%

उपसंकेत ८५२४.९० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको.

		- अन्य :	
		-- ध्वनि (साउण्ड) वा आकृति (इमेज) बाहेक दृश्यघटना (फेनोमेना) उत्पादन गर्नको लागि :	
	८५२४.९१.१०	--- कम्प्यूटरका फ्लोपी डिस्क	१०%
	८५२४.९१.९०	--- अन्य	४०%
	८५२४.९९.००	-- अन्य	४०%

संकेत ८५.२५ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक ८५.२५ र शब्दावली राखिएको.

८५.२५		संग्रहण उपकरण (रिसेप्सन ऐपरेटस) अथवा ध्वनि अभिलेखन (साउण्ड रिकर्डिङ्ग) वा उत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरण (ऐपरेटस) समाविष्ट भएका वा नभएका, रेडियो-टेलिफोनी, रेडियो-टेलिग्राफी, रेडियो-ब्रोडकास्टिङ्ग (रेडियो-प्रसारण) वा टेलिभिजनका लागि प्रसारण (ट्रान्समिसन) उपकरण (ऐपरेटस) ।	

२३८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ८५२५.३०.०० पछि देहायको उपशीर्षक ८५२५.४०.०० समावेश गरिएको:

	८५२५.४०.००	– स्थिर आकृति (स्टिल इमेज) भिडियो क्यामराहरु र अन्य भिडियोक्यामरा अभिलेखित्रहरु (रिकर्डर्स)	२०%

उपसंकेत ८५२७.११.००को सट्टा देहायको उपशीर्षकहरु राखिएको:

	८५२७.१२.००	– –बगली मापको (पौकेट-साइज) रेडियो क्यासेट प्लेयरहरु	२०%
	८५२७.१३.००	– – ध्वनि अभिलेखन वा उत्पादन उपकरण संयुक्त भएका अन्य उपकरणहरु	२०%

संकेत ८५.२८ तथा उपसंकेत ८५२८.१०.०० र ८५२८.२०.०० को सट्टा देहायको शीर्षक ८५.२८ र उपशीर्षकहरु र तिनका शव्दावली राखिएको:

८५.२८		रेडियो प्रसारण (ब्रोडकास्ट) ग्राहकहरु (रिसिभर्स) अथवा ध्वनि वा भिडियो अभिलेखन (रिकर्डिङ्ग) वा उत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरणहरु (ऐपरेटस) समाविष्ट (इनकरपोटिङ्ग) भए वा नभएका, टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण (रिसेप्सन) उपकरण (ऐपरेटस); भिडियो मोनिटरहरु (परिवीक्षिकहरु) र भिडियो प्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र)हरु ।	
		– रेडियो ब्रोडकास्ट रिसिभरहरु अथवा ध्वनि वा भिडियो अभिलेखन (रिकर्डिङ्ग) वा उत्पादन (रिप्रोड्यूसिङ्ग) उपकरण समाविष्ट भए वा नभएका, टेलिभिजन निमित्तका संग्रहण (रिसेप्सन) उपकरण	
		– – रंगीन (कलर)	
	८५२८.१२.१०	– – टेलिभिजन	४०%
	८५२८.१२.९०	– – सेटलाइट रिसीभर (घरायसी प्रकारको)	२०%

135

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८५२८.१२.००	-- श्यामस्वेत (ब्ल्याक एण्ड व्हाइट) वा अन्य एकरंगी (मोनोक्रोम)	२०%
		- भिडियो मोनिटर (परिवीक्षिक)हरु :	
	८५२८.२१.००	-- रंगीन (कलर)	४०%
	८५२८.२२.००	-- श्यामस्वेत वा अन्य एकरंगी (मोनोक्रोम)	२०%
	८५२८.३०.००	- भिडियोप्रोजेक्टर (प्रक्षेपित्र)हरु	४०%

संकेत ८५.३७ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

८५.३७		वैद्युतिक नियन्त्रण (इलेक्ट्रिक कण्ट्रोल) वा विद्युत वितरण (डिष्ट्रिव्यूसन) को निमित्त, शीर्षक ८५.३५ वा ८५.३६का दुइ वा बढी उपकरण (ऐपरेटस) द्वारा सज्जित (इक्विप्ड) फलकहरु (बोर्डस), पट्टहरु (प्यानेल्स), कंशोलहरु, डेस्कहरु, मंजूषा (क्याबिनेट)हरु र यस्तै आधारहरु (बेसेस), भाग ९० का औजारहरु (इन्स्ट्रुमेण्ट्स) वा उपकरणहरु (ऐपरेटस) र शीर्षक नं. ८५१७ को स्वीचिङ्ग उपकरण वाहेक सांख्यिक (न्यूमेरिकल) नियन्त्रण उपकरण समाविष्ट भएका समेत ।	

उपसंकेत ८५३९.३१.०० पछि देहाय बमोजिमको उपशीर्षक ८५३९.३२.०० र शव्दावली थपिएको:

	८५३९.३२.००	--पारद (मरकरी) वा क्षरातु (सोडियम) का निहार दीपहरु (भेपर ल्याम्प्स); धातुका हेलाइड् दीपहरु (मेटल हेलाइड् ल्याम्प्स)	२०%

उपसंकेत ८५३९.४०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको:

		- परावैंगनी (अल्ट्राभायलेट) वा अवरक्त (इन्फ्रा-रेड) दीपहरु (ल्याम्प्स); तोरण-दीपिका (आर्क-ल्याम्प)हरु :	
	८५३९.४१.००	-- तोरण दीपिका (आर्कल्याम्पस)	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८५३९.४९.००	-- अन्य	२०%

उपशीर्षक ८५४०.३०.०० देखि ८५४०.९९.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको।

	८५४०.४०.००	- आकडा/लेखाचित्रीय प्रदर्शन नलिकाहरु (डेटा/ग्राफिक डिस्प्ले ट्यूब्स), रंगीन (कलर), ०.४ मिमि भन्दा सानो संदीपक विन्दु स्क्रीन पिच भएको (विथ ए फौस्कर डटस्क्रीन पिच)	२०%
	८५४०.५०.००	- आकडा।लेखाचित्रीय प्रदर्शन नलिकाहरु (डेटा।ग्राफिक डिस्प्ले ट्यूब्स), श्यामस्वेत वा अन्य एकरंगी (मोनोक्रोम)	२०%
	८५४०.६०.००	- अन्य ऋणाग्र-किरण नलिकाहरु (क्याथोड-रे ट्यूब्स)	२०%
		- सूक्ष्म तरंग नलिकाहरु (माइक्रोवेभ ट्यूब्स) (उदाहरणको लागि, म्याग्नेट्रोन्स, क्लिस्ट्रोन्स, सचल तरंग नलिकाहरु (ट्राभेलिङ्ग वेभ ट्यूब्स), कार्सिनोट्रोन्स),जालक-नियन्त्रित नलिकाहरु (ग्रिड-कण्ट्रोल्ड ट्यूब्स) वाहेक :	
	८५४०.७१.००	-- म्याग्नेट्रोन्स	२०%
	८५४०.७२.००	-- क्लिस्ट्रोन्स	२०%
	८५४०.७९.००	-- अन्य	२०%
		- अन्य कपाट (भल्भ्स) हरु र नलिकाहरु (ट्यूब्स):	
	८५४०.८१.००	-- ग्राहक वा ध्वनि प्रवर्द्धक यन्त्रहरुका कपाट र नलिकाहरु (रिसिभर वा ऐम्प्लिफायर भल्भ्स र ट्यूब्स)	२०%
	८५४०.८९.००	-- अन्य	२०%
		- अङ्गहरु (पार्टपुर्जा):	
	८५४०.९१.००	-- ऋणाग्र-किरण नलिकाहरु (क्याथोड-रे ट्यूब) को	२०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८५४०.९९.००	-- अन्य	२०%

उपसंकेत ८५४२.१ देखि ८५४२.९०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		- एकाश्मीय अंकीय एकीकृत परिपथहरु (मोनोलिथिक डिजिटल इण्टिग्रेटेड् सर्किट्स) :	
	८५४२.१२.००	-- इलेक्ट्रोनिक एकीकृत परिपथ (इण्टिग्रेटेड् सर्किट्स) समाविष्ट पत्रहरु (कार्ड्स) (" स्मार्ट " कार्ड्स)।	२०%
	८५४२.१३.००	-- मेटल औक्साइड् सेमिकण्डक्टरहरु (एम ओ एस टेक्नोलोजी)	२०%
	८५४२.१४.००	--द्विध्रुवीय प्रविधि (बाइपोलर टेक्नोलोजी) द्वारा उपलब्ध परिपथहरु (सर्किट्स)	२०%
	८५४२.१९.००	-- अन्य, बाइपोलर र एम ओ एस प्रविधिहरु (टेक्नोलोजि) को संयोजन (कम्बिनेशन) (बी आय एम ओ एस टेक्नोलोजी) बाट प्राप्त परिपथहरु (सर्किट्स) समेत	२०%
	८५४२.३०.००	- अन्य एकाश्मीय एकीकृत परिपथहरु (मोनोलिथिक इण्टिग्रेटेड् सर्किट्स)	२०%
	८५४२.४०.००	- संकर एकीकृत परिपथहरु (हाइब्रिड् इण्टिग्रेटेड् सर्किट्स)	२०%
	८५४२.५०.००	- इलेक्ट्रोनिक माइक्रोएसेम्बलीज	२०%
	८५४२.९०.००	- अङ्गहरु (पार्टपुर्जा)	२०%

उपसंकेत ८५४३.१०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएको:

		- अणु वा कण त्वरित्रहरु (पार्टिकल एक्सिलरेटर्स) :	
	८५४३.११.००	-- अर्ध-चालक (सेमिकण्डक्टर) पदार्थहरुलाइ प्रलेप (डोपिङ्ग) गर्न निमित्त आयन निरोपकहरु (इम्प्लाण्टर्स)	१०%

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

	८५४३.१९.००	-- अन्य	१०%

उपसंकेत ८५४३.३०.०० पछि उपशीर्षक ८५४३.४० समावेश गरिएको:

	८५४३.४०.००	- वैद्युतिक घेराका ऊर्जापूरकहरु (इलेक्ट्रिक फेन्स इनर्जाइजर)	५%

उपसंकेत ८५४३.८०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएको:

		-अन्य यन्त्रहरु र उपकरणहरु (मशिन्स र ऐपरेटस) :	
	८५४३.८१.००	-- सान्निध्य पत्रहरु र बिल्लाहरु (प्रोक्सिमिटी कार्ड्स र ट्यारस)	५%
	८५४३.८९.००	-- अन्य	५%

संकेत ८५४८ को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली र देहायका उपशीर्षक एवं शव्दावली राखिएको :

८५४८		प्राथमिक (प्राइमरी) सेलहरु, प्राथमिक (प्राइमरी) व्याट्रीहरु र वैद्युतिक संचायकहरु (एक्यूमुलेटर्स) का अवशेष र रद्दीहरु; प्रयुक्त (स्पेण्ट) प्राइमरी सेलहरु, प्रयुक्त प्राइमरी व्याट्रीहरु र प्रयुक्त (स्पेण्ट) वैद्युतिक संचायकहरु (एक्यूमुलेटर्स); यस भागमा अन्यत्र उल्लेख (स्पेसिफाइड) वा समावेश (इन्क्लुडेड) नभएका, यन्त्रावली (मशिनरी) वा उपकरण (ऐपरेटस)का वैद्युतिक अङ्‌गहरु (पार्ट्स) ।	
	८५४८.१०.००	- प्राथमिक (प्राइमरी) सेलहरु, प्राथमिक (प्राइमरी) व्याट्रीहरु र वैद्युतिक संचायकहरु (एलेक्ट्रिक एक्यूमुलेटर्स) का अवशेष र रद्दीहरु; प्रयुक्त प्राइमरी सेलहरु, प्रयुक्त (स्पेण्ट) प्राइमरी व्याट्रीहरु र प्रयुक्त (स्पेण्ट) वैद्युतिक संचायकहरु (एक्यूमुलेटर्स)	२०%
	८५४८.९०.००	- अन्य	२०%

२२३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन २०५२ को अनुसूची १ को परिच्छेद १७ मा देहाय बमोजिम संशोधन गरिएको :

द्रष्टव्य ४ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

४ - यस परिच्छेदको प्रयोजनको लागि :

(क) सडक तथा लिक (रेल) दुवैमा हिंड्न (ट्राभेल गर्न) विशेष रुपले बनाइएका (कन्स्ट्रक्टेड) वाहनहरु (भेहिकल्स) लाई भाग ८७ को उपयुक्त शीर्षक अन्तरगत वर्गीकरण गरिनेछ ;

(ख) जल तथा स्थल दुवैमा हिंड्ने (एम्फिबियस) मोटर वाहनहरुलाई भाग ८७ को उपयुक्त (एप्रोप्रिएट) शीर्षक अन्तरगत वर्गीकरण गरिनेछ ;

(ग) सडक वाहन (रोड भेहिकल) को रुपमा पनि प्रयोग गर्न सकिनेगरी विशेष रुपले निर्माण गरिएको वायुयान (एयरक्राफ्ट) लाइ भाग ८८ को उपयुक्त शीर्षक अन्तरगत वर्गीकरण गरिनेछ ।

आर्थिक ऐन. २०५२ को अनुसूची १ को भाग ८७ द्रष्टव्य २ मा देहायको नयां दोश्रो अनुच्छेद समावेश गरिएको:

शीर्षक नं. ८७.०१ का ट्रयाक्टरहरुका साथ अन्तर्वदल (अदल वदल गर्न सकिने एण्टरचेन्जेबुल) साजसामान (इक्विपमेण्ट) कोरुपमा अभिकल्पित यन्त्रहरु (मशिन्स) तथा काम गर्नेओजारहरु (वर्किङ्ग टुल्स) ट्रयाक्टरका साथ प्रस्तुत हुन आए पनि, र सोमा जडान (माउण्टेड) भए वा नभए पनि तिनका आ-आफ्नै (रेस्पेक्टिभ) शीर्षकमा वर्गीकृत रहन्छन्।

८७.०४		वस्तु वा सामानहरु ढुवानीको प्रयोगका अन्य मोटर गाडीहरु ।	
		- अन्य, कंप्रेसन इग्निसन इन्टरनल कम्वसन पिष्टोन इन्जिन (डीजेल वा अर्ध डिजेल) भएका	
		--वाहनको कूल तौल (जी.भी.डब्लु.) ५ टन ननाघेको :	
	८७०४.२१.१०	--- मूलत सामानको ओसारपसार गर्ने ड्राइभर सहित २ जना देखि नो ५ जनासम्म मानिसको यातायातको लागि तयार समेत भएका पिक अप गाडी	४०%
	८७०४.२१.९०	--- अन्य	२०%

280

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		-- वाहनको कूल तौल (जी.भी.डब्लु.) ५ टन नाघेको :	
	८७०४.२२.१०	-- मूलतः सामानको ओसारपसार गर्ने ड्राइभर सहित २ जना वा सो भन्दा बढी मानिसको यातायातको लागि तयार भएका पिक अप गाडी	४०%
	८७०४.२२.९०	-- अन्य	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को भाग ८७ को दरहरु पछिको द्रष्टव्यका व्यवस्थाहरु हटाई सोको सट्टा देहायको द्रष्टव्य राखिएको छ :

द्रष्टव्य

१. शीर्षक ८७०२ र ८७०३ अन्तरगत पर्ने निसान, मित्सुविसी, पोजेरो, टोयोटा ल्याण्डक्रुजर, रेन्जरोभर, मारुती सुजकी जस्ता समान प्रकारका १४ सिटसम्मका जीप, भ्यान, स्टेशनवागेन, कार जस्ता सवारी साधनहरु र शीर्षक नं. ८७०६ अन्तरगत पर्ने उल्लेखित सवारीका चेसिसहरु पैठारी हुंदा महल नं. ४ अनुसार लाग्ने भंसार महसुलको अलावा भंसार प्रयोजनका लागि कायम हुने मूल्यमा थप १० प्रतिशत भंसार महसुल लाग्नेछ ।

१.१ शीर्षक ८७०४ अन्तरगत पैठारी हुने ट्रक, मिनिबस, बस, लहरी र तिनका चेसिसमा ६ प्रतिशत र पिकअप गाडीहरु, मिनिबस एवं शीर्षक नं. ८७११ अन्तरगतका मोटरसाइकलको पैठारीमा महल नं. ४ अनुसार लाग्ने भंसार महसुलको अलावा थप ७ प्रतिशत भंसार महसुल लाग्नेछ ।

१.२ माथि दफा १ र १.१ अनुसार लाग्ने थप महसुलमा समेत अनुसूची १ को दफा ३, ४, ५ र ६ को छुट सुविधा प्रदान गरिनेछ ।

१.३ पुराना र प्रयोग भइसकेको उत्पादन वा दर्ता भएको ५ वर्ष भित्रका सवारी र ढुवानी साधनहरु पैठारी हुंदा दरवन्दी अनुसार र माथि दफा १ र १.१ अनुसार लाग्ने भंसार महसुल समेत हिसाव गरी हुन आउने कुल महसुलमा उत्पादन भएको दोश्रो वर्ष भए १० प्रतिशत तेश्रो, चोथो र पांचौ वर्ष भए २५ प्रतिशत पुन थप गरी महसुल असुल गरिनेछ ।

२. कार्नेट अन्तरगत पर्यटकहरुले ल्याएका व्यक्तिगत प्रयोगका यातायातका साधनहरु नेपाल अधिराज्यभित्र अस्थायी रुपमा प्रथम पटक प्रवेश गरेको मितिले प्रत्येक १२ महिना (एकवर्ष) को अवधिमा लगातार वा पटक पटक गरी जम्मा ६ महिनाको अवधिसम्म नेपाल अधिराज्यभित्र विना महसुल राख्न पाउनेछन् । यसरी ल्याइएका (पैठारी भएका) यातायातका साधनहरु ६ महिनाभित्र फिर्ता नलगेमा स्वत जफत हुनेछ । तर दुर्घटना ग्रस्त भई प्रहरी हिरासतमा रहेको भनी जिल्ला प्रहरी कार्यालयले सिफारिस गरेको वा मर्मत गर्न वर्कसपमा रहेको भन्ने रजिष्टर्ड वर्कसपको सिफारिस वमोजिमको अवधि भने भन्सारको कार्नेटमा तोकिदिएको अवधिमा गणना हुनेछैन । यसरी कार्नेट अन्तरगत पैठारी भएका सवारी साधनहरु २०४९।४।१ देखि दान दातव्य वा उपहार दिन वा विक्री गर्न पाउनेछैन ।

३. कार्नेट वाहेक अस्थायी तवरवाट पैठारी गरी ल्याएका मोटरकार, स्टेशन वाइगन, लेण्डरोभर, जीप, ट्रक, ट्याक्टर, लहरी, भ्यान र मोटर साइकल आदि साधनहरु र तिनका टेलर समेतमा निम्न लेखिए बमोजिम भन्सार महसुल लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क). अस्थायी पैठारी गरी ल्याएको ट्याक्टरमा दैनिक रु.५०। का दरले अस्थायी पैठारी महसुल असुल गरिनेछ तर टेलर फिट भएको ट्याक्टर वा टेलर मात्र अस्थायी पैठारी गरी ल्याएमा प्रति दिन रु.२००। का दरले अस्थायी पैठारी महसुल असुल गरिनेछ । तर मालवस्तु वोकी ल्याएका टेलर सहितको ट्याक्टर १२ घण्टाभित्र रित्तै फर्कि गएमा सो ट्याक्टरको अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछैन । यसरी पैठारी गरी ल्याएको ट्याक्टर वा टेलर वा टेलर सहितको ट्याक्टर तीन महिनाभन्दा बढी नेपाल अधिराज्यमा राख्न पाइने छैन ।

(ख) अस्थायी तवरवाट पैठारी गरिएका र कार्नेट नभएका सवारी साधनहरु एक आर्थिक वर्षमा दुइ पटकसम्मको लागि ७ दिनसम्म कुनै महसुल नतिरी नेपाल अधिराज्यभित्र राख्न पाइनेछ । त्यसपछि ३० दिनसम्मको दैनिक रु.१००।- र सो ३० दिन पछिको अरु ३० दिनको दैनिक रु.२००।- अस्थायी महसुल लाग्नेछ । तर मोटर साइकल तथा स्कुटरको हकमा पहिलो ३० दिनको दैनिक रु.२५।- र पछिल्लो ३० दिनको देनिक रु.५०।- महसुल लाग्नेछ । तीन पांग्रे सवारी साधनमा दैनिक रु.५०। महसुल लाग्नेछ र १५ दिनभन्दा बढी राख्न पाइने छैन ।

(ग) सामानहरुको परिवहनको लागि गाडीहरुलाई अस्थायी रुपमा ६ महिनासम्म पैठारी गर्न सकिन्छ । यस्तोमा अस्थायी पैठारी महसुल लिइनेछ । त्यस्तो अस्थायी पैठारी महसुल भेरी अंचल र सो भन्दा पूर्वका इलाकाहरुको लागि पैठारी भएकोमा प्रति दिनको रु.३००। का दरले र भेरी अंचल भन्दा पश्चिमको इलाकाको लागि पैठारी भएमा प्रति दिनको रु.२००। का दरले असूल गरिनेछ ।

(घ) अस्थायी पैठारी गरी ल्याएका सवारी र ढुवानीका साधनहरु अनिवार्य रुपमा फिर्ता लग्नु पर्नेछ । उपरोक्त (क), (ख) र (ग) मा उल्लेखित सवारी र ढुवानीका साधनहरु तोकिए बमोजिमको अवधिभन्दा बढी बसेको फेला परेमा वा नेपाल अधिराज्यभित्र झुठ्ठा विवरण दिई वसेको ठहरेमा जफत गर्न सकिनेछ । फिर्ता लैजाने क्रममा मनासिव कारण भएमा गाडीको मोल र त्यसमा लाग्ने महसुलमा नबढ्ने गरी दैनिक रु.५००। का दरले महसुल असुल गरी फिर्ता लैजान दिन सकिनेछ ।

(ङ) विदेशवाट माल लादी ल्याएको ट्रकलाई र रित्तो कन्टेनर लादी आएको टेलरलाई सो माल चाहिने ठाउंमा गिराउन निमित्त ७२ घण्टासम्म सो ट्रक वा टेलरको अस्थायी पैठारी महसुल लिइने छैन । तर, यस्तो ट्रकले भन्सारको क्षेत्रभित्र राखेको माल वाहेक अन्यत्र कतैवाट पुन माल लादी निकासी गरेमा, सो ट्रकको अस्थायी महसुल लिइनेछ । भन्सार एरियाभित्र राखिएको माल विदेशवाट आउने जुनसुकै लहरी ट्रकले पनि नेपालभित्र प्रवेश गरेको ७२ घण्टाभित्र माल लादी लगेमा त्यस्तो ट्रक लहरीलाई पनि अस्थायी महसुल लिइनेछैन ।

४. श्री ५ को सरकारबाट भन्सार सुविधा (कुटनैतिक सुविधा) वा महसूल सुविधा पाई वा श्री ५ को सरकारको निर्णयबाट १ प्रतिशत भन्सार महसुल लिने वा मसहुल छुट दिने निर्णय भई पैठारी भएका ढुवानी वा सवारीका साधनहरु उपयोग गरी विक्री गरेमा वा उपहार दिएमा वा आफैले उपयोग गरेमा दरवन्दी अनुसार र माथि उल्लेखित दफा १, ११ र १३ अनुसार

१४२

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

लाग्ने महसुलको ५० प्रतिशत मात्र लाग्नेछ र बिक्रीकर कर लाग्ने छैन । तर, भन्सार महसुल छुट वा सुविधा पाउने गरी उपयोग गरेको ५ वर्ष अवधि भुक्तान भईसकेको सवारी साधनलाई मात्र उक्त छुट दिइनेछ । सो सुविधा कुनै व्यक्तिको हकमा उपलब्ध गराउंदा निजको नेपाल अधिराज्यमा पदाधिकार रहेको अवधिभर एकपटक मात्र दिइनेछ ।

५. भाग ८७ को गाडी र तिनका चेसिस पैठारी भएकोमा जुन किसिमको साधनको चेसिस वा जुन किसिमको गाडी भनी महसुल बुझाएको छ सोही किसिमको साधन भनी सवारी दर्ता गर्नु पर्नेछ । अर्को किसिमको साधन भनी दर्ता गराउनु परेमा भन्सार कार्यालयले, महसुल नपुग हुने भए सो रकम असुल गरि स्वीकृति दिएको अवस्थामा मात्र यस्तो दर्ता गर्न सकिनेछ र उपरोक्तानुसार नभएको अवस्थामा भंसार ऐन नियम अनुसार कारवाही हुनेछ ।

६. यस भागको शीर्षक नं ८७०२ को प्रयोजनका लागि सीट संख्या गणना गर्नु पर्दा नियमित सीट बाहेक कण्डक्टर सीट एवं अन्य अतिरिक्त सीट तथा फोल्डीङ्ग सीट समेतलाइ गणना गरिनेछैन ।

७. विद्युत, ग्यांस वा ब्याट्रीवाट मात्र चल्ने तीन पाङ्ग्रे सवारी (सफा टेम्पो) को चेसिस वा चेसिस सहितको इन्जीन लगायतका पार्टपुर्जाको पैठारीमा १ प्रतिशतमात्र भंसार लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्नेछैन । टेम्पो देखि बाहेक अन्य सवारी तथा ढुवानी साधनको उत्पादन गर्ने उद्योगले उक्त सवारी साधनको उत्पादनमा मात्र प्रयोग हुने चेसिस सहितको इन्जीन, मोटर, एकुमुलेटर, ब्याट्री, ब्याट्री चार्जर आदि पार्टपुर्जाहरु पैठारी गरेमा ५ प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन । साथै विद्युत ग्यांस तथा ब्याट्रीबाट मात्र (पेट्रोल वा डिजेलवाट वाहेक) चल्ने भाग ८७ का सवारी तथा ढुवानी साधनको पैठारीमा १० प्रतिशत मात्र भन्सार महसुल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

८. यातायात व्यवस्था कार्यालयमा दर्ता भइसकेका डिजेल तथा पेट्रोलबाट चल्ने टेम्पोहरुलाई ब्याट्रीबाट संचालन गरी सफा टेम्पो बनाउने प्रयोजनका लागि सम्बन्धित टेम्पोधनीले पैठारी गर्ने यन्त्र तथा उपकरणमा यातायात व्यवस्था कार्यालयको सिफारिसमा १ प्रतिशत मात्र भंसार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्नेछैन ।

<u>आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ८८ मा देहायको नयां उपशीर्षक द्रष्टव्य थपिएको:</u>

उपशीर्षक द्रष्टव्य

१. - उपशीर्षकहरु नं. ८८०२.११ देखि ८८०२.४० को प्रयोजनको लागि, " निर्भार तौल " (सामान नहाल्दाको वा अनल्याडेन वेट) भन्ने उक्तिले सामान्य उडानको अवस्थामा (इन नोर्मल फ्लाइड० औडंर), कर्मीदल (क्रु) को तथा इंधन (फ्यूउल) र स्थायी रुपले जडान गरिएका उपकरणका वस्तुहरु बाहेकको उपकरणको तौललाइ अलग (एक्सक्लूड) गर्दा हुन आउने (उडान) यन्त्रको तौललाई जनाउंछ । "

483

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८८.०२ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शीर्षक ८८.०२ राखिएको:

८८.०२		अन्य वायुयान (एयरक्राफ्ट) (उदाहरणको लागि, हेलिकोप्टरहरु हवाइ जहाज (एरोप्लेन) हरु);अन्तरिक्षयान (स्पेसक्राफ्ट) (उपग्रह (स्याटेलाइट) समेत) र ग्रहानुपथ (सवोर्विटल) र अन्तरिक्षयान (स्पेसक्र्याफ्ट) प्रक्षेपण वाहनहरु (लाउञ्च भेहिकल्स) ।	

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ८८०२.५०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक राखिएको:

	८८०२.६०.००	– अन्तरिक्षयान (उपग्रह(स्याटेलाइट) समेत) र ग्रहानुपथ (सवोर्विटल) तथा अन्तरिक्षयान प्रक्षेपण वाहनहरु (लाउञ्च भेहिकल्स)	१०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को संकेत ८८.०४ को शब्दावलीको सट्टा देहायको शब्दावली राखिएको:

८८.०४	८८०४.००.००	अवतरण छत्र वा हवाइ छतरीहरु (पारासुट्स) (नियन्त्रित गतिको (डिरिजिबुल) हवाइछतरी (पारासुट) तथा विसर्पी छतरीहरु (पाराग्लाइडर्स) समेत) र घूर्णनछतरीहरु (रोटोसुट्स); तिनका अङ्गहरु (पार्ट्स) तथा सहयोगी सामाग्रीहरु (ऐक्सेसरिज)	१०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ९० मा देहाय वमोजिमको संशोधन र थप गरिएको :

द्रष्टव्य १(ज) को शब्दावलीमा " (शीर्षक नं. ८५.२२); " पछि देहायको नयां शब्दावली समावेश गरिएको:

"स्थिर आकृति (स्टिल इमेज)) का भिडियो क्यामराहरु रअन्य भिडियो क्यामरा अभिलेखन यन्त्रहरु (भिडियो क्यामरा रिकर्डर्स) (शीर्षक नं. ८५.२५);"

उपसंकेत ९००७.२, ९००७.२१.०० र ९००७.२९.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

	९००७.२०.००	– प्रक्षेपकहरु (प्रोजेक्टर्स)	२०%

२८६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संकेत ९०.१० मा भएका ` प्रक्षेपणका लागि प्रयोग हुने उपकरण ` (ऐपरेटस फर द प्रोजेक्सन) शव्दहरुलाई हटाई सोको सट्टा ` प्रक्षेपण (प्रोजेक्सन) वा आरेखन(ड्इड्ग) का लागि प्रयोग हुने उपकरण (ऐपरेटस) ` भन्ने शव्दहरु राखिएको।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९०१०.२०.०० तथा ९०१०.३०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षक र शव्दावली राखिएको।

		– सुग्राहीकृत (सेन्सिटाइज्ड) अर्ध-चालक (सेमिकण्डक्टर) पदार्थ (म्याटेरियल) हरुमा परिपथीय ढांचा (सर्किट प्याटर्न) प्रक्षेपण वा आरेखन (ड्इड्०)गर्नका लागि प्रयोग हुनेउपकरण (ऐपरेटस) :	
	९०१०.४१.००	-- डाइरेक्ट राइट-औन - वेफर ऐपरेटस	२०%
	९०१०.४२.००	-- स्टेप एण्ड रिपिट एलाइनर्स	२०%
	९०१०.४९.००	-- अन्य	२०%
	९०१०.५०.००	– तस्वीर (छवि वा फोटोग्राफिक) (चलचित्र (सिनेमाटोग्राफिक) समेत) रम्बन्धी प्रयोगशालाहरु निमित्तका अन्य उपकरण तथा साजसामान (ऐपरेटस एण्ड इक्विपमेण्ट); नेगाटोस्कोपहरु	२०%
	९०१०.६०.००	– प्रक्षेपण पटहरु (प्रोजेक्सन स्क्रिन्स)	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९०१८.११.०० पछि देहाय अनुसार उपशीर्षक ९०१८.१२.००, ९०१८.१३.०० र ९०१८.१४.०० र शव्दावली राखिएको।

	९०१८.१२.००	-- अल्ट्रासोनिक स्क्यानिङ्ग उपकरण	५%
	९०१८.१३.००	-- चुम्वकीय अनुनाद बिम्बन उपकरण (म्याग्नेटिक रेजोन्यान्स इमेजिङ्ग ऐपरेटस)	५%
	९०१८.१४.००	-- सिन्टिग्राफिक एपरेटस	५%

282

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		– सिरिन्ज, सूई, क्याथेटर, शल्य चिकित्साको नली (क्यानुले) र यस्तै:	
	९०१८.३१.००	–– सूई सहित वा रहित सिरिन्ज	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९०२२.११.०० को सट्टा देहायका ९०२२.१२.००, ९०२२.१३.०० र ९०२२.१४.०० र शब्दावली राखिएको:

		– उपचारात्मक, शल्यचिकित्सा, दन्त्य चिकित्सा वा पशुचिकित्सामा प्रयोग हुने वा नहुने एक्स-रे मा प्रयोग हुने उपकरणहरु, रेडीयोग्राफी वा रेडीयोथेरापी उपकरण समेत :	
	९०२२.१२.००	–– संगणित विकिरण चित्र उपरकण (कम्प्यूटेड् टोमोग्राफि ऐपरेटस)	५%
	९०२२.१३.००	–– अन्य, दन्त्यचिकित्सात्मक प्रयोगका लागि	५%
	९०२२.१४.००	––अन्य, औषधोपचार, शल्यचिकित्सा वा पशुचिकित्सा सम्बन्धी प्रयोगको लागि	५%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९०२५.२०.०० लाइ हटाइएको र उपसंकेत ९०३०.८, ९०३०.८१.०० तथा ९०३०.८९.०० लाइ हटाई देहायका उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		– अन्य औजारहरु र उपकरणहरु (इन्स्ट्रुमेण्ट्स एण्ड ऐपरेटस):	
	९०३०.८२.००	–– अर्ध-चालक वेफर वा साधनहरु (डिभाइसेज) लाइ मापन (मिजरिङ्ग) वा जाँच वा नियन्त्रण (चेकिङ्ग) गर्न निमित्तका	५%
	९०३०.८३.००	––अन्य, अभिलेखन साधन (रिकर्डिङ्ग डिभाइस) युक्त	५%
	९०३०.८९.००	–– अन्य	५%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९०३१.४०.०० को सट्टा देहायका उपशीर्षकहरु राखिएका

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

		– अन्य चाक्षुषीय (औप्टिकल) औजारहरु र उपकरणहरु (इन्स्ट्रुमेण्ट्स एण्ड अप्लाइन्सेज):	
	९०३१.४१.००	–– अर्धचालक (सेमिकण्डक्टर) वेफर वा साधनहरु (डिभाइसेज) निरीक्षण (इन्सपेक्टिङ्‌ग) को लागि वा अर्धचालक साधनहरुको उत्पादनमा प्रयोग हुने प्रकाशावरण (फोटोमास्क)हरु वा जालीहरु (रेटिकल्स)को निरीक्षण (इन्स्पेक्टिङ्‌ग) को लागि	५%
	९०३१.४९.००	–– अन्य	५%
९०.३२		नियमित वा नियन्त्रण गर्ने स्वचालित औजारहरु र उपकरणहरु ।	
		– अन्य औजारहरु र उपकरणहरु :	
	९०३२.८९.००	–– अन्य	२०%

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ९१ मा देहाय बमोजिम संशोधन र उपसंकेत ९१०१.१ को सट्टा देहायको उपशीर्षक र शब्दावली राखिएको:

		– स्टौप-वाच सुविधा समाविष्ट (इनकोरपोरेटिङ्‌ग) भए वा नभएको, विद्युत संचालित, नाडी घडीहरु :	

उपसंकेत ९१०१.९१.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ९१०१.९१.०० र शब्दावली राखिएको:

		– अन्य :	
	९१०१.९१.००	–– विद्युत संचालित (इलेक्ट्रिकली अपरेटेड)	२०%

उपसंकेत ९१०२.१ को शब्दावलीको सट्टा देहायको उपशीर्षक शब्दावली राखिएको:

		– स्टौप वाच सुविधा समाविष्ट (इनकोरपोरेटिङ्‌ग) भए वा नभएको, विद्युत संचालित (इलेक्ट्रिकली अपरेटेड), नाडी घडीहरु (रिष्टवाचेज) :	

280

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ९१०२.९१.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ९१०२.९१.०० र शब्दावली राखिएको:

		- अन्य :	
	९१०२.९१.००	-- विद्युतद्धारा संचालित	२०%

उपसंकेत ९१०३.१०.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ९१०३.१०.०० र शब्दावली राखिएको:

	९१०३.१०.००	- विद्युतद्धारा संचालित (इलेक्ट्रिकली ओपरेटेड)	२०%

उपसंकेत ९१०५.११.०० को सट्टा देहायको उप शर्षिक ९१०५.११.०० र शब्दावली राखिएको:

	९१०५.११.००	-- विद्युतद्धारा संचालित	२०%

उपसंकेत ९१०५.२१.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ९१०५.२१.०० र शब्दावली राखिएको:

	९१०५.२१.००.	-- विद्युतद्धारा संचालित	२०%

उपसंकेत ९१०५.९१.०० को सट्टा देहायको उपशीर्षक ९१०५.९१.०० र शब्दावली राखिएको:

	९१०५.९१.००	--विद्युतद्धारा संचालित	२०%

उपसंकेत ९१०८.१ को शब्दावलीको सट्टा देहायको उपशीर्षक शब्दावली राखिएको:

		- विद्युतद्धारा संचालित :	

१८८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

उपसंकेत ९१०९१ को शव्दावलीको सट्टा देहायको उपशीर्षक शव्दावली राखिएको:

		– विद्युतद्धारा संचालित :	

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को भाग ९५ को द्रष्टव्य १(ठ) को शव्दावलीको सट्टा देहायको शव्दावली राखिएको:

(ठ) तरल वस्तु निमित्तका पम्पहरु (शीर्षक नं. ८४.१३), तरल वा ग्यासहरुको निमित्त निस्यंदक (फिल्टरिङ्ग) वा शुद्ध गर्ने (प्यूरिफाइङ्ग) यन्त्रावली र उपकरण (एपरेटस) (शीर्षक नं. ८४.२१), वैद्युतिक चालकहरु (इलेक्ट्रिक मोटर्स) (शीर्षक नं. ८५.०१), विद्युत ट्रान्सफोर्मरहरु (शीर्षक नं. ८५.०४) वा रेडियो दूर नियामक (रिमोट कण्ट्रोल) उपकरण (शीर्षक नं. ८५.२६);

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को उपसंकेत ९६१४.१०.०० लाइ हटाइएको र भाग ९७ को द्रष्टव्य ३ को वाक्यांशको सट्टा देहायको वाक्य राखिएको:

३ - पुंजित रुपमा वा विशाल रुपमा उत्पादन गरिएको (मास-प्रोड्युस्ड) पुनरुत्पादनहरु (रिप्रोडक्सन्स) वा व्यापारिक चरित्र (कमर्सियल क्यारक्टर) को परम्परागत (कन्भेन्सनल) शिल्पकौशल (क्राफ्टम्यानसिप) का कृतिहरु (वर्क्स), त्यस्ता वस्तुहरु कलाकारद्धारा नै अभिकल्पना गरेको (डिजाइण्ड) वा रचना गरेको (क्रिएटेड) भए पनि शीर्षक नं. ९७.०३ तिनको हकमा लागू हुंदैन ।

आर्थिक ऐन, २०५२ को अनुसूची १ को " पैठारी महसूल सम्वन्धी अन्य व्यवस्था " को सट्टा देहायको व्यवस्था राखिएको छ.

पैठारी महसूल सम्वन्धी अन्य व्यवस्था :

१. नेपाल अधिराज्यभित्र पैठारी हुने माल सामानको भन्सार प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा नेपाल अधिराज्यको भन्सारसम्म पर्न आएको ढुवानी र बीमा खर्च समेत जोडी (सि.आई.एफ.) मूल्य कायम गरिनेछ । यस्तो मूल्यांकन सामान्यत विदेशी मुद्रामा गरिनेछ ।

२. हवाई मार्गवाट पैठारी हुने मालवस्तुहरुको ढुवानी खर्च निर्धारण गर्दा स्थलमार्गबाट नेपाल अधिराज्यका सीमानास्थित भन्सार कार्यालयहरुमा मालसामान पैठारी गर्दा लाग्ने ढुवानी खर्च सरह खर्च जोडी भन्सार महसूल लिइनेछ ।

३. भारतबाट डि.आर.पी. (ड्यूटी रिफण्डेबल प्रोसेडुयर) प्रकृयाद्धारा पैठारी हुने मालवस्तुमा अनुसूची १ बमोजिम पैठारी भन्सार महसूल लाग्नेछ । यसरी डि.आर.पी. अन्तरगत पैठारी हुने मालसामानको भन्सार प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गरिदा भारत सरकारबाट फिर्ता हुने शुल्क र करको रकम समावेश नगरी कारखाना वा डिपो मूल्यमा ढुवानी र वीमा वापतको रकम जोडिने छ । यसरी कायम हुने मूल्यमा लाग्ने भन्सार दर अनुसार महसूल हिसाव गरी त्यसमा भारत सरकारले फिर्ता गर्ने रकम कटाई बांकी रकम मात्र असूल गरिनेछ । डि.आर.पी. अन्तरगत

४८१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

भारतीय अन्तशुल्क लागि पैठारी भएका मालसामानको नेपाल अधिराज्यको सीमानासम्मको ढुवानी वापतको रकम छुट्टै स्पष्ट रुपमा इन्भ्वाइसमै उल्लेख भएर आएमा र विमाको हकमा नेपाल वा भारतका वीमा कम्पनीमा वीमा गरी तिरेको वीमा प्रिमियम वापतको विलविजक समेत पेश भई आएको अवस्थामा सोही भाडा र वीमाको रकमलाइ मान्यता दिइनेछ ।

४. महसूल सुविधा वा भन्सार सुविधामा पैठारी भएका वा एक प्रतिशत मात्र महसूल लिने गरी पैठारी भएको वा पछि फिर्ता गरिने शर्तमा, लगतमा वा अस्थायी पैठारी भएका माल वा वस्तु नेपाल अधिराज्यभित्र कसैलाइ उपहार दिएमा वा विक्री गरेमा वा पैठारी गर्नेले आफ्नै प्रयोजनको लागि राख्ने भएमा त्यस्तो माल वा वस्तुको पैठारी हुंदाको अवस्थामा कायम भएको मूल्यमा ढुवानी वा सवारी साधन (लोकोमोटिभ समेत) भएमा वार्षिक १० प्रतिशत र अन्य मालवस्तु भएमा ५ प्रतिशत को दरबाट अधिकतम ५ वर्षसम्मको लागि ह्रासकट्टी गरी बाँकी मूल्यमा नियमानुसार लाग्ने महसूल लिइनेछ । यसरी मूल्य कायम गर्दा पनि सामान्यत पैठारी गर्दा कायम गरेको विदेशी मुद्रालाई नै आधार मानी विदेशी मुद्रामा नै मूल्य कायम गरी महसूल निर्धारण गरिनेछ ।

५. भन्सार महसूल बुझाउनु पर्ने मालवस्तुको मूल्यांकन विदेशी मुद्रामा भएकोमा सोको नेपाली रुपैयामा परिवर्तन गर्दा राष्ट्र वैंकबाट तोकिएको विनिमय दरलाई परिवर्तन दर कायम गरिनेछ ।

६. कुनै खास कार्य वा प्रयोजनको लागि अस्थायी तवरबाट पछि फिर्ता लैजाने शर्तमा, लगतमा पैठारी भएका सवारी साधन, यन्त्र औजार लगायत अन्य माल वस्तुहरु उक्त कार्य समाप्त भएपछि नेपालभित्र कसैलाई उपहार दिइ वा विक्री गरी वा आफैले प्रयोग गर्ने गरी महसूल बुझाई सकेको अवस्थामा बाहेक ३ महिनाभित्र फिर्ता लगि सक्नु पर्नेछ । उचित तथा मनासिव कारण भई श्री ५ को सरकारले थप म्याद दिएकोमा बाहेक १० प्रतिशत का दरबाट थप महसूल लिने गरी अरु ३ महिनासम्म राख्न सकिने छ । म्यादभित्र महसूल नबुझाएमा वा फिर्ता नलगेमा केशको औचित्यता हेरी चोरी पैठारी सरह कारवाही गर्न सकिनेछ ।

७. उत्पादन वा दर्ता भएको ५ वर्षभन्दा पुरानो सवारी वा ढुवानी साधनहरु (कृषि कार्यमा प्रयोग हुने ट्याक्टर, एम्बुलेन्स, दमकल बाहेक) पैठारी गर्न पाइने छैन । तर तेश्रो मुलुकमा कम्तीमा १ वर्ष बसी कुनै व्यवसाय (सेवा, अध्ययन तथा तालीम समेत) र भारतमा कुटनैतिक नियोगमा कार्य गरेर फर्केका नेपाली नागरिकहरुले आफैले प्रयोग गरेका निजी सवारी साधन ल्याएमा वा कुटनैतिक सुविधा पाउने व्यक्ति वा निकायले पैठारी गरेकोमा यो बन्देज लागू हुने छैन ।

८. उद्योगले आफ्नो उत्पादन प्रचलित वैंकिङ्ग प्रणाली अनुसार प्रतीतपत्रको माध्यमद्वारा निकासी गर्ने भएमा निकासी गर्ने परिमाण जतिको मालवस्तु उत्पादन गर्न आवश्यक कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थ प्रतीतपत्र खोली पैठारी गर्दा लाग्ने दरबन्दी बराबरको बैंक ग्यारेण्टी लिई सोको आधारमा तोकिएको रित पुर्‍याई लगतमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । आयातकर्ताले सम्बन्धित निकायबाट प्रमाणित कच्चा पदार्थ वा सहायक कच्चा पदार्थको उपयोग खपतको अनुपात विदेशमा निकासी गर्ने सम्झौता वा अर्डर डकुमेण्ट र विदेशी पैठारी कर्ताले वैंकिङ्ग प्रक्रिया पूरागरी खोलेको कम्फर्म प्रतीतपत्र वा अन्य प्रामाणिक वैंकिङ्ग कागजात पेश गरेपछि मात्र उल्लिखित सुविधा प्रदान गर्न सकिनेछ । साथै, उद्योगहरुले आफ्नो उत्पादन स्वदेशमै महसुल सुविधा वा आंशिक, छुट पाएको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आयोजना वा यस्तो सुविधा प्राप्त निकायलाई परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा विक्री गर्ने सम्झौता भएको अवस्थामा दर र परिमाण समेत खुलेको सो सम्झौता वा अर्डर डकुमेण्ट र खपतको अनुपात सहित आवेदन गरेको अवस्थामा पनि उल्लिखित सुविधा प्रदान गर्न सकिने छ । यस्तो कच्चा वा सहायक कच्चा पदार्थ उपयोग गरी तयार भएको मालवस्तु निकासी गरी विदेशी मुद्रा आर्जन गरेको र स्वदेशमै विक्री गरेको हकमा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा तोकिएको अवधिभित्र विक्री भएको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र वैंक ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ । यसरी पैठारी गरेको कच्चा पदार्थवाट ६ महिनाभित्र तयारी वस्तु बनाई निकासी नगरेमा वा परिवर्त्य विदेशी मुद्रामा स्वदेशमै विक्री नगरेमा सोमा पैठारी गर्दाको दिनमा लाग्ने भंसार महसुल तथा विक्रीकरका साथै लाग्ने भंसार महसुलमा थप ५० प्रतिशत जोडी असुल उपर गरिनेछ । पैठारी कच्चा पदार्थ आंशिक रुपमा मात्र प्रयोग भएमा प्रयोग नभएजति कच्चा पदार्थको मात्र भंसार महसुल तथा विक्रीकर लिइनेछ । यसरी महसुल तथा विक्रीकर अनुल गर्दा वैंक ग्यारेण्टीवाट नपुग भएमा पैठारीकर्तावाट असुल उपर गरिनेछ ।

८.१ नेपालको अन्य राष्ट्रहरुसंग भएका द्विपक्षीय तथा वहुपक्षीय सम्झौता वा सन्धी प्रतिकूल नहुने गरी श्री ५ को सरकारले तोकेको प्रकृया वमोजिम एक मुलुकवाट आयातित मालवस्तुहरु पुन अर्को मुलुकमा ३ महिनाभित्र निर्यात गर्ने गरी पैठारी गरेमा केशको औचित्यता हेरी उक्त मालवस्तुमा दरवन्दी अनुसार लाग्ने भंसार तथा विक्रीकर रकम धरौटीमा राखी पैठारी गर्न दिन सकिनेछ । यस्ता वस्तुहरु निकासी गर्दा पैठारी गर्दाको अवस्थामा भुक्तानी गरेको विदेशी मुद्रामा नघट्ने गरी आर्जन गरेको प्रमाण र निकासी भएको प्रमाण पेश गरेपछि धरौटी रहेको रकमवाट धरौटी रहेको पैठारी महसुलको १० प्रतिशत मात्र कटाई वांकी धरौटी रकम फिर्ता हुनेछ ।

९ पैठारी भएको मालवस्तुको भन्सार महसुल निर्धारण गर्दा कुन मालवस्तु भन्सार दरवन्दीको कुन शीर्षक नम्बरमा पर्दछ भन्ने दुविधा परी भन्सार ऐन, (संशोधन सहित) २०१९ को दफा ४४क बमोजिम भन्सार महानिर्देशकले शीर्षक नम्बर तोक्दा, अन्तर्राष्ट्रिय कन्भेन्सनको आधारमा गर्नुपर्नेछ । यसको लागि नेपाल समेत सदस्य रहेको विश्व भंसार संगठनको औपचारिक अंग्रेजी प्रतिलाई मुख्य आधार मानिनेछ ।

१०. <u>विविध</u> :

(क) १. विक्रेतामा दर्ता भएका पुनप्रशोधन गर्ने उद्योगहरुले पैठारी गरेको भाग ७२ मा पर्ने पीग आइरन, फलामको स्क्र्याप (पत्रु) र अवशेषको पैठारीमा लाग्ने भन्सार महसूलमा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

२. विक्रेतामा दर्ता भएका फलाम सम्वन्धी उद्योगहरुले पैठारी गर्ने शीर्षक नम्वर ७२१४.९९१०. मा उल्लेखित पुर्नवेलनयोग्य छड, डण्डी र लाप्सामा लाग्ने महसुलमा ४० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

३. धागो प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने विक्रेतामा दर्ता भएका उद्योगहरुले पैठारी गरेको कृत्रिम रेशाको धागोमा लाग्ने भन्सार महसुलमा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ । साथै विक्रेतामा दर्ता भएका धागो उद्योगहरुले पैठारी गरेका भाग ५५ मा पर्ने पोलिष्टर र भिस्कोस स्टेपुल फाइबर्समा समेत ८० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. उद्योग, होटल, लगायत अन्य पर्यटन व्यवसाय, वित्तीय तथा शिक्षण संस्था, स्वीकृत प्राप्त अस्पताल तथा उपचार केन्द्रहरुले १० कि.वा. वा सो भन्दा बढी क्षमताको डिजेल जेनेरेटर पैठारी गरेमा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

५. हवाइजहाज, हेलिकोप्टर र त्यसको पार्टपूर्जामा १ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर पूर्ण रुपले छुट हुनेछ ।

६. भन्सार महसूल दरबन्दीको भाग ३० मा पर्ने बाम (तरल वा मलमको रुपमा भएको) एवं शीर्षक नं. ३००३.९०.२० र ३००४.९०.२० का उत्पादनहरु बाहेकको औषधीको पैठारीमा लाग्ने महसूलमा न्यूनतम १ प्रतिशत महसूल लाग्ने गरी ८० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

७. भन्सार महसूल दरबन्दीको भाग ८४ अन्तर्गत ५ प्रतिशतसम्म महसूल लाग्ने औद्योगिक मेशिनहरुमा न्यूनतम १ प्रतिशत महसूल लाग्ने गरी ८० प्रतिशत भन्सार महसूल र बिक्रीकर पूर्णरुपमा छुट हुनेछ । यस्ता मेशिनहरु सि.के.डी र एस. के.डी. अवस्थामा पैठारी हुंदा उल्लिखित सुविधा प्रदान गर्न द्विविधा भएमा दरबन्दी अनुसार लाग्ने महसूलको बैंक ग्यारेण्टी लिई जांचपास गर्न सकिनेछ र औद्योगिक स्थलमा मेशिन सम्पूर्ण रुपमा जडान भइसकेपछि तोकिएको समितिबाट निरीक्षण भइ मेशिन ठहरिने जति सामानमा १ प्रतिशत भंसार महसूल लिई बांकी बैंक ग्यारेण्टी फुकुवा गरिनेछ ।

८. उद्योगहरुले औद्योगिक प्रयोजनका लागि भाग ८४ अन्तरगत पर्ने २ टन भन्दा बढी वजनको एयर क्रेण्डीशनर यूनिट र सोका पार्टपुर्जा पैठारी गरेमा न्यूनतम १० प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्नेछैन ।

९. भन्सार दरबन्दीकोको शीर्षक नं. २३०९ अन्तरगत पर्ने जीवजन्तुको आहाराको रुपमा प्रयोग हुने फिड सप्लीमेण्टको पैठारीमा न्यूनतम १ प्रतिशत भन्सार महसुल लाग्ने गरी ८० प्रतिशत छुट हुनेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

(ख) भन्सार ऐनको दफा १३(क) बमोजिम कारवाही गर्दा सोही दफाको उपदफा १ को खण्ड (ख), (ग) अनुसार लाग्ने थप महसूल र उपदफा २ अनुसारको इजाजत दस्तुर समेत छुट हुनेछ ।

(ग) श्री ५ को सरकारको सम्बन्धित निकायबाट प्रमाणित गरी सुविधा दिनु पर्ने सिफारिस भएमा देहाय बमोजिमको पैठारीमा लाग्ने भन्सार महसूल तथा बिक्रीकर पूर्ण रुपले छूट हुनेछ

१. पर्यटन उद्योगको प्रचार तथा प्रवर्द्धनको लागि नेपाल अधिराज्य बाहिरबाट छपाई ल्याएको स्तरीय प्रचार सामग्री,

२. वैकल्पिक उर्जाका श्रोत सम्बन्धी सामानहरु

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

क) वैकल्पिक उर्जाको श्रोत जस्तै हावाबाट विद्युत उत्पादन गर्ने हावा मिल र तिनका एसोसरिज र पार्टपूर्जा,

ख) सौर्य शक्तिबाट विद्युत उत्पादन गर्ने उपकरण र तिनका पार्टपूर्जा,

ग) गोवर ग्यास लगायत वायोग्यासका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण जस्तै मेन ग्यास भल्भ, गोवरग्यास वत्ती, ग्यास टेप (वास) गोवरग्यास चुल्हो र तिनका पार्टपूर्जा, रिडक्सन इल्वो र रवर होज पाइप,

घ) गोवरबाट विद्युत उत्पादन गर्ने ब्याट्री वनाउने उद्योगले आयात गर्ने कच्चा पदार्थ (उद्योगको वार्षिक क्षमता र स्वीकृत स्कीममा तोकिएको परिमाणसम्म) सो ब्याट्री वनाउन आवश्यक कच्चा पदार्थहरु भनी उद्योग विभाग वा घरेलु उद्योग विभागबाट सिफारिस भई आएका कच्चा पदार्थहरु,

३. ट्रलीबस सेवा संचालन तथा विस्तारको लागि पैठारी गरिने यन्त्र, उपकरण, ट्रलीबस तथा त्यसका पार्टपुर्जाहरु,

४. अधिराज्यभरीका सरकारी अस्पताल तथा स्वास्थ्य चौकीलाई उपलब्ध गराउन श्री ५ को सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालय स्वास्थ्य सेवा विभागको नाममा पैठारी हुने भाग ३० का औषधिहरु र स्वीकृत प्राप्त तथा स्तरीय अस्पताल हो भनी प्रमाणीत अस्पताल संचालनको लागि आवश्यक पर्ने भाग ९० का मेडिकल एण्ड सर्जिकल यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु, भाग ३७ को एक्सरे फिल्म र सोको केमिकलहरु, शीर्षक नम्वर ३८२१ र शीर्षक नम्वर ३८२२ का कल्चर मिडिया र प्रयोगशालाका प्रतिकारकहरु, शीर्षक नम्वर ७०१७ का कांचका सामान, शीर्षक नम्वर ८४१९.२०.०० का औषधीय शल्य चिकित्सा सम्बन्धी वा प्रयोगशाला सम्बन्धी सामानहरु,

५. कृषिजन्य उत्पादन, फलफूल, माछा आदि सुरक्षित गर्न निर्माण गरिने शित भण्डारको लागि आवश्यक पर्ने यन्त्र तथा उपकरणहरु,

६. औषधि व्यवस्था विभागले तोकेका परिमाणसम्म औषधि उद्योगले पैठारी गर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ तथा रासायनिक पदार्थ,

७. बालीनालीको लागि मात्र प्रयोग हुने किटनाशक औषधि र त्यसको कच्चा पदार्थ ।

(घ) श्री ५ को सरकारको सम्वन्धित निकायबाट प्रमाणीत गरी सुविधा दिनु पर्ने भनी सिफारिस भएमा देहाय बमोजिमको पैठारीमा लाग्ने महसूलमा निम्नानुसार आंशिक छूट हुनेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन :

२४३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१. स्वदेशी प्रेस (मुद्रण) उद्योगले आफ्नो उद्योगको प्रयोगको लागि दफा १०(क)७ ले दिएको सुविधाको अलावा मेशिनरी पार्टपुर्जा तथा उपकरण छाप्ने टाईप ब्लक, प्लेट, शीट, ग्राफिक आर्ट फिल्म, ९००६ अन्तरगतका भर्टिकल क्यामरा, केमिकलहरु एवं मसी पैठारी गरेमा लाग्ने भन्सार महसुलमा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

२. ट्राभल एजेन्सीले आफ्नो प्रयोगको लागि टेलेक्स मेशिन एक, टेलिफ्याक्स मेशिन एक, फोटोकपी मेशिन एक, प्रिन्टर सहितको कम्प्यूटर एक पहिलो पटक पैठारी गर्दा ५ (पांच) प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ ।

३. ट्रेक्रिङ्ग एजेन्सीले आफ्नो प्रयोजनको लागि टेलेक्स मेशिन एक, टेलिफ्याक्स मेशिन एक, फोटोकपी मेशिन एक, प्रिन्टर सहितको कम्प्यूटर एक र स्लिपिङ्ग ब्याग २५ थान पहिलो पटक पैठारी गर्दा ५ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ ।

४. जलयात्राको व्यवसाय गर्ने राफ्टिङ्ग एजेन्सीले आफ्नो व्यवसाय संचालनको लागि टेलेक्स मेशिन १, टेलिफ्याक्स मेशिन १, फोटोकपी मेशिन १, प्रिन्टर सहितको कम्प्युटर १, रबरको डुङ्गा १० थान, हेलमेट १०० थान, लाइफ भेष्ट १०० थान, प्याडल १०० जोर र वाटर प्रुफ क्यामरा कण्टेनर १० थान पहिलो पटक पैठारी गर्दा भन्सार महसूल ५ प्रतिशत मात्र लाग्नेछ ।

५. नेपाल अधिराज्यमा खिचिएको सिनेमा सम्बन्धी फिल्म धुन वा प्रिन्ट गर्न वा डेभलप गर्न विदेशमा लगि पुन पैठारी गरेमा सो वापत लागेको मूल्यको १० प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ ।

६. संचार मन्त्रालयको सिफारिसमा नेपाल अधिराज्यभित्रबाट नियमित प्रकाशित हुने पत्र-पत्रिकाको नाममा पैठारी हुने फ्याक्स मेशिन थान-१, कम्प्यूटर थान-१ र प्रिन्टर वा लेजर प्रिन्टर थान-१ मा ५ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन । एक पटक यस्तो सुविधा लिए पछि पांच वर्षसम्म यिनै सामानमा अर्को छुट दिइने छैन ।

७. अडियो भिडियो टेप उत्पादन गर्ने उद्योगहरुले शीर्षक नं. ८५२३ मा पर्ने प्यान केकको रुपमा पैठारी गर्ने म्याग्नेटिक टेप, उपकरण र पार्टपुर्जामा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ ।

ङ) सम्बन्धित गाउं विकास समिति वा नगरपालीकाले कृषि कार्यको लागि प्रयोग गर्ने हो भनी सिफारिस गरेमा, कृषकहरुले पैठारी गरेको २ हर्ष पावर भन्दा बढी शक्तिको पम्पीङ्ग सेट एक, पशुको चारा काट्ने मेशिन एक, धान तथा गहुं चुट्ने र निफन्ने थ्रेसर तथा पंखी एक, एक थानमा लाग्ने भंसार महसुल तथा बिक्रीकर पूर्ण रुपले छुट हुनेछ । साथै उल्लेखित निकायको सिफारिसमा कृषकहरुले

१५८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

पैठारी गरेको कृषि कार्यमा प्रयोग हुने एक थान ट्र्याक्टरमा लाग्ने महसुलमा ५० प्रतिशत छुट हुनेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

(च) सार्वजनिक यातायातका व्यवसाय गर्ने उद्देश्यले दर्ता भएका पब्लिक लिमिटेड कम्पनी वा सहकारी संस्थाले पैठारी गर्ने ट्याक्सी (कार तथा भेन) माइक्रोबस र मिनिबसमा लाग्ने कूल महसूलमा ५० प्रतिशत छुट दिइनेछ र बिक्रीकर लाग्नेछैन । तर यसरी पैठारी हुने सवारी साधनहरु (क) पैठारी भएको १० वर्षसम्म निजी सवारीको रुपमा दर्ता गर्न वा नामसारी गर्न पाइनेछैन (ख) सवारी साधनहरुमा वाहिरपट्टि त्यस्ता कम्पनी वा सहकारी संस्थाको नाम लेखिएको हुनुपर्नेछ । (ग) ट्याक्सीको हकमा मिटर जडान गरेको हुनु पर्नेछ र ट्याक्सीमा दर्ता गर्न सकिने किसिमको हुनु पर्नेछ । (घ) ट्याक्सीको रुपमा पैठारी हुने उल्लिखित कार तथा भेनमा उल्लिखित छुट लिनको लागि काठमाण्डौ उपत्यका वाहिर दर्ता भएको कम्पनी वा संस्था हुनुपर्ने छ र काठमाण्डौ उपत्यका बाहिर मात्र संचालन गर्नुपर्नेछ ।

(छ) स्थायी स्वीकृत प्राप्त ट्राभल एजेन्सीहरु, ट्रेकिङ्ग एजेन्सीहरु राफ्टिङ्ग एजेन्सीहरु र तारे एवं रिसोर्ट होटलहरुले पर्यटन मन्त्रालयको सिफारिसमा पैठारी गरेको लग्जरी कोच, माइक्रोबस, मिनिबसमध्ये जम्मा दुई (२) थानमा माथि उल्लिखित उपदफा (च) को शर्तको अधिनमा रही उपरोक्त छुट दिइनेछ र ट्राभल एजेन्सी, राफ्टिङ्ग एजेन्सी एवं ट्रेकिङ्ग एजेन्सीले उपरोक्त साधनको सट्टामा जिप समेत आयात गर्न चाहेमा सो समेतमा उक्त सुविधा दिईने छ ।

(ज) नन्-डिस्पर्सिव इन्फ्रारेड (एन.डी.आई.आर) (कार्वन मोनोअक्साइडर हाइड्रोकार्वन), ग्यांस एनालाइजर (पेट्रोल सवारीको प्रदूषण नाप्न प्रयोग हुने), स्मोक लिटर (डिजेल सवारीको प्रदूषण नाप्न प्रयोग हुने), डिजेल फ्यूल पम्प, टेष्ट बेन्च र डिजेल इन्जेक्सन नोजल टेष्ट बेन्चमा ५ प्रतिशत मात्र भन्सार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

(झ) तयारी पोशाक निर्यात गर्ने उद्योगहरुले पैठारी गर्ने भ्याकुम आइरनिङ टेवुल र स्टीम आयरनमा १ प्रतिशत मात्र भंसार महसूल लाग्नेछ र बिक्रीकर लाग्नेछैन ।

(ञ) भाग ३२ का सिन्दुर, भाग ३९ र ७० मा पर्ने चूरा, टीका र टिकुलीमा भन्सार पूर्ण रुपमा माफी गरिएको छ ।

(ट) भाग ४८ मा पर्ने अण्डा राख्ने क्रेटमा भन्सार पूर्ण रुपमा माफी गरिएको छ ।

(ठ) डिष्टीलरी उद्योगहरुले आफ्नो उत्पादनमा कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग गर्ने भन्सार दरवन्दीको शीर्षक नम्बर २२०८ अन्तरगत पर्ने माल्ट, व्हिस्की, रम, जीन, भोड्का आदि कच्चा पदार्थको रुपमा ड्रम, कन्टेनर तथा व्यारेलमा पैठारी गरेमा बिक्रीकर तथा अन्तशुल्क विभागको सिफारिसमा समिकारक महसुल छुट हुनेछ ।

222

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ड) नेपाल अधिराज्यभित्र उत्पादन भएको वा तयार भएको मालवस्तुहरु भन्सार कार्यालयवाट निकासीको प्रक्रिया पूरा भइसकेपछि वा विदेशमा पुगिसकेपछि सम्वन्धित पार्टीले लिन अस्वीकार गरी पुन पैठारी गरी ल्याएको अवस्थामा भन्सार ऐनको दफा १० बमोजिम लाग्ने भंसार तथा विक्रीकर पूर्ण रुपमा छुट दिन सकिनेछ ।

(ढ) जूट उद्योगहरुले पैठारी गर्ने भाग ५३ को कच्चा जूटमा लाग्ने भन्सार महसुल तथा विक्रीकर छुट हुनेछ ।

(ण) निकासीमूलक उद्योगहरुले दफा ८ बमोजिम कच्चा पदार्थ तथा सहायक कच्चा पदार्थ पैठारी गर्दा सोमा लाग्ने महसुल तथा विक्रीकर वापत दरवन्दी अनुसार लाग्ने रकममा नबढ्ने गरी श्री ५ को सरकारले तोकेको दरमा निश्चित रकमसम्मको बैंक ग्यारेण्टीवाट पैठारी गर्न दिन सकिनेछ ।

(त) शीर्षक ३९१५ अन्तरगतका प्लाष्टिकका अवशेष र रद्दी एवं शीर्षक नं. ६३०९ र ६३१० अन्तरगतका पुराना लुगा फाटा एवं झुत्रा धराहरुको पैठारीमा अनुसूची १ को महल नं.४ को दरको अलावा २० प्रतिशत थप महसुल लाग्नेछ ।

(थ) इमरजेन्सी लाइट, व्याग, सुटकेश, सबै प्रकारका कम्प्रेसर, छाता, रेफ्रिजरेटर सबै प्रकारका खेलौना र तिनका पार्टपुर्जा, सबै प्रकारका टेलिफोन सेट, सबै प्रकारका वाद्ययन्त्र र तिनका पार्टपुर्जा, जूसर, मिक्चर, टोष्टर, टेपरिकर्ड, क्यासेट प्लेयर, रेकर्ड प्लेयर, टून इन वन र थ्रि इन वन, प्लाइउड र सनमाइका, जर्दा खैनीको पैठारीमा महल नं.४ को दरको अलावा थप ६ प्रतिशत भंसार महसूल लाग्नेछ ।

(द) जीप फाष्नर, भिडीयो डेक, रंगीन टेलिभिजन, भिडियो तथा अडियो क्यासेट टेप, एयर कण्डिसन, वासिङ० मेशिन, भाग ३३ का श्रृगारका सामान र परफ्यूम आदि, वाल कभरिङ०, लिनोलियम संगमर्मरका टुक्रा र धूलो, मार्वल चिप्स र स्लेव, वल वियरिङ०हरु, भ्याकुम क्लिनर, फ्लोर पोलिसर्स, भाग ९४ का गद्दा र मेट्रेस (फोम स्पन्ज), कफी, कोको मिश्रित चकलेट, हल्का पेयय पदार्थ, लुब्रिकेन्टस् (मोबिल) सबै प्रकारका रंगरोगन, डिष्टेम्पर, प्राइमर र वाइनको पैठारीमा महल नं. ४ अनुसार लाग्ने भंसारको अलावा ७ प्रतिशत थप भंसार महसूल लाग्नेछ ।

(ध) चूरोट, विडी, पाइप टोबाको, हात हतियार र खरखजाना, वियर र सबै प्रकारका मदिराको पैठारीमा महल नं. ४ अनुसार लाग्ने भंसारको अलावा १० प्रतिशत थप भंसार महसूल लाग्न्छे ।

(न) गुण्टा झिटी भारी आदेश अन्तरगत पैठारी हुने मालवस्तुहरु दफा (थ) र (द) मा उल्लेखित सामान पैठारी भएको अवस्थामा ती सामानहरुमा समेत समदरको अलावा उपरोक्तानुसारको थप महसूल लाग्नेछ ।

(प) अनुसूची १ को दफा ३, ४, ५ र ६ अन्तरगतको छुट सुविधा माथि दफा (थ) (द) र (ध) द्वारा लगाइएको थप महसूलमा समेत दिइएको छ ।

(फ) सरकारी तथा गैह्र सरकारी सेवामुखी संघ संस्थाले एम्वुलेन्स पैठारी गरेमा १ प्रतिशत महसुल लाग्नेछ र विक्रीकर पूर्ण रुपमा छुट हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खण्ड ४४ मिति २०५१।१०।९ अतिरिक्ताङ्क ४७(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सूचना खारेज गरिएको छ ।

खण्ड ४४ मिति २०५१।९।२१ अतिरिक्ताङ्क ४१(क) नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालयको सूचना खारेज गरिएको छ ।

खण्ड ४५ मिति २०५२।११।१६ अतिरिक्ताङ्क ४८ नेपाल राजपत्र भाग ३ मा प्रकाशित श्री ५ को सरकार अर्थ मन्त्रालयको सूचना खारेज गरिएको छ ।

माथि उल्लिखित संशोधन र थपहरु वाहेकका ` पैठारी महसूल सम्बन्धी अन्य व्यवस्थाहरु ` आर्थिक ऐन, २०५२ मा उल्लेख भए बमोजिम नै लागू हुनेछन् ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची २
अन्तशुल्क दरवन्दी
आ. व. २०५३।५४

(१) अन्त:शुल्कको दर :

क्र. सं.	हर्मोनाईज्ड वर्गीकरण भाग	अन्त:शुल्क सकेत नं.	वस्तुको विवरण	इकाई	अन्त:शुल्क दर
१	१७	१७००	चिनी मिल तथा खाडसारी मिलवाट उत्पादित खुदो मोलासेस	प्रति क्विण्टल	रु. १०।
२	२१	२१००	कत्था, चुना मिश्रण भएको निकोटिनयुक्त वा निकोटिनरहित पान मसलाहरु र यस्तै अन्य पदार्थहरु	मोल प्रतिशत	१० प्र.श.
३	२२	२२०१	फलफूलवाट बनाइने वाइन, शेरी, स्याम्पेन	प्रति लिटर	रु. १०।
		२२०२	साइडर	प्रति लिटर	रु. ५।
		२२०३	वीयर :		
			(क) अल्कोहलको मात्रा ५ प्रतिशत भन्दा घटी	प्रति लिटर	रु. २४।
			(ख) अल्कोहलको मात्रा ५ देखि ६ प्रतिशत सम्म	प्रति लिटर	रु. २६।
			(ग) अल्कोहलको मात्रा ६ प्रतिशत भन्दा वढी ७ प्रतिशत सम्म	प्रति लिटर	रु. २८।
		२२०४	मेथिलेटेड स्पिरिट, डिनेचर्ड स्पिरिट	प्रति लिटर	रु. १५।
		२२०५	इथायल अल्कोहल (औषधि व्यवस्था विभागले तोकेको औषधि उत्पादन प्रयोजनको लागि)	प्रति लिटर	रु. १५।
		२२०६	रेक्टीफाईड स्पिरिट, साइलेण्ट स्पिरिट (ENA)		
			(क) अन्त:शुल्क लाग्ने वस्तु उत्पादन गर्ने कच्चा मालको रुपमा प्रयोग हुनेमा	प्रति लिटर	रु. १५।
			(ख) अन्य प्रयोजनको लागि प्रयोग हुनेमा	प्रति लिटर	रु. १५।
		२२०७	मदिरा		
			(क) २५ र ३० यू.पी. शक्तिको वोतलवन्दी	प्रति एल.पी.लिटर	रु. २०५।
			(ख) ४० यू.पी. शक्तिको वोतलवन्दी	प्रति एल.पी.लिटर	रु. ९०।
			(ग) ५५ यू.पी. शक्तिको पौचवन्दी	प्रति एल.पी.लिटर	रु. ४५।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

			(घ) ६५ यू.पी. शक्तिको पौचवन्दी	प्रति एल.पी.लिटर	रु. ३०।
४	२४	२४०१	चुरोट (सूर्तीबाट तयार भएको सबै प्रकारका चुरोट, सिगार समेत)		
			(क) फिल्टर नभएको		
			(१) ६९ एम.एम. सम्मको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. ५६।
			(२) ७० एम.एम. र सोभन्दा माथिको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. १०६।
			(ख) फिल्टर भएको		
			(१) ६९ एम.एम. सम्मको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. १६०।
			(२) ७० देखि ७४ एम.एम. सम्मको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. २७९।
			(३) ७६ देखि ८२ एम.एम. सम्मको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. ३२१।
			(४) ८४ एम.एम. र सोभन्दा बढीको लम्बाईमा	प्रति एम	रु. ४२०।
		२४०२	सूर्तीबाट तयार भएको सबै प्रकारको जर्दा, खैनी र प्याकिङ गरिएको सूर्ति समेत	मोल प्रतिशत	३५ प्र.श.
५	८५	८५०१	टेलिभिजन		
			(क) साधारण (श्याम स्वेत)	मोल प्रतिशत	१० प्र.श.
			(ख) रंगीन	मोल प्रतिशत	१५ प्र.श.
		८५०२	भिडियो डेक	मोल प्रतिशत	१५ प्र.श.

(२) आन्तरिक उत्पादन हुने ईंटा, टायलमा निम्नानुसारको दरमा अन्त: शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ :

क) विद्युत शक्तिको प्रयोग गरी मेशीनबाट बनाईएको ईंटा, टायलमा प्रतिगोटा (१/२ +१/२ गरि एउटा हुने भएमा समेत) रु. ०।१० (दश पैसा) को दरले,

ख) विद्युत शक्तिको प्रयोग नगरी बनाईएको ईंटा, टायलमा समदरको आधारमा पहिलो एक चिम्नीको वार्षिक (एक सिजन) रु. ७५ हजार र त्यस पछिको प्रत्येक थप चिम्नीको वार्षिक रु. २५ हजार अन्त:शुल्क लाग्नेछ ।

उपत्यका बाहिरका सुनसरी, मोरंग, पर्सा, बारा, रुपन्देही र बाँकेका नगरपालिका क्षेत्रमा स्थापित ईंटा, टायल उद्योगमा माथि खण्ड (ख) अनुसार लाग्ने अन्त:शुल्कमा ३० प्रतिशत र अन्य जिल्लाहरुमा ४० प्रतिशत छुट दिइनेछ । नगरपालिका क्षेत्रभन्दा बाहिर (काठमाण्डौ उपत्यका बाहेक) स्थापित भएका इंटा टायल उद्योगहरुलाई उपर्युक्त छुटमा थप १० प्रतिशत छुट दिइनेछ ।

सम्बन्धित विभागमा दर्ता नगरी बेरीतपूर्वक संचालित इंटा टायल उद्योगलाई प्रभावी अन्त:शुल्कमा १० प्रतिशत थप गरिनेछ । भट्टावाल इंटा टायल उद्योगले अन्त:शुल्कको आधा रकम पौष मसान्त (अनुज्ञापत्र दर्ता अघि भए सोही बेला) र बांकी चैत्र मसान्तभित्र बुझाउनु पर्नेछ । तोकिएको समयमा शुल्क नबुझाउने इंटा टायल उद्योगलाई प्रतिदिन ०.१ प्रतिशतका दरले विलम्ब दस्तुर लगाई असुली गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. अन्त:शुल्क ऐन तथा नियममा जे सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि विडी उद्योगहरुले बिक्रीकर तथा अन्त:शुल्क विभागबाट उपलव्ध गराईएको व्याण्डरोल प्रति हजार विडीको लागि रु. २८ (छपाई शुल्क वाहेक) तिरी स्थानीय कार्यालयबाट खरीद गर्नुपर्ने छ । सोही व्याण्डरोल प्रयोग गरी बिडी उत्पादन एवं बिक्री गर्नुपर्नेछ । यसरी एक पटक व्याण्डरोल खरीद गरी लगिसकेपछि उत्पादकले प्रत्येक महिनामा व्याण्डरोल प्रयोग गरेको मास्केवारी मात्र बुझाए पुग्नेछ । वैण्डरोल खरीद गर्दा वैण्डरोल जती वापत २ प्रतिशत मिन्हा दिईने छ ।

४. स्वीकृति प्राप्त कर मुक्त पसल (वण्डेड वेयर हाउस वा ड्यूटी फ्रि सप) मा बिक्री हुने स्वदेशी उत्पादनहरुमा विभागको पूर्व स्वीकृति भएमा लाग्ने अन्त:शुल्क र बिक्रीकर पूरै छुट दिइनेछ ।

५. मदिरा उद्योगहरुले पेटेण्ट स्टिल प्लाण्टवाट चुलाई गरेर वा पेटेण्ट स्टिल प्लाण्टवाट उत्पादित स्पिरिटको मिश्रण (Blending) बाट मात्र मदिरा उत्पादन गर्नु पर्नेछ । यसरी मदिरा उत्पादनमा प्रयोग भएको स्पिरिटमा लागेको अन्त:शुल्क तैयारी मदिरा निकासी गर्दा तिर्नुपर्ने अन्त:शुल्कमा कट्टा गर्न पाइनेछ ।

६. आर्थिक वर्ष २०५२।५३ भित्र उत्पादन भई निकासी हुन बांकी रहेका विभिन्न यू.पी. शक्तिका मदिराहरु निकासी गर्नु परेमा साविक दरवन्दी भन्दा अन्त:शुल्क राजश्व नघटने गरी यस दरवन्दीको निकटतम सवभन्दा वढी दरवाट निकासी लिन सकिनेछ ।

७. औद्योगिक व्यवसाय ऐन, २०४९ को दफा १५ को खण्ड (छ:) अथवा साविकको औद्योगिक व्यवसाय ऐन २०३८ वमोजिम त्यस्तै प्रकारका सुविधा उपभोग गरी त्यस्तो सुविधाको निरन्तरता प्राप्त गरीरहेका फलफूलमा आधारित मदिरा उद्योगले नियमित राजश्वको दायरा भित्र नआएसम्म २५ र ३० यू.पी. शक्तिको मात्र मदिरा उत्पादन गर्न पाउनेछन् । साथै त्यस्ता उद्योगले आफ्नो उत्पादन जिल्ला वाहिर बिक्री वितरण गर्नु पर्दा सो वस्तुमा लाग्ने राजश्व धरौटी राखेर मात्र निकासी गर्न पाउनेछन् ।

८. खांडसारी मिल तथा चिनी मिलहरुवाट उत्पादन हुने खुदो (Molasses) को बिक्री व्यवस्था स्वयम् निष्काशन प्रणाली अन्तर्गतको रजिष्टर संचालन गरी निकासी पूर्व लाग्ने अन्त:शुल्क बुझाई उद्योग स्वयम्ले खुल्ला रुपमा गर्न सक्नेछ । साथै कूल उखु क्रसिंडको चिनी मिल तर्फ न्यूनतम ४ प्रतिशत र खांडसारी मिल तर्फ न्यूनतम ५ प्रतिशत खुदोको प्रतिलब्धि दर कायम गरिएकोछ ।

९. इजाजत दस्तुर

९.१ मदिरा

९.१.१ <u>उत्पादन तर्फ</u> :

मदिरा, वीयर र स्पिरिट उद्योगको लागि : रु. २५०००।

९.१.२ <u>बिक्री वितरण तर्फ</u>

९.१.२.१. स्वदेशी तथा विदेशी मदिरा वोतल खोली बिक्री वितरण गर्ने ठूला होटलका लागि ताराको अनुपातमा निम्नानुसार ईजाजत दस्तुर लाग्नेछ ।

(क) पांच तारेको लागि	रु. २५,०००।-
(ख) चार तारेको लागि	रु. २०,०००।-
(ग) तीन तारेको लागि	रु. १५,०००।-
(घ) दुई तारेको लागि	रु. १०,०००।-
(ङ) एक तारेको लागि	रु. ५,०००।-

९६०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९.१.२.२.	स्वदेशी तथा विदेशी मदिरा वोतल खोली बिक्री वितरण गर्ने पर्यटक स्तरको रेष्टुर्‍यान्टका लागि	रु. ३,०००।-
९.१.२.३.	स्वदेशी मदिरा वोतल खोली बिक्री वितरण गर्ने साधारण होटल, रेष्टुर्‍यान्ट र बार तथा लजहरुको लागि	रु. १,०००।-
९.१.२.४.	स्वदेशी मदिरा वोतल नखोली बिक्री गर्ने पसलको लागि	रु. २,०००।-
९.१.२.५.	विदेशी मदिरा वोतल नखोली बिक्री वितरण गर्ने पसलको लागि	रु. ५०००।-
९.१.२.६.	विदेशी मदिरा तथा चुरोट आयात गर्नेका लागि	रु. ५०००।-
९.१.२.७.	रेक्टीफाईड स्पिरिट खरिद गर्नेका लागि	रु. २०००।-
९.१.२.८.	स्वदेशी मदिरा निकासीको लागि	रु. २०००।-
९.१.२.९.	डिपार्टमेन्टल स्टोरको लागि	रु. ५,०००।-

नोट:

- उपरोक्तानुसार बिक्री वितरण वापत ईजाजत दस्तुर नगरपालिका क्षेत्रभित्र लागू हुनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रदेखि बाहिर काठमाण्डौ उपत्यकाका गाउं विकास क्षेत्रमा यो दस्तुरमा १० (दश) प्रतिशत र अन्य गाउं विकास क्षेत्रमा यो दस्तुरमा २५ (पच्चीस) प्रतिशत कम गरिनेछ ।
- त्यस्तै पहाडी एवं हिमाली क्षेत्रमा सो दस्तुरमा ५० (पचास) प्रतिशत कम हुनेछ ।
- एक इकाईले एकभन्दा बढी किसिसको मदिरा खरिद बिक्री गर्ने भएमा सबभन्दा बढी एक दस्तुर मात्र बुझाए पुग्नेछ ।
- अनुज्ञापत्रको किसिम अनुसार तिर्नु पर्ने दस्तुरलाई ३.३ ले गुणन गरी ५ वर्षको लागि एकै पटक अनुज्ञापत्र प्राप्त गर्न सकिने छ । यसरी अनुज्ञापत्र लिनेले वर्षै पिच्छे अनुज्ञापत्र नवीकरण गराउनु पर्ने छैन ।
- मदिराको बिक्री व्यवस्थालाई उत्पादन व्यवस्थासंग आवद्ध गरी एकीकृत गरिएको हुंदा हालसम्म भइ रहेको बिक्री व्यवस्था खारेज गरिएको छ ।
- नयां व्यवस्था वमोजिमको इजाजत २०५३ श्रावण मसान्तसम्म लिनु पर्नेछ । सोपछि नियमानुसारको जरिवाना लाग्नेछ । साविकमा निषेधित क्षेत्र घोषित भैरहेका स्थानमा स्थानीय निकायको सिफारिसमा मात्र अनुज्ञापत्र दिईनेछ ।

९.२ **औद्योगिक उत्पादन**

९.२.१ अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ उत्पादन गर्ने ईजाजत प्रदान गर्दा मदिरा, वीयर र स्पिरिट वाहेक अन्य उद्योगको स्थिर पूंजीको आधारमा उत्पादन ईजाजत दस्तुर लाग्नेछ । जस अनुसार प्रत्येक रु. एक लाख स्थिर पूंजी भएको उद्योगलाई रु. ३०।- (तीस) का दरले उत्पादन ईजाजत दस्तुर लाग्नेछ । न्यूनतम ईजाजत दस्तुर रु. एक हजारभन्दा कम हुने छैन ।

९.२.२ त्यस्तै अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थ थोक खरिद बिक्री गर्नेका हकमा रु. १०००।- (एक हजार) र खुद्रा बिक्री गर्नेका हकमा रु. २००।- (दुई सय) ईजाजत दस्तुर लाग्नेछ । विदेशी चुरोटको व्यापार गर्न विभागले तोके बमोजिमको विवरण पनि पेश गर्नु पर्नेछ ।

८६१

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०. अन्तःशुल्कको साविकको वक्यौता रकमलाई प्रति दिन ०.१ प्रतिशतका दरले विलम्ब दस्तुर सहित वक्यौता मितिदेखि गणना गरी असुली गरिनेछ ।

द्रष्टव्य

१. अन्तःशुल्क लाग्ने पदार्थको आकार वा मूल्य परिवर्तन विभागको पूर्व स्वीकृति वेगर गर्न पाइने छैन । निर्दिष्ट दर (Specific Rate) लागेका उत्पादनहरुको कारखाना मूल्य स्वीकृत गराउनु पर्ने छैन ।

२. चुरोटको लम्बाईमा +/-१ मिलिमिटरसम्म मात्रको फरकलाई विभागको पूर्व स्वीकृति लिई आर्थिक वर्षको प्रथम महिनाभित्र समायोजन गर्न पाइनेछ । त्यसपछि जुनसुकै वखत आकस्मिक छानवीन हुँदा स्वीकृति अनुसारको उत्पादन भएको नपाईएमा दरवन्दी बमोजिम अन्तःशुल्क लगाई जरीवाना सहित असुली गरिनेछ ।

३. उत्पादकले कुनै नया ब्राण्ड उत्पादन गर्नु अघि अन्तःशुल्क, विक्रीकर, धूमपान तथा मदिरा दस्तुर, र मदिरा नियन्त्रण सेवा दस्तुर चुक्ता गरेको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ । त्यस्तै नयां ब्राण्ड उत्पादन गर्नुअघि विभागको स्वीकृति प्राप्त गर्नु पर्नेछ ।

४. हार्मोनाइज्ड वर्गीकरण भाग २१, २२ (संकेत नम्वर २२०४, २२०५, २२०६ वाहेक), २४ र ८५ अन्तर्गत पर्ने सबै प्रकारका वस्तुहरुको उत्पादन प्रक्रिया समाप्त भएपछि Batch नम्वर र सिलसिलेवार नम्वर उल्लेख भएको लेवल प्रत्येक गोटा वा थानमा टांस गरी गोदाममा पठाउनु पर्नेछ । साथै ब्याच नम्वर पेटीमा समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

५. सबै प्रकारका चुरोट, वीयर र मदिरा उद्योगले सिलसिलेवार नम्वर सहितको अन्तःशुल्क टिकट विभागले तोकेको प्रक्रिया अनुसार टांस गरी सामानको निकासी गर्नु पर्नेछ ।

६. यस दरवन्दीमा छुट्टै व्यवस्था गरिएको वस्तु वाहेक अन्य अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको निकासी माग गर्नु पूर्व निकासी माग गरे बराबरको सामानको लाग्ने अन्तःशुल्क (धूमपान तथा मदिरा दस्तुर, अन्तःशुल्क टिकट बापतको शुल्क, मदिरा नियन्त्रण सेवा दस्तुर लाग्ने भएमा सो समेत) दाखिला गरी विभागले तोकिदिएको फर्मेटमा सामान निकासीको लागि निवेदन दिनु पर्नेछ । सामान निकासीको लागि राजश्व दाखिला गरे बराबरको मात्र अन्तःशुल्क टिकट सम्बन्धित कार्यालयले उपलब्ध गराउनेछ । तर कसैले लाग्ने अन्तःशुल्क (धूमपान तथा मदिरा दस्तुर, अन्तःशुल्क टिकट बापतको शुल्क, मदिरा नियन्त्रण सेवा दस्तुर लाग्ने भएमा सो समेत) मा प्रति दिन ०.१ प्रतिशतको शुल्क समेत बुझाउने गरी कूल बुझाउनु पर्ने रकमको बैंक ग्यारेन्टी कार्यालयमा पेश गरेमा बढीमा ३० दिनसम्म म्याद दिन सकिने छ ।

७. मदिरा र वीयर उत्पादकले आ.व. को शुरुमा आफ्नो उत्पादनको अल्कोहलको मात्रा र गुणस्तर स्वीकृत प्रयोगशालाबाट परीक्षण गराई कार्यालयमा पेश गरी निकासी गर्नुपर्नेछ । विभागको इजाजत लिई कार्यालयले जुनसुकै वखत यसरी निष्काशित उत्पादनहरुको अल्कोहलको मात्रा र गुणस्तरको परीक्षण गराउन सक्नेछ । अल्कोहलको मात्रा मदिरा तर्फ ०.५ प्रतिशत र वीयर तर्फ ०.१ प्रतिशतभन्दा बढी एवं गुणस्तर उल्लेखनीय रुपबाट फरक पारेको पाइएमा कार्यालयले विस्तृत छानवीन गरी राजश्व चुहावट भएको जति विगो रकममा २५ प्रतिशत थप गरी असुल गर्नेछ ।

८. सबै प्रकारको अन्तःशुल्क लाग्ने वस्तुको उत्पादन, प्याकिंग, अन्तःशुल्क टिकट, राजश्व असुली प्रक्रिया र विक्री सम्बन्धी शर्त र व्यवस्थाहरु विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

९. अवैध रुपमा आयात वा उत्पादन गरी बिक्री वितरण हुने मदिरा तथा चुरोटलाई नियन्त्रण गर्न एउटा कार्यटोली गठन गरिएको छ । यसमा सम्बन्धित जिल्लाको प्रमुख जिल्ला अधिकारी संयोजक, सम्बन्धित जिल्ला प्रहरी कार्यालयको प्रमुख, सम्बन्धित बिक्रीकर तथा अन्तःशुल्क कार्यालयको प्रमुख (सो नभएको ठाउंमा बिक्रीकर तथा अन्तःशुल्क सम्बन्धी अख्तियारी प्राप्त कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रमुख) तथा मदिरा बिक्री वितरण महासंघ नेपालको स्थानीय प्रतिनिधि सदस्य हुनेछन् । यस कार्यटोलीको कार्य

५६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

प्रक्रिया श्री ५ को सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।

१०. चुरोट, मदिरा र वीयर वाहेक अन्य अन्तःशुल्क लाग्ने उत्पादनहरु उद्योगीको अनुरोधमा स्वयं निष्काशन प्रणाली अनुसार निष्काशन गर्न दिइनेछ ।

११. स्वीकृत कर मुक्त पसल (Bonded ware house र Duty free shop) मा स्वदेशी उत्पादकले सिलसिलेवार नम्बर सहितको DUTY FREE लेखिएको स्टिकर टिकट वा लेवुल प्रत्येक वोतल, क्यान वा बट्टामा लगाइ निकासी गर्नु पर्नेछ । साथै पैठारी गरी ल्याइएको बिक्री गर्ने वस्तुमा पनि आर्थिक वर्ष शुरु भएको तीन महिनाभित्र DUTY FREE लेखिएको लेबल टांस गरी बिक्री गर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ । खरिद-बिक्रीको विवरण विभागले तोकिदिए बमोजिमको रजिष्टरमा कर मुक्त पसल संचालन गर्ने संस्थाले राख्नु पर्नेछ । विभागले प्रत्येक दुई महीनामा त्यस्तो आम्दानी खर्चको रजिष्टर प्रमाणित गर्नेछ ।

१२. निम्नकोटी मदिराको ठेक्का प्रथाबाट आ.व. ०५२।५३ सम्म उत्पादन भएको सम्पूर्ण खुल्ला मदिरा आ.व. ०५३।५४ को शुरु देखि नै बिक्री गर्न पूर्ण प्रतिवन्ध लगाइएको छ । तर ठेक्का अवधि भित्रै सोही क्षेत्रका पसल, होटलमा नियम बमोजिम पुगेको वैण्डरोल लागेको मदिरा मात्र अनुज्ञापत्र प्राप्त बिक्रेतासंग मौज्दात लिई बेमनासिब देखिएमा सो थन्काई राखेको स्थल समेत निरीक्षण गरी सो को लगत कार्यालय प्रमुखले लिई सोही जिल्ला भित्र बिक्री गर्न अनुमति दिइनेछ ।

१४. मदिरा निषेधित क्षेत्र तोक्ने हालको व्यवस्था खारेज गरिएको छ ।

२६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची ३
बिक्रीकर दरबन्दी
आ.व. २०५३।०५४

१. बिक्रीकरको दर तथा व्यवस्थाहरु :

१.१ नेपाल अधिराज्यभित्र विदेशबाट पैठारी भई आउने तथा नेपाल अधिराज्यभित्र उत्पादन हुने मालवस्तुमा १५ प्रतिशतका दरले बिक्रीकर लगाई असुल उपर गरिने छ ।

१.१.१ भंसार महसुल दरवन्दीमा माफी भएको मालवस्तुमा बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

१.२ नेपाल अधिराज्य भित्र देहाय बमोजिमका सेवाहरुमा १५ प्रतिशतका दरले बिक्रीकर लगाईने छ ।

(क) स्वदेशमा कार्यरत बिमा कम्पनीहरुले निर्जीवन वीमा वापत उठाउने वीमाको प्रिमियममा,

(ख) अखवार, टी.भि., रेडियो र सिनेमा हलहरुमा गरिने विज्ञापन रकममा,

(ग) विदेशी कम्पनीको अधिकृत प्रतिनिधि, डिलर, थोक बिक्रेता, एजेन्ट, आदि भई वा सोको प्रयोजनार्थ सवारी साधनको मर्मत केन्द्र संचालन गरेकाहरु तथा आधुनिक संयन्त्रयुक्त अटो वर्कसपले सवारी धनीसंग मर्मत संभार वापत असुल गरेको ज्याला रकममा,

(घ) कलर ल्याबहरुले डेभलपिंङ., प्रिन्टिंङ. र इनलार्जिङ. वापत ग्राहरुकहरुसंग असुल गर्ने रकममा डेभलपिंङ. पेपर र केमिकल वाहेकको बांकी मूल्यमा,

(ङ.) नेपाल अधिराज्यमा कारोवार गर्ने स्वदेशी तथा विदेशी कुरियर (एक्सप्रेस डेलिभरी) व्यवसायीहरु वा निजको प्रतिनिधिले सेवा वापत प्राप्त गर्ने रकममा ।

(च) टेलिफोन तथा तत् सम्बन्धी सेवामा ।

(छ) भारत वाहेक तेश्रो मुलुकमा जान आउने खरीद गरीने हवाई टिकटको भुक्तानी रकममा ।

१.३ यसै दरवन्दीको दफा ४.१ मा तोकिएका औद्योगिक कच्चा पदार्थहरुको लागि बिक्रेतामा दर्ता गरी पैठारी गर्नुपर्नेमा सो नगरी पैठारी गरेमा लाग्ने बिक्रीमूल्यमा ३० (तीस) प्रतिशत थप गरी बिक्रीकर असुल गरिनेछ ।

१.४ टिम्वर कर्पोरेशन अफ नेपाल अथवा अन्य जुनसुकै निकायद्धारा काठ लिलाम गरिदा लिलामीकै अवस्थामा र निजी आवादीको काठमा वन कार्यालयबाट नै चिरान आदेश वा बेजिल्लामा लैजाने छोडपूर्जी दिनुभन्दा अगाडि दरवन्दी बमोजिम बिक्रीकर असुल गरिने छ । काठको बिक्री मूल्य आवश्यकतानुसार विभागबाट तोकिनेछ । स:मिलहरुसंग बिक्रीकर नतिरी हाल मौज्दातमा रहेका सबै प्रकारको काठमा (गोलिया तथा चिरान) विभागले कायम गरेको मूल्यमा बिक्रीकर असूल गरिनेछ ।

१.५ बिक्रीकर ऐन, २०२३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि अन्तःशुल्कको व्याण्डरोल खरिद गरी लैजाने बिडी उत्पादकले आफूले तिर्ने व्याण्डरोल रकमलाई तीनले गुणा गरी सोको १५ प्रतिशतका दरले हुने बिक्रीकर रकम व्याण्डरोल खरिद गर्दा नै बुझाउनु पर्नेछ । यस्ता बिक्रेताले मास्केवारी र वार्षिक बिक्रीकर फाटवारी पेश गर्नुपर्ने छैन ।

१२८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१.६ बिक्रीकर लाग्ने माल वस्तु उत्पादन गर्दा निस्कने स्क्रेप तथा बाइ-प्रोडक्टस र मर्मत तथा ज्यालाको रुपमा आर्जित मूल्यमा समेत उत्पादित मुख्य वस्तुमा लाग्ने प्रतिशतबाट बिक्रीकर लाग्नेछ ।

१.७ बिक्रीकर तिर्नुपर्ने कर्तव्य भएका तर स्थानीय स्तरमा कच्चा माल खरिद गर्ने सेवा बाहेकका साना उद्योगहरुलाई कच्चामाल खरिद बापत ७५ प्रतिशतले लाग्ने बिक्रीकर दरमा छुट दिई २५ प्रतिशतले मात्र बिक्रीकर लगाई असुल उपर गरिनेछ । कुनै बिक्रेताले आंशिक रुपमा कच्चामाल आयात गरेको भए पनि उपरोक्त छुट हदभित्र नै सो को गणना गरिने छ । यस्ता बिक्रेताहरुले चौमासिक रुपमा बिक्रीकर मास्केवारी पेश गर्ने सुविधा पनि पाउने छन् । कर अधिकृतले यस्ता बिक्रेताहरुसंग अग्रिम बिक्रीकर माग गर्न सक्ने छ ।

१.८ स्वदेशी सिमेन्ट र हल्का पेय पदार्थहरुमा बिक्रीकर वाहेक बिक्री मूल्यमा ४ प्रतिशतले सरचार्ज लगाई बिक्रीकर संगै असुली गरिनेछ ।

२. <u>बिक्रीकर छुट</u>

२.१ देहायका मालवस्तुमा बिक्रीकर लाग्ने छैन ।

भंसार दरबन्दीको	मालवस्तुको नाम
भाग ४ को	ताजा दूध
भाग ९ को	बेसार, अदुवा, खुर्सानी, तेजपात, ज्वानो, मेथी, धनियां, जिरा, मरिच र सौफहरु
भाग १२ को	रायो, सर्स्यू र स्थानीय तोरीको गेडा
भाग १९ को	पाउरोटी
भाग २३ को	खाद्य उद्योगबाट प्राप्त अवशेष, रद्दी पदार्थहरु, जीवजन्तुको आहार
भाग २७ को	मट्टीतेल
भाग २८ को	अक्सिजन ग्यास (मानवीय प्रयोगको लागि) मात्र
भाग ३० को	तैयारी औषधि (औषधिको कच्चा पदार्थ वाहेक)
भाग ३७ को	एक्स-रे फिल्महरु
भाग ३८ को	विसंक्रामक कीटनाशक, झारपातनाशक र च्याउनाशक पदार्थहरु (घरेलु प्रयोजनको वाहेक),
भाग ४४ को	काठको कांटी र भेनियर (सलाई उद्योगको लागि मात्र)
भाग ४९ को	हुलाक टिकट, आय टिकट र यस्तै टिकट, लिफा, बैंक नोट, चेकबुक, स्टक शेयर वा बण्ड प्रमाण पत्र
भाग ५१ को	जीव जन्तुको रौं र ऊन
भाग ७० को	चिनो वा अंशाकन लगाएको वा नलगाएको वा प्रयोगशाला, सफाई सुग्घर (स्वास्थ्य) वा औषधि बनाउने काममा आउने कांचका सालमत्ता (एम्पुल) समेत
भाग ७१ को	सुन र चांदी
भाग ७४ को	तामा पित्तलका ढिक्का, सर्कल, पाता र स्क्रेपहरु
भाग ७६ को	आल्मोनियमका ढिक्का, सर्कल, पाता र स्क्रेपहरु

२६२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

भाग ८२ को	कुटो, कोदालो, हँसिया, फाली, सावेल, बंचरो, खुर्पा जस्ता हाते कृषि औजारहरु
भाग ८७ को	अशक्तहरुको प्रयोगका गाडीहरु (मोटर जडान भएको वा नभएको)
भाग ९० को	चिकित्सा, चिरफार, पशु चिकित्सा, यान्त्रिक उपचार, एक्सरे सम्बन्धी उपकरणहरु
भाग ९४ को	औषधी उपचार, दांत उपचार, चिरफार र पशु चिकित्सा संबन्धी सबै प्रकारका फर्निचर र तिनका पार्टपूर्जा
भाग ९७ को	प्रयोग भैसकेका, हुलाक टिकट, आय टिकट र यस्तै प्रकारका स्टैम्प, पोष्टकार्ड

२.२ लेख्ने, छाप्ने मसी र कागज, बिजुलीको वल्व, कलम, डटपेन, प्राकृतिक ऊनी धागो, सबै प्रकारको कृत्रिम रेशाको धागो, स्क्रेपबाट तैयार हुने फलामको इन्गट, काठको काँटी मात्र प्रयोग गरी उत्पादन हुने सलाई र स्टेनलेस स्टीलको आन्तरिक उत्पादन तथा यस दरवन्दीको दफा १ को उपदफा १.२ को खण्ड (क) देखि (ड.) सम्मका सेवाहरुमा लाग्ने बिक्रीकर दरमा ५० (पचास) प्रतिशत तथा दफा १ को उपदफा १.२ को खण्ड (छ) मा लाग्ने बिक्रीकर दरमा दुई तिहाई छुट दिइने छ । यस उपदफामा उल्लेख भएका वस्तुहरु उत्पादन गर्ने उद्योगको कच्चा पदार्थमा समेत लाग्ने बिक्रीकरको दरमा ५० प्रतिशत बिक्रीकर छुट दिइनेछ ।

२.३ दुग्ध उत्पादन, सूती धागो र त्यसबाट बनेका कपडा, ऊनी गलैचा, सुन चांदीका गहना, सिसाकलम, आल्मुनियम र तामा पित्तलको भांडा वर्तन हैसियन सुतली, जूटको बोराहरु, वाटर टर्वाइन र ईटा टायलको आन्तरिक उत्पादनमा लाग्ने बिक्रीकर पूरै छुट दिइनेछ ।

२.४ हाइस्पीड डिजेल, लाइट डिजेल आयल, ५० सि.सि. सम्मको मोटर साइकल र ३ पांग्रे अटो रिक्सा (विद्युत, ब्याट्री, ग्यास आदिबाट चल्नेमा अलग्गै छुट भएमा सोही बमोजिम हुने) को आयातमा लाग्ने बिक्रीकरमा ५० प्रतिशत छुट दिइनेछ । साथै पेट्रोलको आयातमा लाग्ने बिक्रीकरमा एक तिहाई छुट दिइनेछ ।

२.५ नेपाल अधिराज्यभित्र उत्पादन हुने रेडियो तथा ट्रान्जिस्टर र श्याम श्वेत टेलिभिजनको उत्पादनमा ८० प्रतिशत बिक्रीकर छुट दिइनेछ ।

२.६ स्वदेशभित्र प्रयोग भइसकेको भुत्रा प्लाष्टिक र कागज शत प्रतिशत प्रयोग गरी देशभित्र उत्पादन गरिएको मालवस्तुमा बिक्रीकर लाग्ने छैन । यस्ता उत्पादनहरुको हकमा प्रयोग हुने भुत्रा सामान र उत्पादनको परिमाण कर अधिकृतले छानवीन गरी विभागीय स्वीकृति लिएको हुनु पर्नेछ ।

२.७ चिनी तथा खांडसारी चिनीमा लाग्ने बिक्रीकरमा आन्तरिक उत्पादन तर्फ ८० प्रतिशत र पैठारीमा ५० प्रतिशत बिक्रीकर छुट दिइनेछ ।

२.८ श्री ५ को सरकारको जुनसुकै विभाग वा स्वीकृत संस्थाले अनुसन्धानात्मक कार्यमा प्रयोग गर्ने गरी पैठारी गरेका वैज्ञानिक उपकरणमा बिक्रीकर छुट दिइनेछ ।

२.९ कुनै व्यक्ति वा संस्थाले पैठारी गरेको माल सामान तथा कुनै उद्योगलाई आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ, प्याकिंग सामान, रासायनिक पदार्थ, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु पैठारी गर्दा बिक्रीकर नलाग्ने रहेछ भने बिक्रेतामा दर्ता भएका स्वदेशका बिक्रेताबाट त्यस्तो मालसामान वा वस्तु खरिद गरेमा त्यस्तो माल सामान वा वस्तुमा लागेको बिक्रीकर छुट हुनेछ ।

२.१० कच्चा पदार्थको रुपमा स्वदेश भित्रकै रायो, सर्स्यूं, तोरी, मकै, भटमास, सूर्यमुखी आदिका गेडा प्रयोग गरी उत्पादन भएको तेल र घीउमा बिक्रीकर पूरै माफी दिइनेछ । त्यस्तै आयातित कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी स्वदेशभित्र उत्पादन हुने सबै प्रकारको वनस्पति घीउ र तेलहरुमा लाग्ने

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

बिक्रीकरमा एक तिहाई छुट दिइनेछ ।

३. नेपाल अधिराज्यभित्र विदेशबाट पैठारी भएका मालवस्तुहरुमा पैठारीकै अवस्थामा र दर्ता भएका बिक्रेताहरुले बिक्री गर्ने मालवस्तुहरुमा बिक्री गर्दाकै अवस्थामा बिक्रीकर असूल गरिनेछ । बिक्रीकर ऐन, २०२३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि दर्ता भएको बिक्रेताले पैठारी गरेको कच्चामाल तथा तैयारी मालवस्तुमा दरबन्दी बमोजिम लाग्ने बिक्रीकर भंसार कार्यालयमा नै दाखिला गर्नु पर्नेछ । साथै दर्तावाला बिक्रेताले दर्तावाला बिक्रेतालाई मालवस्तु बिक्री गर्दा पनि बिक्रीकर असूल गर्नु पर्नेछ । यसरी पैठारी गर्दा तथा दर्तावाला बिक्रेता संग मालवस्तु खरिद गर्दा तिरेको बिक्रीकर मध्ये कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ र प्याकिंग सामग्रीमा तिरेको बिक्रीकर रकम बिक्रेताले तिर्नुपर्ने बिक्रीकरमा कट्टा गरी बाँकी रकम मात्र संबन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

४. निम्न बमोजिमका कारोबार गर्नेहरुलाई बिक्रीकर प्रयोजनको निमित्त बिक्रेतामा दर्ता गरी बिक्रीकर असूल गरिनेछ ।

४.१ भारत वा समुद्रपार मुलुकबाट औद्योगिक कच्चा पदार्थको रुपमा पैठारी गरिने प्लाष्टिक ग्रानुअल्स, बिलेट, इंगट, सबै प्रकारको मेटल सिट्स (स्क्र्याप, ढिक्का, सर्कल पाता समेत), कास्टिक सोडा, कोइला, बेस आयल, जिङ्क सबै प्रकारका यार्नहरु, रेपसीड, पाम आयल, आलस, भटमासको तेल, तीलको तेल, पाराफीन वाक्स, रबर, तरल ग्लुकोज, धुलो स्टार्च, रंगरोगन, र दन्त मन्जनका कच्चा पदार्थहरु तथा श्री ५ को सरकारले बेलाबेलामा तोकेका औद्योगिक कच्चा पदार्थका आयातकर्ताहरु ।

४.२ श्री ५ को सरकारले बिक्रीकर प्रयोजनको लागि बिक्रेतामा दर्ता गर्नुपर्ने भनी तोकेका अन्य बिक्रेताहरु ।

तर देहायका बिक्रेताले बिक्रीकरमा दर्ता हुनु पर्ने छैन ।

(क) घरेलु उद्योग तथा शत प्रतिशत उत्पादन निकासी गर्ने उद्योगहरु,

(ख) मुख्य कच्चापदार्थ स्थानीय प्रयोग गरी ५ किलोवाटभन्दा कम विद्युत उपभोग गर्ने तथा वार्षिक रु. ७ लाख सम्मको कारोबार भएको र स्थिर पूंजी लगानी रु. ५ लाख ननाध्ने,

(ग) श्री ५ को सरकारले दर्ता नगर्ने भनी तोकेका बिक्रेताहरु ।

५. <u>मूल्यांकन</u>

५.१ पैठारी भएको मालवस्तुमा भंसारले कायम गरेको मूल्यमा लाग्ने भंसार महसूल (थप महसूल समेत) तथा समीकारक महसूल लाग्ने भए सो समेत जोडी हुन आउने मूल्यमा बिक्रीकर लाग्नेछ ।

५.२ कुनै मालवस्तु पैठारी हुंदा भंसार सुविधा पाएको भए पनि बिक्रीकर प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा दरबन्दी बमोजिमको भंसार महसुल जोडिनेछ, तर आर्थिक ऐनले आंशिक वा पूरै भंसार वा अन्तःशुल्क छुट दिएकोमा सो छुट समेतलाई दरबन्दी सरह नै मानी हिसाब गरिनेछ ।

५.३ डि.आर.पी. अन्तर्गतको पैठारी हुने मालसामानमा भारतीय अन्तःशुल्क समेत जोडी मूल्य कायम गरिनेछ ।

२६७

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

५.४ सरकारी कार्यालय, आयोजना, संस्थान तथा संगठित संस्थाहरुले आन्तरिक उत्पादन वा सेवामा बिक्रीकर लाग्ने माल वस्तु टेण्डर वा कोटेशनद्धारा खरिद गर्दा बिक्रेतामा दर्ता भएका टेण्डर दाताले पेश गरेको दर वा मूल्यलाई बिक्रेतामा दर्ता नभएकाहरुले पेश गरेका दर वा मूल्यसंग तुलना गर्नुपर्दा बिक्रीकरको अंशलाई कटाएर मात्र मूल्यांकन गर्नुपर्नेछ र यसो गर्दा समान मूल्य देखिन आएमा बिक्रेतामा दर्ता भएकाहरुबाट मात्र मालवस्तु खरिद गर्नुपर्नेछ ।

५.५ बिक्रेताले आफ्नो बिक्री मूल्य कायम गर्दा उक्त मालवस्तुको लागतमूल्य वा परलमूल्यमा आफ्नो मुनाफा (अन्त:शुल्क लाग्ने भए सो समेत) र बिक्री वितरण खर्च (ढुवानी भाडा समेत) समेत जोड्नु पर्नेछ ।

५.६ अन्त:शुल्क सुविधा पाएका उद्योगहरुले आफ्नो उत्पादनको बिक्रीमूल्य कायम गर्दा दरवन्दी बमोजिम लाग्ने अन्त:शुल्क समेत जोड्नु पर्नेछ ।

६. <u>विविध</u>

६.१ दर्ता भएका बिक्रेताले जुनसुकै मालवस्तु वा सेवा आफूले बिक्री गर्दा बिक्रीकर रकम समेत देखिने गरी प्रत्येक कारोवारको बिक्री बिल अनिवार्य रुपले दिनु पर्नेछ र त्यस्तो बिलमा बिक्रेतामा दर्ता भएकालाई बिक्री भएकोमा खरिद गर्नेको बिक्रेता दर्ता नंबर समेत उल्लेख गर्नु पर्नेछ । आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महीनाभित्र सम्पूर्ण कर चुक्ता गरी बिक्रीकर दर्ता प्रमाणपत्र नवीकरण गराउनु पर्नेछ । नवीकरण नभएका बिक्रेताहरुलाई बिक्रीकर ऐनको दफा ६(३) वा १० (ग) अनुसार कर अधिकृतले कारवाही गर्नेछ ।

६.२ जुन महिनाको बिक्रीकर बुझाउने हो त्यस भन्दा पछिल्ला महिनाहरुमा पैठारी वा खरिद गर्दा तिरेको बिक्रीकर कट्टा गर्न पाइने छैन । साथै उत्पादन प्रक्रिया वा मास्केवारीमा न्यून मूल्य अभिवृद्धि देखाउने बिक्रेताको मूल्य र उत्पादन अनुपात कार्यालयले छानबीन गर्नेछ । छानवीन गर्दा कच्चा माल उत्पादनमा प्रयोग गरेको नपाईएमा त्यस्तो कच्चा मालबाट उत्पादन हुने मालवस्तुमा हुने बिक्रीकर हिसाब गरी बिगो वराबर जरीवाना सहित असूली गरिने छ ।

६.३ कुनै तयारी मालवस्तु पैठारी भई आउँदा बिक्रीकर नलाग्ने रहेछ तर सोही सामान स्वदेशमा उत्पादन गर्दा त्यसमा आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ र प्याकिङ० सामानमा बिक्रीकर लाग्न जाने भयो भने त्यस्ता उद्योगले पैठारी गरी ल्याउने कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थ, प्याकिङ० सामानमा पैठारीमा लाग्ने बिक्रीकर धरौटी वा बैंक ग्यारेन्टीमा राखी बिक्रेतामा दर्ता भएकालाई उत्पादनको आधारमा धरौटी वा बैंक ग्यारेन्टी फिर्ता दिन सकिनेछ ।

६.४ दर्ता हुनुपर्ने कर्तव्य भएका बिक्रेताले दर्ता गरेको नपाईएमा त्यस्ता बिक्रेतालाई बिक्रेतामा दर्ता गरी तैयारी मालसामानको मौज्दातमा रहेको सामानको समेत हिसाब गरी बिक्रीकर ऐन अनुसारको जरीवानामा शत प्रतिशत थप गरी बिक्रीकर असूल गरिनेछ । यस्ता बिक्रेताले दर्ता हुनुभन्दा पहिले खरिद गरी ल्याएको (तर प्रयोग भइनसकेको) प्रमाणित कच्चा पदार्थमा तिरेको बिक्रीकर कट्टा गर्न पाउने छ ।

६.५ दर्तावाल बिक्रेताले अर्को बिक्रेतालाई बिक्री गर्दा बिल मूल्यलाई मान्यता दिई बिक्रीकर असूली गरिनेछ । तर दर्तावाल बिक्रेताले बेदर्तावाल बिक्रेतालाई बिक्री गर्दा बिक्री मूल्य (यथासंभव उपभोक्ता तहसम्म) सार्वजनिक गराइएको वा उपजमा अंकित गरेदेखि बाहेक विभागबाट तोकिएको ढाँचामा कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ । पेश भएको विवरण दफा ५ को उपदफा ५.५ बमोजिम

१६८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

थपघट गर्नुपर्ने देखिए सो समेत मिलाई कर अधिकृतले बिक्रीमूल्य परिमार्जन गर्न सक्नेछ । सोही मूल्यमा बिक्रीकर असूल गर्नुपर्नेछ । किर्ते बिल प्रयोग गरी कर कट्टी सुविधा लिएको वा कर छल्ने उद्देश्यले बिक्री गरेको वा बिक्री मूल्य परिवर्तन गरी सार्वजनिक नगरिएको प्रमाणित भएमा बिक्रेतालाई बिगो बराबर जरीवाना गरी असूली गरिने छ ।

६.६ सार्वजनिक गराईएको वा उपजमा अंकित गरिएको बिक्री मूल्य अनुसार बिक्री भए नभएको छानवीन कर अधिकृतले गर्नेछ । कुनै प्रकारले घोषित बिक्रीमूल्य भन्दा बढी मूल्यमा बिक्री गरेको पाइएमा बिक्रेताले त्यस्तो फरक मूल्य कन्सेसन, डिस्काउण्ट, कमिसन, रिबेट आदि दिएको मानी कर अधिकृतले बिक्रीकर असूल गर्नेछ ।

६.७ बिक्रीकर ऐन, २०२३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि बिक्री मूल्य कार्यालयबाट स्वीकृत गराई सार्वजनिक प्रकाशन गर्ने वा माल वस्तुमा अंकित गर्ने र विभागले निश्चित गरेको प्रतिलब्धी अनुसार उत्पादन देखाउने बिक्रेताको हकमा मेशीनरीको स्पेयर पार्टसमा तिरेको बिक्रीकर कट्टी सुविधा (उत्पादनमा प्रयोग भएको र बिक्री मूल्यमा प्रतिबिम्बित भएको आधारमा) उपलब्ध गराइने छ ।

६.८ बिक्रीकर कार्यालयमा मासिक रुपमा बुझाउने गरेको मास्केवारी बुझाएको दुई महिना भित्रमा बुझाउनु पर्ने कर, प्रतिलब्धी अनुपात, पेश गर्नुपर्ने प्रमाण आदि छानवीन गरी कर माग गर्नु पर्ने भए गरी माग गर्नु नपर्ने भएमा विवरण फछ्र्यौट गरिनेछ । त्यसरी विवरण फछ्र्यौट गरिएका बिक्रेताहरुले बिक्रीकर ऐन, २०२३ अनुसार बुझाउनु पर्ने वार्षिक विवरण पेश गर्नु पर्ने छैन ।

६.९ विदेशी कच्चा पदार्थ आयात गरी आफ्नो उत्पादनको कम्तिमा ४० प्रतिशत विदेश निकासी गर्ने उद्योगलाई कच्चा पदार्थ आयातमा भंसारमा तिर्नुपर्ने बिक्रीकर रकम बैंक ग्यारेण्टी बुझाएको आधारमा पनि प्रदान गरिनेछ । बिक्रीकर मास्केवारी दाखिला गर्दा यसको हिसाब मिलाउनु पर्नेछ । तोकिए अनुसार निकासी नभएको प्रमाणित हुन आएमा कर अधिकृतले तत्काल यस्तो सुविधा बन्द गरी यसरी कम्ति निकासी भएको परिमाणमा मास्केवारीबाट लाग्ने बिक्रीकरमा २५ प्रतिशत जोडी बिक्रीकर असूल गर्नेछ ।

६.१० सेवामा लाग्ने बिक्रीकरको मास्केवारी, बिलिंग र असूलीको तरीका सम्बन्धमा सेवाको प्रकृतिसंग मिल्ने गरी विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

६.११ कुनै बिक्रेता उद्योगको उत्पादन विभागले तोकेको निकासीकर्ताले कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग गरी उत्पादित पदार्थको रुपमा प्रयोग गरी त्यसबाट उत्पादित वस्तु निकासी गर्ने भएमा निकासीकर्ताको सम्झौता हेरी निकासी गर्ने परिमाण जतिको बिक्रेता उद्योगको उत्पादनमा तिर्नुपर्ने बिक्रीकर बैंक ग्यारेण्टी लिई लगत राखी छाडिने छ । यसरी ग्यारेण्टीमा छोडिएको मालवस्तु प्रयोग गर्ने निकासीकर्ताले ६ महीना भित्रमा तयारी वस्तु बनाइ निकासी गरी सक्नु पर्नेछ र बिक्रेताले मास्केवारी बुझाउंदा निकासीकर्ताले सो सामान प्रयोग गरी निकासी गरेको प्रमाणको रुपमा निकासी भएको भन्सार प्रज्ञापनपत्र, उत्पादनको अनुपात र भुक्तानीको प्रमाण पेश गरेमा बैंक ग्यारेन्टी फुकुवा गरिनेछ । बिक्रेतालाई दिईएको सुविधानुसार मास्केवारीबाट निकासी नभएको देखिन आएमा वा पेश गर्नु पर्ने प्रमाणहरु पेश गर्न नसकेमा लाग्ने बिक्रीकरमा थप २५ प्रतिशत जरिवाना सहित असूली गरिनेछ ।

६.१२ नेपाल राजपत्र खण्ड ४३, पौष १६, २०५० (अतिरिक्तांक ५४ (ख) र नेपाल राजपत्र खण्ड ४४, पौष २४, २०५१ (अतिरिक्तांक ४१ (ख) का सूचनाहरु खारेज गरिएका छन् । आयातित सिमेन्टको बिक्रीकर प्रयोजनको लागि प्रति मेट्रीक टन रु ३६००।- मूल्य कायम गरिएको छ ।

२६३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची–४

आयकर

१. व्यक्ति, दम्पति वा परिवारको लागि

(क) आयकर नलाग्ने हद

(१)	व्यक्तिको लागि	रु. २५,०००।–
(२)	दम्पति वा परिवारको लागि	रु. ३५,०००।–

(ख) आयकर लाग्ने दर

(१)	पहिलो रु. ४०,००० मा	१० प्रतिशत
(२)	त्यसपछिको रु. २५,००० मा	२० प्रतिशत
(३)	त्यस पछिको जतिसुकै भएपनि:	
(क)	पारिश्रमिक मात्र आयश्रोत हुने करदाताको लागि	३० प्रतिशत
(ख)	अन्य श्रोतहरु बाट आय आर्जन गर्ने करदाताको लागि	३३ प्रतिशत

२. पारिश्रमिकको खुद आय निर्धारण गर्दा आयकर ऐन २०३१ को दफा १३ (ख) बमोजिम अन्य खर्च वापत पारिश्रमिक रकमको १५ प्रतिशत वा रु. ७,५००।– जुन रकम घटि हुन्छ छुट दिइनेछ ।

३. सरकारी संस्थानहरु, पब्लिक लिमिटेड कम्पनी तथा प्रा. लि. कम्पनीहरुवाट तिनीहरुको खूद आयमा समदरले ३३ प्रतिशत कर्पोरेट कर लगाई असूल उपर गरिनेछ । कर्पोरेट कर लागेका करदाताहरुले वितरण गर्ने लाभांशको आयमा आयकर लाग्ने छैन ।

४. साझेदारी फर्महरुको खुद आयमा ३३ प्रतिशत समदरले कर लगाई असूल उपर गरिनेछ ।

५. अस्थायी वासिन्दालाई खण्ड १ (क) वमोजिम छूट नदिई कर निर्धारण गरिनेछ ।

६. कुनै दम्पति वा परिवारमा पति र पत्नी दुवै जना पारिश्रमिक आय आर्जन गर्ने रहेछन् र उनीहरुको मूख्य श्रोत पारिश्रमिक आय रहेछ भने त्यस्ता पति र पत्नीलाई व्यक्ति सरह छुट दिई छुट्टा छुट्टै आयकर निर्धारण गरिनेछ ।

१६०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

७. नेपाल अधिराज्यभित्र जनवादी गणतन्त्र चीनको स्वशासित क्षेत्र तिव्वतवाट सामान पैठारी गर्ने करदातावाट र त्रिभुवन विमानस्थल भन्सार कार्यालयवाट भिःटी गुण्टाको रुपमा ल्याएका भंसार महसुल नलाग्ने निजी प्रयोगको सामान वाहेकमा भन्सारले कायम गरेको मूल्यको ५ प्रतिशतले अग्रिम आयकर असूल गरिनेछ । तर तिव्वतवाट वस्तु विनिमय अर्न्तगत पैठारी गरेमा भने यस्तो अग्रिम आयकर अढाई प्रतिशतले मात्र असूल गरिनेछ ।

८. व्यापारिक प्रयोजनको निमित्त पैठारी हुने खाद्य पदार्थ, कृषि पैदावार, कृषि जन्य प्रशोधित तथा अप्रशोधित पैदावार र जीवित जीव–जन्तु, चरा–चुरुङ्गि र चरा–चुरुङ्गिको फुल तथा सवै प्रकारको मासुमा भन्सारले कायम गरेको मूल्यको २.५ प्रतिशतले अग्रिम आयकर भन्सारमै असूल गरिनेछ । आयकर दर्ता प्रमाणपत्र लिएको भएतापनि अध्यावधिक नविकरण नगराएका वा आयकर दर्ता प्रमाण–पत्र नभएकाहरुले निजी सामान वाहेक अन्य सामान पैठारी गरेमा भन्सारले कायम गरेको मूल्यको ५ प्रतिशत अग्रिम आयकर भन्सारमै असूल गरिनेछ ।

९. नागरिक लगानी कोषमा कट्टी गरिएको पारिश्रमिकको १० प्रतिशतसम्म रकम करदाताको खुद आय निर्धारण गर्दा खर्च वापत कट्टी गर्न पाउनेछ । कोषमा जम्मा हुने रकम र त्यसवाट प्राप्त हुने व्याजमा आयकर लाग्ने छैन ।

१०. करदाताको आफ्नो पछिल्लो कर निर्धारण वमोजिम लागेको आयकर वरावरको रकम कर कार्यालयमा प्राप्त अभिलेखवाट अन्यथा देखिएको अवस्थामा वाहेक कर कार्यालयहरुवाट एक मुष्ट वा दामासाहीको हिसावले अग्रिम आयकर माग गर्न सकिने छ । यसरी माग गरी दाखिला हुन आएको रकम चालु वर्षको निर्धारित कर भन्दा वढी हुन गएमा वार्षिक ९ प्रतिशतका दरले व्याज सहित फिर्ता भुक्तानी दिइने छ ।

११. आफ्नो कारोवारको हिसाव-किताव राख्न नसक्ने वार्षिक रु. ७०,०००।– सम्म खुद आय निर्धारण हुने साना करदाताहरुको कर निर्धारण साना करदाता आयकर निर्धारण समितिवाट गरिनेछ ।

१२. साना करदाता आयकर निर्धारण समितिवाट खुद आय कायम भइ कर चुक्ता गरी सकेका साना आयकरदाताहरुले पेश गरेको आय व्यय विवरणमा कर प्रयोजनको निमित्त राखिएको अभिलेखवाट अन्यथा प्रमाणित भएको अवस्थामा वाहेक त्यस्ता करदाताहरुले आफ्नो आय व्यय विवरण साथ गत वर्षमा तिरेको कर रकमको १५ प्रतिशत थप कर सहित विवरण दाखिल गरेमा कर निर्धारण भए सरह मानिनेछ ।

१३. हाल सम्म कर नतिरेका रु. ४,५०,०००।– सम्म कारोवार वा रु. ४५,०००।– सम्म खुद आय भएका निम्न वमोजिमको पेशा व्यवसाय गर्ने व्यवसायीहरुले एकमुष्ट आयकर तिर्न चाहेमा पूर्वानुमानित वार्षिक आयकर रु. १,०००।– तिर्न पाउने छन् । यसरी कर तिर्ने करदाताको तीन वर्ष भन्दा अगाडीका वर्षहरुको आयकरका सम्वन्धमा छानविन गरिने छैन ।

८०१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) खुद्रा किराना पसल (ख) खुद्रा चामल पसल (ग) मासू पसल (घ) कोल्ड ड्रिङ्सको पसल (ङ) तरकारी तथा फलफूलको पसल (च) फोटो कपी गर्ने पसल (छ) सेक्रेटेरियल सर्भिस (ज) सिलाई पसल (झ) धुलाई पसल (ञ) कपाल काट्ने पसल (ट) विद्युतिय सामान मर्मत पसल (ठ) वेल्डिङ्ग तथा ग्रिल वनाउने कार्यशाला (ड) यन्त्र नराखी सवारी साधन मर्मत गर्ने कार्यशाला । (ढ) घडि मर्मत गर्ने पसल (कुनै खास उत्पादक वा निजको एजेन्सीको रुपमा खोलिएको पसल वाहेक) ।

१४. घरेलु तथा साना उद्योग विभागमा दर्ता भएका रु. ४,५०,०००।– सम्म वार्षिक कारोवार हुने साना उद्योगहरु ले एकमुष्ट आयकर तिर्न चाहेमा पूर्वानुमानित वार्षिक आयकर रु १०००।- तिर्न पाउने छन् ।

१५. अन्तरराष्ट्रिय वोलपत्रद्वारा प्रतिस्पर्धा गरी एक आर्थिक वर्ष भन्दा वढी अवधिसम्म कायम रहने ठेक्काको खूद आय पूरा ठेक्काको हिसावले कायम गरी कर निर्धारण गर्न सकिनेछ । तर एउटा ठेक्काको अवधि पूरा नहुदै अरु ठेक्का लिने करदाताले प्रत्येक ठेक्कामा छुट्टा छुट्टै आय व्यय देखिने गरी ठेक्काको हिसाव समेत पेश गर्नुपर्नेछ । कारोवार वा ठेक्कापट्टामा भाग लिनु पर्दा कर चुक्ताको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।

१६. नेपाल अधिराज्यमा हवाई यातायात सञ्चालन गर्ने विदेशी हवाई कम्पनीहरुलाई उनीहरुले नेपाल अधिराज्यभित्र गरेको कूल कारोवार रकमको ५ प्रतिशतका दरले आयकर लगाई असूल उपर गरिनेछ । तर नेपाल अधिराज्यमा हवाई यातायात सेवा सञ्चालन नगरी कार्यालय मात्र स्थापना गरी कारोवार गर्ने विदेशी हवाई कम्पनीहरुलाई उनीहरुले नेपाल अधिराज्यमा गरेको कूल कारोवार रकमको ३ प्रतिशतका दरले आयकर लगाई असूल उपर गरिनेछ । यस्ता हवाई कम्पनीहरुले त्रैमासिक कारोवारको आधारमा लाग्ने कर सो अवधीपछिको महिनामा वुझाउनु पर्नेछ । यसरी दाखिला भएको आयकर रकम आय विवरण पेश गर्दा मिलान गरिनेछ ।

१७. कृषि आयमा आयकर लाग्ने छैन । साथै काठमाण्डौ उपत्यका वाहिरका ग्रामिण क्षेत्रमा निजी स्तरवाट खोलिने पशु स्वास्थ्य केन्द्र तथा क्लिनिकले आर्जन गर्ने आम्दानीमा आयकर लाग्ने छैन ।

१८. नियमित व्यापार प्रकृयाद्वारा निकाशी गरि सो वापतको रकम मान्यता प्राप्त वैंकिङ्ग कागजात (Agreed Banking Document) द्वारा नेपाल अधिराज्य भित्र भुक्तानी प्राप्त भएमा त्यस्तो निकासी गरि आर्जित गरेको आयमा र स्वदेशी उत्पादन कर्ताले आफ्नो उत्पादित वस्तु विदेशी मुद्रा आर्जन हुने गरि द्विपक्षीय वा वहुपक्षीय सहायता अन्तरगत संचालित आयोजनाहरुमा अन्तरराष्ट्रिय वोलपत्रको माध्यमवाट विक्री गरेमा यस्तो विक्री वाट प्राप्त हुने आयमा साविक वमोजिम आयकर लगाईने छैन ।

१९. मदिरा उत्पादन गर्ने डिष्टिलरीहरुले मदिरा विक्रीगर्दा विक्री कर सहितको विक्री मूल्यमा ५ प्रतिशतले हुने रकम विक्रीगर्दाको अवस्थामा खरिदकर्तावाट अग्रिम आयकर असूल गरी वुझाउनु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

२०. स्वयं कर निर्धारण गर्न अनिवार्य भएका वाहेक अन्य सिनेमा हल मालिकले प्राप्त गर्ने प्रवेश शुल्कमा निजको अन्य आय भएमा सो समेत जोडी खूद आय तथा कर निर्धारण गरिनेछ।

२१. स्वयं कर निर्धारण अनिवार्य रुपमा गर्नु पर्ने वाहेक अरुले स्वयं कर निर्धारण गरेमा लाग्ने करको ५ प्रतिशत छुट दिईनेछ।

२२. स्वयं कर निर्धारण गर्न अनिवार्य भएका रु. १५,००,०००।– सम्म वार्षिक कारोवार हुने हरुको लागि आय विवरण र सो संग सम्वन्धित खाता बही कर कार्यालय समक्ष पेश गर्दा अन्य लेखा परिक्षकवाट कर लेखा परिक्षण गराई पेश गर्न सक्नेछन् (कर विभागद्वारा सूचिकृत लेखा परीक्षकद्वारा कर लेखा परिक्षण गर्न अनिवार्य हुने छैन)।

२३. आयकर ऐन २०३१ र आयकर नियमावली २०३९ मा भएका व्यवस्थाहरुको कार्यान्वयनको सिलसिलामा देखा परेका वा पर्न सक्ने कठिनाईहरुको समाधानकोलागी निर्देशन माग भई आएमा प्रशासकिय दृष्टिकोणवाट समेत नीतिगत निर्णय गरि महा–निर्देशकले पुर्वादेश (Advance Ruling) जारी गर्न सक्नेछ।

२४. नेपाल अधिराज्यभित्र सञ्चालन गरिने क्यासिनोहरुवाट वार्षिक रु. १ करोड २० लाखका दरले रोयल्टी लिइनेछ। क्यासिनोको रोयल्टीको ३ प्रतिशत का दरले जुवाडेहरुवाट आय आर्जन गरे वापतको अग्रिम आयकर क्यासिनोवाट असूल गरिनेछ। क्यासिनोहरुले वुझाउनु पर्ने रोयल्टी रकम प्रत्येक महिना समाप्त भएको एक हप्ता भित्र वुझाउनु पर्नेछ। सो म्याद भित्र नवुझाएमा वार्षिक २५ प्रतिशतका दरले शुल्क लाग्नेछ। त्यस्तो रकम ३ महिनासम्म पनि नवुझाएमा कर अधिकृतले क्यासिनो वन्द गर्ने आदेश दिन सक्नेछ।

२५. श्री ५ को सरकार, श्री ५ को सरकारका संस्थानहरु, संवैधानिक निकाय तथा संवैधानिक निकाय अन्तरगतका कार्यालयहरु, वैंक तथा वित्तिय संस्था, कंपनी ऐन वमोजिम दर्ता भएका संस्था, साझेदारी ऐन वमोजिम दर्ता भएका संस्था, उद्योग तथा घरेलु उद्योग विभागमा दर्ता भएका संस्था, अन्तरराष्ट्रिय संस्था, स्वदेशी तथा विदेशी गैह सरकारी संस्था, नेपाली नागरिक वा संस्थालाई भुक्तानी गर्ने विदेशी संस्था, विद्यालय, महाविद्यालय, विश्वविद्यालय, उद्योग व्यापार पेशा व्यवसाय संचालन गर्ने व्यक्तिहरुले देहायको भुक्तानीहरुमा देहाय वमोजिम अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्नेछ। अग्रिम आयकर कट्टि गरि समयमा नवुझाउने संग वुझाउन वांकी रकमको १५ प्रतिशत थप शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ।

२५.१ भुक्तानीको किसिम

१.	पारिश्रमिक	वार्षिक पारिश्रमिकमा लाग्ने करको दामासाहीको हिसावले
२.	घर वहाल	समदरमा

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३.	आयकर दर्ता प्रमाणपत्र लिई परामर्श सेवा उपलब्ध गराएकोमा (डाक्टर, वकिल र इञ्जीनियरहरुवाट प्रदान हुने परामर्श सेवा समेत)	भुक्तानी रकमको	५%
४.	आयकर दर्ता प्रमाणपत्र नलिई परामर्श सेवा उपलब्ध गराएकोमा (डाक्टर, वकिल र इञ्जीनियरहरुवाट प्रदान हुने परामर्श सेवा समेत)	भुक्तानी रकमको	१०%
५.	मिटिङ्ग भत्ता	भुक्तानी रकमको	१०%
६.	रासन ठेक्कामा	भुक्तानी रकमको	१%
७.	अन्य ठेक्कामा	भुक्तानी रकमको	२.५%
८.	सव कन्ट्राक्टमा	भुक्तानी रकमको	१.५%
९.	सम्झौता गरी भुक्तानी गरेको ढुवानी भाडा	भुक्तानी रकमको	२%
१०.	कमिशन	भुक्तानी रकमको	१०%
११.	वैंक निक्षेपको व्याज	भुक्तानी रकमको	५%
१२.	अन्य व्याज भुक्तानी	भुक्तानी रकमको	५%
१३.	कर लाग्ने गरी श्री ५ को सरकारले र नेपाल राष्ट्र वैंकले जारी गरेको ऋण पत्रको व्याज	भुक्तानी रकमको	५%
१४.	विदेशी भाषाका फिल्म वितरक हरुलाई गरेको भुक्तानी	भुक्तानी रकमको	१०%

मुद्रण विभाग

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१५.	नेपाली र नेपालका राष्ट्रिय भाषाको फिल्म वितरकहरुलाई गरेको भुक्तानी	भुक्तानी रकमको	१%
१६.	एकै पटक वा पटक पटक गरी रु. ६०,०००।– भन्दा वढीको आपूर्तीको भुक्तानी	भुक्तानी रकमको	२%
१७.	चिठ्ठा उपहारमा		
	(क) नगदमा	भुक्तानी रकमको	१०%
	(ख) जिन्सीमा भए प्रचलित मूल्य कायम गरी सो को	भुक्तानी रकमको	१०%
१८.	विदेशवाट भाडा वा लीजमा विमान (हवाई जहाज) ल्याई सञ्चालन गरे वापतको भुक्तानीमा	भुक्तानीको रकमको	५%
१९.	अन्य जुन सुकै आयको भुक्तानीमा	भुक्तानी रकमको	१०%

२५.२ स्पष्टीकरण :–

(१) आयकर दर्ता प्रमाण–पत्र लिई अद्यावधिक रुपमा नविकरण भएका व्यक्ति, फर्म, कम्पनि, संस्था, आदिलाई उपरोक्त किसिमको भुक्तानी वाहेक अन्य खरिद विक्री वापतको भुक्तानी गर्दा अग्रिम आयकर कट्टा गर्नु पर्ने छैन, भुक्तानीको विवरणसम्म सम्वन्धित कर कार्यालयमा दिनु पर्नेछ ।

तर आयकर दर्ता प्रमाण–पत्र नभएका र भए पनि नविकरण नगराएकालाई खरिद विक्री वापत एकै पटक वा पटक–पटक गरी रु. ६०,०००।– भन्दा वढी भुक्तानी भएमा र दर्ता प्रमाण–पत्र भै नविकरण गराएको भएपनि संझौता भई वा नभई निश्चित अवधिको लागि मालवस्तु आपूर्ती गर्ने वा सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएकोमा र मदीरा खरिद विक्री गर्दा भने अग्रिम आयकर कट्टी गर्नु पर्नेछ ।

(२) आयकर छूट भएका उद्योगहरुलाई भुक्तानी गर्दा र कृषि उत्पादन सोझै किसान संग खरिद गर्दा अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने छैन । तर सोझै किसानसंग खरिद गरेको हो भन्ने प्रमाण संवन्धित करदाताले पु–याउनु पर्नेछ ।

262

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) प्रचलित नेपाल कानूनमा यस अनुसूचीमा उल्लेख भए भन्दा वेग्लै दरवाट कर लाग्ने भएमा सोही अनुसार अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्नेछ ।

(४) आयकर दर्ता प्रमाण–पत्र भएकाहरुले अग्रिम आयकर कट्टा गरिएको रकम वार्षिक आय विवरण दाखिल गरी लाग्ने कर रकममा कट्टा गर्न पाउने छन् । वार्षिक आय विवरण दिई कर निर्धारण गराउने वाहेक अरुको हकमा श्रोतमा कर कट्टी गरिएको रकमलाई तिर्न पर्ने करमा मिलाइने छैन । कसैको वार्षिक कर दायित्व आर्थिक वर्षको शुरुमा नै निर्दिष्ट हुन सक्ने रहेछ भने कर कार्यालयवाट रकम निर्दिष्ट गरी सोही रकमको मासिक दामासाहीले कर कट्टी गर्ने अनुमति दिईने छ ।

(५) चालु आर्थिक वर्षको अग्रिम कर पहिलेनै वुझाई सकेको प्रमाण पेश गरेमा अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने छैन ।

(६) उद्योग, व्यापार, पेशा व्यवसायको आयकर दर्ता प्रमाण पत्र घरवहाल र पारिश्रमिकमा अग्रिम कर कट्टी गरी दाखिल गर्नु पर्नेमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश नगरे सम्म नविकरण गरिने छैन ।

(७) यस अनुसूचीको दफा १३ मा तोकिएका व्यवसायीहरुले वार्षिक लाग्ने कर रु. १,०००।– अग्रिम दाखिल गरेमा त्यस्ता व्यक्ति वा फर्महरुवाट निश्चित अवधिको लागी वार्षिक रु. ४,५०,०००।– सम्म आपूर्ती गरेमा अग्रिम कर कट्टी गर्नु पर्ने छैन ।

(८) ठेला गाडा, वयल गाडालाई ढुवानी वापत भुक्तानी गर्दा अग्रिम आयकर कट्टा गर्नु पर्ने छैन ।

(९) ज्यालाको रुपमा खाद्यान्न वा नगद भुक्तानी पाउने भरियाहरुलाई भुक्तानी गर्दा अग्रिम आयकर कट्टा गर्नु पर्ने छैन ।

(१०) आयकर दर्ता प्रमाणपत्र नलिई व्यक्तिगत रुपमा प्रतिवेदन तयार गर्ने, अध्ययन दलमा काम गर्ने र यस्तै लिखित वा अलिखित रुपमा परामर्श वा सल्लाहकार सेवा प्रदान गर्ने कार्य गरे वापत भुक्तानि गर्दा पारिश्रमिक आयको भुक्तानिमा अग्रिम कर कट्टी गरे सरहको दरले अग्रिम कर कट्टा गर्नु पर्नेछ र भुक्तानि गर्ने निकायले पारिश्रमिककै विवरण सरह भुक्तानि गरिएको रकम र अग्रिम कर कट्टी गरिएको रकम समेत खुल्ने गरी पारिश्रमिक विवरण साथ कर कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(११) मिटिङ्ग भत्ता वापतको प्राप्त पारिश्रमिक भुक्तानी गर्दा अग्रिम कर कट्टी गरिएको रकम नै अन्तिम हुनेछ र त्यस्तो रकम करदाताको अन्य आयको कर निर्धारण गर्दा समावेश गरिने छैन ।

५८६

आधिकारिकता मुद्रण विभागवाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(१२) श्री ५ को सरकारले जारी गर्ने ट्रेजरी वील र नेपाल राष्ट्र बैंकले जारी गर्ने नेपाल राष्ट्र बैंक ऋण–पत्रहरुवाट आर्जित आयलाई करदाताको अन्य आयमा समावेश गरी आयकर लगाई असूल उपर गरिने छ ।

(१३) धितो पत्रको कारोवार गर्ने दलालहरुलाई धितो पत्र कारोवारको खरीद बिक्री गरे वापत दिइने कमिशनको रकम भुक्तानी गर्दा भुक्तानी गर्ने संस्थावाट दलालले पाउने कमिशन रकममा १० प्रतिशतका दरले एक मुष्ट अग्रिम आयकर कट्टा गरी सम्वन्धित कर कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ । यस्तो दलाली वापत प्राप्त गरेको आयलाई अन्य आयमा समावेश गरिने छैन । व्यवसायिक सेवा स्वरुप प्राप्त हुने फी पनि अन्य आयमा समावेश गरिने छैन ।

२६. सवै किसिमको उद्योग, संघ, संस्था, निजी स्कूल, विद्यालय, महा–विद्यालय, विश्व विद्यालय राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था आदि नविकरण गर्दा अग्रिम आयकर कट्टा गरिसकेको फुकुवा पत्र पेश गर्नु पर्नेछ । करको फुकुवा पत्र पेश नगरेमा त्यस्ता संस्थाहरुलाई श्री ५ को सरकारवाट दिइने सुविधा सहुलियत रोक्का गर्न सकिने छ ।

२७. भाडामा दर्ता भएका निम्न सवारी साधनहरुलाई निम्न दरले आयकर लाग्नेछ । यसरी लागेको आयकर सवारी साधन दर्ता प्रमाण–पत्र नविकरण गर्दा वा आश्विन मसान्त मध्ये जुन पहिले हुन्छ, सो अगावै तिर्नु पर्नेछ । आयकर नतिरे सम्म सवारी साधन दर्ता प्रमाण–पत्र नविकरण हुने छैन ।

सवारीको किसिम		वार्षिक आयकरको प्रस्तावित दर
(क)	कार, जिप, भ्यान	३,०००।-
(ख)	ट्रक	९,०००।-
(ग)	वस	९,०००।-
(घ)	मिनिवस	६,०००।-
(ङ)	मिनी ट्रक	६,०००।-
(च)	अटो रिक्सा, थ्री ह्वीलर, टेम्पो	
	१) १५० सी. सी. सम्मको	१,०००।-
	२) १५१ सी. सी. र सो भन्दामाथि	१,५००।-
	३) ट्रेक्टर, पावर टिलर	१,०००।-

(अ) ढुवानी तथा वस सेवाको रुपमा दर्ता भएको प्रा. लि. तथा संगठित संस्थाहरुले आफ्नो आय विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

266

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(आ) अन्तिम कर निर्धारण हुंदा उपरोक्त वमोजिम तिरेको रकम कर वापत कट्टा (Tax credit) गर्न पाइनेछ ।

(इ) नेपाल अधिराज्यमा दर्ता भै भाडामा चल्ने ट्रक, वस र मिनिवस, मिनिट्रकलाई प्रमाणित मोडेलको आधारमा प्रत्येक वर्षका लागि लाग्ने आयकरको ५ प्रतिशत दरले १० वर्ष सम्म छूट दिइनेछ ।

(ई) शुरु पैठारी मितिले १ वर्ष भन्दा कम भएमा दामासाहीले कट्टा गरिनेछ ।

२८. नेपाल अधिराज्य भित्र ढुवानी कार्य गर्ने उद्देश्यले तोकिएको भन्सार तिरी अस्थायी रुपमा पैठारी भएका सवारी साधनहरुमा नेपालमा काम गरेको अवधिको लागि प्रत्येक सात दिनको रु. ५००।– का दरले पूर्वानुमानित आयकर लगाई पैठारी गर्दा कै अवस्थामा भन्सार कार्यालयमा धरौटी लिइने छ र पछि फर्कि गएको अवस्थामा मिलान गरिनेछ ।

२९. रु. १० लाख सम्मको अन्य ठेक्कामा २ प्रतिशत र राशन ठेक्कामा १ प्रतिशतका दरले एकमुष्ट आयकर लाग्नेछ । भुक्तानीकै अवस्थामा उक्त रकम कट्टा गरी कर कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ । ठेक अंकको गणना गर्दा मूल्य अभिवृद्धि समेत गणना गरिनेछ । यस्ता करदाताहरुको अन्य आयश्रोत नभएमा आय विवरण पेश गरिरहनु पर्ने छैन, ठेक्काको विवरण मात्र दिए पुग्नेछ । ठेक्काको विवरण सम्वन्धित ठेक्का दिने कार्यालयमा पेश गरे पछि सम्वन्धित ठेक्का दिने कार्यालयले लाग्ने कर र विवरण कर कार्यालयमा पठाए पछि मात्र धरौटी फुकुवा दिइनेछ ।

३०. कुनै उद्योगले प्राविधिकले प्रमाणित गरेको प्रदुषण नियन्त्रण गर्ने संयन्त्र राखेमा उद्योग विभागको सिफारिशमा त्यस्तो प्रदूषण नियन्त्रण गर्ने संयन्त्रको खर्च २ वर्षको वरावर किस्तामा कट्टा गर्न पाईनेछ ।

३१. डिजेलवाट चल्ने सवारी साधनको इञ्जिन Liquified propane gas वा विद्युत वा व्याट्री वाट चल्ने गरी परिर्वतन गरेकोमा वा उल्लेखित Gas वा विद्युत वा व्याट्रीवाट चल्ने गरि निर्माण भएकोमा वा उपरोक्त अनुसार निर्माण भएको सवारी साधन आयात गरेमा त्यस्तो सवारी साधनमा लाग्ने आयकर तीन वर्षको लागि छूट दिइनेछ ।

३२. विक्रीकर समेत तिर्नु पर्ने गरि रेडियो, टेलिभिजन, सिनेमाहल, पत्रपत्रिका मार्फत गरिएको विज्ञापन वापतको वास्तविक खर्च खूद आय कायम गर्दा पुरै कट्टा गरिनेछ ।

तर मदिरा, वियर, चुरोट, जर्दा, खैनी, पान मसाला जस्ता स्वास्थ्यलाई हानिकारक मानिएका वस्तुहरुको कुनै पनि प्रकारको उपहार कार्यक्रममा भएको खर्च खुद आय निर्धारण गर्दा खर्च वापत कट्टा गरिने छैन ।

४८८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३३. व्यावसायिक शीपमूलक तालीम प्रदान गर्ने भनि श्री ५ को सरकारवाट स्वीकृति प्राप्त तोकिएका संस्थाहरुलाई ५ वर्षको लागि आयकर छुट दिइने छ ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

168

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची–५

घरजग्गा कर

घरजग्गा करको दर :

पहिलो रु. १० लाख सम्मको मूल्यमा	कर नलाग्ने
त्यसपछिको रु. १० लाख सम्मको मूल्यमा	रु. ३००।–एकमुष्ट
त्यसपछिको रु. ३० लाख सम्मको मूल्यमा	०.०५ प्रतिशत
त्यसपछिको रु. ५० लाख सम्मको मूल्यमा	०.२५ प्रतिशत
त्यसपछिको रु. १०० लाख सम्मको मूल्यमा	०.५० प्रतिशत
त्यसपछिकोजतिसुकै भए पनि	१.५० प्रतिशत

२. घरजग्गा कर लाग्ने शहरी क्षेत्र र अन्य क्षेत्र :

महा नगरपालिका, उप-महा नगरपालिकाहरु तथा नगरपालिकाहरु र अन्य तोकिएका गा.वि.स. हरुमा र सो क्षेत्रमा करयोग्य घरजग्गा भएका व्यक्ति तथा संस्थाहरुको अन्यत्र पनि घरजग्गा भएमा त्यस्तो घरजग्गा भएको क्षेत्र ।

घरजग्गाको मूल्यांकन तरिका :

१. घरको वनोटको वर्गीकरण र मूल्यांकन देहाय अनुसार हुनेछ (सवै क्षेत्रको लागि)

(क) घरको वनोटको वर्गीकरण :

१. भित्र कांचो वाहिर पाको ईटमा माटोको जोडाई भएका सवै किसिमका घरहरु र काठै काठवाट वनेको घरहरु ।

२. भित्र वाहिर पाको ईट वा ढुंगामा माटोको जोडाई भएका सवै किसिमका घरहरु ।

३. भित्र वाहिर पाको ईटमा सिमेण्ट वा वज्रको ज़ोडाई भएका सवै किसिमका घरहरु ।

४. आर. सि. सि. फ्रेम स्ट्रक्चरवाट वनेको घरहरु ।

५८०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ख) घरको मूल्यांकन :

घरको वनोट	औषत लागत दर प्रति वर्गफुट रु.	टुटफुट कट्टि दर प्रति वर्ष कट्टी प्रतिशत	कट्टी गर्ने जम्मा वर्ष
(अ) दफा ३.१ (क) (१) मा लेखिएको घर	४५०।–	३.००	२५
(आ) दफा ३.१ (क) (२) मा लेखिएको घर	५२५।–	२.००	३०
(इ) दफा ३.१ (क) (३) मा लेखिएको घर	५७५।–	१.००	७०
(ई) दफा ३.१ (क) (४) मा लेखिएको घर	६२५।–	०.७५	१००

२. जग्गाको मूल्यांकन देहाय अनुसार हुनेछ :

(क) घरजग्गा कर लाग्ने क्षेत्रहरुको जग्गाको मूल्यांकन गर्दा सोको प्रयोजनको निमित्त गठित स्थानीय समितिले तोके वमोजिम हुनेछ ।

(ख) दफा (२) अनुसार तोकिएको क्षेत्र देखि वाहेकका अन्य क्षेत्रहरुको जग्गाको मूल्यांकन सम्वन्धित मालपोत कार्यालयले रजिष्ट्रेशन प्रयोजनको लागि तोकेको दर अनुसार हुनेछ ।

३. घरजग्गा कर लाग्ने महा नगरपालिका, उप-महा नगरपालिकाहरु, नगरपालिकाहरु र अन्य तोकिएका गा.वि.स. हरुका घर जग्गाको रजिष्ट्रेशन पारीत गर्दा सम्वन्धित कर कार्यालयको कर चुक्ता वा फुकुवा पत्र पेश गराउनु पर्नेछ ।

दृष्टव्य :

(क) कांचो ईट वा माटोको गा–हो वा वांस वा काठको टाटी भै फूस छ्वाली, खर, पराल र साधारण टीनको छाना भएको घरको मूल्यांकन नगर्ने ।

(ख) सिनेमाहलहरुको भवनको अघिल्लो भाग (मूख्य अडिटोरीयम) गोदाम किसिम हुने हुंदा सो भागको मूल्यांकन गर्दा माथि उल्लेखित दरमा २५ प्रतिशत छुट दिई मूल्यांकन गर्ने ।

(ग) श्री ५ को सरकार वा श्री ५ को सरकारको पूर्ण वा आंशिक स्वामित्व भएको कम्पनी वा संस्था वाहेक अन्य करदाताको घरजग्गामा लागेको करवाट प्राप्त घरजग्गा करको ७५ प्रतिशत रकम सम्वन्धित महा नगरपालिका, उप-महा नगरपालिका, नगरपालिकाहरु वा घरजग्गा कर विस्तार भएको गाउं विकास समितिलाई उपलब्ध गराईनेछ ।

२५१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. <u>सम्पत्ति कर फछ्र्यौट हुन वांकी करदाताहरुको लागि विशेष व्यवस्था:</u>

आ.व. ०४७।०४८ र त्यसपछिको आ.व. हरुको तत्काल प्रचलित ऐन अनुसार लाग्ने सम्पत्ति कर निर्धारण हुन वांकी रहेका करदाताहरुले निम्नानुसार कर वुझाई सम्वन्धित वर्षहरुको वांकी सम्पत्ति कर फछ्र्यौट गर्न चाहेमा घरजग्गा सम्वन्धि विवरण मात्र पेश गरि सो को आधारमा देहाय वमोजिम गरि कर फछ्र्यौट गर्न सक्नेछन् :

१. आ.व. ०५१।०५२ को हकमा आर्थिक ऐन, २०५१ को व्यवस्था अनुसार लाग्ने कर रकम।

२. आ.व. ०४९।०५० र ०५०।०५१ को हकमा माथि दफा १ देखि ३ अनुसार कर लाग्न जाने वरावरको रकम वुझाएमा।

तर, करदाताले तत्काल प्रचलित ऐन अनुसार को सम्पत्ति कर नै तिर्न चाहेमा सोहि वमोजिम हुनेछ।

३. माथि प्रकरण १ र २ मा उल्लेख भए वमोजिम आ.व. ०४९।०५० देखि ०५१।०५२ सम्मको कर निर्धारण गराई कर फछ्र्यौट गर्ने करदाताहरुले आ.व. ०४७।०४८ र ०४८।०४९ को लागि तत्काल प्रचलित ऐन अनुसार निर्धारित घरजग्गा कर चुक्ता गरेको भएमा उक्त आ.व. हरुको लागि छुट्टै सम्पत्ति कर तिर्न पर्ने छैन।

५. करको दरमा परिवर्तन वा करदाताको घरजग्गाको साविकको क्षेत्रफलमा वृद्धि नभएसम्म अघिल्लो वर्ष कायम भएको घरजग्गाको मूल्याङ्कन वमोजीम लागि आएको घरजग्गा कर रकम करदाताले चाहेमा म्याद भित्रै सोझै वैंक दाखीला गर्न सक्ने छन्। यसरी वैंक दाखीला भएका भौचर एवं विवरणको आधारमा कर कार्यालयले कर चुक्ता कार्डमा प्रमाणीत गरी करदातालाई कर चुक्ताको प्रमाणपत्र पठाइदिनेछ। करदाताले म्याद भित्र स्वयं कर निर्धारण नगरेमा र घरजग्गा कर ऐन, २०१९ वमोजीम विवरण दाखीला नगरी वसेका साथै माथि उल्लेख भए वमोजीम कर रकम दाखीला नगर्ने करदाताहरुलाई कार्यालयमा प्राप्त तथ्याङ्क, विवरण र अन्य आधारहरु समेतवाट कर निर्धारण गरीनेछ।

मुद्रण विभाग

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

अनुसूची-६

सवारीसाधन कर

निजी सवारी को किसिम		वार्षिक करको दर रु.
१	कार, जीप, भ्यान	
	(क) १३०० सी.सी. सम्म	रु. ३,०००।-
	(ख) १३०१ देखि २००० सी.सी. सम्म	रु. ३,७५०।-
	(ग) २००१ देखि २९०० सी.सीं सम्म	रु. ४,५००।-
	(घ) २९०१ देखि माथी सवै	रु. ५,५५०।-
२.	मोटर साइकल	
	(क) १५० सी.सी सम्म	रु. ३००।-
	(ख) १५१ सी.सी. र सो भन्दा माथी	रु. ३७५।-
३.	ट्रक / वस	रु. ९,३७५।-
४.	मिनीवस/मिनी ट्रक	रु. ५,६२५।-
५	अटो रिक्सा टेम्पो, ट्रेक्टर, पा. टीलर	रु. ९००।-

६. डिजलवाट चल्ने कार जीप भ्यानमा माथी उल्लेखित सवारी साधन करको साथै देहाय वमोजिमको अतिरिक्त सवारी साधन कर लगाइनेछ।

क)	१३०० सी.सी सम्म	अतिरिक्त कर	रु. १,७००।-
ख)	१३०१ सी.सी. देखि २००० सी.सी. सम्म	अतिरिक्त कर	रु. २,५००।-
ग)	२००१ सी.सी. देखि २९०० सी.सी. सम्म	अतिरिक्त कर	रु. ३,४००।-
घ)	२९०१ सी.सी. र सो भन्दा माथी	अतिरिक्त कर	रु. ५,०००।-

१८३

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

२८४

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

४. मनोरञ्जन करको दर:

सिनेमाहलको श्रावण १ गते कायम रहेको कूल सीट क्षमता तथा दैनिक प्रदर्शन संख्याको आधारमा दफा १ मा उल्लेखित मनोरञ्जन करको दरवाट हुन आउने वार्षिक कूल रकममा निम्नलिखित वर्गका सिनेमाहलहरुलाई निम्न प्रतिशतका दरले मनोरञ्जन कर लगाई असूल उपर गरिनेछ ।

सिनेमा हलको वर्ग	मनोरञ्जन करको प्रतिशत
"क" वर्ग :	३८
"ख" वर्ग :	३५
"ग" वर्ग :	३०
"घ" वर्ग :	२५
"ङ" वर्ग :	२०
"च" वर्ग :	१८
"छ" वर्ग :	१५

५. नयां संचालन हुने सिनेमाहलवाट वर्ग अनुसार तोकिएको प्रतिशतको आधारमा मनोरञ्जन कर असूल उपर गरिनेछ ।

६. अस्थायी घुम्ती (टुरिङ्ग टाकिज) को रुपमा चलचित्र प्रदर्शनको इजाजत लिएकाहरुवाट मासिक रु. १५,०००।– का दरले प्रत्येक महिनाको एक गते एकमुष्ट मनोरञ्जन कर असूल गरिनेछ ।

७. नेपाल अधिराज्यमा नेपाली निर्माताहरुद्वारा राष्ट्र तथा राष्ट्रिय भाषामा निर्मित चलचित्र, टेलिफिल्म वा भिडिओ फिल्मको प्रदर्शनवाट उठेको मनोरञ्जन करको ६५ प्रतिशतले हुने रकम सम्वन्धीत कर कार्यालयको धरौटी खातामा राखी यस्तो चलचित्र, टेलिफिल्म वा भिडिओ फिल्म निर्माताहरुलाई सम्वन्धित कर कार्यालयवाट सोझै अनुदानको रुपमा उपलव्ध गराईनेछ । यसैगरी माथी उल्लेख भए अनुसारका चलचित्र, टेलिफिल्म वा भिडिओ फिल्म प्रदर्शन गर्ने हलधनीलाई अनुदानको रुपमा प्रदर्शनवाट उठेको मनोरञ्जनकरको २० प्रतिशतले हुन आउने रकम उपलव्ध गराईनेछ । तोकिएको क्षेत्रमा उपरोक्त फिल्म प्रदर्शन गरे गराएमा मनोरञ्जनकरको २५ प्रतिशत छुट वा हलधनिलाई ५ प्रतिशत थप अनुदान दिईनेछ ।

८. दफा २ मा उल्लेख गरिएका सिनेमाहल वाहेक अन्य जिल्लाका हलहरुवाट जुनसुकै भाषाका चलचित्र प्रदर्शन गराए पनि कूल सीट क्षमता र दैनिक प्रदर्शन संख्याको आधारमा तोकिएको प्रतिशत अनुसार मनोरञ्जन कर लगाई असूल उपर गरिनेछ । नेपाली चलचित्र प्रदर्शन हुने पूर्व जानकारी र प्रदर्शन समाप्त भएको जानकारी सम्वन्धित कर कार्यालयलाई दिई असूल भएको मनोरञ्जन करको फांटवारी समेत दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

९. नेपाल अधिराज्यभित्र भिडिओ प्रदर्शन गर्न स्वीकृति प्राप्त गरि व्यापारिक रुपमा सार्वजनिक प्रदर्शन गरेमा प्रवेश टिकटको मूल्यमा १०० प्रतिशत मनोरञ्जन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१०. मनोरञ्जन करको प्रयोजनार्थ कूल रकमको गणना गर्दा माथी दफा (१) मा उल्लेख गरिए अनुसार विद्यार्थी सहुलियतको समेत हिसाव गरि गणना गरिएकोले माथी दफा (१) मा उल्लेख भए वमोजिम सिनेमाहलहरुले विद्यार्थी सहुलियत दिनु पर्नेछ ।

११. माथी दफा ४ वमोजिम तोकिएको वार्षिक मनोरञ्जन कर २४ किस्तामा विभाजन गरि हुन आउने रकम सिनेमाहलले प्रचलित कानूनमा तोकिएको म्यादभित्र सम्वन्धित कर कार्यालयमा वुझाउनु पर्नेछ ।

१२. आकस्मिक घटना, दैवी प्रकोप वा मेशिन विग्रन गई १ दिन भन्दा वढी शो (सिनेमा प्रदर्शन) संचालन नभएको प्रमाणित भएमा वार्षिक वुझाउनु पर्ने मनोरञ्जन करवाट दामासाहीले शो संचालन नभएका दिनहरुको मनोरञ्जन कर कट्टा गरिनेछ ।

१३. नेपाल अधिराज्यमा निर्मित राष्ट्र तथा राष्ट्रिय भाषाका चलचित्र मात्र प्रदर्शन गर्न को लागि नयां सिनेमाहल निर्माण गर्न इजाजत प्राप्त व्यक्ति वा संस्थाले आफ्नै स्वामित्वमा रहने गरि नयां भवन निर्माण गरि फिल्म प्रदर्शन गरेमा चलचित्र प्रदर्शन भएको मितिले ५ वर्षसम्म उठेको मनोरञ्जन करको ५० प्रतिशतले हुने रकम सम्वन्धित चलचित्र निर्मातालाई र ४० प्रतिशतले हुने रकम हलधनीलाई उपलव्ध गराईनेछ र सो अवधिसम्म आयकर पनि छूट दिइनेछ ।

तर भाडामा सिनेमा हल लिई वा पुरानो भवनलाई फिल्म प्रदर्शनको लागि योग्य वनाई सिनेमा हल सञ्चालन गर्ने हल धनिले आयकर सुविधा पाउने छैन ।

१४. विदेशवाट निर्माण गरी नेपाली भाषामा डविङ्ग मात्र गर्ने चलचित्र, टेलिफिल्म र भिडिओ फिल्म निर्माता र हलधनीलाई एवं सूचना तथा संचार मन्त्रालयको स्वीकृति नलिई विदेशमा निर्माण गरीएको, विदेशी कलाकार वा विदेशी प्राविधिक संलग्न भएको चलचित्र, टेलिफिल्म र भिडिओ फिल्मलाई समेत माथी उल्लेखित दफा ७ र १३ मा लेखिए वमोजिम अनुदान दिईने छैन ।

१५. माथि दफा ७ र १३ वमोजिमको अनुदान रकममा श्री ५ को सरकारले हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

१६. प्रवेश शुल्क, सिट संख्या तथा संचालन शो संख्या घटाउनु परेमा श्रावण १ (एक) गते अगावै स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

१७. नेपाली कला र संस्कृतिसंग सम्वन्धित नाटक, नृत्य वा यस्तै अन्य सांस्कृतिक कार्यक्रम वाहेक अन्य मनोरञ्जन कार्यक्रममा प्रवेश शुल्कको १० प्रतिशत मनोरञ्जन कर लगाई असूल उपर गरिनेछ ।,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

१८८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सभामुख महोदय,

१०. आर्थिक अवस्थाका विभिन्न पक्षहरुलाई केलाएर हेर्दा देशको आर्थिक व्यवस्थाको प्रगति सकारात्मक देखिएतापनि कतिपय क्षेत्रमा चुनौतीहरुको सामना पनि गर्नु परिरहेको छ ।

११. सरकारी खर्च र आम्दानीको सन्तुलन मिलाउने कार्य हुन नसकेमा आर्थिक संरचना विग्रने र अन्ततोगत्वा अर्थतन्त्रमा दूरगामी प्रत्युत्पादक असर पर्ने हुन्छ । देशको राष्ट्रिय आयको मुख्य अंश नै निर्वाहमुखी (Subsistence) क्षेत्रवाट प्राप्त हुने र यी क्रियाकलापहरु करको दायरा भित्र नपर्ने हुंदा जनताको करदेय क्षमतामा वृद्धि हुन सकेको छैन । त्यसैगरी राजस्वको प्रमुख श्रोत आयात व्यापारमा आधारित रहेकोले आयात वृद्धि दरमा केही कमी हुनासाथ राजस्वमै नकारात्मक असर पर्ने गरेको छ । राजस्व संकलनका आफ्नै सीमा छन् भने केही वर्ष अघिदेखि सावां र व्याज वापत तिर्नु पर्ने रकममा हुने वृद्धि र विकासका आवश्यकताहरु तथा गरिवी उन्मुलनका कार्यक्रमहरुको लागि हुने खर्च वृद्धि जस्ता कुराले व्ययभार भने निरन्तर बढ्दो छ । त्यसैले सीमित साधनलाई उच्च प्राथमिकताका क्षेत्रमा प्रवाहित गर्ने र अनुत्पादक खर्चमा नियन्त्रण गर्नु पर्ने कुरालाई प्रतिवद्धताकासाथ कार्यान्वयन गर्नु जरुरी भएको छ ।

१२. आर्थिक विकासको दरलाई तीव्र तुल्याएर सर्वसाधारणको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु वर्तमान संयुक्त सरकारको प्रतिवद्धता र चुनौती दुवै हो । आर्थिक वृद्धिदर उच्च राख्नको लागि तुलनात्मक लाभ भएका कृषि र गैह्र कृषि दुवै क्षेत्रमा विशेष प्राथमिकता दिई प्रतिस्पर्धात्मक क्षमताको विकास गरी उत्पादन बढाउने र यसका लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधारहरु,

खासगरी भरपर्दो विद्युत आपूर्ति र यातायात तथा संचारको विकासमा जोड दिनु आजको आवश्यकता देखिएको छ ।

१३. उदार र वजारमुखी अर्थ व्यवस्थावाट खुला आयातका अवसरहरु बढ्ने हुंदा व्यापार सन्तुलनको लागि निकासीमा तीव्र वृद्धि गर्नु पर्ने हुन्छ । तर हाम्रो निकासी क्षेत्र देशगत र वस्तुगत विविधीकरण हुन नसकी ज्यादै कमजोर स्थितिमा छ । निकासी व्यापार ज्यादै न्यून रहेको र केही सीमित वस्तु खासगरी गलैंचा र तयारी पोशाक त्यो पनि केही देशहरुमा मात्र सीमित भएकोले निकासी योग्य वस्तुको विकास गरी निकासीको वृद्धिदरलाई तीव्र पार्दै देशगत र वस्तुगत निकासी विविधिकरणमा जोड दिनु आजको अर्को चुनौती रहेको छ ।

१४. सीमित आधुनिक अर्थतन्त्र र सामान्य सेवा सुविधा विहीन वृहत ग्रामीण क्षेत्र युक्त द्वैध आर्थिक संरचना भएको हाम्रो अर्थ व्यवस्थामा गरीवीको रेखामुनि रहेका अधिकांश जनताको जीवनस्तर उकासी विकासको प्रतिफलमा सहभागी गराउनु सरकारका लागि अर्को चुनौति हो । यसका लागि श्रममूलक आयोजनाहरुलाई प्राथमिकता दिने, ग्रामीण पूर्वाधारहरुको विकास गर्ने, रोजगारीका अवसरहरु उपलब्ध गराउने, मानव संसाधनको विकास गर्ने तथा लक्षित कार्यक्रमहरुको माध्यमद्वारा जीवन यापनका वैकल्पिक उपायहरु खोज्ने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउन आवश्यक छ ।

४३०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सभामुख महोदय,

१५. मैले यस सम्मानित सदन समक्ष आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को बजेट प्रस्तुत गर्दा आर्थिक स्थायित्व तथा आर्थिक उदारीकरणलाई अघि बढाउने, उदारीकरणबाट प्राप्त उपलव्धिहरुलाई विपन्न समुदायमा तथा ग्रामीण क्षेत्रमा प्रवाहित गरी रोजगारीका अवसरहरुको सिर्जना गर्ने र मानव संसाधनको विकास गर्ने, "गाउंको अधिकार गाउंलाई" नै प्रदान गर्ने, समाजका असहाय, अशक्त तथा पिछडिएका निमुखा नागरिकहरुलाई आर्थिक तथा सामाजिक सुरक्षा प्रदान गर्ने, सीमित साधनलाई उच्च प्राथमिकताका क्षेत्रहरुमा प्रवाहित गर्ने, अनुत्पादक सरकारी खर्चमा नियन्त्रण गरी दिगो आर्थिक विकासको अवधारणा अवलम्बन गर्ने र राजस्व प्रशासनलाई सुदृढ, सक्षम, सरल र पारदर्शी बनाई आन्तरिक साधनको परिचालन वढाउने जस्ता उद्देश्यहरु लिएको थिएं। बजेटका यी उद्देश्यहरुको सांदर्भिकता आज पनि उत्तिकै छ। त्यसैले आगामी आर्थिक वर्षको आय व्यय अनुमान तयार गर्दा यिनै उद्देश्य प्राप्तिको क्रममा चालू वर्षमा प्राप्त अनुभवहरु, श्री ५ महाराजाधिराजबाट शाही सम्बोधन मार्फत बक्स भएको श्री ५ को सरकारको नीति तथा कार्यक्रमका साथै आठौं पञ्च वर्षीय योजनाले स्थापित गरेका उद्देश्यहरुलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिएको छु।

१६. त्यस्तै, बजेट तर्जुमाका समयमा माननीय सांसदहरुबाट व्यक्त सुझावहरु, वुद्धिजिवी तथा विभिन्न क्षेत्रका महानुभावहरुबाट प्राप्त सुझावहरु, गत वैशाख महिनामा पेरिसमा सम्पन्न नेपाल सहायता समूहको दशौं वैठकको अवसरमा नेपालको विकासमा सहयोग पुऱ्याउदै आएका दातृ राष्ट्र तथा संघ संस्थाहरु बाट व्यक्त सुझाव, हाम्रा आवश्यकता तथा प्राथमिकताहरुलाई पनि मैले मार्गदर्शकको रुपमा लिएको छु जस अनुसार आगामी आर्थिक वर्षको बजेटका उद्देश्यहरु निम्न बमोजिम तर्जुमा गरेको छु।

(क) आर्थिक सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने,

(ख) वेरोजगारी समस्या समाधानको लागि सीप विकास र रोजगारीका अवसरहरु वृद्धि गर्दै लैजाने,

(ग) आर्थिक उपलव्धिहरुलाई समाजमा निम्न आय भएका वर्ग तथा क्षेत्र तर्फ प्रबाहित गर्दै गरीवी निवारणका ठोस कार्यक्रम अघि वढाउने,

(घ) ग्रामीण अर्थतन्त्रको सुदृढीकरणको निमित्त विकेन्द्रीकरण र ग्रामीण सशक्तिकरण कार्यक्रमलाई अगाडी वढाउने,

(ङ) वित्तीय सन्तुलन तथा आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने।

259

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(क) आर्थिक सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल गर्ने,

सभामुख महोदय,

१७. आर्थिक परिसूचकहरु र हालको आर्थिक स्थितिको विश्लेषण गर्दा समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम राख्दै उच्च आर्थिक वृद्धि दर हासिल गर्ने नीतिलाई अझ सुदृढ गर्नु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । यस सन्दर्भमा, वित्तिय सन्तुलन कायम राख्ने, मूल्य वृद्धिलाई नियन्त्रण गर्ने, आन्तरिक ऋण नियन्त्रण गर्ने तथा मौद्रिक व्यवस्थामा सुधार गर्ने जस्ता नीतिहरुमा अझ बढी जोड दिइने छ ।

१८. सरकारले अवलम्बन गर्दै आएको उदार, खुला र बजारमुखी आर्थिक सुधारको फलस्वरुप आर्थिक कृयाकलापमा संख्यात्मक र गुणात्मक वृद्धि भएका छन् र अर्थतन्त्र सही दिशातर्फ उन्मुख भएको छ । अत: यस्तो नीति र आर्थिक सुधारको प्रक्रियालाई निरन्तरता प्रदान गरी प्राप्त आर्थिक विकासलाई दिगो र सुदृढ बनाउन प्रयास गरिने छ । साथै, उदार आर्थिक नीतिले ल्याउन सक्ने विकृति र अपचलनलाई नियन्त्रण गर्न पनि सरकार सचेत र प्रतिबद्ध छ ।

१९. आर्थिक क्रियाकलापको ठूलो अंश ग्रामीण क्षेत्र, त्यसमा पनि निर्वाहमुखी कृषिमा सीमित रहेको परिप्रेक्ष्यमा कृषिक्षेत्रको विकासलाई प्राथमिकता दिनु अत्यावश्यक भएको छ । कृषि विकासको वृद्धिदरलाई तीव्र पार्न र यसको व्यवसायिकताको लागि हालै तयार पारिएको दीर्घकालीन् कृषि विकास योजनाको आधारमा आवधिक कृषि विकास लगानी योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ । यस अन्तर्गत सिंचाई विकास, मल आपूर्ति, ग्रामीण विद्युतिकरण, ग्रामीण सडक र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न नयां प्रविधि प्रयोग गर्ने कार्यक्रमहरु अगाडि बढाईने छ ।

२०. उद्योगहरुलाई उत्पादकत्व बढाउन तथा प्रतिस्पर्धात्मक एवं निकासीमूलक हुन प्रोत्साहन गरिने छ । उद्योग क्षेत्रमा स्वदेशी तथा विदेशी लगानी प्रोत्साहन गर्ने कार्यलाई व्यापक गरिने छ । यसै सन्दर्भमा भर्खरै भारत सरकारसंग नेपाली वस्तुहरुको लागि भारतीय बजार प्रवेश सम्बन्धी भएको समझदारीले नेपालको औद्योगिकरणमा एक नयाँ अध्याय थपिएको महशुस गरेको छु । यस समझदारी अनुसार नेपालमा प्रशोधन भै उत्पादन गरिएका औद्योगिक बस्तुहरुलाई नेपालले जारी गरेको उत्पत्ति प्रमाणपत्रको आधारमा वस्तुगत सम्मिश्रण (Material Content) को शर्त बेगर नै भारतीय बजारमा विना भन्सार महशुल र विना रोकतोक प्रवेश सुविधा मिल्नेछ । यसले गर्दा भारतीय बजारका लागि नेपालमा असिमित औद्योगिक उत्पादन वृद्धिको ढोका खुल्नेछ ।

२१. पर्यटन, जलश्रोत र केही निकासी योग्य वस्तुहरु र सेवामा नेपालको तुलनात्मक लाभ रही आएको छ । पर्यटनतर्फ प्रवर्द्धन कार्यलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रचार प्रसार गर्दै सन् १९९८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

लाई नेपाल दर्शन वर्ष (Visit Nepal Year, 1998) को रुपमा भव्यताकासाथ मनाउन आवश्यक प्रवर्द्धन, तयारी तथा पूर्वाधारको व्यवस्था गरिने छ । पर्यटन प्रवर्द्धन कोष मार्फत निजीक्षेत्रको सहभागितामा अन्तराष्ट्रिय बजारमा प्रवर्द्धनात्मक कार्य सञ्चालन गरिने छ । पर्यटन प्रर्वद्धनको निम्ति सूचना प्रवाहको अहम् भूमिकालाई विचार गरी आगामी आर्थिक वर्षदेखि पर्यटक उद्गम बजारहरुमा भू–उपग्रह प्रविधिमा आधारित सूचना प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । पर्यटन विकास एवं प्रवर्द्धन गर्न निजी क्षेत्र समेतको प्रतिनिधित्व हुने गरी नेपाल पर्यटन वोर्ड गठन गरिनेछ ।

२२. त्यसैगरी, वायू सेवा सञ्चालन गर्ने नेपाली कम्पनीहरुलाई विदेशमा सेवा सञ्चालन गर्न स्वीकृति दिन कानूनी पूर्वाधार तयार गरी सम्वद्ध पक्षसग सम्झौता गरिने छ । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको सञ्चालन समयलाई विस्तार गरी चौविसै घण्टा विमानस्थल संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । यसवाट हाल जहाजको उडान सख्या र यात्रुवाहन क्षमतामा परेको चाप कम भई पर्यटकहरुको सख्यामा वृद्धि हुनेछ ।

२३. विश्व बजारमा नेपाली वस्तु र सेवाको नियात वृद्धि गराउन निजीक्षेत्र समेतको सहभागितामा एक दीर्घकालीन निर्यात वृद्धि रणनीति (Export Push Strategy) तयार गरिने छ । ऊनी गलैचा तथा तयारी पोशाकजस्ता सामानहरुको उत्कृष्ट नियातकर्ताहरुलाई पुरस्कृत गरिने छ । ऊनी गलैंचामा प्रयोग हुने एजो डाइ (azo dye) वातावरणीय दृष्टिकोणले अनुपयुक्त भएको र यसले निकासी क्षेत्रमा पनि प्रतिकूल प्रभाव पार्ने देखिएकोले सो को पैठारीमा आजैका मिति देखि प्रतिवन्ध लगाएको छ ।

२४. तयारी पोशाक, ऊनी गलैचा तथा कृषिमा आधारित नियातमूलक वस्तुहरुको पृष्ठ आर्थिक सम्बन्ध (Backward linkages) लाई विकसित गर्दै लगेर समष्टिगत अर्थ व्यवस्थाको विकास गर्ने क्रममा नीतिगत र प्रक्रियागत सुधार गरी कच्चा पदार्थको आपूर्ति, प्रविधि तथा जनशक्ति विकासको कार्यलाई प्रोत्साहन दिइने छ । शत प्रतिशत नियात हुने उत्पादनहरुमा प्रयोग हुने कच्चा पदार्थ तथा अर्ध तयारी वस्तुमा लाग्ने विक्रीकर लगायतका अन्यकरहरु निकासी सरह (deemed export) छुट दिइनेछ ।

२५. कृषिमा आधारित निर्यात दिगो हुने हुनाले कृषि क्षेत्रका निकासीयोग्य वस्तुहरुको उत्पादन, प्रशोधन र निकासीमा विशेष जोड दिइनेछ । चाँडै सडिगली जाने तर उच्च मूल्यका कृषिजन्य उत्पादन पनि समुद्रपार मुलुकहरुमा निकासी हुन थालेको सन्दर्भमा निकासीकर्ताहरुलाई थप प्रोत्साहन दिन र सामान विग्रन सक्ने जोखिमलाई कम गरी सुरक्षाको सुविधा प्रदान गर्न त्रिभुवन विमानस्थलमा शीत गृह (Cold Storage) र रेफ्रिजरेसन प्लान्ट राख्न भसार क्षेत्रमा निजी क्षेत्रलाई स्थान उपलव्ध गराइनेछ । नियातकर्ताहरुलाई छिटो र छरितो सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले त्रिभुवन विमानस्थल भसारमा खुल्ला माग (Green Channel) को व्यवस्था पनि आगामी आर्थिक वर्ष देखि लागु गरिनेछ । नेपाली कृषिजन्य वस्तुहरुलाई आन्तरीक एवं वाह्य बजारमा प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन चाहिने औजार, प्याकिङ सामाग्री र यस्तै आवश्यक अन्य सामानहरु आयात गर्न थप सुविधा प्रदान गरिनेछ । त्यसैगरी, निर्यातकर्ताहरुलाई सरल व्याजमा विदेशी मुद्रामै ऋण उपलव्ध गराउने व्यवस्था समेत गरिने छ ।

२६. कृषिजन्य वस्तुहरुको उत्पादन र निकासी वृद्धि गर्न अर्थोडक्स चिया, स्याउ, कच्चा रेशम, अलैची, सुठो, जडीवुटी, कट फ्लावर्स, टिस्यू कल्चर जस्ता निकासीयोग्य कृषिजन्य वस्तुहरुको व्यवसायीक खेतीको रुपमा विकास तथा प्रशोधन गर्न सहुलियत दरमा कृषि विकास बैंक मार्फत ऋण उपलव्ध गराइने छ । यसका लागि नेपाल राष्ट्र बैंकबाट पुनर्कर्जाको नयाँ

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

व्यवस्था समेत मिलाइनेछ । यस्तै निर्यातयोग्य कृषिजन्य बस्तुहरुको उत्पादन गर्न चाहने व्यवसायीहरुलाई दीर्घकालीन रुपमा सरकारी जग्गा लिजमा उपलब्ध गराइने छ ।

२७. विद्युतको आपूर्तिमा निरन्तरता र स्थायीत्व ल्याउन श्री ५ को सरकार प्रयत्नशील छ । खिम्ती र भोटे कोशी जल विद्युत योजनाको कार्यान्वयनमा निजी क्षेत्र उत्साहवर्धक रुपमा संलग्न भइरहेको परिप्रेक्षमा अन्य संभावित आयोजनाको कार्यान्वयनमा पनि निजी क्षेत्रलाई अधिकाधिक रुपमा संलग्न हुन सक्ने वातावरण तयार गर्दै लगिने छ । छिमेकी मुलुक भारतका सीमावर्ती क्षेत्रहरुको विद्युतको मागलाई विचार गर्दा विद्युत निर्यात गर्न सक्ने प्रशस्त सम्भावनाहरु रहेका छन् । हालै नेपाल–भारत बीच सम्पन्न विद्युत व्यापार सम्झौताले निर्यात योग्य विद्युत उत्पादनलाई प्रोत्साहन गर्ने विश्वास गरिएको छ ।

२८. विदेशी लगानी आकर्षण गर्न स्थीरपूंजी लगानीमा दुई करोडको बन्देज हटाउने तर्फ गत वर्षको बजेटमा व्यक्त गरिएको प्रतिवद्धता अनुरुप विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐनमा संशोधन भैसकेको छ । विदेशी पूंजी, आधुनिक प्रविधि, व्यवस्थापन र प्राविधिक सीपको अधिकतम उपयोग गर्ने क्रममा वैदेशिक लगानीलाई प्रोत्साहित गर्न वहुराष्ट्रिय निगम र संयुक्त लगानीका व्यवसायहरु प्रवर्द्धन गर्न कम्पनी सम्बन्धी कानून, क्षतिपूर्ति सम्बन्धी कानून एवं वौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी कानूनमा समसामयिक सुधार गरिने छ । औद्योगिक व्यवसाय ऐनमा सुधार गरी उद्योगलाई लगाइने कर प्रणालीलाई पुनरावलोकन गरी औचित्यपूर्ण वनाइनेछ । "एक द्वार प्रणाली" मार्फत उद्योगलाई प्रदान गर्दै आएको सुविधाहरुलाई प्रभावकारी रुपमा विस्तार गरी स्वदेशी तथा विदेशी लगानीकर्ताहरुलाई खानेपानी, विद्युत, सञ्चार जस्ता आधारभूत सेवाहरुको सुविधा पनि एकद्वार प्रणालीबाट नै उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

२९. नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारलाई सरल, सुगम र सुविधायुक्त बनाउन वीरगंजमा शुरु गरिएको सुख्खा वन्दरगाह स्थापना सम्बन्धी कार्यलाई आगामी आर्थिक वर्षमा वित्तीय सहयोग समेत जुटाइ ठोस रुपमा अघि बढाइने छ ।

३० सूचना प्रविधि तथा कम्प्यूटर सफ्टवेयरलाई निजीक्षेत्रको सहभागितामा उद्योगको रुपमा स्थापित गरी अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा निर्यात बढाउन चालू आर्थिक वर्षको बजेट वक्तव्यमा प्रस्तावित सूचना प्रविधि पार्कको स्थापना निम्ति स्थल छनौट गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । आगामी आर्थिक वर्षमा यस सम्बन्धी पूर्वाधार विकासको कार्य अघि बढाइने छ ।

३१. समष्टिगत आर्थिक स्थायित्वको निम्ति मौद्रिक नियन्त्रण अवलम्बन गर्दा निजी क्षेत्रको आर्थिक क्रियाकलाप कुण्ठित हुन नपाओस् भन्ने दृष्टिले यस क्षेत्रतर्फ प्रवाहित हुने बैंक कर्जा यथेष्ट हुन सक्ने गरी मौद्रिक उपायहरु कार्यान्वयनमा ल्याईने छन् । यस क्रममा, सरकारी बजेट घाटालाई वाञ्छित सीमाभित्र राखी घाटा पूर्ति गर्न गैर बैंकिङ्ग क्षेत्रबाट वित्तीय साधन परिचालन गरिनेछ ।

३२ सन्तुलित बजेट र चुस्त मौद्रिक नीतिको माध्यमबाट समष्टिगत मागलाई नियन्त्रण गरी शोधनान्तर स्थितिलाई अनुकूल वनाउने र विदेशी विनिमय संचितिको स्थितिमा सुधार ल्याउनेतर्फ थप प्रयास गरिनेछ । विदेशी मुद्राको अपचलन हुन नदिन प्रतित–पत्र छानविन आयोगले दिएको सुझावलाई समेत ध्यानमा राखी भंसार र बैंकिङ्ग प्रणाली बीच कम्प्यूटर सूचना पद्धतिको व्यवस्था गरी अनुगमन र नियन्त्रण प्रणालीलाई सुदृढतुल्याइने छ ।

254

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३३. उदार अर्थनीतिको फलस्वरुप बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको संख्यामा वृद्धि भई हालसम्म ३५ वटा वित्त कम्पनीहरु स्थापित भई सकेका छन् भने अरु थप स्थापना हुने तरखरमा छन् । यस क्रममा नयां खोलिने बैंकहरुले लगानी गर्नु पर्ने न्यूनतम पूंजी आधारमा वृद्धि गरिएको हुंदा सञ्चालनमा आइसकेका वाणिज्य बैंकहरुको पूंजी पनि आगामी पांच वर्ष भित्र वृद्धि गरि नयां बैंकहरुको समकक्षमा पुऱ्याइने व्यवस्था गरिनेछ । यसबाट बैंकहरुको तरलतामा वृद्धि हुन गई निक्षेपकर्ताहरुको हित संरक्षण गर्न र ठूला आयोजनाहरुका लागि स्वदेश भित्रकै बैंकिङ्ग प्रणालीबाट साधन प्रवाह गर्न समेत मद्दत पुग्नेछ । वित्त कम्पनीहरुको क्रियाकलाप अर्थ व्यवस्थाको समग्र आवश्यकता अनुरुप हुने गरी सञ्चालन गराउन आगामी आर्थिक वर्षदेखि वित्त कम्पनीहरुको पूंजीको आधार बढाउन र निरीक्षण तथा अनुगमन प्रणालीलाई अझ सुदृढ तथा प्रभावकारी बनाउन नेपाल राष्ट्र बैंकले निश्चित् कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गर्नेछ ।

३४. ग्रामीण जनसमुदायलाई बैंकिङ्ग सुविधा उपलब्ध गराउन मुनाफा स्थितिमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी ग्रामीण क्षेत्रमा बैंकिङ्ग सुविधा क्रमशः विस्तार गर्न वाणिज्य बैंकहरुलाई प्रोत्साहित गरिने छ । कृषि विकास बैंकलाई पनि ग्रामिण क्षेत्रमा बैंकिङ्ग कारोबार वृद्धि गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । यी कदमहरुबाट बचत परिचालनमा थप मद्दत पुग्ने विश्वास गरिएको छ ।

३५. विदेशमा, खासगरी मध्यपूर्व र दक्षिण पूर्वी एसियामा काम गर्न जाने नेपालीहरुको संख्यामा निरन्तर वृद्धि हुँदै गएकोमा नेपालीहरुले त्यहां आर्जन गर्ने आय स्वदेश पठाउने संस्थागत र भरपर्दो व्यवस्था नभएकोले रकम ट्रान्सफर गरी नेपाल पठाउने बैंकिङ व्यवस्थालाई प्रोत्साहित गरिनेछ । यसबाट देशको परिवर्त्य विदेशी मुद्राको आर्जनमा वृद्धि हुने तथा विदेशमा काम गर्ने नेपाली कामदारलाई सुविधा पुग्न जानेछ ।

३६. नेपाललाई अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय केन्द्रको रुपमा विकसित गर्न सक्ने प्रशस्त संभावनाहरु रहेको कुरा गत वर्षको बजेट वक्तव्यमै मैले उल्लेख गरेको थिए । यस क्रममा अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय कारोबार सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक यसै अधिवेशनमा प्रस्तुत गरिने कुरा अवगत गराउन चाहन्छु ।

३७. धितोपत्र बजारमा देखिएको उतार चढावमा सुधार ल्याई जनविश्वास अभिवृद्धि गर्न बजारसंग सम्बद्ध निकायहरुको जिम्मेवारी वृद्धि गरी सूचना प्रणालीमा सुधार गरिने छ । धेरै जना साना लगानीकर्ताले लगानी गरी विकास गरेको एन.सि.एम. म्युचुअल फण्डको व्यवस्थापनमा भएको समस्याले गर्दा लगानी कर्ताले व्यहोर्नु परेको नोक्सानिलाई ध्यानमा राखी यस म्युचुअल फण्डलाई उद्धार र पुनर्संरचना गरी चांडै नै खरिद बिक्रीको व्यवस्था सञ्चालनमा ल्याईनेछ । धितोपत्र बोर्डलाई अनुगमन, रेखदेख र व्यवस्थापन गर्ने कार्यमा बढि सक्षम गराइने छ र पूंजी बजारसंग सम्वद्ध निकायहरुको नियमन (regulation) लाई प्रभावकारी बनाउन विधेयक तर्जुमा गरी सदन समक्ष प्रस्तुत गरिनेछ ।

३८. ट्रष्ट फण्ड, कण्ट्री फण्ड आदि अप्रत्यक्ष लगानी संवाहक (Indirect Investment Vehicles) का माध्यमबाट विदेशी लगानीकर्ताहरुलाई संगठित संस्थाको पूंजीको २५% सम्म लगानी गर्न पाउने व्यवस्था गरी सकिएको छ । पूंजीबजार सेवामा संयुक्त लगानीको ढोका खुला गर्ने यो नीतिको ठोस कार्यान्वयनबाट धितोपत्र बजारमा अनुकूल प्रभाव परी पूंजी बजारको गतिविधिमा सकारात्मक वृद्धि हुनेछ भन्ने विश्वास मैले लिएको छु ।

३९. निजीकरण कार्यक्रमको दोस्रो चरण समाप्त भईसकेको हुंदा आगामी आर्थिक वर्षदेखि तेस्रो चरणको कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । निजीकरणका निम्ति संस्थानहरुको छनौट गर्दा संस्थानको कार्य प्रगति, कारोवारको अवस्था, सरकारी क्षेत्रको संलग्नता र थप पूंजी लगानीको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आवश्यकता, बजारको स्थिति, एकाधिकार उपभोग, वित्तिय एवं व्यवस्थापन अवस्था जस्ता पक्षको अध्ययन एवं विश्लेपण पश्चात गरिनेछ । उपरोक्त अध्ययनबाट निजीकरण गर्न आवश्यक देखिएका संस्थानलाई क्रमश: निजीकरण गरिनेछ । राष्ट्रिय समाचार समिति तथा गोरखापत्र संस्थान जस्ता संचार माध्यममा पनि निजी क्षेत्रको सहभागिता गराउने प्रकृयाको थालनी गरिनेछ । निजीकरण कार्यक्रममा बढी जनसहभागिता अभिवृद्धि गरी निजीकरणको प्रतिफल ज्यादा भन्दा ज्यादा जनतामा प्रवाह हुने व्यवस्था मिलाइनेछ । निजीकरणबाट रोजगारीको स्थिति र मौजुदा कर्मचारीको हितमा प्रतिकूल प्रभाव पार्न दिइने छैन । निजीकरण भईसकेका सार्वजनिक संस्थानहरुको अनुगमन गर्ने कार्य प्रभावकारी बनाइनेछ । तत्काल निजीकरणमा छनौट नहुने संस्थानहरुलाई व्यवसायिक रुपमा संचालन गर्न संचालन खर्चलाई निश्चित सीमा भित्र राख्ने, दरबन्दी लगायत कार्य संचालन प्रक्रियामा पुनरावलोकन गर्ने, आर्थिक अनुशासन कायम हुने गरी हर हिसाव राख्ने, समयमै लेखापरीक्षण गराउने र उत्पादकत्व बढाउने कार्यमा विशेष जोड दिइने छ ।

(ख) <u>वेरोजगारी समस्या समाधानको लागि सीप विकास र रोजगारीका अवसरहरु वृद्धि गर्दै लगिने</u>

सभामुख महोदय,

४०. कृषिको सघनता र व्यवसायीकरण, औद्योगिकरण, लगानी, सेवाहरु जस्ता क्षेत्रहरुको विस्तारबाट रोजगारीका प्रशस्त नयाँ अवसरहरुको सिर्जना हुन जानेछ । यसरी आर्थिक वृद्धिबाट सिर्जित रोजगारीका अवसर मात्रै स्थायी र निरन्तर हुन सक्छ । तर, वेरोजगारीको समस्या दिनानुदिन चर्को रुपमा बढ्दै गएको छ । यसै सन्दर्भमा रोजगारीको अवसरहरु वृद्धि गर्न विभिन्न लक्षित कार्यक्रमहरु समेत सञ्चालन गर्न आवश्यक भएको छ ।

४१. जनशक्तिलाई बढी सीपमूलक बनाउन सीपमूलक शिक्षा प्रणालीको विस्तार गर्न निजीक्षेत्रका सीपमूलक तालीम संस्था र शिक्षण संस्था, व्यवसायिक शिक्षण प्रतिष्ठानहरुलाई विशेष प्रोत्साहन स्वरुप विभिन्न सुविधाहरु दिइनेछ । यस क्रममा व्यवसायिक प्रशिक्षण केन्द्र तथा प्राविधिक शीपमूलक तालीम केन्द्र आदिलाई आयकर छुट दिईने छ । श्री ५ को सरकारले देशको आवश्यकता र वैदेशिक रोजगारी समेतलाई ध्यानमा राखी तोकेको डकर्मी, सिकर्मी, मेकानिक्स, प्लम्बर, इलेक्ट्रिसियन आदि जस्ता खास किसिमका जनशक्ति तयार पार्ने गैह्र सरकारी वा निजी क्षेत्रका तालीम केन्द्रहरुलाई केही आर्थिक सहायताको पनि व्यवस्था गरिनेछ ।

४२. विगतमा वेरोजगारी समस्या समाधानका उद्देश्यले संचालित कार्यक्रमहरु पर्याप्त श्रोत र साधनको अभाव एवम् कार्यान्वयनमा समन्वय तथा प्रतिवद्धताको अभावले आशातीत रुपमा सफल हुन नसकेका परिप्रेक्ष्यमा रोजगारी व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति एवं कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन तथा अन्तर निकाय समन्वय कायम गर्न केन्द्रीय स्तरमा एउटा उच्चस्तरीय तथा जिल्ला स्तरमा जिल्ला विकास समितिका सभापतिको अध्यक्षतामा जिल्ला समन्वय समिति स्थापना गरिनेछ ।

४३. प्रत्येक गाउँ तथा नगर विकास समितिमा स्थानीय श्रोत, संभाव्यता एवं जनसंख्याको आधारमा वेरोजगार व्यक्तिहरुको छनौट गरी सीपमूलक प्रशिक्षण दिन र तिनलाई वित्तिय एवं प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी एवं वित्तिय संस्थाहरुलाई क्रियाशील बनाई स्वरोजगार क्रियाकलापहरुको श्रृजना गरिनेछ । यसरी श्रृजना गरिएका स्वरोजगार क्रियाकलापहरुबाट आगामी आर्थिक वर्षमा ६६,००० वेरोजगारहरु लाभान्वित हुनेछन् । सीप विकास र रोजगार सम्बन्धी यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा रोजगार दाताहरुको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

व्यवसायिक संगठनहरुको सहभागितामा तालीम समाप्ति पछि निश्चित रुपमा रोजगारी प्राप्त हुने व्यवस्था गरिनेछ । ठूला ठूला निर्माणका परियोजनाहरुलाई आवश्यक पर्ने सीपलाई ध्यानमा राखी तिनका लागि छुट्टै अल्पकालीन तालीमको समेत व्यवस्था मिलाइनेछ । यस्ता परियोजनाहरुलाई आवश्यक पर्ने खास किसिमको शीपका लागि पूर्व स्वीकृति लिई तालीम दिने गैह्र सरकारी वा निजी संस्थालाई सरकारले आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउनेछ । केही वर्ष यतादेखि बढ्दै गएको जिल्लास्तरीय लगानीलाई ध्यानमा राख्दा रोजगारी वृद्धि गरी गरिवी निवारणका लागि श्रममूलक प्रविधिलाई प्रोत्साहन दिनु पर्ने जरुरी देखिएको छ । यस सन्दर्भमा खासगरी सडक निर्माणको लागि डोजर लगायतका ठूला संयन्त्रलाई क्रमशः निरुत्साहित गरी श्रममूलक प्रविधिलाई जोड दिने नीति अपनाइने छ ।

४४. विदेशमा रोजगारीका अवसर वृद्धि गर्न तथा विदेशस्थित नेपाली कामदारको हकहितको सुरक्षा गर्न कुटनैतिक संस्थागत निकायहरुलाई सक्रिय तुल्याइनेछ ।

४५. वर्तमान संयुक्त सरकारले सुरु गरेको स्वरोजगारका लागि बैकिङ्ग क्षेत्रबाट दिई आएका ऋण तथा परियोजना नै धितो राखि सरल ढंगबाट प्रदान गरिने ऋण कार्यक्रमलाई ग्रामीण क्षेत्रमा विस्तार गरिने छ । पशु स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य केन्द्र खोल्न पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता तथा स्वास्थ्य कर्मीहरुलाई प्रदान गरिने सुविधायुक्त ऋण र यस्तै अन्य स्वरोजगारका लागि दिइने ऋणलाई पनि अझ क्रियाशील र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

४६. वि.सं. २०५७ सालसम्ममा देशमा प्राथमिक शिक्षा सर्व सुलभ गर्ने अठोट समेतका क्रममा प्राथमिक शिक्षाको विकास र विस्तारमा विशेष जोड दिइनेछ जस अन्तर्गत आगामी आर्थिक वर्ष चालीस जिल्लाहरुको केही नगरपालिका तथा गाउं विकास समितिहरुमा परिक्षणको रुपमा अनिवार्य र निःशुल्क प्राथमिक शिक्षा लागू गरिनेछ ।

४७. चालू आर्थिक वर्षमा साक्षरता कम भएका र खाद्यान्न अभाव भएका आठ जिल्लामा प्राथमिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने छात्र छात्राहरुलाई विश्व खाद्य कार्यक्रमको सहयोगमा दिउंसोको खाजा उपलब्ध गराइदै आएको छ । यो कार्यक्रमको प्रभावकारिताको मूल्यांकन प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि यसलाई अन्य जिल्लाहरुमा समेत विस्तार गर्दै लगिनेछ । वालिकाहरुको शैक्षिक अवस्था निम्न रहेका र महिला साक्षरता कम भएको अछाम, डोटी, बाजुरा, बझाङ, हुम्ला, जुम्ला, कालीकोट, जाजरकोट, डोल्पा र मुगु जिल्लामा विपन्न वर्गका वालिकाहरुलाई प्राथमिक तहसम्म विद्यालय जान प्रोत्साहनको रुपमा सुरु गरिएको छात्रा भत्तालाई आगामी आर्थिक वर्षमा समेत कायमै राखिनेछ ।

४८. छरिएर रहेका विविध जनजाति तथा तिनीहरुको भाषा, संस्कृति, रीतिरिवाज र परम्पराहरु राष्ट्रको अमूल्य निधि भएकोले तिनीहरुको अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण एवं सम्वर्द्धन गर्ने जस्ता कार्यक्रमहरु आगामी आर्थिक वर्षदेखि प्रभावकारी रुपले संचालन गरिनेछ । दलित र पिछडिएका जनजातिको कार्यक्रमहरुलाई अरु सुदृढ बनाइने छ ।

४९. निजी क्षेत्रको प्रतिस्पर्धात्मक सहभागिता अभिवृद्धि गर्दै उद्योग क्षेत्रमा थप रोजगारीका अवसरहरु सिर्जनाको कार्यलाई उत्प्रेरित गर्न आगामी आर्थिक वर्षदेखि प्रत्येक विकास क्षेत्र अन्तर्गत सबभन्दा धेरै प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गर्ने उद्योगलाई सम्मान गर्न क्षेत्रिय रोजगार प्रवर्द्धन पुरस्कार तथा सबभन्दा धेरै प्रत्यक्ष रोजगारी प्रदान गर्ने उद्योगलाई सम्मान गर्न राष्ट्रिय स्तरमा एउटा राष्ट्रिय रोजगार प्रवर्द्धन पुरस्कारको स्थापना गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ग) आर्थिक उपलब्धिलाई समाजका निम्न आय भएका वर्ग तथा क्षेत्र तर्फ प्रवाहित गर्दै गरीबी निवारणका ठोस कार्यक्रम अघि बढाउने,

सभामुख महोदय,

५०. आधुनिक अर्थतन्त्र र ग्रामीण अर्थतन्त्र मिश्रित द्वैध आर्थिक संरचना युक्त हाम्रो अर्थ व्यवस्थामा आधुनिक क्षेत्रमा निजीक्षेत्रको पूंजी, साधन र शक्तिलाई प्रतिस्पर्द्धात्मक रुपमा परिचालन गरी विश्व अर्थ व्यवस्थासंग एकीकृत गर्दै जाने आवश्यकता रहेको छ भने ग्रामीण आर्थिक व्यवस्थातर्फ उत्पादनशील रोजगारीका अवसरहरु श्रृजना गरी गरीबीको रेखामुनि रहेका जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने नीति तथा कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनु पर्ने स्थिति छ । आर्थिक वृद्धिका उपलब्धिहरु स्वतः तल्लोतहमा प्रवाहित हुन्छ भन्ने मान्यता र केन्द्रीयस्तरबाट गरीबजनताको लागि योजना तथा कार्यक्रम बनाउने परिपाटीबाट ग्रामीण जनताको सहभागिता न्यूनहुन गई सरकारी लगानीको अपेक्षित प्रतिफल गरिबीबाट पीडित जनसमुदायसम्म पुऱ्याउन कठिन भएको अनुभव छ । तसर्थ गरीवी निवारणका निमित्त अपनाइएका रणनीति र कार्यक्रमहरुको पुनरावलोकन गरी स्थानीय जनताको सहभागितामा नै कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु आजको आवश्यकता भएको छ ।

५१. विपन्न ग्रामीण समुदायको जीवनस्तर उच्च गर्न कृषि क्षेत्रको उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी कृषिमा आधारित रोजगारीका अवसरलाई सुदृढ गर्नु पर्ने हुन्छ । यसको निमित्त कृषिलाई व्यवसायको रुपमा विकास गरी कृषि क्षेत्रको विविधिकरणमा जोड दिइनेछ ।

५२. ग्रामीण क्षेत्रमा उत्पादन क्षेत्र देखि बजारसम्मको सडक, पुल, सिंचाईकुलो, ग्रामीण विद्युतिकरण जस्ता पूर्वाधारहरुको विस्तारबाट विपन्न ग्रामीण जनताको रोजगारीको अवसरहरु बढाउन प्राथमिकता दिइनेछ । यस्ता ग्रामीण आधारभूत संरचनाको निर्माण कार्यमा जनसहभागिता जुटाउन लागत सहभागिताको अवधारणालाई कार्यरुप दिइने छ । ग्रामीण पूर्वाधार विकास गर्न हाल संचालनमा रहेको "कामका लागि खाद्यान्न" कार्यक्रमलाई अरु १० जिल्लाहरुमा विस्तार गरिनेछ ।

५३. गरीवी निवारणको लागि सरकारी खर्च तथा वैदेशिक सहायताको कम्तीमा वीस/वीस प्रतिशत आधारभूत शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य र ग्रामीण खानेपानी परियोजनाहरुमा लगानी गर्ने नीतिलाई २०/२० को अवधारणा अनुरुप क्रमिक रुपमा अवलम्बन गरिनेछ । यसवाट लगानी मानवीय तथा भौतिक पूंजीको वृद्धितर्फ प्रवाहित हुंदै जाने छ ।

५४. आगामी आर्थिक वर्षमा गरीवी निवारणको लक्षित कार्यक्रम अन्तरगत अधिराज्यका ५ विकास क्षेत्र अन्तरगतका कम्तीमा १/१ वटा गाउं विकास समितिको छनौट गरी त्यहांको गरीवीको रेखामुनी रहेका परिवारलाई १ वर्ष भित्र सो रेखामाथि उकास्न आवश्यक साधन र प्रविधि पुऱ्याई नमूना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसवाट प्राप्त अनुभवको आधारमा यस्तो कार्यक्रमलाई क्रमशः विस्तार गर्दै लगिनेछ । यस कार्यक्रममा श्री ५ को सरकारको स्वामित्वमा रहेका बैंकहरु, ग्रामीण विकास बैंक तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरुको समेत सहयोग लिइनेछ । गरिवीको रेखामुनी रहेका परिवारहरुलाई संधै सरकारी सहयोग तथा अनुदानमा आश्रित गराउनु भन्दा स्वरोजगार र आयवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरी उनीहरुलाई आत्मनिर्भर र स्वावलम्वी बनाउने तर्फ जोड दिइनेछ ।

५५. अशिक्षा, रोग र पछौटेपनबाट ग्रस्त अधिकांश नेपाली महिलाहरु सम्पत्ति र रोजगारी जस्ता आर्थिक श्रोतका अवसरहरुको पहुंचवाट झनै धेरै टाढा छन् । तिनलाई विकासको मूल

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

प्रवाहमा ल्याउन, उत्पादनशील रोजगारी प्रदान गर्न, र गरिवी एवं पछौटेपनबाट मुक्ति दिलाउन स्थानीय विकास मन्त्रालयको महिला विकास कार्यक्रम र ग्रामीण विकास वैंक अन्तरगतका कार्यक्रमहरुलाई सुदृढ र विस्तारित गरिनुको साथै कृषि विकास बैंक मार्फत महिला विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ । महिलाहरुका निम्ति लक्षित उत्पादनशील कर्जा, लघु कर्जा तथा यस्तै किसिमका कर्जा कार्यक्रमहरुको प्रतिफल सकारात्मक देखिएकोले आगामी वर्ष यी कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । कृषि विकास बैंकमार्फत् ऋण लिएका कृषकहरुमध्ये समयमै ऋण तिर्ने व्यक्तिहरुलाई हरित पत्र (Green Card) जारी गरिनेछ । यस्तो कार्ड प्राप्त गर्ने कृषकहरुलाई बैंकले तुरुन्त ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ । यस्तो व्यवस्था अन्य ग्रामीण बैंकहरुमा पनि क्रमश: लागू गर्दै लगिनेछ ।

५६. आगामी दुई वर्षभित्र कमैया प्रथाको अन्त्य गरी उनीहरुलाई वसोवास, रोजगारी एवं आय आर्जनको अवसर उपलब्ध गराउन विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसको लागि एक कमैया ऋण मोचन कोषको स्थापना गरिने छ । त्यस्तै प्रजा जाति, आदिवासी तथा दलित जातिको उत्थानको निम्ति हाल संचालनमा रहेका कार्यक्रमहरुलाई अझ ठोस र प्रभावकारीरुपमा संचालन गरिनेछ भने थप कार्यक्रमहरु समेत तर्जुमा गरी संचालन गरिनेछ । यस कार्यमा संभव भएसम्म गैरसरकारी एवं निजी संघ संस्थाहरुको संलग्नता कायम गरिने छ ।

५७. देशको अधिकांश गरिवी ग्रामीण र दुर्गम क्षेत्रमा रहेको छ । दुर्गम क्षेत्रलाई विकासको मूल धारामा नल्याएसम्म त्यस क्षेत्रमा गरिवीको निराकरण हुन सक्तैन । तर दुर्गम क्षेत्र विकासको अवधारणा शुरु भएको लामो समयपछि पनि देशको विकास प्राथमिकता र कार्यक्रमहरुमा दुर्गम क्षेत्रका आवश्यकताहरु सही ढंगले प्रतिविम्बित हुन सकेका देखिदैन । तसर्थ दुर्गम क्षेत्रका विकास नीति तथा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन पक्षहरुमा सम्बद्ध सबै सरकारी निकायहरुको वर्तमान संरचनालाई पुनरावलोकन गरी नयाँ संगठनात्मक व्यवस्था गरिने छ ।

५८. पिछडिएका गरिव जनजाति तथा दलित वर्गलाई लक्षित गरी कृषि विकास बैंक मार्फत छानिएका क्षेत्रहरुमा आयमूलक कार्यक्रम संचालन गरी गरिवी निवारणको विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यस कार्यक्रममा वाणिज्य बैंकहरु मार्फत बिपन्न बर्गमा लगानी गर्नु पर्ने रकम उपलब्ध गराउने व्यवस्था पनि गरिनेछ ।

५९. ग्रामीण विकास बैंकबाट संचालित वैकिङ्ग कार्यक्रम अन्तर्गत गरीव समुदायमा सुलभ कर्जा प्रवाहित भई लगभग ४० हजार परिवार लाभान्वित भैसकेका छन् । यस बैंकबाट ग्रामीण क्षेत्रका महिला एवं सीमान्त किसानहरुलाई परियोजना धितोको आधारमा प्रदान गरिएको कर्जा, कर्जाको करिव शत प्रतिशत असुली र सृजनात्मक तथा स्वावलम्वी भावनाको विकास गरी सामाजिक तथा आर्थिक उन्नतिका लागि खेलेको भूमिकालाई दृष्टिगत गरी ग्रामीण विकास बैंकको कार्यक्रमलाई पहाडी जिल्लाहरुमा समेत विस्तार गर्दै लगिने छ । ग्रामीण विकास बैंकको श्रोत परिचालनमा प्रभावकारिता ल्याउन ग्रामीण विकास बैंकको आधार पूंजीमा वृद्धि गरिने छ । ग्रामीण विकास बैंक र यस्तै ग्रामीण समुदायमा कर्जा प्रवाह गर्ने गैर सरकारी संस्थाहरुको गतिविधि एवं क्रियाकलापलाई समन्वयात्मक ढंगले सञ्चालन गर्न दुवै क्षेत्रको प्रतिनिधित्व हुने गरी केन्द्रीयस्तरमा एक उच्चस्तरीय समन्वय समिति पनि गठन गरिनेछ ।

६०. साना तथा सीमान्त परिवारकालागि बन क्षेत्रबाट पनि आय तथा रोजगारका अवसर वढाउन जडिबुटी उत्पादन तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनमा जोड दिइनेछ । त्यस्तै भूमि सुधार सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यक्रमलाई अरु प्रभावकारी बनाउन र भूमिको स्वामित्व सम्बन्धी विद्यमान

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

विसंगतिको निराकरण गर्न संसदको यसै अधिवेशनमा विधेयक पेश गरिनेछ । यसै क्रममा वास्तविक जग्गा विहीन जनसमुदायहरुको निम्ति सुकुम्वासी बसोवास कार्यक्रमलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।

६१. गरिवी निवारणको कार्यक्रम अन्तर्गत साना किसान विकास आयोजनाहरुको व्यवस्थापन क्रमिकरुपमा किसानहरुको आफ्नै संस्थालाई हस्तान्तरण गरी नजिकका अन्य क्षेत्रमा यसको सेवा विस्तार गर्दै लगिने छ ।

६२. देशका कमजोर एवं पिछडिएका वर्गलाई आर्थिक एवं सामाजिक सुरक्षा प्रदान गरी विकासको प्रतिफलमा वहुसंख्यक गरीव, कमजोर एवं पिछडिएका वर्गको पहुंच पुऱ्याई उनीहरुको आर्थिक सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने तर्फ वर्तमान सरकार सचेष्ट रहेको छ । यस सन्दर्भमा देशको अर्थतन्त्रले थेग्न सक्ने अनुपातमा आर्थिक सुरक्षा प्रदान गर्न केही समयदेखि सुरु गरिएको जेष्ठ नागरिक भत्ता, तथा साठी वर्ष नाघेका असहाय विधवाको निम्ति असहाय भत्ता जस्ता सुरक्षाका कार्यक्रमहरु आगामी आर्थिक वर्षमा समेत कायमै राखिनेछ । त्यस्तै जेष्ठ नागरिकहरु, तथा अशक्त असहायहरुलाई सरकारी अस्पतालमा निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा तथा औषधोपचार सुविधा प्रदान गर्ने कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा अझ बढि प्रभावकारी बनाइने छ ।

(घ) <u>ग्रामीण अर्थतन्त्रको सुदृढीकरणको निमित्त विकेन्द्रीकरण र ग्रामीण सशक्तिकरण कार्यक्रमलाई अगाडि वढाउने</u>

सभामुख महोदय,

६३. ग्रामीण स्वावलम्बन तथा विकास कार्यक्रम अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरुबाट ग्रामीण क्षेत्रमा विकास निर्माणको लहर पैदा भएको छ । तर यी क्षेत्रमा संचालन भएका धेरै आयोजनाहरुलाई प्राविधिक सहयोग पुऱ्याउन कठिनाई भएको, गाउं विकास समितिहरुलाई बढी आर्थिक तथा सामाजिक प्रतिफल दिने योजना छान्न गाह्रो भएको तथा कोषको दुरुपयोग हुन सक्ने सम्भावनालाई समेत ध्यानमा राखी श्री ५ को सरकारले यस कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिनुका साथै कोषको परिचालन सम्बन्धमा अनुगमन गर्नेछ र स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धि, उत्तर दायित्ववहन गर्ने क्षमताको विकास, दक्षता वृद्धि तथा आयोजनाहरुको दिगोपनमा समेत जोड दिने छ ।

६४. स्थानीय स्रोत, साधन र प्रविधिको परिचालनद्वारा आत्म निर्भर र टिकाउ विकासको आधार सिर्जना गर्ने तर्फ स्थानीय विकास कार्यक्रमलाई परिलक्षित गरिनेछ । स्थानीय निकायको उत्तरदायित्व वहन गर्ने क्षमताको वृद्धि गर्न तथा कोषको दुरुपयोग रोक्न कार्यक्रम र खर्चको प्रगति अनुगमन र समयमा लेखापरीक्षणको आधारमा निकासा दिने व्यवस्था गरिने छ ।

६५. ग्रामीण विकास कोषको २५ प्रतिशत मानव विकास, कल्याण तथा सामाजिक सुरक्षाको लागि खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था कायमै राखिएको छ । यसका अतिरिक्त श्री ५ को सरकारले उपलब्ध गराउने रकम मध्येबाट कमसे कम एउटा कार्यक्रम ग्रामीणस्तरका महिलाहरुले नै सिर्जना गरी उनीहरु प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित हुने कार्यक्रममा खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

६६. गाउंलाई विकासको थलो बनाउने श्री ५ को सरकारको प्रतिवद्धता अनुरुप स्थानीय निकायहरुलाई श्रोत साधन एवं अधिकार सम्पन्न बनाउंदै केन्द्रमुखी भावनालाई निरुत्साहित गरी सांच्चीकै स्वावलम्बन, स्वशासन र स्वाभिमानको भावना जगाउन तथा ग्रामीण

३००

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

विकासका कार्यक्रमहरुमा ग्रामीण जनताको प्रत्यक्ष सहभागिता अनिवार्य रुपले जुटाउन यस कार्यक्रम सम्बन्धी निर्देशिकामा सुधार र परिमार्जन गरिनेछ । स्थानीय उपभोक्ताले छनौट गरेका आयोजनाको ३० प्रतिशतसम्म रकम सम्बन्धित उपभोक्ताहरुले लगानी गरेमा श्री ५ को सरकारले बाँकी रकम सहयोग पुऱ्याउने नीतिलाई आगामी आर्थिक वर्ष पनि निरन्तरता दिइनेछ । यस्ता कार्यक्रमहरुलाई विकास कोष मार्फत पनि सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । यस्ता कार्यक्रमहरुलाई ग्रामीण विकास कोष मार्फत पनि सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । त्यस्तै, स्थानीय निकायहरु, निजी एवं गैर सरकारी संस्थाहरु, सामुदायिक संगठनहरु र उपभोक्ता समुदायको साझेदारीबाट गाउँमा विकास कार्य अगाडि बढाउन कार्यक्रमहरु ल्याइनेछ ।

६७. "गाउँको अधिकार गाउँलाई नै" दिने अवधारणा अनुरुप स्थानीय निकायहरुको अधिकार र जिम्मेवारी स्पष्ट किटान गरी स्थानीय स्वायत्तताको अवधारणालाई मूर्तरुप दिन आवश्यक अध्ययन गरी सुझाव पेश गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा गठित उच्चस्तरीय विकेन्द्रीकरण आयोगले आफ्नो कार्य प्रारम्भ गरी सकेको छ । आयोगको सिफारिश समेतको आधारमा विकेन्द्रीकरण सम्बन्धी विधेयक तर्जुमा गरी सदन समक्ष प्रस्तुत गरिनेछ । चालु आर्थिक वर्षमा अधिराज्यका २५० गाउँ विकास समितिहरुलाई खानेपानी, शिक्षा, स्वास्थ्य तथा कृषि कार्यक्रमहरुको संचालन गर्ने जिम्मेवारी दिन शुरु गरिनेछ । यो कार्यक्रमलाई क्रमशः विस्तार गरिने छ । यसबाट ग्रामीण सशक्तिकरणको प्रक्रिया अगाडि बढ्ने मैले विश्वास लिएको छु ।

६८. स्थानीय विकासको निम्ति वित्तिय विकेन्द्रीकरणको सिद्धान्त अनुरुप स्थानीय निकायहरुले जग्गाको मालपोत र स्थानीय स्तरका अन्य कर उठाउने र श्री ५ को सरकारबाट परियोजना लागतका आधारमा अनुदान (Matching Fund) दिने जस्ता कार्यहरुलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

६९. श्री ५ को सरकारको केन्द्रीयस्तरबाट संचालन गरिने विकास आयोजनाहरु तथा गाउँ विकास समितिबाट संचालन गरिने कार्यक्रमहरुमा दोहोरोपन आउन नदिन केन्द्रीयस्तरबाट संचालन गरिदै आएका तर स्थानीय तहबाट नै लागू गर्न सकिने विकास आयोजना तथा आर्थिक तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरुलाई विस्तारै स्थानीयतहमा हस्तान्तरण गरिनेछ । यसै क्रममा श्री ५ को सरकारले केन्द्रीयस्तरबाट वितरण व्यवस्था मिलाइ आएको जेष्ठ नागरिक भत्ता, विधवा भत्ता तथा अशक्तवृत्ति भत्ता क्रमशः गाउँ विकास समितिहरुलाई नै उपलब्ध गराई वितरण गरिनेछ ।

७०. स्थानीय तहको क्षमता वृद्धि गर्न जनशक्ति विकास तथा तालीममा विशेष जोड दिइनेछ । जिल्ला विकास समितिमा कार्यरत कर्मचारीहरुको क्षमता वृद्धि गर्न सबै जिल्ला विकास समितिमा तालीमको व्यवस्था गरिसकिएको छ । अधिराज्यका ७५ जिल्लाकै गाउँ विकास समितिका सचिवहरुलाई लेखा तथा प्रशासनिक विषयको तालीम दिई प्रत्येक गाउँ विकास समितिमा एक जना प्राविधिक सहायक पनि खटाइसकिएको छ ।

७१. स्थानीय निकायहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न हाल २० वटा जिल्लाहरुमा संचालन भइरहेको सहभागितामूलक जिल्ला विकास कार्यक्रमले स्थानीय निकायहरुको परियोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यको व्यवस्थापन क्षमतामा वृद्धि गर्न खेलेको भूमिकालाई मनन गरी यस कार्यक्रमलाई विस्तार गरी आगामी आर्थिक वर्ष थप २० जिल्लाहरुमा विस्तार गरिनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ङ) <u>वित्तिय सन्तुलन तथा आर्थिक अनुशासन कायम गर्ने</u>

सभामुख महोदय,

७२. विगतमा सरकारी क्षेत्रवाट भएका अनुत्पादक लगानी, सरकारी निकायहरुको अनावश्यक विस्तार तथा आन्तरिक एवं वाह्य ऋणका कारणवाट श्रृजना भएका आर्थिक विसंगतिलाई निराकरण गर्न र सीमित श्रोत र साधनको प्रभावकारी परिचालनबाट बिकासका आकांक्षाहरु परिपूर्ति गर्नु वर्तमानको एउटा ठूलो चुनौती हो । प्रत्येक वर्ष राजस्व असूलीमा उल्लेखनीय वृद्धि भएता पनि साधारण खर्चको वनौट र सालवसाली वढ्दै गएको सरकारी दायित्वहरुले हाम्रा विकास लगानीलाई सीमित बनाई दिएको छ । तसर्थ साधारण खर्चलाई एउटा वान्छित सीमा भित्र राखी सक्षम एवं प्रभावकारी वित्तिय व्यवस्थापन द्वारा वित्तिय असन्तुलनलाई न्यून वनाउने उपायहरु अवलम्बन गर्नु अनिवार्य भइसकेको छ ।

७३. उपलव्ध श्रोत र साधनलाई वहुसंख्यक जनताको हितमा प्रभावकारीरुपमा परिचालन गर्न लगानी तथा प्रतिफलको अनुपातको दृष्टिकोणवाट उपयुक्त देखिएका ग्रामीण विकास, आधारभूत संरचना विकास तथा सामाजिक क्षेत्रका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकता दिइनेछ । राष्ट्रिय योजना आयोगको संस्थागत सुदृढीकरणगरी क्षेत्रगत रुपमा यस्ता परियोजनाहरुको छनौटमा निरन्तरता कायम गर्न तथा भविष्यमा संचालनमा ल्याइने र संचालन भई रहेका परियोजनाहरुको छनौट तथा मूल्यांकन गर्ने (Screening) क्षमतामा वृद्धि गरिनेछ ।

७४. वित्तिय साधनको अभावमा हाल संचालनमा रहेका परियोजनाहरु समयमा नै सम्पन्न हुन नसकेमा परियोजना लागतमा वृद्धि हुने हुंदा नयां परियोजनाको कार्यान्वयन गर्दा संचालनमा रहेका परियोजनाहरुलाई प्रभाव नपार्ने गरी वित्तिय साधनको विनियोजन गरिनेछ । परियोजनाहरुको खर्च गर्ने प्रकृयामा वैज्ञानिकता, पारदर्शिता तथा निश्चितता ल्याउन र साधनले धान्न सक्ने परियोजनाहरु मात्र छनौट गर्न केही पूर्वाधारहरुको विकास गरी गत वर्ष प्रस्ताव गरिएको त्रिवर्षिय चक्र बजेट प्रणाली लागू गरिएको छ । परियोजना कार्यान्वयन स्तरमा देखा पर्ने समस्यालाई समयमा नै निराकरण गर्न अनुगमन तथा मूल्यांकन पद्धतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । ग्रामीण स्वावलम्बन तथा विकास कार्यक्रम अन्तरगत संचालन गरिने सुक्ष्म परियोजनाहरुमा समेत यो व्यवस्था प्रभावकारीरुपमा अवलम्बन गर्न आवश्यक पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।

७५. जनतालाई पुऱ्याइने सेवाहरु सक्षमतापूर्वक र प्रभावकारी रुपमा पुऱ्याउन निजी तथा गैर सरकारी निकायहरुको सहभागितालाई समेत प्रोत्साहित गरिनेछ । सरकारी क्षेत्रवाटै प्रवाहित गरिनु पर्ने सेवाहरुलाई कम लागतमा सक्षमता पूर्वक प्रवाह गर्न विद्यमान प्रशासनिक संयन्त्रलाई कम खर्चिलो तथा वढी उत्पादनमूलक बनाइनेछ ।

७६. वढ्दो साधारण खर्चलाई निश्चित सीमा भित्र कायम राख्ने प्रयासस्वरुप यसै आर्थिक वर्ष देखि अवलम्बन गरिएका सरकारी खर्च मितव्ययिताको कार्यलाई अझ प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिइनेछ । सरकारी क्षेत्रवाट गरिने औपचारिक एवं अनौपचारिक भ्रमण, जलपान र भोज भतेरको आयोजना, निश्चित मापदण्ड विना गरिने कर्मचारी सरुवा, सरकारी बजेट माथि चाप पर्ने गरी अनावश्यकरुपमा खडा गरिने कार्यदल तथा अनावश्यक रुपमा वितरण गरिने भत्ताहरुलाई नियन्त्रण गरिनेछ । यसले आर्थिक अनुशासन कायम गर्न उत्प्रेरित गराउने मैले महसूस गरेको छु । कुनै विशेष कार्य प्रकृतिको कार्य संचालन गर्न कार्य दल वा समिति गठन गर्नु पर्ने नै भए त्यस्ता निकायहरुमा हाल सरकारी कार्यालयहरुमा रहेकै कर्मचारीहरुद्वारा काम चलाइने छ । प्रशासनिक खर्च वृद्धि हुने गरी यस्ता समिति वा कार्यदलहरुमा नयां **दरबन्दी**

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सृजना गर्न दिइनेछैन । विभिन्न सरकारी कार्यालय, समिति एवं सार्वजनिक संस्थानहरुको नयां दरवन्दी श्रृजना गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ । त्यस्तै, सरकारी निकायमा प्रयोगमा आउने मसलन्द सामानमा एक रुपता कायम गर्ने र कार्यालयमा उपयोग हुने विद्युतिय सामग्री र टेलिफोनको प्रयोगमा एक निश्चित मापदण्ड कायम गरी खर्चमा मितव्ययिता ल्याइने छ । साथै प्रत्येक निकायमा, साधारण वा सालवसाली प्रकृतिका खर्च वापत विनियोजित रकममा थप निकासा नदिने व्यवस्था कडाइको साथ लागु गरी खर्चमा नियन्त्रण गरिने छ ।

७७. आयोजनाको छनौट गर्दा आवश्यक अध्ययन नभएका आयोजनाहरुलाई बजेट निकासा गरिने छैन । अनुदान प्रदान गर्ने परम्परालाई निरुत्साहित गरिनेछ र अनुदाननै दिनु पर्ने अवस्थामा पनि अनुदानको अंश र कार्यक्रमको वीच तादात्म्यता कायम गरिने छ । सरकारी क्षेत्रमा संचालित खास प्रकृतिका कार्य सम्पादन गर्ने सार्वजनिक प्रतिष्ठानहरु वाहेक अन्य संस्थानहरुलाई अनुदान नदिने नीतिलाई कायमै राखिनेछ ।

७८. सरकारी संस्थानहरुवाट श्री ५ को सरकारलाई वुझाउनु पर्ने ऋणको सावां तथा व्याजको हिसाव अद्यावधिक राखी समयमै वुझाउन लाउने एवं श्री ५ को सरकारले गरेको लगानीको न्यायोचित प्रतिफल प्राप्त हुने व्यवस्था गर्न लाभांश सम्बन्धी निश्चित मापदण्ड आगामी आर्थिक वर्ष देखि लागू गरिने छ । कतिपय सरकारी संस्थानहरुमा बढ्दै गएका व्ययभारले गर्दा सरकारी दायित्वमा समेत प्रतिकूल प्रभाव परेकाले संस्थानहरुको आवश्यक भन्दा बढी भएको जनशक्तिलाई कटौती गर्ने, पूँजी तथा ऋण लगानी कम गर्ने, आर्थिक अनुदानलाई घटाउदै लैजाने तथा कठोर आर्थिक अनुशासन पालन गराउने नीतिको अवलम्वन गरिने छ ।

७९. आन्तरिक श्रोत परिचालनको लागि राजस्व प्रशासनलाई सुदृढ गर्न भंसार प्रशासन तर्फ कम्प्यूटर सूचना प्रशोधन व्यवस्था लागू गरिनेछ । वस्तु तथा सेवामा आधारित करतर्फ मूल्य अभिवृद्धि कर लागु गर्न संस्थागत संरचनाको विकास गरिनेछ । राजस्व चुहावट नियन्त्रणका निम्ति संस्थापित निकायहरुलाई वढि क्रियाशील बनाइ अनुगमन व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

८०. आयोजनालाई स्वीकृत भएको बजेट समयमा नै निकासा हुने गरी विगतमा गरिएको प्रकृयागत सुधारलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । त्यस पछिका निकासालाई खर्चसंग आवद्ध गरी प्राथमिकता क्षेत्रमा पर्ने परियोजनाहरुलाई चौमासिक रुपमा र अन्य परियोजनाहरुलाई मासिकरुपमा निकासा दिने व्यवस्थालाई अरु बढि प्रभावकारी बनाइनेछ । निर्माण कार्यसंग सम्वन्धित टेण्डर ठेका पट्टा जस्ता कार्यहरु मार्ग महिनासम्ममा सम्पन्न गरि सक्नु पर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

८१. विभिन्न गैरसरकारी निकायहरुलाई प्रदान गरिने सरकारी अनुदान कार्यक्रमसंग आवद्ध गरिने छ । यस्ता निकायहरुलाई अनुदान दिन विनियोजित रकम खर्चको आधारमा निकासा गरिनेछ ।

सभामुख महोदय,

८२ अव म आगामी आर्थिक वर्षको निम्ति विनियोजन प्रस्ताव पेश गर्दछु ।

८३. आगामी आर्थिक वर्षको लागि जम्मा रु. ५७ अर्व ५६ करोड ५६ लाख १५ हजार खर्च हुने अनुमान गरिएको छ । यो रकम चालु आर्थिक वर्षको प्रस्तावित खर्चको तुलनामा ११.४ प्रतिशतले तथा संशोधित अनुमानको तुलनामा २३.३ प्रतिशतले बढी छ । कूल खर्चमध्ये

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

साधारण खर्चतर्फ रु. २४ अर्व ९८ करोड ४८ लाख ३२ हजार तथा विकास खर्च रु. ३२ अर्व ५८ करोड ७ लाख ८३ हजार विनियोजन गरिएको छ । यो रकम चालु आर्थिक वर्षको संशोधित अनुमानको तुलनामा साधारण खर्च १३ प्रतिशत र विकास खर्च ३२.६ प्रतिशतले बढी छ ।

८४. साधारणतर्फ खर्च वृद्धि हुनाको प्रमुख कारणहरुमा विगत वर्षहरुमा लिइएको ऋणको साँवा व्याज भुक्तानीमा वृद्धिका अतिरिक्त कर्मचारी सुविधा वृद्धि, र स्थानीय निर्वाचन कार्यका लागि गरिएको विनियोजन रहेको छ भने विकासतर्फ विनियोजित रकम वृद्धि हुनको मुख्य कारणहरुमा कालीगण्डकी "ए" जलविद्युत आयोजना, मेलम्ची खानेपानी आयोजना, वनेपा-सिन्धुली-वर्दिवास सडक, खानेपानी चौथो चरण, ग्रामीण खानेपानी आयोजना, दोस्रो सिंचाई सेक्टर आयोजना, सातौं विद्युत आयोजना र कुलेखानी संरक्षण लगायत अन्य कतिपय आयोजनाहरुमा गर्नु पर्ने थप व्यवस्था प्रमुख रहेको छ ।

८५. साधारण तर्फको विनियोजन मध्ये साँवा व्याज भुक्तानीतर्फ रु. ७ अर्व ८४ करोड १६ लाख, रक्षा तर्फ रु. २ अर्व ४२ करोड ४६ लाख र प्रहरी तर्फ रु. २ अर्व २३ करोड ५५ लाख छुट्याइएको छ ।

८६. साधारण बजेटमा शिक्षा तर्फ रु. ५ अर्व ७ करोड ९० लाख छुट्याइएको छ । प्राथमिक, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक शिक्षाको लागि आगामी आर्थिक वर्षको लागि रु. ४ अर्व ८ करोड ३८ लाख विनियोजन गरिएको छ । शिक्षा नियमावलीमा भएको संशोधन अनुसार शिक्षक-शिक्षिकालाई पनि निजामती कर्मचारी सरह औषधि उपचार खर्च उपलब्ध गराउनको लागि थप बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । जेष्ठ नागरिक, अशक्त, अपांग एवं असहाय विधवा सुरक्षा व्यवस्थाको लागि रु. २८ करोड छुट्याइएको छ ।

८७. साधारण बजेटमा स्वास्थ्य तर्फ कुल रु. ९७ करोड २९ लाख विनियोजन गरिएको छ । जिल्ला र गाउं विकास समिति तहसम्म प्राथमिक स्वास्थ्य उपचार सुविधा उपलब्ध गराउने लक्ष अनुरुप २०५२।५३ सम्म स्थापना भैसकेका स्वास्थ्य केन्द्र र उप-स्वास्थ्य चौकीहरुको लागि रु. ३२ करोड ५८ लाख छुट्याइएको छ ।

८८. निश्चित आय भएका राष्ट्र सेवकहरुको कठिनाईलाई ध्यानमा राखी श्री ५ को सरकारले सीमित श्रोतले भ्याएसम्म राहत स्वरुप आगामी आर्थिक वर्ष थप महङ्गी भत्ता उपलब्ध गराउने छ । यस अनुसार सबभन्दा तल्लो तहको कर्मचारीलाई शुरु तलवको ७.२ प्रतिशत र माथिल्लो तहलाई ४.४ प्रतिशतले उक्त भत्ता प्रदान गरिने छ । यो महङ्गी भत्ता सबै निजामती कर्मचारी, शाही नेपाली सेना, प्रहरी तथा शिक्षकहरुलाई समेत प्राप्त हुनेछ । यस्तै अवकाश प्राप्त कर्मचारीहरुले राष्ट्रको विकासको लागि गरेको सेवाको कदर स्वरुप आधा महिनाको निवृत्तिभरण बराबरको रकम दशै खर्चको रुपमा दिइनेछ । हाल कायम रहेको दुर्गम स्थान भत्ताको दर पुरानो भएकोले यसलाई समय सापेक्ष बनाउन आवश्यक भएको हुँदा आगामी आर्थिक वर्षमा दुर्गम स्थान भत्ताको पुनरावलोकन गरिने छ ।

सभामुख महोदय,

८९. अव म विकास खर्च सम्बन्धी मूख्य मूख्य प्रस्ताव प्रस्तुत गर्दछु ।

९०. कृषि क्षेत्रको दीर्घकालीन योजना कार्यान्वयनका लागि आवधिक लगानी योजना तयार भइरहेको छ । यस अन्तर्गत उपलब्ध श्रोतहरुलाई अधिकतम परिचालन गरी सघन सिचाई,

३०८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ग्रामीण सडक तथा विद्युतिकरण, कृषि अनुसन्धान तथा विकास जस्ता कार्यक्रमहरु योजनावद्ध रुपमा संचालन गरिने छन् । सिंचित क्षेत्रको सघन उपयोग, पशु व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य सुदृढीकरण, राजमार्ग नजिकका क्षेत्रमा फलफुल तथा तरकारी खेतीको व्यवसायिक विस्तार, कृषि उत्पादन विविधिकरण एवं बजार विकास जस्ता कार्यक्रमहरु प्राथमिकताका साथ लागू गरिने छन् । ग्रामीण सडक तथा विद्युतिकरण कार्यक्रमलाई कृषि विकाससंग आवद्ध गराई समन्वयात्मक रुपमा संचालन गरिनेछ । छानिएका केही जिल्लाहरुमा महिला कृषक, साना तथा सीमान्त कृषकहरुको व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न लक्षित कार्यक्रमहरु सचालन गरिने छ । यसरी कृषि विकास कार्यक्रमका लागि रु. २ अर्ब ५७ करोड ४६ लाख छुट्याइएको छ ।

९१. रासायनिक मलखादको सरल आपूर्ति एवं वितरणमा निजी क्षेत्रको सहभागिता बढाउदै प्रतिस्पर्धात्मक बजार विकास गर्ने नीति अवलम्वन गरिएको छ । मलखादको आपूर्ति गर्न मूल्य एवं ढुवानीको निम्ति रु. ६० करोड अनुदान प्रस्ताव गरेको छ ।

९२. सीमान्त तथा गरीव कृषकहरुले अत्यावश्यक कृषि सामाग्रीको व्यवस्था गर्न सकुन भन्ने उद्देश्यले कृषि विकास बैंक मार्फत ऋण उपलब्ध गराइने छ । साना किसान कार्यक्रम अन्तर्गत १५४० साना किसान समूह गठन भई ११ हजार साना किसान परिवार लाभान्वित हुनेछन् । महिला कृषकहरुलाई कृषि विकास कार्यमा सहभागी वनाउन महिला कृषक समूहलाई क्रियाशील बनाइने छ । महिला कृषकहरुको आय आर्जनमा स-साना कार्यहरुलाई सहयोग पु-याउन १० वटा जिल्लामा घुम्तिकोषको व्यवस्था मिलाइएको छ ।

९३. कृषि क्षेत्रको उत्पादन एवं उत्पादकत्व वृद्धिका निम्ति मौसम माथि रहेको निर्भरतालाई क्रमश: कम गर्दै लैजान सिचाई सुविधाको विस्तारमा जोड दिइएको छ । यसका निम्ति कृषकहरुको सहभागितामा सिंचित कृषि क्षेत्र विस्तार हुने आयोजनाहरुको संचालनलाई प्राथमिकता दिइने छ । वृहत् क्षेत्रफल ओगटेका तथा पहिले नै प्रशस्त लगानी भैसकेको सुनसरी मोरङ सिचाई आयोजना, वागमती सिचाई आयोजना, पूर्वी राप्ती सिचाई आयोजना, महाकाली सिचाई आयोजना जस्ता आयोजनाहरु लाई सम्पन्न गराइने कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको छ । ववई सिचाई आयोजनाको मूल नहर निर्माणको निम्ति रकमको व्यवस्था गरिएको छ ।

९४. पूर्वाञ्चल र मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्रका ३५ जिल्लाहरुमा सिचाइ सेक्टर विकास कार्यक्रम अन्तर्गत नयाँ कुलो निर्माण एवं कृषक कुलो सुधारबाट ९ हजार २ सय हेक्टरमा थप सुविधा उपलव्ध गराइने छ । त्यसैगरी इरिगेसन लाइन अफ क्रेडिट कार्यक्रम अन्तर्गत पश्चिमाञ्चल, मध्यपश्चिमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका ३६ जिल्लाहरुमा नयाँ कुलो निर्माण र कृषक कुलो सुधारबाट १६ हजार हेक्टर जमिनमा थप सिचाई सुविधा उपलब्ध गराइने छ । यसका अतिरिक्त भैरहवा-लुम्बिनी सिचाई कार्यक्रम, धवलागिरी अन्चल सिचाई, सामुदायिक स्यालो ट्यूववेल, आदि कार्यक्रमहरु संचालनको निम्ति रकमको व्यवस्था गरेको छ । यसबाट करीव ४४ हजार ५७२ घर परिवारका २ लाख ५० हजार जनतालाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्न जानेछ । सिचाई क्षेत्र सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि रु. ३ अर्ब १८ करोड १२ लाख ६५ हजार विनियोजित गरिएको छ । त्यस्तै बैंकहरु मार्फत कृषकहरुको आफ्नै सहभागितामा शुरु गरिने निजी तथा सामूहिक सिचाई आयोजनाहरुलाई अनुदान दिने व्यवस्था कायमै राखी यसको लागि रु. ११ करोड विनियोजन गरेको छु । उपरोक्त कार्यक्रमहरुवाट आगामी आर्थिक वर्षमा ७१ हजार हेक्टर जमिनमा थप सिचाई सुविधा प्राप्त हुनेछ ।

९५. संचारतर्फ आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा रु. ८५ करोड ४५ लाख ५९ हजार छुट्याएकोछु । आगामी आर्थिक वर्षमा अधिराज्यका विभिन्न शहरी क्षेत्रमा ६७ हजार ७५० लाइन टेलिफोन क्षमता विस्तार गर्ने तथा ग्रामीण क्षेत्रहरुका २०० स्थानमा मार्टस प्रणालीको टेलिफोन र २०५

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

स्थानमा भी.एच.एफ टेलिफोन जडान गरी सेवा उपलब्ध गराइने छ । अधिराज्यका २० वटा शहरोन्मुख स्थानहरुमा १५० देखि २०० लाइनसम्मको टेलिफोन एक्सचेन्जको स्थापना गरिने छ ।

९६. नेपाल दूरसंचार संस्थानलाई प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा सक्षमतापूर्वक संचालन गर्न व्यवस्थापनमा सुधार गरी स्वायत्तता प्रदान गरिने छ । दूरसंचार क्षेत्रमा सेवाहरु सुलभ रुपले प्रदान गर्न वेसिक तथा रेडियो पेजिङ र मोवाइल टेलिफोन जस्ता सेवाहरुमा निजी क्षेत्रको सहभागिता वृद्धि गरिने छ

९७. हुलाक सेवालाई सुदृढ, सक्षम एवं भरपर्दो बनाई संस्थागत सुदृढीकरण गरिने छ । अधिराज्यका हरेक गाउं विकास समितिमा हुलाक सेवा पुऱ्याउन "एक व्यक्ति हुलाक"को अवधारणा अनुरुप इलाका हुलाक एवं अतिरिक्त हुलाक क्रमिक रुपमा स्थापना गर्न आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छु ।

९८. पत्रकारिता क्षेत्रमा संलग्न व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य सुविधाको निम्ति स्थापित औषधि उपचार कोषमा आगामी वर्ष पनि केही रकम विनियोजन गरिने छ । त्यस्तै अधिराज्यभरमा श्रमजिवी पत्रकारहरुमध्ये उत्कृष्ट ठहरिने व्यक्तिलाई नगद पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।

९९. नेपाल टेलिभिजनको प्रशारणलाई देशव्यापी बनाउन निर्माण पुरा भएका स्टुडियो भवनमा थप प्रसारण उपकरण जडान गर्न रु. ५ करोड ५० लाख विनियोजन गरिएको छ ।

१००. निजी क्षेत्रको लगानीलाई उद्योग क्षेत्रमा प्रवाहित गर्ने वातावरण श्रृजना गर्न विभिन्न प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् । निजी क्षेत्रको क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक सीप तथा उद्यमशीलता विकासका साथै तयारी पोशाक, छाला बस्तु उत्पादन जस्ता क्षेत्रगत प्रशिक्षण कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन् । यस्तो प्रशिक्षणबाट आर्जित सीप र उद्यमशीलतालाई रोजगारी एवं उत्पादनमा परिणत गर्न आवश्यक पुंजी व्यवस्था गर्न वित्तीय संस्थाहरुलाई ऋण उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइएको छ । उद्योग क्षेत्रका कार्यक्रमहरुका लागि आगामी आर्थिक वर्षको निमित्त रु. ३३ करोड ५६ लाख ४१ हजार छुट्याएको छु ।

१०१. विद्युतको आन्तरिक मागको आपूर्ति एव विद्युत निकासीको सम्भावनालाई मनन गरी सरकारी एवं निजी क्षेत्रबाट चरणबद्ध लगानी प्रवाहित गर्न यस क्षेत्रमा रु. ५ अर्व ८३ करोड ३५ लाख ७२ हजार विनियोजन गरेको छु । आगामी आर्थिक वर्षदेखि कालीगण्डक "ए" आयोजनाको निर्माण कार्य शुरु गर्न रु. १ अर्व ६६ करोड ५६ लाख विनियोजन गरेको छु । त्रिशुली देवीघाट जलविद्युत आयोजना, हेटौडा डिजेल प्लान्टको सुदृढीकरण एवं दुहवी मल्टिफ्यूल विद्युत केन्द्रको क्षमता वृद्धि कार्यक्रम आगामी आर्थिक वर्ष सम्पन्न गर्ने गरी रकमको व्यवस्था गरेको छु । इलाम (पुवाखोला), कालीकोट, डोल्पा, अछाम, तातोपानी जस्ता चालु आयोजनाको लागि रकमको व्यवस्था गरेको छु । दुर्गम एवं पिछडिएको क्षेत्रमा विद्युत सेवा उपलब्ध गराउदै जाने प्राथमिकता अनुसार आगामी आर्थिक वर्ष मुगु र हुम्ला जिल्लाको हेल्दुङ कालीकोट साना जलविद्युत आयोजना तथा डोल्पा साना जल विद्युत आयोजनाको काम शुरु गर्न रकमको व्यवस्था गरेको छु । विद्युत उत्पादन केन्द्र रहेको जिल्लाको ग्रामीण विद्युतीकरणको निम्ति जिल्लास्थित विद्युत केन्द्रबाट उत्पादित आयको १ प्रतिशत रकम नेपाल विद्युत प्राधिकरणले सोही जिल्लामा खर्च गर्नु पर्ने नीति कायमै राखिएको छ । निजी क्षेत्रको सहभागितामा साना तथा मझौला आयोजना संचालन गर्ने नीति अनुरुप खिम्ती जलविद्युत आयोजनाको निर्माण कार्य शुरु भैसकेको तथा भोटेकोशी जलविद्युत आयोजनाको निर्माण कार्य समेत आगामी आर्थिक वर्षदेखि शुरु हुनेछ ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१०२. ग्रामीण विद्युतीकरणका लागि सातौं विद्युत आयोजना, सिधवा-खांदबारी प्रसारण लाइन, धादिङ (पृथ्वी राजमार्ग) विद्युतीकरण आयोजना, डुम्रे बेशीशहर ग्रामीण विद्युतीकरण आयोजना एवं कैलाली कंचनपुर ग्रामीण विद्युतीकरण आयोजना लगायत अन्य ग्रामीण विद्युतीकरण आयोजना संचालन गरिने छन् । यी कार्यक्रमहरुबाट आगामी आर्थिक वर्षमा ग्रामीण एवं दुर्गम क्षेत्रमा थप ३५ हजार ग्राहकलाई विद्युत सेवा उपलब्ध हुनेछ । ग्रामीण जनताले उपयोग गर्ने वैकल्पिक उर्जाको विकासका निमित्त विद्युत, गोवरग्यांस उत्पादन तथा सौर्य उर्जा उत्पादनका निम्ति पुंजीगत अनुदान प्रदान गरिने छ । आगामी आर्थिक वर्षमा १० हजार गोवरग्यास प्लाण्ट स्थापना गर्न अनुदान सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।

१०३. सर्वसाधारणले दैनिक रुपमा प्रयोग गर्ने काठपात, दाउरा आदि सरल रुपमा आपूर्ति गर्न सामुदायिक वन तथा वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइने छ । वनजन्य उद्योगलाई कच्चापदार्थ उपलब्ध गराउन तथा पर्यावरण संरक्षण गर्न सामुदायिक वन संचालनलाई प्रोत्साहन गरिने छ । वन क्षेत्रबाट वहुसंख्यक साना तथा सीमान्त परिवारका लागि आय तथा रोजगारका अवसर बढाउन जडिबूटी उत्पादन तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनमा जोड दिइने छ । सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम अन्तर्गत १८९१ उपभोक्ता समूहलाई वन क्षेत्र हस्तान्तरण गरी वन व्यवस्थापनको जिम्मा दिइनेछ । यस कार्यबाट अधिराज्यका करीव ६५ हजार परिवार लाभान्वित हुने विश्वास लिएको छु । आगामी आर्थिक वर्षमा पहाडी कवुलियत वन कार्यक्रमको कार्यक्षेत्र सिन्धुली, चितवन एवं तनहुं जिल्लामा विस्तार गरिने छ । चुरे जस्ता अति संवेदनशील क्षेत्रको भू-तथा जलाधार क्षेत्रको संरक्षण एवं व्यवस्थापनमा जोड दिइने छ । वन सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि रु. ४७ करोड ४१ लाख ८७ हजार वजेट व्यवस्था गरेको छु ।

१०४. बाढी तथा नदी कटानबाट श्रृजना भएको भू क्षयको समस्यालाई निराकरण गर्न स्थानीय जनताको सहभागितामा वृक्षारोपण तथा तटवन्ध निर्माण जस्ता कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् । ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक महत्व भएको तिलौराकोटको संरक्षणको लागि वाणगंगा नदी नियन्त्रण कार्यलाई प्राथमिकता दिइएको छ ।

१०५. भूमिसुधार कार्यक्रमतर्फ रु. ३३ करोड १७ लाख ८५ हजार विनियोजन गरेको छु । भूमिसुधार, नापी तथा मालपोत सम्बन्धी तथ्याङ्क, अभिलेख र सूचनाहरुलाई व्यवस्थापन गर्न एकीकृत भू-सूचना प्रणाली विकासको कार्यक्रम चालु राखिने छ । भूमिहीन सुकुम्वासी किसानहरुको व्यवस्थित वसोबासका लागि सुकुम्वासी समस्या समाधान कार्यक्रम संचालन गरिने छन् । कमैयाहरुको लागि हाल विभिन्न मन्त्रालय अन्तर्गत संचालन गरिएका कार्यक्रमहरुलाई समन्वयात्मक ढङ्गले संचालन गरी ऋणबाट मुक्त गरिएका कमैयाहरुको वृत्ति विकास गरिने छ । अधिराज्यको आफ्नै आधार नक्सा तयार गर्ने सिलसिलामा बांकी रहेको पश्चिम क्षेत्रको टोपो नक्सा तयार गर्न टोपो ग्राफिकल नक्सा आयोजना पनि संचालन गरिने छ ।

१०६. नेपाललाई विदेशी पर्यटकहरुको गन्तव्य स्थानको रुपमा स्थापित गर्न सन् १९९८ लाई "नेपाल दर्शन वर्ष" मनाउने कुरा माथि उल्लेख भईसकेको छ । पर्यटन उद्योगबाट वातावरणमा पर्ने प्रतिकूल असर न्यून गरी "वातावरणीय पर्यटन" (Eco Tourism) को विकास गर्न दोश्रो पर्यटन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम प्रारम्भ गरिने छ । यस अन्तर्गत पोखरामा सरसफाई एवं फोहर मैला व्यवस्थापन, फेवाताल एवं पोखरा नगर क्षेत्रको वातावरण सुधार तथा गोरखाको मनास्लु क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । स्थानीय जनताको सहभागीतामा नयां पर्यटन स्थलहरुको विकास तथा पर्यटन प्रवर्द्धनका विविध कार्यक्रम संचालन गर्नका निम्ति पर्यटन विकास कोषमा थप रकमको व्यवस्था गरिएको छ । यस्ता कार्यक्रमको

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

संचालनबाट स्थानीयस्तरमा आयमूलक रोजगारीका अवसर सिर्जना भई करीब १ लाख ५० हजार जनता लाभान्वित हुने विश्वास लिएको छ । पर्यटन क्षेत्रका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा रु. ३१ करोड ८९ लाख २९ हजार विनियोजन गरेको छ ।

१०७. दुर्गम क्षेत्रमा जनतालाई यातायात सेवा उपलब्ध गराउन र पर्यटन व्यवसायलाई विस्तार गर्ने अभिप्रायले आगामी आर्थिक वर्षमा हवाई यातायात विकास तर्फ विविध कार्यक्रम संचालन गरिनेछन् । त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलको विस्तार गरी संचार एवं उड्डयन उपकरणको व्यवस्था गरिने छ । काठमाडौं उपत्यका वाहिर पोखरा, भैरहवा तथा विराटनगर विमानस्थलहरुमा संचार तथा उड्डयन उपकरण थप एवं विस्तार गरिनेछ । दुर्गम जिल्लाहरुमा विमानस्थल निर्माण एवं मर्मत सम्भार र पर्यटकीय स्थल एवं धार्मिक, सांस्कृतिक स्थानहरुमा हेलिप्याड निर्माण सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि रकम विनियोजित गरिएको छ । काठमाडौं उपत्यका वाहिर अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल निर्माणको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने कार्य चालु रहनेछ । हवाई यातायात विकासतर्फ रु. ७६ करोड ४३ लाख ४१ हजार विनियोजन गरेको छ ।

१०८. वैकल्पिक यातायातको रुपमा जलमार्ग विकासको संभावना बारे विस्तृत अध्ययन गर्ने र सुख्खा वन्दरगाह स्थापना तथा विजलपुर-वर्दिवास खण्डमा रेल्वे यातायातको विस्तारको सर्वेक्षण कार्यका लागि रकम व्यवस्था गरिएको छ ।

१०९. यातायात क्षेत्रको योजनावद्ध विकासका निम्ति आगामी आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय यातायात नीति तर्जुमा गरिने छ । निर्माणाधिन रहेका राष्ट्रिय राजमार्गहरु मध्ये फिदिम-ताप्लेजुङ खण्डमा पर्ने कावेरी पुल र वैतडी दार्चुला खण्डको चमेलिया नदीमा पर्ने पुल निर्माणको लागि रकम विनियोजित गरेको छ । खोड्पे-वझाङ, हिले-भोजपुर, वसन्तपुर-चैनपुर-खांदवारी सडक, खिम्ती-मन्थली-रामेछाप, गाइघाट-दिक्तेल तथा कटारी-ओखलढुङ्गा, बाग्लुङ-वेनी, छिन्चु-जाजरकोट, सुर्खेत-दैलेख, सल्यान-मुसीकोट, साँफेवगर-मार्तडी र साँफेवगर-मंगलसेन जस्ता जिल्ला सदरमुकाम जोड्ने सडकहरु लगायत विभिन्न सहायक मार्गहरुको निर्माणको निम्ति रकम विनियोजन गरेको छ । सुर्खेत-जुम्ला राजमार्गको निर्माण तथा महेन्द्र राजमार्गको कोहल्पुर-महाकाली खण्डमा पर्ने २२ वटा पुलको निर्माण कार्य शुरु गर्न आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छ । काठमाडौं उपत्यका प्रवेश गर्ने वैकल्पिक मार्गको रुपमा उच्च प्राथमिकता दिइएको वनेपा-सिन्धुली-वर्दिवास सडकको पहिलो चरणको निर्माण कार्यको लागि पनि आवश्यक रकमको व्यवस्था गरेको छ ।

११०. ग्रामीण जन जीवनमा प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने हुलाकी सडकको स्तरोन्नति गर्ने, पुलहरुको डिजाइन र निर्माणका साथै खण्डास्मित सडकहरुलाई आर्थिक सम्भाव्यताका आधारमा कालोपत्र गर्दै लगिने छ । आगामी आर्थिक वर्षमा विभिन्न हुलाकी सडक सुधार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत करीव ९१ किलोमिटर सडक खण्डास्मित गर्ने तथा विभिन्न पुल, पुलेसा निर्माण गर्न रकम विनियोजन गरेको छ । त्यस्तै निर्माण सम्पन्न भैसकेका विभिन्न राजमार्गहरु एवं सहायक मार्गहरुको पुनर्निमाण तथा मर्मत सुधार गर्ने कार्यक्रम अन्तर्गत नौविसे,मलेखु, मुगलिङ, मर्स्याङ्गदी, अरनिको राजमार्ग, बुटवल-कोहलपुर, बुटवल-तानसेन, हेटौंडा, भिठ्ठामोड-ढल्केवर, नवलपुर-मलङ्गवा, चन्द्रनिगाहपुर-गौर, ककनी-त्रिशुली, आदि सडकहरु मर्मत सुधार गर्न रकम विनियोजन गरेको छ । त्यस्तै महेन्द्र राजमार्ग कोशी व्यारेज खण्डको पुनर्निमाण कार्य सम्पन्न गर्नुका साथै गोरुसिङ्गे-सन्धिखर्क खण्डास्मित गर्ने कार्य सम्पन्न गरिने छ । त्यस्तै तेश्रो सडक सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत लमही-तुल्सीपुर, माइखोला-इलाम र सहजपुर-डडेलधुरा सडकको कालोपत्रे गर्ने कार्य पनि यस वर्ष शुरु गरिने छ ।

३०८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१११. अधिराज्यका विभिन्न भागमा ४० वटा पक्की पुल निर्माण प्रारम्भ गरी १५ वटा पुलको निर्माण पुरा गर्न तथा पहाडी भेगको मूल बाटोमा पर्ने २८ वटा झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्न रकमको व्यवस्था गरेको छु । आगामी आर्थिक वर्षमा सडक यातायात क्षेत्रका निम्ति रु. ४ अर्व ६७ करोड २१ लाख विनियोजन गरेको छु ।

११२. सबैलाई स्वास्थ्य सेवा पु-याउने राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति अनुरुप आधारभूत स्वास्थ्य सेवा, चिकित्सा सेवा र स्वास्थ्यवर्धक सेवा सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छन् । सन् २००० सम्ममा मुलुकबाट पोलियो रोग उन्मूलन गर्ने प्रतिवद्धता अनुरुप पोलियो खोप कार्यक्रमलाई व्यापक बनाई आगामी वर्ष ५ वर्ष मुनिका ३३ लाख वालवालिकालाई पोलियो खुवाइने छ । अधिराज्यका विकट ग्रामीण क्षेत्रहरुमा चिकित्सा सेवा पु-याउन आगामी आर्थिक वर्षमा पनि विशेषज्ञ चिकित्सक टोलिको व्यवस्था कायमै राखिएको छ ।

११३. प्रत्येक गाउं विकास समितिसम्म आधारभूत स्वास्थ्य सेवा पु-याउन आगामी आर्थिक वर्षमा पनि ६०० वटा उप-स्वास्थ्य चौकीहरु स्थापना गरिने छन् । आगामी आर्थिक वर्षमा ५ जिल्लामा आयूर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र र २० वटा आयूर्वेद औषधालयहरु स्थापना गरिने छन् । वि.पि. कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, वि.पि. मेमोरियल क्यान्सर अस्पताल, शहीद गंगालाल राष्ट्रिय हृदयरोग केन्द्र, वीर अस्पताल, कान्ति बाल अस्पताल एवं श्री ५ इन्द्र राज्यलक्ष्मी प्रसूती गृहको लागि पनि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरुका निम्ति रु. २ अर्व ४८ करोड ५० लाख ३४ हजार विनियोजन गरिएको छ ।

११४. स्थानीय विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको लागि रु. ४ अर्व ७ करोड ४९ लाख ८३ हजार विनियोजन गरिएको छ । यसमध्ये जिल्ला विकास समितिलाई रु. ६२ करोड, नगरपालिकाहरुलाई रु. ८ करोड ४० लाख र ग्रामीण स्वावलम्बन कार्यक्रमको लागि रु. २ अर्व १ करोड विनियोजन गरिएको छ ।

११५. महिलाहरुको वहुआयामिक विकासका निम्ति संचालित महिला विकास कार्यक्रमलाई आगामी वर्ष ६७ जिल्लाहरुमा विस्तार गरी संचालन गरिने छ । यस कार्यक्रम अन्तर्गत महिलाहरुको निम्ति आयमूलक व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न वित्तीय संस्थाहरुबाट रु. १६ करोड कर्जा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।

११६. उपेक्षित, उत्पिडित तथा दलित जनसमुदायको उत्थानका निमित्त विभिन्न आयमूलक कार्यक्रम संचालन गर्न तथा त्यस समुदायका वालवालिकाहरुलाई शैक्षिक छात्रवृत्ति प्रदान गर्न रु. ३ करोड विनियोजन गरेको छु ।

सभामुख महोदय,

११७. सांसदहरुले स्थानीय विकासका निम्ति छनौट गरेका आयोजनाहरु संचालन गर्न चालु आर्थिक वर्षमा राष्ट्रिय सभाका प्रत्येक सांसदका निम्ति रु. २ लाख ५० हजार र प्रतिनिधि सभाका प्रत्येक सांसदका निम्ति रु. ४ लाख विनियोजन गरिएकोमा आगामी वर्ष प्रत्येक सांसदका निम्ति समान रुपमा रु. ४ लाख विनियोजन गरेको छु । यो रकम प्रतिनिधि सांसदहरुको हकमा सम्वन्धित जिल्ला विकास समिति र राष्ट्रिय सभाका सांसदहरुको हकमा वहाँहरुले तोकेको जिल्ला समितिमा पठाईने छ । यस्ता आयोजनाहरुको कार्यान्वयन र अनुगमन प्रचलित कानून बमोजिम जिल्ला विकास समितिले गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । यो कार्यक्रमको लागि रु. १० करोड ६० लाख विनियोजन गरेको छु ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

११८. ग्रामीण पूर्वाधार विकासको लागि जम्मा रु. २३ करोड ४५ लाख छुट्याइएको छ । यस अन्तर्गत केही जिल्लाहरुमा राष्ट्रिय सडक प्रणाली र नजिकको बजार क्षेत्रलाई जोड्ने कच्ची मोटर बाटो निर्माण र वहुउद्देश्यिय भवनहरुको निर्माण गरिने छ ।

११९. श्रम सम्बन्धी कार्यक्रमका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा रु. ६ करोड ७ लाख ८४ हजार विनियोजन गरिएको छ । कमैया महिला र श्रमजिवी महिलाहरुलाई तालीम अवधिमा मासिक भत्ता दिने व्यवस्थाका अतिरिक्त तालीम पश्चात उनिहरुको सीपको उचित प्रयोग गर्न मद्दत पुऱ्याउन पेशासंग सम्बन्धी आवश्यक औजारहरु समेत उपलव्ध गराइने छ । विभिन्न उद्योग व्यवसायमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा संलग्न भएका वालवालिकाहरुको पुनर्स्थापनको लागि वौद्धिक, शैक्षिक र स्वास्थ्य सम्बन्धी सेवा उपलव्ध गराउन "वालवालिका विकास तथा पुनर्स्थापना कोष" खडा गरिने छ । कुलतमा लागेका र अनाथ वालवालिकाहरुको पुनर्स्थापनको लागि वाल सुधार गृहको स्थापनाको लागि पनि बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

१२०. अधिराज्यका ३८ दुर्गम जिल्लाहरुमा १८ हजार मेट्रिक टन खाद्यान्न ढुवानी गर्न रु. १७ करोड ढुवानी अनुदान र खाद्यान्न खरीद गरी आपूर्ति गर्न नेपाल खाद्य संस्थानलाई आवश्यक पर्ने ऋणमा लाग्ने व्याज अनुदान स्वरुप उपलव्ध गराइने छ । खाद्यान्न अभाव हुने जिल्लाहरुमा सोही क्षेत्रमा उत्पादन बढाउन प्रायोजित वाली विकास कार्यक्रमको लागि पनि अनुदानको व्यवस्था गरिएको छ ।

१२१. देशभित्रै प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने नीति अनुरुप चिकित्साशास्त्र अध्ययन संस्थान, इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थान र प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालीमको लागि बजेटको व्यवस्था गरिएको छ । महेन्द्र संस्कृत विश्व विद्यालयको पूर्वाधार विकासको लागि रु. ३५ लाख ८६ हजारको विनियोजन गरिएको छ । आठौं योजना अवधिमा देशको साक्षरता ६० प्रतिशत पुऱ्याउने लक्ष अनुसार आगामी आर्थिक वर्ष अनौपचारिक शिक्षाको विस्तार र विकासको निमित्त विशेष जोड दिइनेछ । यी कार्यक्रमहरुबाट थप ५ लाख नागरिकहरु साक्षर हुने अनुमान गरिएको छ ।

१२२. प्राथमिक, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक शिक्षाको लागि रु. ४ अर्व ८ करोड ३८ लाख समेत साधारण तर्फ रु. ५ अर्व ७ करोड ९० लाख १० हजार र विकासतर्फ रु. २ अर्व ६८ करोड २ लाख ८७ हजार गरी शिक्षा तर्फ जम्मा रु. ७ अर्व ७५ करोड ९२ लाख ९७ हजार विनियोजन गरिएको छ । प्राथमिक शिक्षामा महिला सहभागिता वृद्धि गर्न प्राथमिक छात्रा छात्रवृत्ति कार्यक्रमका लागि १ करोड २५ लाख छुट्याइएको छ । अधिराज्यका सबै जिल्लाका दलित वर्गका केटाकेटीहरुलाई विद्यालय जान प्रोहत्सान गर्ने उद्देश्यले दलित विद्यार्थी छात्रवृत्ति कार्यक्रमका लागि रु. २ करोड छुट्याइएको छ ।

१२३. पुरातात्विक एवं धार्मिक स्थल र स्मारकहरुको संरक्षण एवं सम्बर्द्धनका लागि रकमको व्यवस्था गरिएको छ । खेलकूद विकासका तथा यूवा जनशक्ति परिचालनका निमित्त यूवा खेलकूद तथा संस्कृति मन्त्रालयमा रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१२४. नगर विकासका निम्ति आवश्यक योजना तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गर्न नगर विकास कोष समिति मार्फत नगर विकास समिति तथा महानगरपालिका, उप महानगरपालिका र नगरपालिकाहरुलाई अनुदान तथा ऋण प्रवाहित गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

१२५. स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाईको निमित्त संचालित आयोजनाहरुको व्यवस्थापन सुधार तथा नयाँ कार्यक्रमहरु संचालन गर्न जम्मा रु. २ अर्व २८ करोड ९१ लाख ६ हजार रकम

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

विनियोजन गरिएको छ । काठमाडा उपत्यकाका खानेपानी समस्या क्रमशः समाधान गर्दै लैजान काठमाडौं, ललितपुर र भक्तपुरमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुको पुनःनिर्माण, विस्तार, खानेपानी पाइप लाइन सुधार र विस्तार, ट्यूववेल प्रणालीबाट थप पानी उत्पादन आदि कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ संचालन गरिनेछन् । काठमाडौं उपत्यकामा खानेपानीको बढ्दो माग दीर्घकालीन रुपमा आपूर्ति गर्न मेलम्ची वाटर लिमिटेड मार्फत खानेपानी आयोजना कार्यान्वयन गराउने लक्ष अनुरुप मेलम्ची आयोजनाको लागि पनि रकम विनियोजन गरिएको छ ।

१२६. आगामी आर्थिक वर्षमा पूर्वाञ्चल, मध्यमाञ्चल र सुदूर पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रका ४० जिल्लाहरुमा १९५ वटा पाइप वितरण आयोजना तथा २७०० थप स्यालो ट्यूववेल तथा डिप सेट ट्यूववेल निर्माण गरिनेछन् । ग्रामीण खानेपानी कार्यक्रम अन्तर्गत ५९ वटा अधुरा आयोजनाहरु सम्पन्न हुने र तराई ट्यूववेल कार्यक्रम अन्तर्गत ५०० वटा ट्यूववेल जडान गरिने छन् । यी कार्यक्रमबाट अधिराज्यका करीव ८ लाख भन्दा बढी जनता लाभान्वित हुनेछन् । मेची पहाडी विकास आयोजना अन्तर्गत १५ वटा विभिन्न स-साना खानेपानी आयोजना संचालन गरिनेछ ।

१२७. काठमाडौं तथा पोखरा उपत्यकामा रहेको ऐतिहासिक महत्वका निधि एवं प्राकृतिक सौन्दर्यलाई प्रदूषणबाट सुरक्षित गराउन निजी क्षेत्रको सहभागितामा फोहर मैला व्यवस्थापनको कार्य प्राथमिकताका साथ संचालन गरिने छ । पवित्र पशुपति क्षेत्रलाई वागमती नदीको प्रदूषणबाट मुक्त राख्नका लागि ढल निर्माण लगायत विविध कार्यको निम्ति पनि रकम विनियोजन गरेको छ । त्यस्ता देवालय, मन्दिर, मठ, गुम्वा, वौद्ध विहार र चैत्यहरुको संरक्षण एवं सम्वर्द्धनको कार्य जारी राख्न रकमको व्यवस्था गरेको छ ।

१२८. राष्ट्रिय प्रतिभाहरुको सम्मान गर्ने उद्देश्यले चालु वर्ष स्थापित राष्ट्रिय प्रतिभा स्मारक कोषमा आगामी वर्ष पनि रु. १ करोड ६० लाख रकम छुट्याएको छ । राष्ट्रिय प्रतिभाको सम्मान गर्ने क्रममा नेपाली संगीत र गायनमा विशिष्ट योगदान दिनु हुने स्वर्गीय नारायण गोपाल गुरुवाचार्यको प्रतिमा निर्माण गर्ने कार्यको लागि नारायण गोपाल संगीत कोषमार्फत रकम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ । साथै सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको चुचुरोमा दश पटकसम्म पुग्न सफल हुनु भएका नेपाली पर्वतारोही आङरिता शेर्पाको कौशल र साहसको सम्मानस्वरुप वहाँलाई आजीवन मासिक रु. ५ हजार भत्ता प्रस्ताव गरेको छ । नेपाली साहित्य र कलाको क्षेत्रमा विशिष्ट योगदान दिई नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठानको सदस्य भैसक्नु भएका ६० वर्ष पुगेका प्राज्ञहरुलाई पनि आजीवन भत्ता दिने प्रस्ताव गरेको छ ।

१२९. प्रशासन सुधारतर्फ राजस्व प्रशासन सुदृढीकरण र स्वचालित भन्सार तथ्याङ्क सूचना प्रणालीको विकास गर्न रकम विनियोजित गरेको छ ।

१३०. जनसंख्या तथा वातावरण सम्वन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गराउने विविध कार्यक्रमहरु संचालन गर्न रकमको व्यवस्था गरेको छ ।

१३१. आगामी आर्थिक वर्ष आठौं पंचवर्षीय योजनाको अन्तिम वर्ष भएको हुँदा चालू पंचवर्षीय योजनाको समीक्षा गरी नवौं योजनाको तर्जुमा गर्नु पर्ने हुँदा राष्ट्रिय योजना आयोगको सुदृढीकरण एवं क्षमता वृद्धिको निम्ति रकम विनियोजन गरेको छ ।

१३२. व्यय अनुमानको प्रकृया र कार्यविधिलाई व्यवस्थित र संस्थागत गराउन अर्थ मन्त्रालय प्रयत्नशील छ । यस क्रममा बजेट तर्जुमा सम्बन्धी कार्यविधि, वित्तीय व्यवस्थापन सूचना

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

प्रणाली र आर्थिक ऐन नियमहरुको पुनरावलोकन भई मस्यौदाहरु तयार भएका छन् । आगामी वर्ष यी मस्यौदाहरुलाई अन्तिम रुप दिई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । साथै बजेट अनुमानलाई बढी वास्तविक बनाउन र तद्नुसार खर्चलाई नियन्त्रित गरी मितव्ययिता कायम गर्न आगामी वर्ष खर्च सम्बन्धी नर्म (Norm) तयार गर्ने काम समेत शुरु गरिने छ । वित्तीय व्यवस्थापन सुधारको यस क्रममा आर्थिक वर्ष २०५३/५४ को व्यय अनुमानको विवरण परिवर्तित रुपमा प्रस्तुत गरेको छु ।

१३३. मैले माथि पेश गरेको साधारण र विकास गरी कूल खर्च रु. ५७ अर्ब ५६ करोड ५६ लाख १५ हजार व्यहोर्न राजस्वको वर्तमान श्रोतबाट रु. ३१ अर्ब ९ करोड ४७ लाख र वैदेशिक सहायता अन्तर्गत अनुदानबाट रु. ६ अर्ब ४० करोड २६ लाख ९१ हजार र ऋण सहायताबाट रु. १३ अर्ब ९४ करोड ८५ लाख ६ हजार व्यहोरिने भई रु. ६ अर्ब ११ करोड ९७ लाख १८ हजार न्यून रहेको छ ।

सभामुख महोदय,

१३४. अव म राजस्व सम्बन्धी प्रस्तावहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

१३५. अधिक करारोपण भएमा निजीक्षेत्रको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमतामा ह्रास आई आर्थिक क्रियाकलापमा मन्दी आउने र न्यून करारोपण भएमा सरकारले पुऱ्याउनु पर्ने सेवा र सामाजिक क्षेत्र तथा आधारशीलाको निर्माणमा गर्नु पर्ने लगानीमा प्रतिकूल असर पर्न जाने हुंदा निजी क्षेत्रको प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता र सामाजिक न्यायमा सन्तुलन हुने गरी राजस्वका दरहरुलाई औचित्यपूर्ण बनाउन तथा कर प्रशासनलाई सरल, पारदर्शी र सवल बनाउन केही सुधारहरु प्रस्तावित गरेको छु ।

१३६. अव म अप्रत्यक्ष कर सम्बन्धी प्रस्तावहरु पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

१३७. मूल्य अभिवृद्धिकरको लागि आवश्यक पूर्वतयारी स्वरुप हालको विक्रीकर तथा अन्तःशुल्क विभागलाई आगामी आर्थिक वर्षमा मूल्य अभिवृद्धि कर विभागको रुपमा पुनःसंरचना गरिनेछ । यस विभागले मूल्य अभिवृद्धिकर सम्बन्धी सम्पूर्ण तैयारीका साथै सो कर लागू नभएसम्म हालको विक्रीकर तथा अन्तःशुल्क विभाग सम्बन्धी कामहरु पनि गर्नेछ ।

१३८. मूल्य अभिवृद्धि करको तैयारी पूरा गर्न उद्योगपति, व्यापारी र उपभोक्ताहरुका प्रतिनिधि समेत रहने एक कार्यदल बनाइनेछ । मूल्य अभिवृद्धि कर लागू गर्दा वर्तमान कर र भंसारका दर तथा प्रक्रियाहरुमा के कस्तो सुधार एवं समायोजन गर्नु आवश्यक पर्छ सो सम्बन्धी अध्ययन गराइने छ । आगामी वैशाखको पहिलो हप्तादेखि मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।

१३९. मूल्य अभिवृद्धिकर लागू हुनु अघि बिक्रीकरको हालको दुई दरलाई समायोजन गर्न आवश्यक भएकोमा सो को सट्टा १५ प्रतिशतको एकल दर मात्र कायम हुने व्यवस्था गरेको छु । साथै, अत्यावश्यक वस्तुहरु जस्तै खाद्य पदार्थ, मट्टीतेल, चिनी, सूतिको कपडा, औषधि, सिसाकलम, तामा, पित्तल, आल्मुनियमका भांडाकुंडा, आदिमा साविकदेखि दिइ आएको बिक्रीकर छुटहरु यथावत कायम राखेको छु ।

१४०. निम्नकोटी मदिराको ठेक्का व्यवस्थामा देखिएको बिसंगति हटाउन ठेक्का व्यवस्था खारेज गरी आगामी. आर्थिकवर्षदेखि सबै प्रकारका मदिराहरु उद्योग मार्फत मात्र उत्पादन गर्न पाउने

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

व्यवस्था गरिएको छ । साविकको कर चुक्ता गरिसकेका निम्नकोटी मदिराका ठेकेदारहरुलाई औद्योगिक ईजाजत प्रदान गरी उद्योगबाट उत्पादन हुने मदिराको बिक्री वितरणमा अनुज्ञापत्र लिई बिक्री गर्न पाउने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१४१. अवैध मदिरा नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले मदिरा उत्पादक तथा पैठारीकर्ताहरुबाट न्यूनतम दस्तुर लिई सो रकम छुट्टै कोषमा जम्मा गरी सो कोषबाट अवैध मदिरा नियन्त्रण गर्ने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउनेलाई अन्तःशुल्क ऐन अनुसार दिनु पर्ने पुरस्कार समेत प्रदान गरिनेछ । अवैध मदिरा उत्पादन, पैठारी तथा बिक्री वितरण नियन्त्रण गर्न सबै जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा एउटा कार्यटोली गठन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१४२. स्वदेशी ध्यू, तेल उद्योगहरुले आफ्नो उत्पादनमा बढी भन्दा बढी स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग गरुन् भन्ने उद्देश्यले स्वदेशी तेलहनकै प्रयोग गरी उत्पादन गरिने ध्यू तेल उद्योगलाई लाग्ने बिक्रीकर पूर्णतः माफी गरेको छु । निकासी गरिने वस्तुहरुमा बढीभन्दा बढी स्वदेशी उत्पादनहरु प्रयोग भई पृष्ठ आर्थिक सम्बन्धको प्रक्रियालाई प्रोत्साहन दिन त्यसरी प्रयोग गरिने स्वदेशी कच्चा पदार्थ र अर्ध तयारी वस्तुमा बिक्रीकर नलाग्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१४३. सबै प्रकारका काठहरुबाट अन्तःशुल्क र बिक्रीकर सरल रुपमा प्राप्त हुन नसकेको र काठको कारोवारको प्रकृति समेतलाई विचार गर्दा आगामी आर्थिक वर्षदेखि स्रोतमा नै बिक्रीकर मात्र लिने गरी अन्तःशुल्क नलाग्ने व्यवस्था गरेको छु । यस व्यवस्थाबाट काष्ठ व्यवसायीहरुलाई कर तिर्न सरल हुन गई राजस्व असूलीमा समेत सकारात्मक प्रभाव पर्ने विश्वास लिएको छु ।

१४४. सिमेन्ट र हल्का पेय पदार्थहरुमा घटेको बिक्रीकरको अतिरिक्त ४ प्रतिशतले सरचार्ज लगाउने प्रस्ताव गरेको छु । यस व्यवस्थाबाट हालको उपभोक्ता मूल्यमा कुनै परिवर्तन हुने छैन ।

१४५. मदिरा, चुरोट, वीयर जस्ता विलासिताका वस्तुहरुमा बिक्रीकर घटेको कारणले राजस्व नघट्ने गरी अन्तःशुल्क तर्फ राजस्व समायोजन गरेको छु । ती वस्तुहरुमा अन्तःशुल्कका दरहरुमा सामान्य वृद्धि समेत गर्ने गरी प्रस्ताव गरेको छु । साथै अन्तःशुल्क असूल गर्ने साविकको प्रक्रियामा पनि केही हेरफेर गरेको छु ।

१४६. चिनी तथा खांडसारी मिलहरुबाट सह-उत्पादन (By-product) को रुपमा निस्कने खुदो (Molasses) को बिक्री वितरणमा कायम रहेको नियन्त्रण हटाएको छु । खुदोको अन्तःशुल्क लिने व्यवस्था पनि सरलीकृत गरेको छु ।

१४७. बिक्रीकर तथा अन्तःशुल्कका दरहरुमा गरिएको परिवर्तन र प्रशासनिक सुदृढीकरणबाट थप रु. १ अर्ब ७७ करोड ३० लाख राजस्व परिचालन हुने अनुमान गरेको छु ।

१४८. बिक्रीकर तथा अन्तःशुल्कका दरहरु आजकै मितिदेखि लागू हुनेछन् ।

सभामुख महोदय,

१४९. **भंसार दरवन्दीलाई अन्तर्राष्ट्रिय मान्यता अनुरुप अद्यावधिक वर्गीकरण गर्न विश्व भंसार संगठनले सन् १९९६ देखि लागू गरेको संशोधन समेत समावेश गरिएको हार्मोनाइज्ड पद्धतिमा आधारित भंसार दरवन्दी प्रस्तावित गरेको छु । यसबाट हाम्रो निकासी पैठारी व्यापारमा एकरुपता, सरलता र विश्वसनीयताको विकास हुने अपेक्षा मैले राखेको छु ।**

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१५०. मूल्य अभिवृद्धि करको पूर्व तयारीको सिलसिलामा विक्रीकर दरहरुमा समायोजन गरी एउटै निर्धारण गरिएको हुंदा सो बाट आयात व्यापारमा पर्न सक्ने असरलाई ध्यानमा राखी भंसारका दरहरुमा सामान्य संशोधन र परिमार्जन गरेको छु । यसै सिलसिलामा भंसार मूल्यांकन प्रणालीलाई अझ यथार्थपरक, पारदर्शी र वैज्ञानिक बनाउने कार्यलाई जारी नै राखिने छ ।

१५१. विक्रीकरको दरमा परिवर्तन भएको कारणबाट केही वस्तुहरुबाट प्राप्त हुने राजस्व घट्न जाने हुंदा उक्त राजस्व भंसारबाट समायोजन गर्ने दृष्टिकोणले कार, जीप, पाइप टोबाको, हात हतियार तथा खरखजाना, वियर र सबै प्रकारका मदिरा तथा चुरोटमा थप १० प्रतिशत, वियरिङ, कस्मेटीक, रंगीन टेलिभिजन, डेक, भिडियो तथा अडीयो क्यासेट टेप, लिनोलियम, कोको मिश्रित चकलेट, रंगरोगन, वाइन आदिको पैठारीमा थप ७ प्रतिशत र सबै प्रकारका कम्प्रेसर, फ्रिज, खेलौना, टेलिफोन सेट, जर्दा खैनी, वाद्ययन्त्र आदिको पैठारीमा थप ६ प्रतिशत भंसार लगाएको छु ।

१५२. चियाको अनधिकृत पैठारी निरुत्साहित गर्न भंसारको बाटोबाट पैठारी होस् भन्ने दृष्टिकोणले चियाको पैठारीमा १० प्रतिशत मात्र भंसार दर लगाएको छु ।

१५३. भारतबाट डि.आर.पी. पैठारी प्रकृया अन्तरगत मात्र पैठारी हुने सामानमा भारतीय अन्तःशुल्क दर भन्दा हाम्रो भंसार दर कम हुनुको कारणले पूरै भारतीय अन्तःशुल्क फिर्ता नभई रहेको वर्तमान अवस्थामा पूरै अन्तःशुल्क फिर्ता लिने प्रयोजनका लागि केही वस्तुहरुमा भंसार दर बढाएको छु । यसबाट डि.आर.पी. अन्तरगत भएको पैठारीमा भंसार दर वृद्धि भएको कारणबाट मात्र पैठारीकर्तालाई करको थप व्ययभार पर्ने छैन ।

१५४. औद्योगिक कच्चापदार्थको आपूर्तिलाई सस्तो र सुलभ गर्न केही उद्योगहरुका कच्चा पदार्थहरुमा भंसार दर घटाएको छु । यस क्रममा, धागो उद्योगहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने दृष्टिकोणले ती उद्योगहरुले पैठारी गर्ने स्टेपुल फाइबरमा ८० प्रतिशत छुट दिएको छु । त्यस्तै फलफूल प्याकिङका लागि आवश्यक हुने प्लाष्टिक कोटेड बक्सामा लाग्ने भंसार महसुलमा ५० प्रतिशत छुट दिएको छु । अगरवत्तीको केमिकल, जुत्ता बनाउने सांचो र डिटरजेन्टको कच्चा पदार्थमा पनि भंसार दर घटाएको छु ।

१५५. वातावरण प्रदूषणलाई निरुत्साहित गर्न सफा टेम्पोको चेसीसको पैठारीमा १ प्रतिशत मात्र भंसार महसुल लगाई विक्रीकर पुरै छुट दिएको छु । त्यस्तै डिजेल तथा पेट्रोल टेम्पोहरुलाई व्याट्रीबाट संचालन गरी सफा टेम्पो बनाउन चाहेमा उक्त प्रयोजनका लागि पैठारी गर्ने सम्पूर्ण यन्त्र उपकरणमा समेत सोही वमोजिम छुट हुने व्यवस्था गरेको छु । यसका अतिरिक्त सरकारी तथा गैह्र सरकारी संघ संस्थाले एम्बुलेन्स पैठारी गर्दा भंसार महसुल १ प्रतिशत लिई विक्रीकर समेत पूर्ण रुपमा छुट दिने व्यवस्था मिलाएको छु । वातावरण प्रदूषणलाई निरुत्साहित गर्न प्लाष्टिक स्क्रेप र पुराना कपडाहरुको पैठारीलाई निरुत्साहन गर्ने दृष्टिकोणले थप २० प्रतिशत भन्सार लगाएको छु ।

१५६. पर्यटन व्यवसायलाई थप प्रोत्साहन गर्ने दृष्टिकोणले रिसोर्ट होटेलहरुले पैठारी गर्ने १/१ थान माइक्रोबस र मिनिबसमा लाग्ने भंसारमा ५० प्रतिशत छुट दिइ विक्रीकर नलाग्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१५७. काठमाडौं उपत्यकामा वढ्दै गएको सवारीको चापबाट देखिएको सडकको संकुचन र वातावरण प्रदूषणलाई ध्यानमा राखी पब्लिक लिमिटेड कम्पनी वा सहकारी संस्थाले

३९८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

ट्याक्सीको रुपमा पैठारी गर्ने कार वा भ्यानको पैठारीमा दिएको छुटलाई खारेज गरेको छु । तर काठमाडौं उपत्यका वाहिर ट्याक्सीको रुपमा संचालन हुने कार तथा भ्यानलाई भने ५० प्रतिशत भंसार छुट हाललाई कायम राखी विक्रीकर पूर्ण रुपमा छुट दिएको छु । पब्लिक लिमिटेड कम्पनी वा सहकारी संस्थाले पैठारी गर्ने माइक्रोबस एवं मिनिवसको पैठारीमा दिइएको छुटलाई भने यथावत राखेको छु ।

१५८. चालु आर्थिक वर्षमा कृषकले पैठारी गरी कृषि कार्यमा प्रयोग हुने एक थान ट्याक्टरमा ५० प्रतिशत छुट र विक्रीकर नलाग्ने व्यवस्था गरी एक एक थान पम्पिङ सेट, धान तथा गहुं चुट्ने र निफन्ने थ्रेसर पंखिमा दिइएको भंसार तथा विक्रीकर छुटको व्यवस्थालाई पनि यथावत राखेको छु ।

१५९. सीमावर्ती क्षेत्रहरुमा हुने चोरी पैठारी नियन्त्रण गर्ने उद्देश्यले गठित अनुगमन समितिहरुको प्रयास स्वरुप चोरी पैठारी नियन्त्रणमा सन्तोषप्रद सफलता हासिल भएको हुंदा आगामी आर्थिक वर्षमा चोरी पैठारी नियन्त्रण गर्न भंसार कर्मचारी एवं गस्ती टोलीलाई अझ प्रभावकारी ढंगले परिचालन गरिने छ ।

१६०. भंसार तथ्यांक प्रणालीलाई अझ वढी विश्वसनीय र नीति निर्माणको प्रकृयामा उपयोगी बनाउन स्वचालित भंसार तथ्यांक सूचना प्रणालीको प्रथम चरण आगामी श्रावण महिनादेखि प्रारम्भ गरिने छ ।

१६१. भंसार प्रशासनमा गरिने सुधार र प्रशासनिक नियन्त्रण एवं कर परिवर्तन समेतबाट जम्मा ८५ करोड थप राजस्व प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ ।

१६२. नेपालमा आयोजना गरिने आठौं दक्षिण एशियाली खेलकूदबाट यस क्षेत्रमा हुने योगदानका साथै अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा नेपालको पहिचान बढाउन मद्दत पुग्ने हुंदा सो खेलकूदको आयोजना गर्न न्यूनतम पूर्वाधार सुधार तथा व्यवस्था मिलाउनको लागि आवश्यक साधन जुटाउन तोकिएको मिति देखि लाग्ने गरी भंसार लाग्ने आयातीत वस्तुहरुमा भंसार महशुलका अतिरीक्त सामानको मूल्यको ०.४० प्रतिशत अतिरिक्त रकम उठाई सो रकम दक्षिण एशियाली खेलकूद कोषमा जम्मा गरिने व्यवस्था गरेको छु ।

१६३. चुंगीकरबाट उद्योग तथा व्यापार व्यवसायमा विभिन्न समस्याहरु उत्पन्न भएको हुंदा सो कर खारेज गर्न गतवर्ष प्रस्तावित गरिएकोमा चुंगीकरको वैकल्पिक श्रोतका रुपमा आयात हुने तोकिएको मालसामानहरुको मूल्यमा १ प्रतिशतका दरले श्रोतमै स्थानीय विकास शुल्क असूल गरी स्थानीय विकास कोषमा जम्मा गर्ने प्रस्ताव गरेको छु । यो व्यवस्था नगरपालिका सम्बन्धी कानूनमा संशोधन भएको मितिदेखि लागू हुने छ । यस्तो रकम अधिराज्यका नगरपालिकाहरुको आयको अनुपातमा बांडफांड गरी खर्च गरिने व्यवस्था मिलाइने छ ।

१६४. अब म प्रत्यक्ष कर सम्बन्धी प्रस्तावहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

१६५. चालु आर्थिक वर्ष २०५२।५३ मा ५० हजार नयां करदातालाई करको दायरामा ल्याउने कार्यक्रम राखिएकोमा आयकर, घरजग्गा कर र घरवहाल कर तर्फ गरी थप ५१ हजार भन्दा बढी करदातालाई करको दायरामा ल्याईएको छ । यसबाट ९ करोड ६० लाख राजस्व थप समेत असुल उपर गरिएको छ । यो कार्यलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिई अर्को २० हजार थप करदातालाई प्रत्यक्ष करको दायराभित्र ल्याउने लक्ष राखेको छु ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१६६. कर प्रशासनलाई सक्षम बनाउन कर्मचारीको दक्षता वृद्धि, संगठनात्मक विस्तार र संगठनात्मक संरचनामा समेत परिवर्तन गरिनेछ । राजस्व प्रशासनलाई प्राविधिक दृष्टिकोणबाट समेत सक्षम बनाउन एकिकृत सूचना प्रणाली तर्जुमा गरी अन्तरविभागीय सूचना प्रवाहलाई आगामि आर्थिक वर्ष देखि व्यवस्थित गरिनेछ । आगामी वर्ष काठमाडौं उपत्यका भित्रका सबै कर कार्यालयहरुमा करदाताहरुको हिसाव राख्ने र कर निर्धारण गर्ने कार्यमा कम्प्यूटर प्रणालीको उपयोग गरिनेछ ।

१६७. आयकरलाई बढी प्रभावकारी बनाउन कमाएकै बखत कर तिर्दै जाने (Pay As You Earn) सिद्धान्तलाई प्रोत्साहन गर्न आगामी आर्थिक वर्ष देखि अग्रिम कर कट्टी गर्ने थप शीर्षक तथा दरहरुको व्यवस्था गरेको छु ।

१६८. आगामी वर्षको लागि भाडाका सवारी साधनहरुमा लाग्ने पूर्वानुमानित आयकर दरमा केहि वृद्धि गरेको छु । त्यसैगरी निजी सवारीसाधनमा लाग्ने सवारीसाधन करको वार्षिक कर दरमा पनि वृद्धि गरेको छु ।

१६९. अवान्छित आर्थिक कृयाकलापलाई रोक्ने उद्देश्यले आगामी आर्थिक वर्षदेखि आयकर दर्ता प्रमाण-पत्र लिई आयकर चुक्ता गरेका वाहेक अन्यले प्रतीतपत्र खोल्न नपाउने व्यवस्था गरेको छु ।

१७०. देशमा वढ्दै गएको वेरोजगारी समस्यालाई समाधान गर्ने दिशामा व्यवसायिक सीपमूलक तालीम प्रदान गर्ने भनी श्री ५ को सरकारवाट स्वीकृत प्राप्त तोकिएका संस्थाहरुलाई ५ वर्षको लागि आयकर छुट दिइनेछ ।

१७१. घरजग्गा करको मूल्याङ्कन दरमा समसामयिक परिवर्तन गरी घरजग्गा करदाताले स्वयं कर निर्धारण गर्न पाउने ऐच्छिक व्यवस्था गरिने छ । स्वयम् कर निर्धारण गरी लाग्ने रकम दाखिला गरेपछि कर कार्यालयले कर चुक्ता कार्डमा प्रमाणित गरी करदाताको ठेगानामा पठाउने व्यवस्था मिलाइने छ । यसवाट करदाताहरु कर कार्यालय जान नपरी प्रशासनिक झन्झटबाट मुक्त हुने छन् । तर करदाताले म्याद भित्र स्वयं कर निर्धारण नगरेमा वा ऐन वमोजीम विवरण दाखिला नगरी वसेमा कार्यालयमा प्राप्त तथ्याङ्क, विवरण आदिको आधारमा कर कार्यालयले नै कर निर्धारण गरी पठाउने छ ।

१७२. स्वयंकर निर्धारण गरी विवरण पेश गर्ने आयकरदाताहरुले पेश गरेको विवरणलाई नै मान्य गरिने व्यवस्थालाई पारदर्शी एवं व्यवहारिक बनाउनका लागि त्यस्तो विवरणलाई नमुना छनौट (Random Sampling) समेतको आधारमा परीक्षण गर्ने व्यवस्था गरीनेछ । स्वयं कर निर्धारण मार्फत आयकर प्रशासनमा अझ बढी सरलता एवम् पारदर्शिता ल्याउन निश्चित कारोवार गरी आयकरदाताले स्वयम् कर निर्धारण गर्नु पर्ने व्यवस्था गरिने छ ।

१७३. उद्योग व्यापार पेशा वा व्यवसायबाट आय आर्जन गर्ने करदाताहरु मध्ये लेखाको आधारमा आय निर्धारण नहुने र वार्षिक रु. ६० हजार सम्म खूद आय हुने साना करदाताहरुको आय साना करदाताहरुको आयकर निर्धारण समितिबाट भै आएकोमा सोको सीमा वढाई रु. ७० हजार कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

१७४. कर निर्धारण प्रकृयामा पारदर्शिता ल्याउने कार्यमा लेखाको महत्वपूर्ण भूमिका रहने हुंदा विदेशी कम्पनीको कमिशन एजेण्ट भै कारोवार गर्नेहरुले जतिसुकैको कारोवार भए पनि अनिवार्य रुपमा वर्षेनी हिसाव किताव पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छु ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

१७५. लिज व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्न आय कर प्रयोजनको लागि राख्नु पर्ने लेखा प्रक्रिया र ह्रासकट्टी पद्धति तोकिने व्यवस्था गरिने छ ।

१७६. नियमित रुपमा समयमै आय विवरण दिने, लागेको कर म्याद भित्रै तिर्ने, करदातालाई राष्ट्रले प्रोत्साहन दिने मात्र होइन सम्मान पनि दिनु पर्छ । यस्ता करदाताहरुको वर्षेनी छनौट गरी कदर पत्र प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिने छ । साथै कर छल्ने गैर कानूनी कार्य गर्नेहरुलाई दण्ड दिने अहिलेको व्यवस्थालाई अझ बढी प्रभावकारी बनाइने छ ।

१७७. गैर व्यवसायिक क्षेत्रमा एक वा दुई कोठासम्म वहालमा लगाई वसेका तर अन्य कुनै आय नभएका करदाताहरुको वहाल आयमा घर वहाल कर नलाग्ने व्यवस्था गरेको छु ।

१७८. उपरोक्त सुधारहरुबाट प्रत्यक्ष कर तर्फ रु. ४२ करोड र मनोरञ्जन कर तर्फ रु. १ करोड गरी जम्मा रु. ४३ करोड थप राजस्व परिचालन हुने छ ।

१७९. दूर संचार सेवाको भरपर्दो र स्तरीय सेवाबाट लगानीको प्रतिफल न्यायोचित रुपमा प्राप्त होस् भन्ने उद्देश्यले आगामी आर्थिक वर्ष देखि टेलिफोन जडान र नामसारी गर्दा रु. १ हजार "टेलिफोन स्वामित्व दस्तुर" लगाउने प्रस्ताव गरेको छु । त्यस्तै बिक्रीकर तर्फ हाल कायम २० प्रतिशतको दर परिवर्तन भई १५ प्रतिशत हुंदा दूर संचार सेवा बाट प्राप्त भैरहेको राजस्व कम नहोस् भन्ने उद्देश्यले फरक दर बरावरको रकमको छुट्टै दूर संचार सेवा दस्तुर लगाउने प्रस्ताव गरेको छु । यी नयां दस्तुरहरुबाट महसूल वा शुल्कमा कुनै वृद्धि नभइकनै थप रु. ७ करोड राजस्व प्राप्त हुने अनुमान छ ।

१८०. प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष करका दरहरुमा गरिएको हेरफेर वाहेक अन्य दरहरु यथावत राखेको छु । यसरी राजस्वको वर्तमान श्रोतबाट रु. ३१ अर्व ९ करोड ४७ लाख र कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट ३ अर्व ११ करोड ९७ लाख १८ हजार थप राजस्व उठ्ने अनुमान गरेको छु ।

सभामुख महोदय,

१८१. आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ आय व्यय, आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित आय व्ययको अनुमान र आर्थिक वर्ष २०५३।५४ को अनुमानित आय व्यय अनुसूचीहरुमा उल्लेख गरेको छु ।

१८२. माननीय सांसदहरुबाट विभिन्न समयमा व्यक्त गर्नुभएका सुझावहरु अनुरुप विभिन्न मित्र राष्ट्र तथा दातृ संस्थाहरुबाट श्री ५ को सरकारलाई उपलब्ध गराइएको प्राविधिक सहायताको संक्षिप्त विवरण छुट्टै पेश गरेको छु ।

१८३. माथि पेश गरिएको व्यय विवरण अनुसार रु. ३ अर्व न्यून पूर्ति गर्न बैकिङ्ग क्षेत्रबाट १ अर्व ५० करोड तथा गैह्र बैकिङ्ग क्षेत्रबाट रु. १ अर्व ५० करोड आन्तरिक ऋण उठाई पूर्ति गरिने छ ।

३९८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सम्माननीय सभामुख महोदय,

१८४. अब म प्रस्तुत बजेटले अवलम्बन गरेको नीति तथा कर सुधारबाट आगामी आर्थिक वर्षमा हासिल गरिने प्रमुख लक्ष्यहरुको अनुमान प्रक्षेपित गर्दछु ।

१८५. आगामी आर्थिक वर्षमा कुल गार्हस्थ उत्पादन फ्याक्टर कस्ट (Factor Cost) मा ५.१ प्रतिशतले वृद्धि हुने अनुमान गरेको छु । आर्थिक वर्ष २०५२।५३ मा राजस्व संकलन कुल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपातमा ११.८ प्रतिशत भएकोमा आगामी आर्थिक वर्षमा यो अनुपात १२.७ प्रतिशत पुग्ने अनुमान छ । चालू वर्ष सरकारी वित्तीय घाटा कुल गार्हस्थ उत्पादनको अनुपातमा ५.६ प्रतिशत र कुल आन्तरिक ऋण परिचालन १.५ प्रतिशत रही खूद आन्तरिक ऋण परिचालन ०.६ प्रतिशत मात्र कायम रहने अनुमान छ । प्रस्तुत बजेटमा वैकिङ्ग क्षेत्रबाट लिने खूद कर्जा निकै कम रहन जाने हुँदा निजी क्षेत्रको कृयाकलापमा विस्तार गर्न आवश्यक कर्जाको उपलव्धतामा वृद्धि हुन जानेछ भने यसबाट मुद्रा प्रदाय र मूल्य स्फितिमाथि पनि स्वाभाविक नियन्त्रण हुन जानेछ । अर्थात आगामी आर्थिक वर्षको अन्तमा मूल्य स्फिति वृद्धि दर ७ प्रतिशत र मुद्रा प्रदाय वृद्धि दर १३ प्रतिशत रहने अनुमान गरेको छु । प्रस्तुत बजेटको कार्यान्वयनबाट देशमा समष्टिगत आर्थिक स्थायित्व कायम हुने, उत्पादनमा वृद्धि हुने, शीप विकास र रोजगारीका अवसरमा वृद्धि तथा निकासी लगानीको निमित्त उपयुक्त वातावरण श्रृजना हुने विश्वास गरेको छु ।

१८६. प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गर्ने कार्यमा सहयोग गर्नु हुने माननीय सदस्यहरु, उद्योगपति, बुद्धिजीवी, पत्रकार वन्धुहरु लगायत विभिन्न पेशासंग आवद्ध प्रतिनिधिहरुले दिनु भएको सुझाव र सल्लाहको लागि म हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । सम्पूर्ण नेपाली दाजुभाई दिदी वहिनीहरु तथा माननीय सांसदहरुको सहयोग र समर्थनले आगामी वर्षको बजेटलाई थप सफलता हासिल गर्न मद्दत पुग्न जानेछ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु ।

१८७. अन्त्यमा, नेपालको विकास प्रयाशमा निरन्तर रुपमा सहयोग पु-याउदै आएका सबै मीत्र राष्ट्रहरु तथा दातृ संघ संस्थाहरुलाई पनि म हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

३१८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आय व्ययको विवरण

अनुसूची – १

(रु. हजारमा)

विवरण	आ.ब.२०५१।५२ को यथार्थ	आ.ब. २०५२।५३ को संशोधित अनुमान	आ.ब. २०५३।५४ को अनुमान
कुल खर्च	३९०६००३२	४६६८१२१६	५७५६५६१५
साधारण तर्फ	१९२६५११३	२२१०८१८९	२४९८४८३२
विकास तर्फ	१९७९४९१९	२४५७३०२७	३२५८०७८३
खर्च व्यहोर्ने स्रोतहरु	२८५१२३४२	३३२७४२४६	४०६१७१०९
राजश्व	२४५७५१८१	२८२०५५८६	३४२१४४१८
राजश्वको वर्तमान स्रोतवाट			३१०९४७००
कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट			३११९७१८
वैदेशिक सहायता (अनुदान)	३९३७१६१	५०६८६६०	६४०२६९१
द्विपक्षीय	३२७१४४७	४२६४१००	५२२००३७
वहुपक्षीय	६६५७१४	८०४५६०	११८२६५४
वचत (+) न्यून (-)	-१०५४७६९०	-१३४०६९७०	-१६९४८५०६
न्यून पूर्ति गर्ने स्रोतहरु			
वैदेशिक सहायता (ऋण)	७३१२२९९	९८०६९७०	१३९४८५०६
द्विपक्षीय	७१७३३६	१३२७००	८९३४००
वहुपक्षीय	६५९४९६३	९६७४२७०	१३०५[illegible]१०६
आन्तरिक ऋण	१९०००००	२२०००००	३००००००
बैंकिग क्षेत्र	१३०००००	७५००००	१५०००००
गैह्र बैंकिग क्षेत्र	६०००००	१४५००००	१५०००००
नगद मौज्दातमा परिवर्तन (-वचत)	१३३५३९१	१४०००००	

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजश्व अनुमान

आर्थिक वर्ष २०५३।५४

अनुसूची – २

(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट	जम्मा
१.१.१.००	बैदेशिक व्यापारमा आधारित वस्तुगत कर	७८५००००	३०००००	८१५००००
१.१.१.१०	पैठारी महसुल	६६३००००	३०००००	६९३००००
१.१.१.२०	समिकारक महसुल	५००००		५००००
१.१.१.३०	भारतीय अन्तःशुल्क फिर्ता	१००००००		१००००००
१.१.१.४०	निकासी महसुल	४००००		४००००
१.१.१.५०	निकासी सेवा शुल्क	१२००००		१२००००
१.१.१.६०	भन्सारको अन्य आय	१००००		१००००
१.१.२.००	वस्तु तथा सेवामा आधारित आन्तरिक वस्तुगत कर	१०९२८७००	१८१८०००	१२७४६७००
१.१.२.१०	बिक्रीकर	७१०९२००	१३८३०००	८४९२२००
१.१.२.११	उत्पादन	१८६९०००	१०००००	१९६९०००
१.१.२.१२	पैठारी	४८१६०००	११६३०००	५९७९०००
१.१.२.१३	बिक्री वितरण	४२००		४२००
१.१.२.१४	सेवा	४२००००	१२००००	५४००००
१.१.२.२०	अन्तःशुल्क	२१९९५००	३९००००	२५८९५००
१.१.२.२१	चुरोट	१०७००००	१३००००	१२०००००
१.१.२.२२	विडी	९५००		९५००
१.१.२.२३	उच्च कोटीको मदिरा	५८००००	२०००००	७८००००
१.१.२.२४	निम्न कोटीको मदिरा	५००००		५००००
१.१.२.२५	वियर	४२००००	६००००	४८००००
१.१.२.२६	अन्य औद्योगिक उत्पादन	७००००		७००००
१.१.२.३०	ठेक्का कर	७०००००		७०००००
१.१.२.४०	मनोरञ्जन कर	१२००००	१००००	१३००००
१.१.२.५०	सवारी साधन कर	९००००	३५०००	१२५०००

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

३२०

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजश्व अनुमान
आर्थिक वर्ष २०५३।५४

अनुसूची – २
(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट	जम्मा
१.१.२.६०	होटेल कर	३५००००		३५००००
१.१.२.७०	हवाई उडान कर	३६००००	०	३६००००
१.१.२.७१	आन्तरिक हवाई उडान कर	२८८००		२८८००
१.१.२.७२	वाहय हवाई उडान कर	३३१२००		३३१२००
	अप्रत्यक्ष कर जम्मा	१८७७८७००	२११८०००	२०८९६७००
१.१.३.००	आयकर	४२९००००	३०५०००	४५९५०००
१.१.३.१०	संस्थागत आय कर	२७९४०३३	२०५०००	२९९९०३३
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरु	१२८८५००		१२८८५००
१.१.३.१२	पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरु	७३२२६०		७३२२६०
१.१.३.१३	प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीहरु	७७३२७३	२०५०००	९७८२७३
१.१.३.२०	व्यक्तिगत आय कर	११९५९६७	१०००००	१२९५९६७
१.१.३.२१	पारिश्रमिक	१६५६११		१६५६११
१.१.३.२२	उद्योग, व्यापार, पेशा तथा व्यवसाय	१०३०३५६	१०००००	११३०३५६
१.१.३.३०	घर जग्गा बहाल कर	१५००००		१५००००
१.१.३.४०	व्याज कर	१५००००		१५००००
१.१.४.००	घर, जग्गा तथा अन्य सम्पत्तीमा लाग्ने कर	११९००००	८००००	१२७००००
१.१.४.१०	मालपोत	१००००		१००००
१.१.४.२०	भूमिकर	०		०
१.१.४.३०	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन	११०००००		११०००००
१.१.४.४०	घर जग्गा कर	८००००	८००००	१६००००
	प्रत्यक्ष कर जम्मा	५४८००००	३८५०००	५८६५०००
	कर राजस्व जम्मा	२४२५८७००	२५०३०००	२६७६१७००

329

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजश्व अनुमान
आर्थिक वर्ष २०५३।५४

अनुसूची – २
(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट	जम्मा
१.१.५.००	दस्तुर तथा शुल्क	९०६०००	६१६७१८	१५२२७१८
१.१.५.१०	फर्म रजिष्ट्रेशन दस्तुर	४५०००		४५०००
१.१.५.२०	एजेन्सी रजिष्ट्रेशन दस्तुर	२०००		२०००
१.१.५.३०	हात हतियार रजिष्ट्रेशन दस्तुर	५०००		५०००
१.१.५.४०	सवारी इजाजत दस्तुर	६५०००	२००००	८५०००
१.१.५.५०	निकासी पैठारी इजाजत दस्तुर	१५०००		१५०००
१.१.५.६०	परीक्षा दस्तुर	१४०००		१४०००
१.१.५.७०	पासपोर्ट दस्तुर	२२००००	१०००००	३२००००
१.१.५.८०	पर्यटन शुल्क	५०००००	०	५०००००
१.१.५.८१	भिसा शुल्क	२५५०००		२५५०००
१.१.५.८२	पर्वतारोहण तथा ट्रेकिङ्ग शुल्क	२४००००		२४००००
१.१.५.८३	अन्य शुल्क	५०००		५०००
१.१.५.९०	अन्य प्रशासनिक दस्तुर	४००००	४९६७१८	५३६७१८
१.१.६.००	दण्ड, जरिवाना र जफत	१५००००	०	१५००००
१.१.६.१०	न्यायीक दस्तुर, दण्ड, जरिवाना र जफत	१०००००		१०००००
१.१.६.२०	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	५००००		५००००
१.१.७.००	सरकारी सम्पत्ति, सेवा तथा वस्तुहरुको बिक्री तथा भाडाबाट प्राप्त आय	१०८००००	०	१०८००००
१.१.७.१०	जलस्रोत क्षेत्रको आय	३५०००	०	३५०००
१.१.७.११	पिउने पानी	२७५००		२७५००
१.१.७.१२	सिंचाइ	२५००		२५००
१.१.७.१३	विद्युत	५०००		५०००
१.१.७.२०	हुलाक क्षेत्रको आय	१८००००		१८००००

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

३२२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजश्व अनुमान
आर्थिक वर्ष २०५३।५४

अनुसूची – २
(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट	जम्मा
१.१.७.३०	खाद्य कृषि क्षेत्रको आय	३५०००		३५०००
१.१.७.४०	शिक्षा क्षेत्रको आय	३००००		३००००
१.१.७.५०	वन क्षेत्रको आय	४५००००		४५००००
१.१.७.६०	यातायात क्षेत्रको आय	२५००००		२५००००
१.१.७.७०	सरकारी क्षेत्रको अन्य आय	१०००००		१०००००
१.१.८.००	लाभांश	१४५००००	०	१४५००००
१.१.८.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	१३६००००		१३६००००
१.१.८.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	३५०००		३५०००
१.१.८.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	२००००		२००००
१.१.८.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	३५०००		३५०००
१.१.८.५०	अन्य			०
१.१.९.००	ब्याज	१६५००००	०	१६५००००
१.१.९.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	७००००		७००००
१.१.९.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	५०००		५०००
१.१.९.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	५००००		५००००
१.१.९.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	१५२५०००		१५२५०००
१.१.९.५०	अन्य			०
१.१.१०.००	रोयल्टी र सरकारी सम्पत्ति बिक्री	२२००००	०	२२००००
१.१.१०.१०	रोयल्टी	११००००	०	११००००
१.१.१०.११	खानी रोयल्टी	१००००		१००००
१.१.१०.१२	जलस्रोत सम्बन्धी रोयल्टी	२५००		२५००
१.१.१०.१३	अन्य रोयल्टी	९७५००		९७५००

अ. २-४

323

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

राजश्व अनुमान

आर्थिक वर्ष २०५३।५४

अनुसूची – २

(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	वर्तमान स्रोतबाट	कर परिवर्तन तथा प्रशासनिक सुधारबाट	जम्मा
१.१.१०.२०	बिक्री	११००००	०	११००००
१.१.१०.२१	सरकारी घर जग्गा बिक्री	७५०००		७५०००
१.१.१०.२२	सरकारी सामान बिक्री	३००००		३००००
१.१.१०.२३	अन्य बिक्री	५०००		५०००
१.१.११.००	साँवा फिर्ता	१३६००००	०	१३६००००
१.१.११.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	५००००		५००००
१.१.११.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	१००००		१००००
१.१.११.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	१५००००		१५००००
१.१.११.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	११५००००		११५००००
१.१.११.५०	अन्य			०
१.१.१२.००	दातव्य तथा उपहार र विविध आय	२००००	०	२००००
१.१.१२.१०	दातव्य तथा उपहार	५०००		५०००
१.१.१२.२०	विविध आय	१५०००		१५०००
	गैह्र कर राजस्व जम्मा	६८३६०००	६१६७१८	७४५२७१८
	जम्मा राजस्व जम्मा	३१०९४७००	३११९७१८	३४२१४४१८

अ. २-५

३२८

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०५३–२०५४ को
व्यय अनुमानको सारांश

अनुसूची – ३

(रु(हजारमा)

विवरण	२०५१।५२ को यथार्थ खर्च	२०५२।५३ को संशोधित अनुमान	२०५३।५४ को अनुमान
कुल खर्च	३९०६००३२	४६६८१२१६	५७५६५६१५
साधारण तर्फ	१९२६५११३	२२१०८१८९	२४९८४८३२
विकास खर्च	१९७९४९१९	२४५७३०२७	३२५८०७८३
केन्द्रियस्तर	१५९४६१७३	१९१३७२२४	२६०२६५८०
जिल्लास्तर	३८४८७४६	५४३५८०३	६५५४२०३
सञ्चित कोषमाथि व्ययभार	६२३७९४६	६८२६२०२	८०२९५९९
सञ्चितकोषबाट विनियोजन	३२८२२०८६	३९८५५०१४	४९५३६०१६
कर्मचारी खर्च	–	–	१०१६९८३६
अन्य खर्च	–	–	२०५९३२३१
पूंजीगत खर्च	–	–	२६८०२५४८

अ. ३

325

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०५३–२०५४ को व्यय अनुमान

अनुसूची – ४

(रु. हजारमा)

अनुदान संख्या	शीर्षक	साधारण	विकास	जम्मा
११	श्री ५ महाराजाधिराज तथा राजपरिवार	६९६४०		६९६४०
१२	राज परिषद	५२१४		५२१४
१३	संसद	१०९४९६		१०९४९६
१४	अदालत	२३०५५८		२३०५५८
१५	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग	५५५०		५५५०
१६	महालेखा परीक्षकको विभाग	२८१८६		२८१८६
१७	लोक सेवा आयोग	३९२९७		३९२९७
१८	निर्वाचन आयोग	१८४६२५		१८४६२५
१९	महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	४०६९०		४०६९०
२०	न्याय परिषद	१४५५		१४५५
२५	प्रधानमन्त्रीको कार्यालय	६३६३		६३६३
३०	मन्त्री परिषद	२७०६७		२७०६७
३५	अर्थ मन्त्रालय	२५२८६४	३५७३२५	६१०१८९
३६	आपूर्ति मन्त्रालय	३५१२	२२४५००	२२८०१२
३७	आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालय	९०००१	१६९१४०७	१७८१४०८
३८	उद्योग मन्त्रालय	२३२०२१	२६८९४१	५००९६२
३९	कानुन तथा न्याय मन्त्रालय	१३९९२		१३९९२
४०	कृषि मन्त्रालय	८८०७४	१८२५१००	१९१३१७४
४५	गृह मन्त्रालय	२६४०४१५	४३९३	२६४४८०८
४६	जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	४१६५	२४५११	२८६७६
४७	जलस्रोत मन्त्रालय	१३१५९६	३१८०९५४	३३१२५५०
४८	निर्माण तथा यातायात मन्त्रालय	१७१७५६	४६६७१०१	४८३८८५७
४९	पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	१०३०७३	१०८३२७०	११८६३४३
५०	परराष्ट्र मन्त्रालय	५२७४३१		५२७४३१
५५	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	२११६६८	३३१७८५	५४३४५३
५६	महिला तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	४३५३९	१५०३५	५८५७४
५७	युवा, खेलकूद तथा संस्कृति मन्त्रालय	९५३२०	१७५३१६	२७०६३६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०५३–२०५४ को व्यय अनुमान

अनुसूची – ४

(रु. हजारमा)

अनुदान संख्या	शीर्षक	साधारण	विकास	जम्मा
५८	रक्षा मन्त्रालय	२४२६८१६		२४२६८१६
५९	वन तथा भू–संरक्षण मन्त्रालय	५३२२२८	४७४१८७	१००६४१५
६०	वाणिज्य मन्त्रालय	१७५७०	३४०००	५१५७०
६१	विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	३२०५	१५००	४७०५
६५	शिक्षा मन्त्रालय	५०७९०१०	२६८०२८७	७७५९२९७
६६	सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	३३५३०	१५००	३५०३०
६७	सूचना तथा संचार मन्त्रालय	५४१०१८	४९५५९	५९०५७७
६८	संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय	२९४३		२९४३
६९	स्थानीय विकास मन्त्रालय	२७३३९	४०७४९८३	४१०२३२२
७०	स्वास्थ्य मन्त्रालय	९७२९४७	२४८५०३४	३४५७९८१
७१	श्रम मन्त्रालय	११६२४	६०७८४	७२४०८
७२	राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय	४८३७४	३४७९१	८३१६५
८१	अर्थ मन्त्रालय - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	४१८६२९५		४१८६२९५
८२	अर्थ मन्त्रालय - वैदेशिक ऋण भुक्तानी (वहुपक्षीय)	२७९५४२४		२७९५४२४
८३	अर्थ मन्त्रालय - वैदेशिक ऋण भुक्तानी (द्विपक्षीय)	८५९९४१		८५९९४१
८६	अर्थ मन्त्रालय - लगानी वैदेशिक संस्थाहरु	१७०००		१७०००
८७	अर्थ मन्त्रालय - लगानी आन्तरिक संस्थानहरु		८४९१५०३	८४९१५०३
८८	अर्थ मन्त्रालय - लगानी अन्य		१२०५१७	१२०५१७
९५	अर्थ मन्त्रालय - विविध	२०७२०००	२२२५००	२२९४५००
	जम्मा	२४९८४८३२	३२५८०७८३	५७५६५६१५

अ. ४-२

326

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजस्व असूली विवरण

अनुसूची – ५

(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ	आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित अनुमान
१.१.१.००	बैदेशिक व्यापारमा आधारित वस्तुगत कर	७०१८११२	७३०००००
१.१.१.१०	पैठारी महसुल	५८१५८७०	६२३१७८६
१.१.१.२०	समिकारक महसुल	२४३००	८२१४
१.१.१.३०	भारतीय अन्तःशुल्क फिर्ता	८३७४८१	९०००००
१.१.१.४०	निकासी महसुल	४५३८६	३९९१८
१.१.१.५०	निकासी सेवा शुल्क	२८७०८१	११००८२
१.१.१.६०	भन्सारको अन्य आय	७९९४	१००००
१.१.२.००	वस्तु तथा सेवामा आधारित आन्तरिक वस्तुगत कर	८८४६६३४	९८९००००
१.१.२.१०	बिक्रीकर	६०३१७१४	६५८००००
१.१.२.११	उत्पादन	१४६६३८८	१७०२३९०
१.१.२.१२	पैठारी	४१३०३८७	४४६००००
१.१.२.१३	बिक्री वितरण	९२८५५	१४४९०
१.१.२.१४	सेवा	३४२०८४	४०३१२०
१.१.२.२०	अन्तःशुल्क	१६५७३२१	१९४००००
१.१.२.२१	चुरोट	७४६६६६	९०७८३६
१.१.२.२२	विडी	१०७२४	७९१३
१.१.२.२३	उच्च कोटीको मदिरा	३०१०४२	३५२२२५
१.१.२.२४	निम्न कोटीको मदिरा	१६८१३५	२०३८०८
१.१.२.२५	वियर	३१४२९५	३५६४७१
१.१.२.२६	अन्य औद्योगिक उत्पादन	११६४५९	११९७४७
१.१.२.३०	ठेक्का कर	५०५२२४	६२००००
१.१.२.४०	मनोरञ्जन कर	९१०४७	९००००

अ. ५-१

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजस्व असूली विवरण

अनुसूची – ५

(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ	आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित अनुमान
१.१.२.५०	सवारी साधन कर	५३९९१	७००००
१.१.२.६०	होटेल कर	२२९१०८	२८००००
१.१.२.७०	हवाई उडान कर	२७८२२९	३१००००
१.१.२.७१	आन्तरिक हवाई उडान कर	२२३५६	९००००
१.१.२.७२	वाह्य हवाई उडान कर	२५५८७३	२२००००
	अप्रत्यक्ष कर जम्मा	१५८६४७४६	१७१९००००
१.१.३.००	आयकर	२८२३५१७	३६६९०००
१.१.३.१०	संस्थागत आय कर	१७६५८२३	२५०४७१५
१.१.३.११	सरकारी प्रतिष्ठानहरु	८६०२३५	१०६२०००
१.१.३.१२	पब्लिक लिमिटेड कम्पनीहरु	४४००६५	५६००००
१.१.३.१३	प्राइभेट लिमिटेड कम्पनीहरु	४६५५२३	८८२७१५
१.१.३.२०	व्यक्तिगत आय कर	८७३२३९	९२९२८५
१.१.३.२१	पारिश्रमिक	११८४२७	१४५०००
१.१.३.२२	उद्योग, व्यापार, पेशा तथा व्यवसाय	७५४८१२	७८४२८५
१.१.३.३०	घर जग्गा बहाल कर	७२८३५	१०५०००
१.१.३.४०	व्याज कर	१११६२०	१३००००
१.१.४.००	घर, जग्गा तथा अन्य सम्पत्तीमा लाग्ने कर	९७१८०९	१२०२४८६
१.१.४.१०	मालपोत	३१२२६	३००००
१.१.४.२०	भूमिकर	३६३७	७००००
१.१.४.३०	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन	९०२७५०	१०३२४८६
१.१.४.४०	घर जग्गा कर	३४१९६	७००००
	प्रत्यक्ष कर जम्मा	३७९५३२६	४८७१४८६
	कर राजस्व जम्मा	१९६६००७२	२२०६१४८६

अ. ५-२

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजस्व असूली विवरण

अनुसूची – ५

(रु. हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ	आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित अनुमान
१.१.५.००	दस्तुर तथा शुल्क	६९३७७२	७७६६००
१.१.५.१०	फर्म रजिष्ट्रेशन दस्तुर।	३३४२०	४१६००
१.१.५.२०	एजेन्सी रजिष्ट्रेशन दस्तुर	९१९	१४००
१.१.५.३०	हात हतियार रजिष्ट्रेशन दस्तुर	३२२१	४६००
१.१.५.४०	सवारी इजाजत दस्तुर	५०९०८	५८७००
१.१.५.५०	निकासी पैठारी इजाजत दस्तुर	९८४५	१३९००
१.१.५.६०	परीक्षा दस्तुर	६२४९	१३९००
१.१.५.७०	पासपोर्ट दस्तुर	२६२९७४	१९००००
१.१.५.८०	पर्यटन शुल्क	२९५४६२	४१५५००
१.१.५.८१	भिसा शुल्क	१५६४३०	२१००००
१.१.५.८२	पर्वतारोहण तथा ट्रेकिङ्ग शुल्क	१३६००४	२०००००
१.१.५.८३	अन्य शुल्क	३०२८	५५००
१.१.५.९०	अन्य प्रशासनिक दस्तुर	३०७७४	३७०००
१.१.६.००	दण्ड, जरिवाना र जफत	७१८४८	१२००००
१.१.६.१०	न्यायीक दस्तुर, दण्ड, जरिवाना र जफत	५०१६९	९००००
१.१.६.२०	प्रशासनिक दण्ड, जरिवाना र जफत	२१६७९	३००००
१.१.७.००	सरकारी सम्पत्ति, सेवा तथा वस्तुहरुको बिक्री तथा भाडाबाट प्राप्त आय	८२९८९२	८३५०००
१.१.७.१०	जलस्रोत क्षेत्रको आय	२०८१८	३००००
१.१.७.११	पिउने पानी	१६७९१	२२०००
१.१.७.१२	सिंचाइ	१५१६	३०००
१.१.७.१३	विद्युत	२५११	५०००
१.१.७.२०	हुलाक क्षेत्रको आय	१५९९५५	१८००००
१.१.७.३०	खाद्य कृषि क्षेत्रको आय	२८९२१	३५०००
१.१.७.४०	शिक्षा क्षेत्रको आय	२०९४२	३००००

अ. ५-३

330

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजस्व असूली विवरण

अनुसूची – ५

(रु हजारमा)

संकेत संख्या	शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ	आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित अनुमान
१.१.७.५०	वन क्षेत्रको आय	३३५९०३	२६००००
१.१.७.६०	यातायात क्षेत्रको आय	१७९३९९	२०००००
१.१.७.७०	सरकारी क्षेत्रको अन्य आय	८३९५४	१०००००
१.१.८.००	लाभांश	१०६००५०	१४२१४००
१.१.८.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	१०३७६६९	१३९०५००
१.१.८.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	९२५०	१०३००
१.१.८.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	८४७	३६००
१.१.८.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	११४६५	१५५००
१.१.८.५०	अन्य	८१९	१५००
१.१.९.००	व्याज	८४२६७३	१४५१२००
१.१.९.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	५१०३२	१११८००
१.१.९.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	२३	२३००
१.१.९.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	२९४५२	५५९००
१.१.९.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	७६१९३८	१२७५८००
१.१.९.५०	अन्य	२२८	५४००
१.१.१०.००	रोयल्टी र सरकारी सम्पत्ति बिक्री	१९६८२५	२७९५००
१.१.१०.१०	रोयल्टी	९६८६०	१०८४००
१.१.१०.११	खानी रोयल्टी	५०५७	५७००
१.१.१०.१२	जलस्रोत सम्बन्धी रोयल्टी	२५१	११००
१.१.१०.१३	अन्य रोयल्टी	९१५५२	१०१६००

329

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

राजस्व असूली विवरण

अनुसूची – ५

रु हजारमा

संकेत संख्या	शीर्षक	आर्थिक वर्ष २०५१।५२ को यथार्थ	आर्थिक वर्ष २०५२।५३ को संशोधित अनुमान
१.१.१०.२०	बिक्री	९९५६५	१७११००
१.१.१०.२१	सरकारी घर जग्गा बिक्री	५२१५८	८५५००
१.१.१०.२२	सरकारी सामान बिक्री	३०६४६	५८५००
१.१.१०.२३	अन्य बिक्री	१७१६१	२७१००
१.१.११.००	साँवा फिर्ता	१२१०४८३	१२४४४००
१.१.११.१०	वित्तीय प्रतिष्ठान	२८८१६	४४०००
१.१.११.२०	व्यापारिक प्रतिष्ठान	७	८८००
१.१.११.३०	औद्योगिक प्रतिष्ठान	१२७६२३	२२००००
१.१.११.४०	सेवा मूलक प्रतिष्ठान	१०५३९२१	९६२८००
१.१.११.५०	अन्य	११६	८८००
१.१.१२.००	दातव्य तथा उपहार र विविध आय	९५६६	१६०००
१.१.१२.१०	दातव्य तथा उपहार	१	८००
१.१.१२.२०	विविध आय	९५६५	१५२००
	गैह्र कर राजस्व जम्मा	४९१५१०९	६१४४१००
	जम्मा राजस्व जम्मा	२४५७५१८१	२८२०५५८६

332

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

साधारण तथा विकास तर्फको
व्यय स्थिति

अनुसूचि ६

(रु. हजारमा)

अनुदान संख्या	शीर्षक	आ.व २०५१।५२ को यथार्थ खर्च		आ.व २०५२।५३ को संशोधित अनुमान	
		साधारण	विकास	साधारण	विकास
११	श्री ५ महाराजाधिराज तथा राजपरिवार	६०४९७		६४१६५	
१२	राज परिषद	३९०१		४८००	
१३	ससद	५९८७९		७३०००	
१४	अदालत	१५३३६३		१९७५६०	
१५	अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग	३७७१		५५००	
१६	महालेखा परीक्षकको विभाग	२००७०		२४८८०	
१७	लोक सेवा आयोग	२४८८१		२३४००	
१८	निर्वाचन आयोग	५७५४४७		३९९००	
१९	महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२९६७२		३३७६०	
२०	न्याय परिषद	९२७		१२४०	
२५	प्रधानमन्त्रीको कार्यालय	५९४६		५३६९	
३०	मन्त्री परिषद	१३३७१		२३४५०	
३५	अर्थ मन्त्रालय	१९६९६६	२१३९०६	२२९६३०	२९९१३८
३६	आपूर्ति मन्त्रालय	२७४०	२३९२५८	३५००	२२६०००
३७	आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालय	६९२६३	१३४४४४१	८४९००	१४६२३८२
३८	उद्योग मन्त्रालय	१६८८९८	१२१४६९	१८७२१०	३०२४६६
३९	कानुन तथा न्याय मन्त्रालय	५८९८	०	८९६०	०
४०	कृषि मन्त्रालय	६९८९७	१४०१८५४	७८५९०	१४७९६०४
४५	गृह मन्त्रालय	१९२९०६८	१५४७	२२७६३९०	३१४४
४६	जनसंख्या तथा वातावरण मन्त्रालय	०	०	१४००	६९४०
४७	जलस्रोत मन्त्रालय	११३११९	२५५५७०२	१३६८०६	३१७४८३४
४८	निर्माण तथा यातायात मन्त्रालय	१३३४४२	२६७८८०३	१७५७००	३६५९८६३
४९	पर्यटन तथा नागरिक उडड्यन मन्त्रालय	७३३४१	४६४२५१	८६७६१	५२८४४६
५०	परराष्ट्र मन्त्रालय	४३२६१३	०	४६८७९४	०
५५	भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय	१८२१२६	२१०१६१	२०६७१०	२२३३२९
५६	महिला तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	०	०	३९३००	०
५७	यूवा, खेलकूद तथा संस्कृति मन्त्रालय	०	०	९५३५०	१४७५३५
५८	रक्षा मन्त्रालय	२००२८१८	०	२१९९९००	०
५९	वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय	३८७१०४	४०८४२६	५३६८४८	४४१२५०

322

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

साधारण तथा विकास तर्फको व्यय स्थिति

अनुसूचि ६

(रु हजारमा)

अनुदान संख्या	शीर्षक	आ.व २०५१।५२ को यथार्थ खर्च		आ.व २०५२।५३ को संशोधित अनुमान	
		साधारण	विकास	साधारण	विकास
६०	वाणिज्य मन्त्रालय	१३४०३	१००००	१५७८९	२००००
६१	विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	०	०	०	०
६५	शिक्षा मन्त्रालय	३६८६४९९	१५०१६२८	४४९०९१२	२१४५९४१
६६	सामान्य प्रशासन मन्त्रालय	२५५२८	०	२७६००	०
६७	सूचना तथा संचार मन्त्रालय	३८००५१	०	४६३००३	६१७८४
६८	संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय	०	०	१४००	०
६९	स्थानीय विकास मन्त्रालय	१६९६५	२४०६४६१	२५४४५	३६०७१८४
७०	स्वास्थ्य मन्त्रालय	६४६२४१	८५८४७०	९२६११८	१२५२५९३
७१	श्रम मन्त्रालय	२१७५५	४८२९५	१४०००	५२७११
७२	राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय	३२३४२	३१६५०	४४०७५	१२७५२
८१	अर्थ मन्त्रालय - आन्तरिक ऋण भुक्तानी	३०९८५०५	०	३४६२४००	०
	(साँवा भुक्तानी)	(८२५०००)	०	(८५९८७१)	०
	(ब्याज भुक्तानी)	(२२७३५०५)	०	(२६०२५२९)	०
८२	अर्थ मन्त्रालय - वैदेशिक ऋण भुक्तानी (वहुपक्षीय)	२१८४७४४	०	२५३१००९	०
	(साँवा भुक्तानी)	(१३५७५२३)	०	(१५४१०४७)	
	(ब्याज भुक्तानी)	(८२७२२१)	०	(९८९९६२)	
८३	अर्थ मन्त्रालय - वैदेशिक ऋण भुक्तानी (द्विपक्षीय)	८०००८२	०	६७४७४८	
	(साँवा भुक्तानी)	(४७०७१४)	०	(३४४३१८)	
	(ब्याज भुक्तानी)	(३२९३६८)	०	(३३०४३०)	
८६	अर्थ मन्त्रालय - लगानी वैदेशिक संस्थाहरु	५२१५	०	२१०००	
८७	अर्थ मन्त्रालय - लगानी आन्तरिक संस्थानहरु	०	४६४६२५९	०	५१८८२९६
८८	अर्थ मन्त्रालय - लगानी अन्य	०	०	०	३२३३५
९५	अर्थ मन्त्रालय - विविध	१६३४७६५	६५२३३८	२०९६९१७	२४४५००
	जम्मा	१९२६५११३	१९७९४९१९	२२१०८१८९	२४५७३०२७

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०५३–२०५४ को सेवा र कार्यगत विवरण

(साधारण खर्च)

अनुसूची– ७

(रु.हजारमा)

क्रम संख्या	विवरण	२०५३।५४ को व्यय अनुमान				कुल साधारण खर्चको प्रतिशत
		जम्मा रकम	कर्मचारी खर्च	अन्य खर्च	पुंजीगत खर्च	
	कुल साधारण खर्च	२४९८४८३२	८६९५८२५	१५६९४८६०	५९४१४७	१००.००
१	श्री ५ महाराजाधिराज तथा राजपरिवार	६९६४०		६९६४०		०.२८
२	संबैधानिक अंगहरु	२३०४८४	१४१४६६	६७४४१	२१५७७	०.९२
३	साधारण प्रशासन	३९९१००७	३०४१७३६	७५७६६८	१९१६०३	१५.९७
(क)	सामान्य प्रशासन	१३५४६०८	७५५९९५	५२८७८५	६९८२८	५.४२
(ख)	प्रहरी	२२३५५७१	१९६२२५७	१५५७४४	११७५७०	८.९५
(ग)	राजस्व तथा आर्थिक प्रशासन	३६५४२५	२९३६०४	६७९४१	३८८०	१.४६
(घ)	योजना	३५४०३	२९८८०	५१९८	३२५	०.१४
४	रक्षा	२४२४६८५	१९३४०२२	३५३०८३	१३७५८०	९.७०
५	सामाजिक सेवाहरु	६२६४०२४	९५५७६७	५२६९३७०	३८८८७	२५.०७
(क)	शिक्षा	५०६९२९०	११६३८३	४९३२२२५	२०६८२	२०.२९
(ख)	स्वास्थ्य	९६०८१२	७३४९८९	२२५६१७	२०६	३.८५
(ग)	खानेपानी	१११८५	८२६५	२७६५	१५५	०.०४
(घ)	स्थानीय विकास	१४३५२	१११६२	३०७६	११४	०.०६
(ङ)	अन्य सामाजिक सेवाहरु	२०८३८५	८४९६८	१०५६८७	१७७३०	०.८३
६	आर्थिक सेवाहरु	१८८२७३२	१३३२८३४	४२५३९८	१२४५००	७.५४
(क)	कृषि	७८७२८	५३८५९	२२८७८	१९९१	०.३२
(ख)	सिचाई	१०८९५२	९१६१२	१३७९५	३५४५	०.४४
(ग)	भूमि सुधार तथा नापी	७८४२५	६११९९	१४४९६	२७३०	०.३१
(घ)	वन	५२५७६८	४८६२२०	३३७६७	५७८१	२.१०
(ङ)	उद्योग	२२६४७१	३२७४२	१३९७८४	५३९४५	०.९१
(च)	संचार	५३७१७४	४१३७४४	८६०५५	३७३७५	२.१५
(छ)	यातायात	२५६१५५	१६१७९८	९२६२९	१७२८	१.०३
(ज)	विद्युत	१०४६६	७२९५	३१३०	४१	०.०४
(झ)	अन्य आर्थिक सेवाहरु	६०५९३	२४३६५	१८८६४	१७३६४	०.२४
७	ऋण भुक्तानी	७८४१६६०	०	७८४१६६०	०	३१.३९
(क)	आन्तरिक ऋण भुक्तानी	४१८६२९५	०	४१८६२९५		१६.७६
(ख)	वाह्य ऋण भुक्तानी	३६५५३६५		३६५५३६५		१४.६३
८	विविध	२२८०६००	१२९००००	९१०६००	८००००	९.१३

332

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

आर्थिक वर्ष २०५३।५४ को सेवा र कार्यगत विवरण

(विकास खर्च)

अनुसूची – ८

(रु हजारमा)

क्रम संख्या	विवरण	२०५३।५४ को व्यय अनुमान				कुल विकास खर्चको प्रतिशत
		जम्मा रकम	कर्मचारी खर्च	अन्य खर्च	पुंजीगत खर्च	
	कुल विकास खर्च	*३२५८०७८३*	*१४७४०११*	*४८९८३७१*	*२६२०८४०१*	१००.००
१	साधारण प्रशासन	८०११६	७६४९	३२०४२	४०४२५	०.२५
क	सामान्य प्रशासन	१५००	२३४	१२६६	०	०.००
ख	राजस्व तथा आर्थिक प्रशासन	४३८२५	०	३४००	४०४२५	०.१३
ग	योजना	३४७९१	७४१५	२७३७६	०	०.११
२	सामाजिक सेवाहरु	१२१०७७८३	५१९९६३	२४३६०५५	९१५१७६५	३७.१६
क	शिक्षा	२६८०२८७	११४१५३	११४९९०२	१४१६२३२	८.२३
ख	स्वास्थ्य	२४८५०३४	१७४०५०	७५७९२१	१५५३०६३	७.६३
ग	खानेपानी	२२८९१०६	१५८०९७	११६१०४	२०१४९०५	७.०३
घ	स्थानीय विकास	४०७४९८३	६२९३१	३३४९४७	३६७७१०५	१२.५१
ङ	अन्य सामाजिक सेवाहरु	५७८३७३	१०७३२	७७१८१	४९०४६०	१.७८
(अ)	जनसंख्या तथा वातावरण	२४५११	२९३०	१९७५१	१८३०	०.०८
(आ)	महिला तथा समाज कल्याण	१५०३५	१०२५	६५८५	७४२५	०.०५
(इ)	युवा, खेलकुद तथा संस्कृति	१७५३१६	७१०	३६८६५	१३७७४१	०.५४
(ई)	आवास	३५७६१८	५४५४	१०५५०	३४१६१४	१.१०
(उ)	अन्य	५८९३	६१३	३४३०	१८५०	०.०२
६	आर्थिक सेवाहरु	२०१७०३८४	८४६३९९	२३०७७७४	१७०१६२११	६१.९१
क	कृषि	२५७४६००	३८४७९२	१३१४८७९	८७४९२९	७.९०
ख	सिचाई	३१८१२६५	८६५८५	९२६१७	३००२०६३	९.७६
ग	भूमि सुधार तथा नापी	३३१७८५	७२०९२	१९२०११	६७६८२	१.०२
घ	वन	४७४१८७	१०८८४८	४३७००	३२१६३९	१.४६
ङ	उद्योग	३३५६४१	१०७२६८	७१९९८	१५६३७५	१.०३
च	संचार	८५४५५९	४८४६	२१५७५	८२८१३८	२.६२
छ	*यातायात*	*५४३६४४२*	*३७९४२*	*१२५६८४*	*५२७२८१६*	१६.६९
(अ)	सडक यातायात	४६७२१०१	२१९३४	५८७६४	४५९१४०३	१४.३४
(आ)	हवाई यातायात	७६४३४१	१६००८	६६९२०	६८१४१३	२.३५
ज	विद्युत	५८३३५७२	४००	३८४८५	५७९४६८७	१७.९०
झ	अन्य आर्थिक सेवाहरु	११४८३३३	४३६२६	४०६८२५	६९७८८२	३.५२
(अ)	पर्यटन	३१८९२९	६६०३	११६२४६	१९६०८०	०.९८
(आ)	हावापानी	४०९८७	१०१५०	६७८२	२४०५५	०.१३
(इ)	आपूर्ति	६७६६३३	०	२२४५००	४५२१३३	२.०८
(ई)	वाणिज्य	३४०००	०	३४०००	०	०.१०
(उ)	श्रम	६०७८४	२४१२३	१३५४७	२३११४	०.१९
(ऊ)	अन्य	१७०००	२७५०	११७५०	२५००	०.०५
७	विविध	२२२५००	१०००००	१२२५००	०	०.६८

३३६

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खर्च रकमगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०५३–५४

अनुसूची – ९

(रु. हजारमा)

रकम नम्बर	खर्च रकमको नाम	साधारण	विकास	जम्मा
	श्री ५ महाराजाधिराज तथा राजपरिवार	६९६४०		६९६४०
	चालू खर्च	२४१८९१७५	६३३२८२१	३०५२१९९६
१	उपभोग खर्च	८६९५८२५	१४७४०११	१०१६९८३६
१–१	तलब	४७२३५९७	८६६३७७	५५८९९७४
१–२	भत्ता	१३९६५५१	३३६६४५	१७३३१९६
१–३	भ्रमण खर्च तथा दैनिक भत्ता	२२७९२३	२४१०४१	४६८९६४
१–४	पोशाक	३१०८६१	७४८४	३१८३४५
१–५	खाद्य तथा आहार	११८३६४८	२२४६४	१२०६११२
१–६	औषधि उपचार	१४०७४५	०	१४०७४५
१–७	सेवा निवृत्त सुविधा	७१२५००	०	७१२५००
२	कार्यालय संचालन र सेवा खर्च	१४२६०८२	१६६६२५९	३०९२३४१
२–१	धारा तथा बिजुली महसूल	१२८४६३	९२६६६	२२११२९
२–२	टेलीफोन, ट्रंकल महसूल	९०८२३	३२८२३	१२३६४६
२–३	अन्य सेवा	१५७९१४	४२२४१३	५८०३२७
२–४	भाडा	१७८८४३	५९१७९	२३८०२२
२–५	मर्मत तथा सम्भार	२३८८७९	१५३३८३	३९२२६२
२–६	कार्यालय सामान	७५२५४	४९७३६	१२४९९०
२–७	अरु माल सामानहरु	१०७७४०	१७९२७४	२८७०१४
२–८	छपाई	९५४५३	८६६८१	१८२१३४
२–९	पत्र पत्रिका तथा पुस्तक	१४९५२	१५८१३	३०७६५
२–१०	इन्धन सवारीको निमित्त	९८९७८	५९०४७	१५८०२५
२–११	इन्धन अन्य प्रयोजनको निमित्त	५१३५४	२३२०१	७४५५५
२–१२	औषधि खरीद	९२०४५	४४६६९५	५३८७४०
२–१३	विविध खर्च	९५३८४	४५३४८	१४०७३२
३	अनुदान (चालु ट्रान्सफर)	५६६४८०८	२८६६३०३	८५३१११११
३–१	मूल्य अनुदान	०	८७१२१९	८७१२१९
३–२	संचालन अनुदान	५०८२७१०	११७४४३१	६२५७१४१
३–३	अन्य अनुदान	५८२०९८	८२०६५३	१४०२७५१
९	भैपरी आउने	४६८८००	३२६२४८	७९५०४८
९–१	भैपरी आउने	४६८८००	३२६२४८	७९५०४८
१०	साँवा भुक्तानी	३५७९६५०	०	३५७९६५०
१०–१	आन्तरिक ऋणको साँवा भुक्तानी	१३५०९९१	०	१३५०९९१
१०–२	वाह्य ऋणको साँवा भुक्तानी	२२२८६५९	०	२२२८६५९

326

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

खर्च रकमगत व्यय अनुमान
आर्थिक वर्ष २०५३–५४

अनुसूची – ९

(रु. हजारमा)

रकम नम्बर	खर्च रकमको नाम	साधारण	विकास	जम्मा
११	व्याज भुक्तानी	४२६२०१०	०	४२६२०१०
११–१	आन्तरिक ऋणको व्याज भुक्तानी	२८३५३०४	०	२८३५३०४
११–२	वाह्य ऋणको व्याज भुक्तानी	१४२६७०६	०	१४२६७०६
१२	फिर्ता खर्च	९२०००		९२०००
१२–१	फिर्ता खर्च	९२०००		९२०००
	पूंजीगत खर्च	५९४१४७	२६२०८४०१	२६८०२५४८
५	पूंजी ट्रान्सफर खर्च	४४९६०	१७९२५०	२२४२१०
५–१	जग्गा खरीद	१९९६०	१७९२५०	१९९२१०
५–२	भवन खरीद	२५०००	०	२५०००
६	पूंजी निर्माण	४६७११२	११९६६४३५	१२४३३५४७
६–१	फर्निचर	२८०४६	५२५६१	८०६०७
६–२	सवारी साधन	७२८५७	११९१५४	१९२०११
६–३	मेशिनरी औजार	२०१२७६	७५४८५४	९५६१३०
६–४	भवन निर्माण र पूंजीगत सुधार	१५२३८३	१३५६४००	१५०८७८३
६–५	सार्वजनिक निर्माण र पूंजीगत सुधार	१२५५०	९६८३४६६	९६९६०१६
७	लगानी	१७०००	८६६३०००	८६८००००
७–१	शेयर लगानी	१७०००	११४७०८०	११६४०८०
७–२	ऋण लगानी	०	७५१५९२०	७५१५९२०
८	अनुदान (सब्सिडी)	६५०७५	५३९९७१६	५४६४७९१
८–१	पूंजीगत अनुदान	६५०७५	५३९९७१६	५४६४७९१
	उत्पादन खर्च	१३१८७०	३९५६१	१७१४३१
४	उत्पादन खर्च	१३१८७०	३९५६१	१७१४३१
४–१	उत्पादन सामग्री । सेवा	१३१८७०	३९५६१	१७१४३१
	कूल जम्मा	२४९८४८३२	३२५८०७८३	५७५६५६१५

आज्ञाले,

राम विनोद भट्टराई

श्री ५ को सरकारको सचिव

338

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४६) काठमाडौं, असार २८ गते २०५३ साल (अतिरिक्ताङ्क १७ (क)

भाग ४

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय
राजदरबारको सूचना

श्री ५ महाराजाधिराजबाट नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ बमोजिम न्याय परिषद्को सिफारिशमा सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश श्री केदारनाथ उपाध्यायलाई सर्वोच्च अदालतको समेत काम गर्ने गरी केन्द्रीय कानून पुस्तकालयको अध्यक्षमा तोकिबक्सेको छ ।

हुकुम बक्से बमोजिम,
पशुपतिभक्त महर्जन
श्री ५ महाराजाधिराजका सचिव

335

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

380

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।